DEO OPTIMO MAXIMOQVE

QVile pulchrius: ac leges sacratissi. vniuersitatis terre Sarnani: eidé vltra cōmunis diuina expiétia: ad bñ beate q̄ viuendū: tutādāq; inter iprobos innocentiā seruāde: necessario vel ꝓbabilr saltē eōsulto parare: pbis iprobis ac iudicib⁹ tribunalia regentibus: tū putiles: tū iucunde: breui quodā ac miro ꝓpēdio cōgeste: hic feliciter icipiūt a sacris primūq; vt par est Exordiendo a gb⁹ vere habuere initiū.

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА ОНУ ІМЕНІ І. МЕЧНИКОВА

¶ Præstantiss. Regimini eiusq; Almæ uniuersitati terræ Sarmani.
Cornelius Salimbenus. I. V. Doct. felicitatem.

EX Sanctionibus histae municipalibus iuribusquæ uiri isti pspicaciss. ingenii & per paucorum prosectoquotidie ex rerum experimentis ac necessitate suggerē te præciosiorauelut cæterr æstri oraculo uel cœlitus transmissa portiustad huius almæ reipublicæ incolumitatem moresq; politicos ediderettibi admodum toticq; tuæ posteritati utilitatem laudem pariter & honorem perennem parari uideo. In ipsis enim eam prosecto facundiam eamq; Doctrinam ac in subeundis bene gerendisq; muneribus publicis prouidentiam comperi. Vt sane uisum fuerit opus illud immortale: summa utilitate commodis beneffiisq; refertissimum: commendandum prosectojut merito Chrisium appellemusmeq; in eo plurimum profecisse profitear. Nihil enim pene in toto iuris sinu ad reipublicæ salubre regimen ita reperitur absirusum: aut in sacti cōtingentia absconditum: quod hisdem decretis miro quodam breuissimo ac recto compēdio non eruatur uel proferatur in Clarum rectorigido & honesto sapienter æqualance assistēs. Hic simplex uiget pietas: Recta iustantur iurasinuicta dominatur Æquitas: ac inconcussa demum sibi placet Astrea potissimum: exinde ue Ciuiles distentione nesiurgia tiles: discordias: exulare. Rerumq; omnis ubertatem: honoresq; decus omnic degere deprehendi. Q ua de re felicem sui patriam auspicatus Diuini uatis exordienus desuper sententia allect. Tunc dicendum felicem orbem cum Sapientes regerēt aut Reges sapere coepissent. Semotis enim iflis teste Annistite Regna nō essent nisi rapinæ & latrociniaad malā prona existente natura. Cōgratulare igitur singulare præsidium Amicis undiq; collectis & uicinis. Dragmam enim quam perdideras inuenistigratias agentes Domino a quo omne datum optimum omne bonum perfectum est. ¶ Quæso itaq; ut has Sacras summa curadiligentiaimpendioq; Diuino afflatu æditas leges: munus quidem præexcellens & egregium huic Almæ reipublicæ tibi posterisq; tuis ad bene beateq; uiuendū Sanctamq; in pace seruandam societatem perpetuo comparatum. Non nimbos non grandines nec ipsum deniq; Iouē extimescensiuscundiori quo poteris animo suscipiasteq; susceptis totis uiribus seu glebæ ascripticium aut mancipiū Impatori spiritū summo studio deuoueas custodias & exequaris tu cū sanis non sit esse iura in loco nisi sint qui ea executioni mandent: Tum ob conscientiæ labem muneriscq; iniunctum onus. Nam ea negligere piaculum putant eadem uetoseruare: & sic Deo obsequi regnare esse. Sic dilatatur Regnai per iustitiam tuentai exultat tranquillitas crescit prudentia ac omnis deniq; uirtus exuberat. Sic proprios quis nō scit affectus. Et exinde res publica incolumis iustiiti, degit & ordinata tradiur. Vale Cornelium Salimbenum ut soles ama tui quippe iustidoiisi. ac tuor amantiss.

Ad Cæsarei Pontificiq; iuris professorem tanissimum Cornelii Salimb.
Sarmani patriæ patrem atq; certissimā Sobolem. Alphæus.

¶ O cui concessum est Sanctas euoluere leges,
Legibus es patriæ firma columna tuæ.
Dii tibi dent quodcunq; tantum tua mœnia debent.
Quantum nostra tibi Mantua Virgilio.

55
1059

¶ Properius Saluarellus Phy. ad lectorem. Disticon.

¶ Accipe Serrani: Diuino flamine leges
Inscriptas: Nullus sub breuitate pares.

¶ Cornelius Salimbenus Doct. ad lectorem. Thetrasticon.
Vigilat hic solonsatur summa: Moses adorans.
Quid demumnecclispragoria cuncta tuigent:
Quem tenes oditamat puniticonseruat honorat:
Nequitiamleges: crimina iura probos.

¶ Vincentius Thomeus Nouemontanus. Ad lectorem.
Est homo diuinustrectusq; quoq; factus ad unguem
Si legem seruet quam dedit ipse Deus.
Non autem minos Dragon Non ille Ligurgus:
Non Solon hominī non dedit alma Ceres.
Mox Ciuile datum est lustrectaq; deinde statutæ
(Quæ dicunt) populisquæ bona cuncta ferunt.
Si pariter cunctis semper dominentur in Vrbe:
Si tenēant lances semper & ipsa pares.
Hæc igitur seruent Ciuespariterq; Colonit
His Rector meritis præmia digna ferat.
Vnanimis sic Ciuis emsic Turba parabit:
His tibi perpetuo Nobile nomen Opes.

¶ Alexader Carsi, Bodi, Cancellarius ad lectorem. Disticon.
Nobile Sarmanum bello doctaq; Minemas
Legibus æternis iura dabit Populo.

¶ Ad Magnificos. D. Priores Sapientissimosq; Patritios decem
Viros Statuarios: cæteroscp peregregios Ciues terræ Serrani de
Cōstitutionibus siue statutis eorum impressis Anconæ Bartholomeus Alph. Anconitanus Amantiss. summam Fœlicitatem.

Iura magistratusq; legum queq; Sacra Potestas:
Conseruant Ciues oppida Regnat domos.
His merito gaudes scripta Romana Propagor
Serranumq; uetus Nobile municipum.
Liber enim hic stabit: donec formica Marinos:
Ebibet fluctus: Dum uebet annis Aquas.
O fortunatos Proceres: Q uos docta Minerua.
Edocuit & Natis lac dabit illa tuis.

¶ Ad Lectorem.
¶ Impressor Iamus: Vates Corrector: Veteq;
Serrani Alpheus tempus in omne Memor.

¶ Rubricæ Primi Libri De Officiis.

De Veneratione assumptionis Beatæ. M. Virginis de mense Augusti. rub. prima. ca. i.
De electiõe prãtis. rub. ii. ca. i.
De electiõe Medici Cãcellarii Sindici Cãmerarii & cõsiauarii. r. iii. c. ii.
De electione Sindicorum Ecclesiæ Sanctæ Mariæ gratiarũ. rub. iiii. car. ii.
De cõcilio generali. rub. v. car. ii.
De cõsilio credentiæ. rub. vi. car. iii.
De propositis fiendis in concilio generali & credentiæ. rub. vii. car. iii.
De modo mittendi ad partita arrengationes seu cõsultationes sup. ppositis. r. viii. c. iii.
De generali parlamẽto. rub. ix. car. iiii.
De offo dñoꝝ Priorꝝ. rub. x. car. iiii.
De offo reg. seu approbatorꝝ. ru. xi. ca. v.
De fiñdicatu Prãtis & offaliũ. rub. xii. c. v.
De electione & offitio Bayulorũ & præconũ nostri communis. rub. xiii. car. vi.
De iuramẽto prãtis & offaliũ. ru. xiiii. c. vi.
De iuramẽto cãcellarii & cõsoꝝ. r. xv. c. vii.
De iuramẽto cãmerarii & cõsoꝝ. r. xvi. c. vii.
De iuramẽto fiñdici & cõsoꝝ. r. xvii. c. vii.
De rõne reddenda a quibuscunq; administratoribus. rub. xviii. car. viii.
De offitio legatorum seu oratorum & eorum salario. rub. xix. car. viii.
De debitoribus nostrũ cõis. rub. xx. car. viii.
De offo Notarii pesaꝛ niũ cõis. ru. xxi. c. viii.
De electione ualium & extimatorum & eorũ offitio. rub. xxii. car. ix.
De laniteribꝰ seu portanariis cõis. r. xxiii. ix.
De treuga & pace. rub. xxiiii. car. ix.
De obseruatiõe olim statutoꝝ. ru. xxv. c. x.
De offo sotii militis nñ rectoris. ru. xxvi. c. x.
De offo Notarii ciuilis & criali. r. xxvii. c. x.
Quod potestas eiusq; offitiales & familia nõ possint durante offitio se absentare a nostra terra. rub. xxviii. car. x.
De offitio Notarii dñoꝝ. d. ru. xxix. c. xi.
De modo & forma seruanda in locationibus uenditionibus puẽtiũ cõis. r. xxx. car. xi.

¶ Rubricæ Secundi Libri de iudiciis & ciuilibus causis.

De citationibus. rubri. prima. c. xi.
De citationibus fiendis die feriata pro non feriata. rub. ii. car. xii.
De modo procedendi contra præfentes in ciuilibus causis. rub. iii. car. xii.
De summariis & extraordinariis causis & earum instantia. rub. iiii. car. xiii.
De copia danda de omnibus actis scripturis instrumentisin iuditio exhibendis & causa expensis. rub. v. car. xiii.
De causis seu quæstionibus per iuramentum decidendis. rub. vi. car. xiii.
De positionibus. rub. vii. car. xiii.
De præparatoriis iudiciorũ. rub. viii. c. xiiii.
De pœna negatis filiationem aignationem/ affinitatem offitialem uel digoitatem uel notariatũ seu alterius mortem: & eorum probatione. rub. ix. car. xiiii.
De feriis & dilationibus. rub. x. car. xiiii.
De non ueniendo nunciatione. rub. xi. c. xv.
De mõ procedẽdi cõtra cõtumaces r. xii. c. xv.
De recuperatione tenutæ cõtumaciter datæ & qualiter ad secundum decretum procedat/ & de tenuta uolitarie data. r. xiii. c. xv.
De cõtradictionibus & defensionibꝰ pigionum & tenutarum. rub. xiiii. car. xvi.
De fideiussione pstanda per forenses & alios immobilia nõ possidentes. rub. xv. c. xvi.
De sequestratione de rebus forensiũ & fugitiuorum. rub. xvi. car. xvi.
De exceptionibꝰ insiscq. rub. xvii. ca. xvi.
De instrumẽto confitiendo de promissis seu solutis & de pdicto refiũdẽdo. r. xviii. c. xvii.
De debitore suspecto capiẽdo. r. xix. c. xvii.
De debitore possidente immobilia non cancerando. rub. xx. car. xvii.
De tutoribꝰ & curatoribꝰ. rub. xxi. c. xviii.
De ratione reddenda a tutoribus & curatoribus. rub. xxii. car. xviii.
De administratione bonorũ absentis uel eius qui mentius dicetur. rub. xxiii. c. xviii.
De arbitris & arbitratoribus & compromissis. rub. xxiiii. car. xviii.
De non faciendo exequtionem contra aliquẽ debitorem absq; bello. ru. xxv. c. xix.
De muro & sepe interuicinos fienda & reficiẽda & fenestra claudẽda. ru. xxvi. c. xix.
Quod uendatur murus uolenti appodiare. rub. xxvii. car. xix.
De modo & forma seruanda in contractibus minorum iurisoffimmẽte capi: prodigi & mulieris nupteæ. rub. xxviii. car. xix.
De excusationibus. rub. xxix. car. xx.
De cõputatione graduũ. rub. xxx. ca. xx.
De cõsilio sapientis dãdo in ciuilibus & criminalibus causis. rub. xxxi. car. xx.
Q. d. Notarius forensis nõ ualeat in hac terra instrumenta cõficere. rub. xxxii. c. xx.
De præscriptionibus. rub. xxxiii. car. xx.
De quarta parte dotis lucrãda p̃ maritũ & de uestibus uidualibus. rub. xxxiiii. c. xx.
De nominando dñm in iuditio & pœna inter uentẽtis possessiõem. rub. xxxv. c. xxi.
De defcẽdẽtibus carcerãdis ad petitionẽ ascẽdentium & furiosis. rub. xxxvi. c. xxi.
De testibus cogendis. rub. xxxvii. ca. xxi.
De contractibus & ultimis uoluntatibus per duos Nota. cõfiõẽdis. ru. xxxviii. c. xxi.
De fideiussoribus cõseruãdis in debminibus & de represaliis. rub. xxxix. car. xxi.
De adopiõnibus arrogationibus & emancipationibus. rub. xl. car. xxi.
De mulieribus dotem suũ nõ dotatis excludẽdis a successiõe sũi & aliorũ. r. xli. c. xxii.
De alienatione immobilium prohibita in forensem. rub. xlii. car. xxii.
De non discaffelando. rub. xliii. ca. xxii.
De Aduocato & Procuratore dando pretẽti. rub. xliiii. car. xxii.
De auctoritate fideicõmissarii. r. xlv. c. xxii.
Q. uæiura debeant io obseruantia præsule. re. rub. xlvi. car. xxiii.
De collectis & damus iponendis & pœna nõ soluentium. rub. xlvii. car. xxiii.
De generali quietatione fienda debitoribus. rub. xlviii. car. xxiii.

¶ Rubricæ Tertii Libri. Malefitiorum.

De modo procedendi in criminalibus. rub. i. car. xxiii.
In quibus casibus liceat per inquisitionem p cedere. rub. ii. car. xxiii.
De excusationibus reog. tu. iii. c. xxiii.
De testibꝰ crialibꝰ recipiẽdis. r. iiii. c. xxv.
De quæstionibꝰ & tormẽtis. ru. v. c. xxv.
De bãnito cõsessionis pacis & solutionis in tempus. rub. vi. car. xxv.
Quod filiusfamilias uel minor in delictis habeat legitimã personã. rub. vii. c. xxv.
De abolitionibus. rub. viii. car. xxv.
Infra quãtũ tẽpus debeãt processus expediri & de bãnimẽtis. rub. ix. car. xxv.
De feriẽtis i criali & feriẽdis. ru. x. car. xxv.
Qualiter pater uel auus paternus teneat/ pro filio uel nepote. rub. xi. car. xxvi.
De pœna non probantis accusam/ denuntiã/ uel querelam. rub. xii. car. xxvi.
De pœna iurantium uel blasphemantium & degustantium uel percutientium alíquam figuram dei. rub. xiii. c. xxvi.
De uerbis iuriosis & mãrosiis. r. xiiii. c. xxvi.
De pœna facientis ficus uel ostendentis membra pudibunda. rub. xv. car. xxvi.
De pœna astãtis uerbo cõmittere aliq. delictũ pub. uel iusdictis. rub. xvi. c. xxvii.
De pœna iusltatis eaq; sitis eaq; eiusdẽ mandi & aliq. de capite cadẽ faciẽtis. r. xvii. c. xxvii.
De pẽa admonitis pitiris balistariis iaculatis & aliq. d. capite cadẽ faciẽtis. r. xviii. xxvii.
De pẽa pcutiẽtis aliq. sũ armis. r. xix. xxvii.
De pẽa pcutiẽtis aliq. cũ armis. r. xx. c. xxvii.
De pluribus percussiõnibus uno ictu seu simul factis. rub. xxi. car. xxviii.
De libellis diffamatoriis ad domũ alicꝰ. r. xxii. xxviii.
De pẽa uadẽtis ad diffamatoriũ ad domũ alicꝰ. r. xxiii. c. xxviii.
De pẽa turbãtis diuinũ offiriũ. r. xxiii. c. xxviii.
De pœna frangentis pacem uel treugam & assãtis & facientis uindictam transuersam. rub. xxiiii. car. xxviii.
De falsis & termino moto apparentiis litterarũ & scribẽtis cõtra cõe. ru. xxv. car. xxviii.
De pẽa uadẽtis ad duobus & propter terrorẽ alienationẽ recipientis. rub. xxvi. c. xxix.
De pœna petentis plus debito uel iam solutum. rub. xxvii. car. xxix.
De pœna imittentis ignẽ. rub. xxviii. c. xxix.
De furibus expilatoribus ambigeris & puniendis accipientibus. ru. xxix. ca. xxx.
De receptatoribus auxiliatoribꝰ & mãdatoribꝰ instigatoribus & dantibus casum deliãdo. rub. xxx. car. xxx.
De duplicatione pœnag. ru. xxxi. ca. xxx.
De raptu mulieꝛs & adulterio incestu: stupro: fornicatione: & pœna osculantis mulie-

re. rub. xxvii. car. xix.
De modo & forma seruanda in contractibus minorum iurisoffimmẽte capi: prodigi & mulieris nupteæ. rub. xxviii. car. xix.
De excusationibus. rub. xxix. car. xx.
De cõputatione graduũ. rub. xxx. ca. xx.
De cõsilio sapientis dãdo in ciuilibus & criminalibus causis. rub. xxxi. car. xx.
Q. d. Notarius forensis nõ ualeat in hac terra instrumenta cõficere. rub. xxxii. c. xx.
De præscriptionibus. rub. xxxiii. car. xx.
De quarta parte dotis lucrãda p̃ maritũ & de uestibus uidualibus. rub. xxxiiii. c. xx.
De nominando dñm in iuditio & pœna inter uentẽtis possessiõem. rub. xxxv. c. xxi.
De defcẽdẽtibus carcerãdis ad petitionẽ ascẽdentium & furiosis. rub. xxxvi. c. xxi.
De testibus cogendis. rub. xxxvii. ca. xxi.
De contractibus & ultimis uoluntatibus per duos Nota. cõfiõẽdis. ru. xxxviii. c. xxi.
De fideiussoribus cõseruãdis in debminibus & de represaliis. rub. xxxix. car. xxi.
De adopiõnibus arrogationibus & emancipationibus. rub. xl. car. xxi.
De mulieribus dotem suũ nõ dotatis excludẽdis a successiõe sũi & aliorũ. r. xli. c. xxii.
De alienatione immobilium prohibita in forensem. rub. xlii. car. xxii.
De non discaffelando. rub. xliii. ca. xxii.
De Aduocato & Procuratore dando pretẽti. rub. xliiii. car. xxii.
De auctoritate fideicõmissarii. r. xlv. c. xxii.
Q. uæiura debeant io obseruantia præsulare. rub. xlvi. car. xxiii.
De collectis & damus iponendis & pœna nõ soluentium. rub. xlvii. car. xxiii.
De generali quietatione fienda debitoribus. rub. xlviii. car. xxiii.

¶ Rubricæ Tertii Libri. Malefitiorum.

De modo procedendi in criminalibus. rub. i. car. xxiii.
In quibus casibus liceat per inquisitionem p cedere. rub. ii. car. xxiii.
De excusationibus reog. tu. iii. c. xxiii.
De testibꝰ crialibꝰ recipiẽdis. r. iiii. c. xxv.
De quæstionibꝰ & tormẽtis. ru. v. c. xxv.
De bãnito cõsessionis pacis & solutionis in tempus. rub. vi. car. xxv.
Quod filiusfamilias uel minor in delictis habeat legitimã personã. rub. vii. c. xxv.
De abolitionibus. rub. viii. car. xxv.
Infra quãtũ tẽpus debeãt processus expediri & de bãnimẽtis. rub. ix. car. xxv.
De feriẽtis i criali & feriẽdis. ru. x. car. xxv.
Qualiter pater uel auus paternus teneat/ pro filio uel nepote. rub. xi. car. xxvi.
De pœna non probantis accusam/ denuntiã/ uel querelam. rub. xii. car. xxvi.
De pœna iurantium uel blasphemantium & degustantium uel percutientium aliquam figuram dei. rub. xiii. c. xxvi.
De uerbis iuriosis & mãrosiis. r. xiiii. c. xxvi.
De pœna facientis ficus uel ostendentis membra pudibunda. rub. xv. car. xxvi.
De pœna astãtis uerbo cõmittere aliq. delictũ pub. uel iusdictis. rub. xvi. c. xxvii.
De pœna iusltatis eaq; sitis eaq; eiusdẽ mandi & aliq. d. capite cadẽ faciẽtis. r. xvii. c. xxvii.
De pẽa admonitis pitiris balistariis iaculatis & aliq. d. capite cadẽ faciẽtis. r. xviii. xxvii.
De pẽa pcutiẽtis aliq. sũ armis. r. xix. xxvii.
De pẽa pcutiẽtis aliq. cũ armis. r. xx. c. xxvii.
De pluribus percussiõnibus uno ictu seu simul factis. rub. xxi. car. xxviii.
De libellis diffamatoriis ad domũ alicꝰ. r. xxii. xxviii.
De pẽa uadẽtis ad domũ alicꝰ. r. xxiii. c. xxviii.
De pẽa turbãtis diuinũ offiriũ. r. xxiii. c. xxviii.
De pœna frangentis pacem uel treugam & assãtis & facientis uindictam transuersam. rub. xxiiii. car. xxviii.
De falsis & termino moto apparentiis litterarũ & scribẽtis cõtra cõe. ru. xxv. car. xxviii.
De pẽa uadẽtis ad duobus & propter terrorẽ alienationẽ recipientis. rub. xxvi. c. xxix.
De pœna petentis plus debito uel iam solutum. rub. xxvii. car. xxix.
De pœna imittentis ignẽ. rub. xxviii. c. xxix.
De furibus expilatoribus ambigeris & puniendis accipientibus. ru. xxix. ca. xxx.
De receptatoribus auxiliatoribꝰ & mãdatoribꝰ instigatoribus & dantibus casum deliãdo. rub. xxx. car. xxx.
De duplicatione pœnag. ru. xxxi. ca. xxx.
De raptu mulieꝛs & adulterio incestu: stupro: fornicatione: & pœna osculantis mulie-

rum. rub. xxxii. car. xxxi.
De pena contrahentium clandestina matrimonia. rub. xxxiii. car. xxxi
Quod bona delinquentium censeatur cõi pena obligata. rub. xxxiiii. ca.xxxii.
De modo procedendi & puniendi delicta de quibus alias per statuta non esset pena ordinata. rub. xxxv. car. xxxi.
De pena proiicientis lapides ad domum alicuius seu supra domũ. ru. xxxi.c.xxxi.
De pena dest ruentium domum uel cassinam. rub. xxxvii. car. xxxi.
De pena capientis alienos columbos uel aues balistãtis retinẽtis colũbos trõfios & spios balistãtis retinẽtis colũbos trõfios & spi fcatis in aliena pischeria. r.xxxviii.c.xxxi.
De modo mulctarum & arbitrio nostrorum officialium. rub. xxxix. car. xxxii.
De pena turbantis possessionem uel renutãt alterius & ius sibi ipsi dicentis & rem locatã non restituẽtis & q. possessio intelligat cõtinuata in hærede. r.xl. ca. xxxii.
De pena feminatis deguastatis effudẽtis uel corrumpentis unium dapes & alias res alterius. rub. xli. car. xxxii.
De pena intrantium uel exeuntium alienũ de q̃ per portas & eas uel murũ cõis aperiẽtis uel deguastantium. ru. xlii. ca. xxxii.
De pena feminatis discordiã cui celantis ere dentium & usulantis. ru.xliii. car.xxxii.
De pena prohibentis uel compellentis aliquem testari uel cõtrahere uel per uim uel metũ aligd extorquẽtis.ru. xliii.ca.xxxii.
De pena priuati carceris. ru. xlv. c.xxxii.
De pena extrahentis causas & alibi cognoscẽti pcuratoris. rub. xlvi. ca. xxxii.
De pena rũptis carcere seu cãmeris cõis uel pena rũptis carcere seu cãmeris cõis uel uincla & rectedimẽ & palatio. r.xlvii.c.xxxiii.
De pena deguastãtis uestes & familia & frangentis morum uel domum alterius seu facta apposnentis. rub. xlviii. car.xxxiii.
De pẽa alienãtis rẽ immobilẽ foresi. r.xlix. xxxiii.
De pena cedẽtis iura sua potentiori uel non subiecto & pacifcentis de quota iuis cõis tentis ut tigi parti. rub. l. ca. xxxiii.
De pena capientis uel subducentis pueꝛs uel puellã seu mulierẽ. rub. li. car. xxxiii.
De iniuriis in defuncti uel eius sepultura arma uel imaginẽ illatis. rub. lii. ca.xxxiii.
De pena facientiũ belli. rub.liii. c. xxxiii.
De pena aliquid donantis offitiali uel cũeo comedentis rub. liiii. car. xxxiii.
De pena facientis aliquam incursionem uel caualcatam. rub. lv. car. xxxiii.
De pena facientis rumoꝛẽ cõuenticulã sedi tionem accipientis uexillũ. r.lvi.c.xxxiii.
De pẽa deliquẽtis extra territ.r.lvii.c.xxxiii.
De pena ipedientis locũ pub.uel priuatũ uel impedientis aliũ piscari. ru.lviii.c.xxxiii.
De pena extrahentis aues pisces & alia animalia syluestria de reibus & ingeniis alie nis. rub. lix. car. xxxiii.
De pena mutantis sibi nomen uel illud negantis. rub. lx. car. xxxiii.
Qd ultimo mẽse offitiũ o possint sniam ab solutoriã ferri. rub. lxi. car. xx xiii.
De libris cõsignãdis ati finẽ. r.lxii.c.xxxiii.
De pẽis maiog; ti remittẽtis. r.lxiii.c.xxxiii.
De pena portãtis fruꝛrita ad alia loca uigore nostrar bullar uel bollectinos forensibus tradentium. rub. lxiiii. ca. xxxv.
De pena ipeditiũ bayulos. r.lxv.c.xxxv.
De pena etiũ i auxilijs alic.9. r.lxvi.c.xxxv.
De pena aliquid delentis uel cãcellãtis de statutis nostri cõis. rub. lxvii. ca.xxxv.
De mitig. pẽag; excertis cãis. r.lxviii.c.xxxv.
De pẽa puocãti aliqẽ ad duellũ.r.lxix.35.
De denũciatorib? malefitio;r.lxx.c.xxxv.
De pena malefitiorum iter terrigenas & forenses commissoꝝ. ru. lxxi.c. xxxvi.
De incorporibus rifag. ru. lxxii. c.xxxvi.
De pena uulnerãtis uel interficientis animal alienum. rub. lxxiii. car.xxxvi.
De pena offitialium non habentium manus mundas. rub. lxxiiii. car. xxxvi.
De exactiõib?& denationũ.r.lxxv.c.xxxvi.
De pena imittẽtis calcẽ uel gd stũ i flumin?
b? pu.uel priuatis seu riuis.r.lxxvi. xxxvi.
De pæmio cõcessio capienti furem & curiæ assignãti. rub. lxxvii. ca. xxxvi.
De pẽa cõducẽtis decias. r.lxxviii.c.xxxvi.
De pena retinentium pecudes seu alia animalia foresẽ in nro territorio.r.lxxix.c.xxxvi.
De pena uendentis rem immobilem prope confines. rub. lxxx. car. xxxvi.
De pena ipeditis reductionẽ fieri ad curiã de aialib?dãnũ dãtib?. rub.lxxxi. c.xxxvi.

¶ Rubricæ Quarti Libri De extraordinariis criminibus.

De extraordinariis criminibus & mõ & forma in eis procedendis. r.i.c.xxxvi.
De diebus festis collendis & pena contrafacientium. rub. ii. car. xxxvi.
De pena euntium post tertium sonum campanæ uel retinentium aliquem in hospitio uel taberna. rub. iii. car. xxxvii.
De pena ludentium receptantium & cumlu dentibus cõrahentiũ. rub.iiii. c.xxxviii.
De pena portãtis arma & fugientiũ ai familiã & nõ pmittentiũ se mitti. r.v. c.xxxviii.
De ponderibus & mẽsuris. r.vi.car.xxxviii.
De non faciendo q̃d turpe in muto commu nis. rub. vii. car. xxxviii.
De uiis publicis & uicinalibus purgandis tempore nutendẽdis & non occupandis & fontibus communis. rub. viii. car.xxxix.
De pena facientis uel prohibentis aliquam bructuram in stratis & uiis publicis uel pla teis uel in plonã alicuius. ru.ix.c. xxxix.
De pena extrahentium gistas de possessiõne alterius. rub. x. car. xxxix.
De cursu aquæ pluualis & antrone seu foueo purgando. rub. xi. car. xxxix.
De artificibus & aliis fraudem committentibus in eorum arte. rub. xii .car.xxxix.
De panificulis tabernariis & hospitatoribus. rub. xiii. car. xxxix.
De molariis furnariis purgatoribus follatoribus & conciatoribus. ru.xiiii.c.xxxix.
Quod priuatum uel iniurioꝝ non aliquid non fiat de uerfatorio & cauante terram alienam. rub. xv. car. xl.
De lino bladoc alenari gurgite: & stramine. rubr. xvi. car. xl.
De aucupantibus uenantibus uin demũtibus & portãtib? uuas & sua uitea.r.xvii. c.xl.
De non faciendo bructurã iuxta Ecclesiã uel pictura uel domos cõis. ru. xviii. c.xl.
De arboribus se pe & lima.rub. xix ca. xl.
De non laborando in uia terminum & limitẽ alienum & de tribulis fossa celata & esca in fuo ponenda. rub. xx. car. xl.
De pena faciẽtis afal fusi ab alio coiri contra dñi uolũtatẽ uel à locis pub. r. xxi. car. xl.
De macellariis seu beccariis. rub.xxii. c.xl.
De pena faciẽtiũ bructurã i fontibus uel eo rũ muris uel cõductis rũpẽdo. r.xxiii.c.xli.
De pena extrahentis aliqd̃ genus bladi uen dentis forensi. rub.xxiiii. car. xli.
De pena luctum facientiũ de defuncto extra domum. rub. xxv. car. xlii.
De tẽmensuratione terrarum in catastis contentarum. rub.xxvi. car. xlii.
De pena ludẽtiũ i Ecclesiis. ru.xxvii. c.xlii.
De non soluendis aliquid pro carceribus. rub. xxviii.car. xlii.
De pẽa fi remouentis lamas de uiis.r.xxix.xlii.
De terrænæ pro uia seu foueo cõmunis accipiendo. rub.xxx. car. xlii.
De foueis de nouo fiendis. rub.xxxi. c. xlii.
De pena cauantium prope muros communis. rub.xxxii. car. xlii.
De laborantib? per cas cladentibus uiam publi cam uel uicinalem. rub. xxxiii. car. xlii.
De domibus & possessionibus non habentibus uium uel introitum. ru.xxxiiii. c.xlii.
De fi imittẽdo aquã i uias cõis.r.xxxv.c.xliii.
De foro & pœna ementium uictualia causa reuendendi. rub. xxxvi. car. xliii.
De carnibus monticinis uel infectis proiicien dis. rub.xxxvii. car. xliii.
De pœna permittentis porcos ire per hanc terram. rub. xxxviii. car. xliii.
De pœna rotulantium caseum uel lapides. rub. xxxix. car. xliii.
De latinidẽ stratæ; it̃ terrã. ru.xl. car. xliii.
De latitudine uiaꝝ extra terrã. ru. xli.c. xliii.
De uolentibus ædificare iuxta uias & bona cõmunis. rub. xlii. car. xliii.
De habentibus possessiones iuxta uias communis. rub. xliii. car. xliii.
De priuatio & sciaquatorio exeunte in uias cõ munis. rub. xliii. car. xliii.
De pena euntium ad aliena molẽdina & fol las ꝛ nostri communis. rub. xlv.ca.xliii.
De uẽdẽdib? panẽ iuxta fal & olea.r.xlvi. xlii.
De nõ uindemiando per octo dies ante Kalendas octobris. rub.xlvii. car. xliii.

¶ Rubricæ quinti Libri damnoꝝ datorum.

De generalibus accusationibus damnorum datorū. rub. prima. car. xliii.
De pena damnum dantiū personaliter in uinea & horto alterius. rub. ii. car. xliii.
De pena dānū. d. cū alib⁹. ru. iii. car. xliii.
De pena damni dantis personaliter in syluis. rub. iiii. car. xliii.
De pena iacidētiū arbores. ru. v. car. xliii.
De pena accipientis bladum uel legumē de mera alterius. rub. vi. car. xliii.
De pena mittentis herbam de prato alterius. rub. vii. car. xliii.
De habente arborem iuxta possessionem alterius. rub. viii. car. xlv.
De damno dato in estimo emendo per uicinos. rub. ix. car. xlv.
De pena damnum damnium in capo uel maese cum animalibus. rub. x. car. xlv.
De pena portantis de sua uinea ultra duos racemos. rub. xi. car. xlv.
De pena portantis uel retinentis fructus nō suos. rub. xii. car. xlv.
Quod credatur iuramento accusatoris usq; in quinq; solidis. rub. xiii. car. xlv.
Si uni⁹ animal nocuerit animali alterius. rub. xiiii. car. xlv.
¶ Ꝺ canes teneantur ligati. ru. xv. ca. xlv.
Quod multiores & maiores decem annorum admittant⁹ ad testimoniū. ru. xvi. c. xlv.
¶ Ꝺ scrofe iceđāt fine baculo. r. xvii. c. xlv.
De capris nō retinendis infra confines inscriptos. rub. xviii. car. xlv.
Quod stet⁹ iuramēto unius testis usq; in quātitatem decem sol. rub. xix. car. xlv.
De pena forēsii icidētiū arbores. r. xx. c. xlv.
De pena forensium exportantium bladi de possessione alterius. rub. xxi. car. xlv.
De gualdariis eligendis ad denuntiandum ofrenses. rub. xxii. car. xlvi.
Quod per istemionem proceđi non ualeat contra habentes licentiā. ru. xxiii. c. xlvi.
De pena pernoctantium in alienis possessionibus. rub. xxiiii. car. xlvi.
Quod accusatiōes dānoꝝ. d. retrahi possint infra octauam diem. rub. xxv. car. xlvi.
De uinea & horto claudēdo. ru. xxvi. c. xlvi.

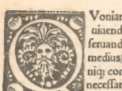

VOniam ad beneheatꝝq; ciuendum/ humanamq; seruandam societatem nil medius nil sanctius nil de nicq; commodius magisq; necessarium fore ducimus q; sub iustarū legum uiuere disciplina quandoquidē illis femoris⁹ pro arbitrio oīa agerēt⁹ tadeo estmortalia ad ma lū pna naturaq; nullus iusticie & honestati locus superesset. Et regna & urbes & oppida non nisi cedes/rapine & nephanda huiusmodi forent scelera & quod q̄q; ullet amissiuiri busq; decertaret. Et sic humani generis scietas constare nō posset/sed potius ea diffolui necesse foret. Vnde hō abree Mosem primū genti æbreæ. Foroneū Regē græcis Ligurū Lacedemoniis/Mercurium Trimegistū ægyptiis Solonē Atheniēsibus/Numam Pōpilū Romanis. Et demum innumeros alios Reges & populos innumeras sibi leges edidisse cōperimus⁹ teste eap. f. metu humana coherceret audatia/tutaq; esset inter improbos innocentia/& in ipsis formidato supplicio refrenēt⁹ temeritas & nocēdi facultas. ¶ Et licet ipsa maio⁹ institutaadeo recta ac salubria & ad bene uiuendū ad comodata uideāt⁹ ut ut nil. s. Attiq; qua ex tēpo⁹ locoq; & mō rū uarietate statuta uariane humana. Ideo p cedēte mox te mutatisq; moribꝰ antiquæ leges quasi maiore ex te exoleesse tin desuetudinēq; abieruntꝝ & diuersæ nationes diuersas leges eoꝝ moribus cōgruentes sibi confinxerūt. ¶ Et Sarnanensis noster hic populus ex potestate sibi tam a iure q; assumtis Pontificibus tradita olim & renuncipalta sibi iura cōstituit quæ licet satis iusta & honesta forent tamen quia partim obscura partim defectiua partim etiam nostris moderniis tēporibus minus congruentia essent. Decreuit ut infrascriptæ nouæ leges ederentur per quas uniuersa hæc res publica posset salubriter gubernari. Nosigitur.

¶ Dominus Persanti Salimbeñ.
¶ Dominus Venantius Boncombandus.
¶ Dominus Ansouinus Arredus.
¶ Iohannes Paulus Morus.
¶ Ser Guidus Iohannis.
¶ Ser Marinus Peri.
¶ Perseuantius Venantii.
¶ Thomas Perdominici.
¶ Ioannes xp̄oforus Christoforī &
¶ Petrusp̄aulus Baptistæ.

Quibus has nouas condendi leges Potestas & arbitrium a nostro generali Concilio attributa est/ Vacantes circa huiusmodi nobis iunctum offitium/& omni qua possumus cura studio & diligentia excogitantes quæ hius patriæ eiusq; uniuersi populi saluti quieti politicis deniq; moribus magis conducere & expedire uiderentur in infrascripta municipalia iura quæ uulgo statuta nuncupantur. Perpetuis seruanda temporibus eius primo inuocato & suffragante præsidio a quo leges & omnia quæ in celo & sub celo sunt sumpsere exordium/facimus statuimus/edimus/& ordinamus mō & ordine infrascripto ad ipsius oīum cōditoris Dei optimi maximiq; & Almæ Matiæ Virginis sub cuius protectione & patrocinio uiuimus decus & laudem. Ac etiam Sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ/& Sanctissimi Domini Nostri Domini Iulii secundi Pont. maximi. Et Reuer. D. A. Cardinalis de Farnesio in picceno agro eius Legato benemeri to quibus fidem & deuotionem/omnem nostram deuouimus statum/gloriam & honorem. ¶ Præsens autem statutarium opus in quinq; partes duximus diuidendum.

¶ Primum quidem de regimine rei publicæ
¶ Secundum de iudiciis & ciuilibus causis.
¶ Tertium de publicis & priuatis delictis.
¶ Quartum de extraordinariis criminibus.
¶ Quintum de damnis datis.

¶ De uenerationeassumptionis beatæ Matiæ Virginis de mēse Augusti Rubrica. I.

NOn ab re maiores nri festū Assumptionis Diuæ Mariæ Virginis præteris ex coluere tāqui reliquis excellentius & laude & ueneratione maius/& ex cuius celebritate & deuotione Sarnanēsem hunc populū in pacifico Statu præseruatū/& ab aduersis semper

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА ОНУ

defensum fuisse cōperimus. ¶ Nos igiē̄ maiorū nrōr. uestigiis inhærentes cupientesq; tā to uberiores fuse gratiæ fructus cōsequi quā to eam ne dum solita uerę & maiore celebrita te ueneremur. ¶ Idcirco statuimus & hac in perpetuū nra municipali lege sancim.ꝰ q. Sin dicus nīl cōtra una cum Cāmerario teneat & debeat singulis annis emere unū Pallium de Syrico eius coloris qui. D. Prioribus uidebit ua loris quatuor florenoꝝ monetæ de arre nīl cō munis quod iuxta consuetudinem hactenus obseruatā. D. Priores annuatim in festo assūptionis Beatæ. M. de Mense Augusti offerre debeant in eius Ecclesia tquæ est in platea cōis una cū cereo hactenus consueto penna dictis Sindico & Cāmerario non ementibus & paratū nō habitus dicti pallii in dicto festo offerendum. x. lib. den. p quolibet de facto infligenda decementes q. loco dicti Pallii pecuniæ solui non possint. ¶ Insuper statuim.ꝰ q. Notarii Arguitectores Lanarii Cerdōes Sutores Architectores seu Muratores Magistrii singuꝫ & oēs alii artifices p. viii. dies ante dcm festum debeāt ad instimul congregatū in Palatio nīl cōis statim facto bānimento & pulsata cāpana magna cōis & ibidē ad sūi discēdū debeant gliber artifices erare & eligere unū ex eis q. sit eoꝝ Capitaneus de sua arte. Ac etiā unū Cāmerarii seu exactorem q. habeat exigere collectā tunc imponendā p cera emēda in uenerationē dictæ festiuitatis. Et singuli artifices teneant & ratā impositionis sibi tangētē soluere dcō Cammerario infra quatuor dies a die ipositionis sub pena dupli quātitatis ipsoꝝ fitæ & nō soluta cōuertēda ut sūpra in uenerationē & comodū dictæ Ecclesiæ. Et si inuentus fuerit aliquē se in diuersis artib.ꝰ exercuisse tenetur in ea arte soluere in q magis se exercuerit quod arbitrio nrī Rectoris & eius declarationi incōtinenti fiendæ remittimus. ¶ Prædicti sūt Capitanei & Cāmerarii eoꝝ officia tenēant incōtinenti accepta pena. xl. sol. cui libet non acceptāti ipso facto infligenda. Teneaturq; noster posteꝝ & eoꝝ officiales dicto Cāmerario oēm fauorē̄ p̄stare in exactiōe dictarum collectarum sub dicta pena. ¶ Volumus etiam Capitaneos artium de ipsius fe-

potestatem & q. nullus eoꝝ de dicto palatio exiat priusq; dicti electionem fecerit sub pena. x. lib. den. p quolibet electore cōtrafacie. Q ui electores teneanē tres pūtes eligere uidelicet primi simpl̄ secūdi sub cōditione si primus non acceptauerit tertiūsi nec primus nec secūdus acceptauerit. ¶ Q ui pūtes sint & esse debeāt legi doctores & q. pe fuit tori tus de fuo doctoratu fide faciat p eius priuilegium sūs eius electio sit nulla & ad ofim non admittat̄ pena. D. Priorib.ꝰ & Cācellario ei admittentibus. l. lib. ¶ Itē. q. nō possint eligi de loco ubi nōs habes ofia hīe uel exercere phibent. ¶ Item q. nō sint cōsanguinei uel affines alicuius de nra rec etiam inimici. ¶ Item q. sint de terris fidelibus & deuotis uel saltē amicis & benīuolis sanctæ Ro. Ecc. ¶ Itē. q. nīgi nō possint q̄ saltē p trienniū ofīum aliqd in hac terra gesserit uel etiā sit ge rens nec in ipso ofīo modo aliquo refirmari ¶ Item nec essent de loco ofīalīū in dicta nra terra rpe electionis fiēdæ. ¶ Item nec eli gi uales aē conuicini & exītes de loco non dīstāti a nra terra ultra. x. milliaria. ¶ Item oec ceminus quoq; ofīsium p annū tm duret nec ualeāt in dicto ofīsio refirmari nīsi eoꝝ refirma fuerit per tres partes de quatuor dicti Cōsilii obtenta. Et nīsi ratio administrationis ofīsii ab his qui reddere tenentur fuerit prius ab eis reddita uidelicet ab ipso Cāmerario & Cāmerario & per eos nostro cōsilio satisfactā de oī & toto quod reuisa eoꝝ ratione conslterit eos remanere debitorem eiusdem. alias eoꝝ refirma seu noua electio sit nulla ipso iure & nihilominus ipsi ea acceptantes incurrāt ipso facto pcnā. xxy. lib. r. Nec alig ex p̄dictis diuāre eos; ofīo ualeāt se abstentare a dicta terra & eius territorio sine expressa licentia Cōcilii credentiæ q̄s ei p dcm Cōcilii cōcedi ualeat p quinq; dies & nō ultra. Pro longiore uero absentia non nisi a gñali Cōsilio dispensetur. ¶ Et casu quo cōti formā p̄dictā Statuti & absentarent pro quolibet die eorum absentiæ retineantur per nostrum cōe & eius Cāmerariū fisli. xx. de eoꝝ salario a quolibet se absentante. ¶ Teneantur̄ singulis diebus festiuis ad instimul conuenire ad Palatii credentiæ dominorum Priorum & eos comitari seu

assocare ad Ecclesiã ad diuina audienda offi
tia & una cũ eis stare & redire pœna. xx. sol.
pro quolibet & uice qualibet de qbus nr Rẽ
ctor continue diligentem regstiõe facere te
neatur & contrafacientes punire ut. S. alias ip
se pœnam decem librarum incurrat quotiens
in præmissis negligens fuerit.

¶ De electiõe Sindicorum Ecclesiæ sanctæ
Mariæ gratiarum. Rub. IIII.

CVm Ecclesia sanctæ Mariæ grãs in pla
no maluiani sit hactẽn? solita gubernã
ri per nrm cõet& Sindicos ab eo deputatos
& a uetere instituto nõ minus pio q̃ laudabi
li desiſtamus. Statuimus q̃ quolibet anno in
nõ gñali Consilio eligat& duo probi uiri op
time opinionis & famæ & uitæ conficientiatæ
ad offitiũ sindicatus dictæ Ecclesiæ quos ad
sit depositari? rey & introitui & exitui dictæ
Ecclesiæ. Et alter libr? introitui & exitui decre
bat. ¶ Ipsoq; autem offitiũ p annũ trũ duret
& non ultra& uerſe? in regendo & gubernã
do res & bona dictæ ecclesiæ. In petendo etiã
& exigẽdo omnia & singula legata credita &
alia ad dictam Ecclesiam pinentia & de solu
tis quietando fructus & oblationes percipien
do ipsam offitiari faciendo per Capellanum
a nro cõsi deputatum seu deputandũ. ¶ Ha
beat ep. cens& plenũ mãdatum tã ad iudicia
uidelicet in agẽdo & defendendo q̃ ad negocia dictæ Ecclesiæ. ¶ Teneanturq; dicti Sin
dici priusq̃ bona dictæ Ecclesiæ attingant ea
ram Dñis Prio. sollemne sstare iuramentum
de bene & fideliter administrando ac etiã in
ventariũ conficere de bonis rebus & iuribus
eiusdem cũ idonea cautione de reddendo rõ
nem de administratiõ in fine anni cũ integra
reliquoꝝ reassignatione. Et non possint dicti
Sindici modo aliquo in dicto offo refirmari
sed anno finito censeant& ci administratione
priuati & ulterius se intromittere non audeãt
pœna. l. lib. den. per quemlibet ipsoꝝ contra
facientem ipso iure incurrenda & cõ applicã
da. Et teneanť Dñi Prio. qui p tpe erunt per
mensem ante finem offitii dictoꝝ Sindicorũ
in gñali Consilio de futuris Sindicis provide
re firmam autem exõium nullo modo ꝓpo
nere sub pœna prædicta.

¶ De Concilio generali. Rub. V.

STatuimus & ordinamus q. Concilii ge
nerale nostræ terræ sit & esse debeat du
centorum & uiginti uirorum de dicta terra &
maioris & minoris numeri prout generali par
lamento uidebit̃ qui eligi debeant in gene
li Concilio per ueteres consiliarios eiusdẽ Cõ
cilii uidelicet q̃ quilibet contrata eligat tam
suorum consiliariorum. ¶ Q̃ui consilitet
neantur & debeant in primo eorum congre
gatione sollemne præstare iuramentũ de bẽ
& fideliter & sine fraude consulendo atq̃
gando & suffragia præstando de durãte eorum
offitio circa id quod melio? utilius & magis ex
pediens ac salubre fuerit nostro communi. Et
q. quotiẽs opus fuerit & uocati extiterit ad di
ctum Cõcilium accedere & in eo stare & mo
rari & inde nõ discedere sine licẽtia nostri Re
ctoris & dominoꝝ Prioꝝ quod iuramentum
ſstare debeãt in manibus dicti nostri Rectoris
& dñoꝝ Priorum & Camerarii p nro cõ
muni recipiendum. ¶ Dicti autem consiliarii
congregari & coadunari debeãt modo infra
scripto uidelicet q. de fero præcedẽte pro die
sequente in locis publicis & consuetis ex cõ
missione nostri Rectoris & dominoꝝ Prioꝝ
per publicũ præconem nostri cõis debeãt bã
nire q. omnes & sint de gñali Concilio debe
ant die sequente post sonitum ultimum campa
næ cõis accedere ad dictum Concilium in pa
latio nostri cõis ſiendum sub pena infrascri
pta. ¶ Cãpana autẽ ter debeat pulsari uidelicet
ter. Primo die præcedente de sero. Secundo
die sequente de mane. Tertio eadem die post
tertias seu ante. put magis fuerit expediens &
Dñis Prio. uisum fuerit. Excepto casu iminen
tis necessitatis in quo possit eadem die bãniri
& cãpana pulsari & Concilium ipsum coadu
nari eiã non seruata forma prædicta. ¶ Di
ctum autem Concilium coadunari & fieri nõ
possit nisi ex deliberatiõe Dñoꝝ Prioꝝ & Cõ
cilii credentiæ q̃ prius facta die falte̅ precedẽte
nisi necessitas imineat & tpis sit nro cõi mora
dãnũ ad larura uel periculi inductura quo ca
su sufficiat sola deliberatio Dñoꝝ Pri. ¶ Di
ctũ aũt Concilium duret per annum. Renouatio aut fieri debeat in fine ipsius & alio anno p

per ueteres cõsiliarios mõ & forma qua supra.

¶ Congregari autem debeat in sala magna
Palatii nostri communis prout actenus extitit
cõsuetum nisi aliquod impedimentum uel ne
cessitas aliud suaderet. ¶ Prohibem? autem
esse de dicto Concilio minores .xxy. annis.
¶ Item plures simul habitãtes uno & eodem
tempore. ¶ Item pater & filius etiam diuisim
intrantes. ¶ Item & qui non est oriundus de
hac nra terra & eius districtu & fuit effectibus
Ciuis uel pro Ciue habitus. ¶ Item & illi qui
essent exempti onera non subirent. ¶ Item
& qui immobilia nõ possiderent in nostra ter
ra & territorio uidelicet quibus extimõ nõ ascẽ
deret ad. y. lib. ¶ Modifi. supe. nisi docti seu
mobili ghe natus uel alr pclarus. Tex. ¶ Itẽ
qui nõ soluit integrũ sumarium. ¶ Item de
bitores cõis & quicunq; causa pterẽ datiuæ
& collectæ p nostrum cõe ipositæ. Et idem
dicimus de eo in cuius domo cohabitauit ali
quis debitor nostri cõis ex causis antedictis.
¶ Item q̃ fuerit ex bannitus p̃ suo ꝑprio &
non cõis excessu. ¶ Item q̃ fuerit dãnatus de
proditione seu falso. ¶ Item homicidam& de
furto uel crimine famoso damnatos.
¶ Prædicti aũt omnes de dicto Cãcilio esse
non possint nec eligi ualeant& electio de eis
facta sit nulla & electi contra formã præsen
tis statuti uocem in eo non habeant & suffra
gia ꝑbere non ualeãt. Et nihilominus tam ipsi
electi q̃ acceptauerint q̃ ipsi eligẽtes pœnam
debeãt bira. ipso facto incurrant. p quolibet
& cõo tales electi a Concilio remouentur
& alii habiles eoꝝ loco subrogentur per alios
Consiliarios eiusdem cõtrat& de qua esset ta
lis remotus. ¶ Teneantur autem dicti Con
siliarii hora debita celebrãdi Concilii ante fa
ctum de eis requisitionem uel saltem ante q̃ fiat
ꝑpositæ præsentes eligẽdi Cãcilio & inde
non discedere donec in eo gerenda fuerint ex
pedita fine licentia nostri Rectoris sub pena
q̃nq; sol. ipso facto in cippo cõis immittenda
a quolibet contrafaciente & plus & minus p
ut nostro Rectori uidebitur. ¶ In dicto aũt
Concilio nil proponi aterngari statui & refor
mari possit q̃od esset contra publicam utili
tatem nostri cõis & contra statũ. S. Romanæ

per ueteres consiliarios mõ & forma qua supra.

¶ Congregari autem debeat in sala magna
Palatii nostri communis prout actenus extitit
cõsuetum nisi aliquod impedimentum uel ne
cessitas aliud suaderet. ¶ Prohibem? autem
esse de dicto Concilio minores .xxy. annis.
¶ Item plures simul habitãtes uno & eodem
tempore. ¶ Item pater & filius etiam diuisim
intrantes. ¶ Item & qui non est oriundus de
hac nra terra & eius districtu & fuit effectibus
Ciuis uel pro Ciue habitus. ¶ Item & illi qui
essent exempti onera non subirent. ¶ Item
& qui immobilia nõ possiderent in nostra ter
ra & territorio uidelicet quibus extimõ nõ ascẽ
deret ad. y. lib. ¶ Modifi. supe. nisi docti seu
mobili ghe natus uel alr pclarus. Tex. ¶ Itẽ
qui nõ soluit integrũ sumarium. ¶ Item de
bitores cõis & quicunq; causa pterẽ datiuæ
& collectæ p nostrum cõe ipositæ. Et idem
dicimus de eo in cuius domo cohabitauit ali
quis debitor nostri cõis ex causis antedictis.
¶ Item q̃ fuerit ex bannitus p̃ suo ꝑprio &
non cõis excessu. ¶ Item q̃ fuerit dãnatus de
proditione seu falso. ¶ Item homicidam& de
furto uel crimine famoso damnatos.
¶ Prædicti aũt omnes de dicto Cãcilio esse
non possint nec eligi ualeant& electio de eis
facta sit nulla & electi contra formã præsen
tis statuti uocem in eo non habeant & suffra
gia ꝑbere non ualeãt. Et nihilominus tam ipsi
electi q̃ acceptauerint q̃ ipsi eligẽtes pœnam
debeãt bira. ipso facto incurrant. p quolibet
& cõo tales electi a Concilio remouentur
& alii habiles eoꝝ loco subrogentur per alios
Consiliarios eiusdem cõtrat& de qua esset ta
lis remotus. ¶ Teneantur autem dicti Con
siliarii hora debita celebrãdi Concilii ante fa
ctum de eis requisitionem uel saltem ante q̃ fiat
ꝑpositæ præsentes eligẽdi Cãcilio & inde
non discedere donec in eo gerenda fuerint ex
pedita fine licentia nostri Rectoris sub pena
q̃nq; sol. ipso facto in cippo cõis immittenda
a quolibet contrafaciente & plus & minus p
ut nostro Rectori uidebitur. ¶ In dicto aũt
Concilio nil proponi aterngari statui & refor
mari possit q̃od esset contra publicam utili
tatem nostri cõis & contra statũ. S. Romanæ Ecclesiæ & summoꝝ. Pontificũ sub pœna. x.
lib. den. imponenda cuilibet proponenti con
sulenti uel arrenganti & ipsi Cãcellario scribẽ
ti & nihilominus quod aſr gestum fuerit non
ualeat ipso iure. ¶ Auctoritatem autem pa
cefactarum & arbitrium dicti generalis Concilii
talem & tãtam fore decernimus qualis & qua
ta eſt totius nostri populi & cõis fore uꝫ potest
in futuꝫ. Et ideo quod in dicto Cãcilio factũ
statutum & reformatum extiterit perpetuã &
præsiam optinebit firmitatem dummodo cõ
tra supra & infra scripta nostra statuta nõ fue
rit & duæ partes saltem ex tribus dictoꝝ Cã
siliariorũ interuenerint. ¶ Quod uero in di
cto Concilio ꝓpositum fuerit & non obtem
tum non possit infra antum in alio Concilio
ꝓponi uel super eodem consuli arrengari uel
reformari & quod factum fuerit non teneat
& nihilominus contra faciẽtes pœnam præ
dictam. x. lib. incurrant pro quolibet ipsoꝝ fa
cto. ¶ Liceat in super cuilibet de dicto Con
cilio quod utilius melius & magis expediens
pro dicto cõsi uiderit & cognouerit arrengare
consulere & in eo explicare dummodo tantũ
super propositis dicat & consulat. Si aũt fa
per non propositis dixerit cõsuluerit uel arren
gauerit eius arrenga uel consilium non ualeat
in his quæ non sunt super propositis dicta. Et
taliter arrengans uel consulens pœnã. xx. sol.
incurrat. ¶ Qui autem in dicto Concilio di
xerit uel arrengauerit quod in honorem & uti
litatem nostri cõis stẽtet & ex inde quẽcũq;
aliq̃ dãnum uel detrimentũ pateret̃ uel pas
sus fuerit dũmõ nõ effet contra statũ. S. R. E.
& summoꝝ Pontific. talis debeat a nostro cõ
muni indẽnis cõseruari & expẽsis nostri com
munis ubiq; defendi ita q̃ lesionem & damnũ
aliquod inde non consequatur.

¶ De Cõsilio credentiæ. Rub. VI.

COncilium credentiæ cõstituì & ordina
ri decernimus ex numero. lx. hominum
ultra Priores quos etiã semper dicto Cãcilio
interesse uolumus. Debeantq; dicti. lx. hoies
eligi in generali Concilio hoc mõ uidelicet q̃
consiliarii cuiuslibet cõtrẽte in uni coaduna

ti primo iurent eligere eos qui sibi iuisi fuerint idoneores de sua contrata. Et demum eligãt duodecim de qualibet contrata & qui sint de numero Cõcilii gñalis q. xii. de qualibet cõtrata sint ad offñi dicti Cõsilii credentiæ. Et sic in eligendo fuerint dicti ordes stat pallactatio de oibus & qui plures fabas habuerint illi sint de dicto Concilio. Et facta tali de eis electione sint de oibus tres cartulæ & in qualibet earũ iuginti ex eis describant & assotient̃ prata cõ tratæ, put ipsis Dominis Prio. uidebit̃ eẽ cõueniens. Et demũ imbussulent̃ dictæ tres cartulæ & una ex eis extrahat̃ singulis quatuor mensibus & q fic forte fuerint extracti intelligantur & sint de dicto Concilio credentiæ. p dictis quatuor mensibus. ¶ Teneant̃ aũt decẽ. xx. consiliarii credentiæ: in prima eoꝝ cõa duatione in manibus nostri Cancellarii iurare ad sancta Dei euãgelia quẽ p nostro cõme liora & utiliora sup. ppositis corã eis factis & cere cõsulere & arrengare & quæ proposita cõ sulta & arrengata ac cõsulta in dicto Cõcilio fuerint reticere & secreta tenere donec fuerint si expedierint in Cõcilio gñali proposita: & declarata nisi aliter ep. idem Cõcilii credẽtiæ di sponerent & relxatio dicti iuramẽti fieret. ¶ Si dẽ aũt cõsiliarii credẽtiæ obstare decer nimus oẽs & singulas exceptiões quas uolumus obstare gñalis Cõcilii cõsiliarios de qbus in prędicti statuto diximus. ¶ Coadunari & cõgregari dictum Consilium debeat in loco consueto habita prius deliberatione Dñorum Prioꝝ tam de ipso congregãdo q̃ de propositis in eo fiẽdis quæ coadunatio fiat ad bachos cãpanæ cõs. ¶ Authoritas aũt potestas & arbitriũ supradicti Concilii uerset̃ & se extendat ad deliberandũ propositas fiendas tũt non fiendas in nostro gñali Cõcilio. Id au tem q̃d in dicto Cõcilio ppositi consulti & obtenti non fuerint in gñali Cõcilio ppositi tui & reformari non possit. In quo quidẽ Cõcilio saltem duæ partes ex tribus ipsos cõsiliarios ultra Priores iterelle debeãt. ¶ Posti aũt in dicto Cõcilio ppũitate & necessitate nri cõis pponi consulti & reformari absq alio gñali Concilio de qualibet expensa non excedẽte summã. xxy. lib. dẽ. dummodo expensa de qua tractaretur in dicto Concilio non esset per statuta in præsenti uolumine cõtenta aſſr uetita uel inprobata. ¶ Decernimus autem dictum Concilii de dictis. lx. hominibus per annũ tantum durare & nũ ultra. & q renouatio eiusdem fiat in ultimo mense dicti anni in generali Concilio modo & forma ut supra ordinauimus.

¶ De propositis fiendis in Concilio generali & credentiæ. Rub. VII.

STatuim⁹ etiam atq; ordinamus q̃ Cãcellarius nostri cõis oẽmes & singulas ppositas fiendas in Concilio credentiæ ex deliberatione Dominoꝝ Prioꝝ. Ac etiã ppositas quæ ex deliberatione Concilii cernitæ essent fiendæ in Concilio generali debeat prius annotasse & scripsisse & eas demum distincte & sigillatim in dictis Concilijs legere & declarare & finaliter consulta & arrengata cuiuscunq; consulentis ipsis domino Potestati & Dominis Prioribꝰ legere ut quæ eis meliora uisa fuerint & utiliora pro nostro cõi ualeant ad partia mittere sub pœna. xx. sol. ipsi Cancellario quotiens in præmissis contrafecerit.

¶ De mõte di ad pita arrẽgationes seu cõsultatiões sup. ppositis. Rubr. VIII.

ITem statuim⁹ q̃ arrengata & cõsulta sup ppositis tãto Concilio gñali q̃ eniã in Concilio credentiæ ex deliberatione Dõoꝝ Prioꝝ nrũ Cãcellarii mittant & mitti debeant ad partia in dictis Cõciliis quæ utiliora & melioraui sue fuerint pro nostro cõi. ¶ Partia ue ro p̃dicta uinci & optineri debeãt in qualibet dictoꝝ cõciliorꝝ p maiorem ptem cõgregatorũ. Ita tñ q̃ duæ ptes ex tribus ptibus ipsoꝝ consiliariorꝝ interfuerint̃ gesta non ualeant.

¶ Saluo q̃ si tractaret̃ de donatiõe cessiõe cõcessiõe remissiõe uel relaxatiõe alicuiꝰ datii gabell æ rei quãtitatis & bonoꝝ & iurisquorũ cũq; ad nrm cõe ptinẽtiũ seu spectãtiũ tunc partia optineri debeãt in utroq; Cõcilio p. ypres ex eis pubus cõsiliarioꝝ alsi nõ censeant optenta fed denegata ac etiã ipso iure nulla.

Et si aliter fuerit per litteras uel rescripta superiorum super hoc statuto dispensatum seu de rogatum. Teneantur Domini Priores ad superiorem Oratorem transmittere sumptibus nostri cõmunis ad supplicandum & impetrandum q. præsens statutum in sua obseruantia remaneat pœna ipsis Prioribus id non obseruantibus decem librarum denarioꝝ. ¶ Statuentes etiam omnia & singula partita mitti & obtineri debere ad bussulas & pallactas plures uel lapideas uel saltem ad fabas more hactenus obseruato. Et q̃ omnes consiliarii debeant eorum pallactas in fabas secreto modo mittere in ipsis bussulis immittẽdo ambas manus in utranq; bussulã adeo q. diſcerni nõ possit in quam fabam immiserit pœna contrafacienti. xl. sol. de facto ꝙ soluenda cuius quæ ta debeat̃ offitiali inuenienti & exequtioñi facieti. Dicẽt aũt bussulæ debeãt esse ligneæ; una alba quæ intelligatur bussula del scrutinio nigra quæ censeatur del non. ¶ Decernentes q̃ si quando cõtigerit in aliquo dictoꝝ cõciliorum tractari negotium seu factum alicuiꝰ is cuius negotium seu facti tractabit̃ & eius consanguinei & affines etiam fi essent de numero Priorum usq; in tertium gradum Concilii locum exire teneãtur & assistere uel fabas reddere non ualeant seu alia suffragia præstare pœna. xxv. lib. dẽ. communi applicandæ & quod alr gestum fuerit non ualeat. ¶ Item ad obuiandũ eoꝝ malignitatiqui eos⁹ friuolis & cauillosis præstationibus & appellationibꝰ ppositas & partita impedire nituntur. Statuim⁹q; nemini liceat ab ipsis ppositis & partitis ante q̃ pallactent̃ seu fabas super eis reddãt nec appellare uel præstari. Et si appellati uel protestatum fuerit̃ non ualeat & nihilominus ad pallactationẽ ppositas & partitas procedat̃ appellatiõe uel protestatione nõ obstante seruato iure appellãdi post ipsam pallactationẽ. Et præsens statutũ uolumus præcise & inuiolabiliter obseruari. Et quicquid alr q̃ modo p̃dicto gesti fuerit fit ipso iure nullum.

¶ De gñali parlamento. Rub. IX.

STatis equam ac rationabile arbitrantes: ut publica negotia & maxime q̃ maiore inu digent Consilio non a paucis sed ab uniuerso populo pertractentur. Idcirco statuimus q. semel tantum in anno uel pluries si necessitas exegerit & generali Concilio uidebitur fiat & congregeꝰ generale parlamentum in quo interelle possit & debeat unus homo pa terfamilias de qualibet familia quorum non plures exceptis minoribus uiginti quinq; annis & nõ soluentibus tamtam. In eo autem damus licentiam & arbitrium unicuiq; arrengãdi & cõsulendi circa concernentia publicum utilitatẽ etiam absq; alia præcedente proposita. ¶ In dicto autem parlamento fussiliat interesse ma iorem partem fumãtiũ fociũ & familiæ & q. a maiori eorum parte obtentum fuerit roboris obtinẽat firmitatem. Nec per generale consilium tolli aut mutari possit quoniam eius authoritatem & potestatem etiam tam & tantam esse uolumus qualis & quanta sit seu esse possit totius nostri communis.

¶ De offitio Dominoꝝ Prioꝝ. Rub. X.

QVoniam etiam natura docet ut unum quodq; corpus caput habeat a quo regantur. Idcirco maiorum nostrorum sectantes uestigia & antiquæ adherentes consuetudini. Statuimus q. ad regimen & gubernium huiꝰ nostræ terræ sint & esse debeant decem prori & idonei uiri qui Priores nũcupentur. ¶ Qui de delect duo de qualibet contrata. ¶ Ipoꝝ au tem electioñibus absq; alio & extractio fieri debeat modo infrascripto uidelicet q. Priores ul timo extracti de bussula deſtientibus pallactis prioratus generale faciant coadunare cõsilium & in eo proponant & proponi faciant de noua bussula prioratus fienda durataꝝ p annũ. Q; ua proposita facta cõsiliarii cuiusli bet contratæ debeãt eligere duodecim ꝑsonas & idoneos uiros aptos ad regimẽ & offitium prioratus de sua contrata: & ipsos electos in scriptis Dominis Prioribus dare & præfentare. Vbi autem discordia uerteretur circa dictã electionem tunc interfe fiat de oibus pallactatio & qui plures pallactas seu fabas habue rint illi obtineãt. ¶ Post hæc aũt dicti Domini Priores habitis nominibus electoꝝ una

Consiliarios eiusdem. Ita q; in tot? sint? esse debeāt decē homines de quibus fiat dux eat tutixe & in qualibet ipsarum quinq; ex eis describantur & demum imbus fulentur & in ipso primo die scindicatus de mane p Dominos Priores extrahatur una de dictis cartuiis. Et qui reperiantur in ea descripti sint & esse intelligantur. Scindicatores dicti Potestatis officii familie & familie & qui de dicto numero se mel fuerit frequenti anno ad idem eligi non ua leat. ¶ Dicti aūt Scindicatores incontinenti facta extractione teneātur iurare in manibus Dominorum prioꝝ de gerendo eos officiū recte & fideliter & de bene & iuste cognoscē do & iudicando fm formam iuris & nostrorū statutoꝝ. ¶ Renouatio autē & noua imbusfulatio fiat destitiente priore busfula in ultimo mense modo & forma ut ipsius diximus.

¶ Inter prædictos autem Scindicatores sit & esse debeat unus de nostris Notariis per quem cuncta acta scindicatus annotentur & describantur & ei etiam tanquam actuario in eius scripturis plena adhibeatur fides qui gratis teneatur acta recipere & pro eorum pdu ctionib? nil consequi ualeat. Salarium autem dictorum Scindicatorum sit.x. sol. pro quolibet. Notarius autem merced? habeat duplicatam. ¶ De quantor autem diebus quos di cto scindicatui prafiximus decerninus duos primos integros esse petitionum seu querelarum coꝝ eis proponēdaꝝ quibus elapsis etiā absq; alia protestatione seu declaratione petitiones & querelæ amplius nō admittant? nec super eis quisp̄iam audiri debeat & processus desuper agitat? sit nullus. Reliqui autem duo dies circa cognitionem & derisionem propo sitarum in tempore querelaꝝ uertent. ¶ De cernentes, q; si nulla petitio seu querela alicui? particularis persone fuerit contra dictos Protestatem officiales & familiā porrecta infra primos duos dies eoꝝ scindicatus tūc tertia die hora uespertina debeant a petitōe Scindici & inquisitione generali absolui uel condēnari prout iuri confonum fuerit. Si autem aliqua contra eos fuerit exhibita petitio seu querela alicuius particularis persone? tunc eorum scindicatus duret per quatuor dies ut. s. Ita tamē q; die quarta sententia pr̄cisē condēnatoria uel absolutoria feratur condemnando uel absoluendo non aūt remittendo ipsam sententiā ferendam arbitrio superioris uel consilio sapientis. ¶ Quod si cōtigerit in dicto termino sententiam condemnatoriam uel absolutoriā de dictis Potestate officialibus & familia non prosterri tunc autoritate p̄fixi statuti. Idem potestas officiales & familia fint absoluti ipso iure & pro absolutis habeāt. Et Scindicatores ipsi quorum culpa id uenerit penā.l. libr. pro quolibet incurrant & ad interesse partis teneantur. ¶ Dicti aūt Scindicatores sint & esse intelligantur Iudices ordinarii & iurisdictionē habeant in ciuilibus & criminalibus causis & mixtis dictum scindicatum concernentib?ac etiā cognitionē habeant de oibus gestis & negle ctis cōmissis uel omissis per dcm Potestatem officiales & familiam durante eorum officio tam cōtemplatione eorum officii q etiam de commissis extra officium in hac nostra terra & eius districtu dicto tempore de quib?oibus ipsi teneantur coram dictis Scindicatoribus respondere. ¶ In dicto autem scindicatu uolumus procedi summarie & de plano sine strepitu & figura iudicii dēbus quibuscūq; feriatis etiam in honorem Dei. Et petitionem admittantur etiam sine scripsis dummodo in scripturam per actuarium redigantur. ¶ Teneantur etiam pr̄dicti Scindicatores bene & diligenter reuidere omnes & singulos eorum libros & scripturas & maxime p̄cessus criminales & eorum condemnationes uel absolutiones. Et si uenerint male uel iniuste eos ab soluisse uel condemnasse seu in plus uel min? q̄ de iure & forma nostrorum statutorum deberent iunc dicti Scindicatores dictum Potestatem seu eius officiales qui contrafecerint in p̄xmissis uel aliquo p̄xmissorum condemnent ad totale interesse nostro communi seu particularibus personis quæ ex dictis sententiis fuerint læsæ. Ac etiam in pœnam uiginti quinq; librarum denariorum nostro cōmuni applicādas, p quolibet & uice q̄libet non ob stante, in dictis sententiis iusset clausula. Saluo sp & reseruato &c, p quā eos nō intēdim? nō aliquo excusari. ¶ Debeant etiā dicti p̄ates & familia & offiales in prima eoꝝ risione fien da gñali inquisitioni idoneos p̄stare fideiusso res de iudicio sisti & iudicati solueēdo. Q ui fideiussores eo ipso intelligant obligati ne dā ad id q̄ dicti p̄ates officiales & familia teneāt & uigore generalis inquisitionis sed etiam petitionum & querelarum particularis personaꝝ Ita q; ad omnia dictum scindicatum cōcernen tia teneantur in quacunq; instātia & coā quo cunq; Iudice etiam fine aliqua excussione de ipsis potestate officialibus & familia fienda.

¶ Volumus autem ultimam terzariam salarii dicti Potestatis retineri per nostrum commune donec ipse & alii officiales & familia fue runt absoluti. ¶ Decernentes insuper q; dicti Scindicatores super prolatioe sententiæ in causis dubiis adhibeant Consilium sapientis partibus non suspecti sumptibus nostri communis & fm illud iudicare teneant. ¶ Stam enues etiā q; Potestas & alii eius officiales scin dictum petere uel consequi non ualeant du rante eorum officio nec infra tēpus officii fin dicari pena quinquaginta libra. den. tam ipsi Potestati & officialibus perenibus & Priori bus proponentibus & aliis super hoc arrengā tibus ipso facto incurrenda & communi applicanda & nihilominus scindicatus ipso iure non ualeat. ¶ Decernentes etiam q; si quan do contingeret dictum Potestatem in officio reformari seu eius officiales eorum & cuiusq; eorum scindicatus totius temporis in fine ipsi us reformæ refrenetur & prius scindicari non debeant sub pena prædicta & nihilominus scindicatus ipso iure non ualeat.

¶ De electione & offitio Bayulorum & Præconum nostri communis. Rub XIII.

QVoniam sine ministris nō possunt of fitiales eorum offitia exercere. Ideo sta tuimus q; in hac nostra terra fint & esse debe ant cōtinuo duo Bayuli & duo Præcones seu Tibicines quorum electio fiat in nostro gene rali Concilio per annum cum salario quod ei dem cōsilio uidebitur. ¶ Q ui Bayuli & præ cones teneantur in principio eorum offitii fol lemne præstare iuramentum in manibus Do mini no? Priorum de bene fideliter & sine frau de eorum offitia exercendo. Præd ictis autem Bayulis & Præconibus in citationibus & bā nitionibus eorum relationibus plenā uolumus fidem adhiberi. ¶ Teneantur? nostro Re ctori & eius offitialibus ac etiā Dominis Prio ribus in concernentibus eorum offitia uideli cet dicti Præcōes facere omnia & singula bā nimenta eis iniuncta per nostrum Rectorem eiusq; offitiales & Dominos Priores & alios offitiales nostri communis de spectātibus ad eorum offitia in ciuilibus & criminalibus cau fis damnorum datorum & aliis quibuscunq; de causis. Et quod per eos bannitum fue rit fiue citandos fiue prohibendo uel poenam imponendo uel aliter quomodocunq; facien do ualeat & teneat ac fi quocunq; alio modo legitimo factum esset uel fieri posset quæ bā nimenta fieri debeant in locis publicis & hac ctenus consuetis in nostra terra. ¶ Offitium autem dictorum Bayulo? sitin citādo quoc unq; citandos & referendo intenutas dādo exequotiones faciendo in præcipiēdo ex par te nostrorum potestatis & offitialium prout eis fuerit iniunctum. Et eorum citationes ua leat o in ciuilibus causfis etiam absq; alia com missione. In criminalibus autem non: nisi de commissione aliter apparet. ¶ Dicti autem Bayuli non possint pro aliquo pignore uel te nuta capienda domum aliquam aperire seu in trare sine præsentia habitatoris uel alicuius de eius familiauel saltem in præsentia unius Te stis pena uinginti solidorum pro quolibet & uice qualibet incurrenda. ¶ Non liceat autē dictis Bayulis subsistentibus aliis rebus mobi libus uel se mouentibus ad debitum sufficien stibus accipere pro pignore uel tenuta pannos de lecto uel arma sub pena prædicta. ¶ Te neantur? omnia & singula pignora ex qua cunq; causa accepta bene & secure custodire & retinere & nemini reddere fine licentia eius ad cuius petitionem fuerint acceptaꝝl Re ctoris & offitialium ex quorum mandato ca pta fuerint nec etiam ea in propriosusus con uertere sub dicta pena & ad emēdā amissionis & deteriorationis ipsoꝝ pignoꝝ p Recto rem cōpellant. ¶ Debeant? esse diligentes

cum Cancellario faciant fex fcriptulas feu'car tutias & pallu&as immittendo decem homines ex dictis electis in qualibet pallu&a duos uidelicet de qualibet contrata & ipfos partiēdo & affociando prout eis magis conueniens uifum fuerit uidelicet immifcendo fenes cum iuuenibus doctos cum indoctis & minus idoneos cum idoneoribus dummodo in eadem pallu&a non affotientur confanguinei & affines ufq; in tertium gradum. De quibus quidē decem hominibus eligātunum de magis idoneis, fi fit futurus dictator. Et cui durāte tpe fui priorat⁹ fit iniuncta officij dictēdi, ponēdi & rnādēdi quolibet loco & tēpore nomine fuo & aliorum collegarū, put facti qualitas exegerit. Et ad hoc difcernendum in ipfa fcriptula no minie⁹ addat uerbū iuſtū dictator. ¶ Qui bus pallu&is fic factis quæ nūero fint fexti&e in fine eorum priorat⁹ & cuiuſlibet alterius debeat de dictis pallu&is una extrahi in gene rali Conciliо publice & palam per man⁹ pue ri adhuc doli nō capiūs quæ extractio fieri de beat taltem per octo dies ante finē ipſius prio ratus penna ipſis Prioribus præ dictis non ob ſeruatibus. x. lib. den. ipſo facto a quolibet in eurrenda & cō applicāda. ¶ Dicte aūt buſ ſulæ debeāt manere ſigillatæ ſigillo noſtri cō munis & ille reſcidi in caſſecta quæ reponi de beat in caſſa magna quæ eſt in ſacriſtia Eccle ſiæ ſanctæ Mariæ de platea clauſa duabus cla uibus quarum una retineatur per Priorem di cte Eccleſiæ & altera per noſtros Pri. ¶ Of fitium dictorum Dominorum Priorum duret per duos menſes & non ultra & ad dictū offi tium eligi nō poſſit niſi quid fit de numero ge neralis Conſilij nec qui fit minor. xxv. annis. Nec aliquis alius qui prohiberetur eſſe de Cō ſilio ex cauſis de quibus in ſtatuto ſub Rubri ca de Concilio generali diximus. ¶ Debeāt q; dicti Priores in principio eorum offitij iura re bene fideliter & ſine fraude eorum offitium exercere & omnia occurrētia & priorat⁹ offi tio incumbentia & iuxta formam noſtrorum ſtatutorum eorum tpe expedire feu expediri facere per ſe ſeu noſtri Rectorem & eius of ficiales uel alios pro ut res exegerit. ¶ Et ut mature & conſulte occurrētia negocia noſtri cōmunis expediantur dicti Dñi Priores quoli bet die durante eog; offō de mane uſq; ad ter tiam ad minus ac etiā toto die ſi neceſſe fuerit teneantur conuenire & reſidere in palatio no ſtri cōmunis & ibidem per ſe & nō per ſubſtitu tos tractare dicuteresordinare & exequi ne gocia noſtri cōis pœna pro quolibet Prior⁹ & uice qualibet. x. ſolido. ipſo facto incurrenda ¶ Additio ſup. Duo ſaltē ex Prioribus reſi deāt p totā diem ſub dicta pœna Tex. ¶ Cu rator noſter poteſtas ut ipſi Priores reſideāt ut. ſ. & a cōrafaciēdibus pœnas exigat pœna ipſi poteſtati negligenti & præmiſſa obſerua ri nō ſatienti centum ſol. Q uæ autem per eos expedita non fuerint tenēatur per inuentarii eorum ſucceſſorum relinquere ut per eos de bitæ executioni mandentur. ¶ Autoritas au tem & arbitriū dictoꝝ Priorū ſit in coadunan do Concilio quando uiderint expediri en fa ciendo & fieri faciendo propoſitas in ipſis cō ſiliis partitas ſuper conſultis capiendo & deli berando ea etiam expedire ualeant de bonis & tēre noſtri cōis pro ei⁹ utilitate & neceſſita te etiā ſine alterius Conſilij deliberatione ufq; incentum ſolidos & non ultra. ¶ Teneantur etiam facere & curare q; expēſæ per noſtrum cōe factæ tempore ſuoꝝ proceſſoꝝ & durante tpe ipſorum offitiū in gnali Concilio circa prin cipium eorum offitij fiendo deſcriptæ per no ſtrum Cancellarium legatæ diuiſim & intelli gibiliter. Ita q; in omnium aſtantium conſilia rorum notitiam trāſeant ut ipſaꝝ in dicto cō ſilio approbatio uel reprobatio fiat. Et dictæ expenſarum approbationē facta liber ſiue ēn ternus ubi fuerint annotatæ debeat in eius fi ne bullari ſeu ſigillari ſigillo noſtri cōis ac etiā noſtri Rectoris. Itaq; poſt dictā approbatio nē nil ualeat ſupaddi. Et ſi dicti Priores omiſ ſerint dictas expēſas ſeu aliquas earum ſcribi & legi facere in dicto cōcilio de proprio refar cire cōpellantur & de cætero in cōi ſeu ad eō computum mitti non ualeant. ¶ Et quia de cet unumquemq; parem ſe offitio gerere de ceremōns ut dicti Priores durante tpe eorum offitij ipſe tibus attritis fractis uel diuiſatis non utantur ſed pannis honeſtis & ciuilibus & co foratis huiuſmodi cōdecentibus offitio indu ti ſemper incedāt; grauitatem in oībus actib⁹ ſeruent ita q; aliis non ſint ludibrio & durante dicto tpe eog; operas alteri nō locēt nec famu lentur. ¶ Nec etiā ualeāt dicto durante tem pore palatium noſtri Rectoris q̄libet intra re niſi in ſala maga palatii tempore celebratio nis Conſilii. ¶ Debeāt etiāt quolibet die do minico & aliis feſtis ſollemnib⁹ ad inſimul co gregari in eos pallatio & inde cum Poteſtate & aliis offitialibus noſtri cōis adcedere ad Ec cleſiam per eos eligendam ad miſſam audien dam & alia diuina offitia & una cū eis ſtare & ſedere in locis dignioribus prout hactenus ex iterit conſueti. ¶ Item durante eoꝝ offitio non poſſint aliud offitium exercere in hac no ſtra terra nec ire pro ambaſciatore noſtri cō munis uel alicuius ſpecialis perſonæ ad aliquē ſuperiorem dominū uel cōmunitatem. ¶ Itē pro honore & reuerentia tanti offitij decerni mus eo durante ipſos non poſſe agere uel cō tenire ciuiliter uel criminaliter cotā nō Re ctore & ſuis offitialibus quo tpore uolumus inſtantias cauſaꝝ; ipſo iure non curere. ¶ Si gilla autem nō cūs retineanē in Capſecta exi ſtente in Cancellaria noſtri cōis reclauſa dua bus clauibus retinendis per duos exipſis Prio ribus uidelicet una pro quolibet prout inter eos determinatum fuerit. Q uæ quidem figil la apponi non poſſint in litteris & aliis q̄buſ cunq; ſcripturis niſi de uoluntate & cōmiſſione ſium ipſoꝝ; proceſſerit uel ſaltē maioris partis ipſoꝝ; pœna dictis Prioribus & ipſi Cancella rio aliter ſigillāb⁹ uel litas nole noſtri cōis fci bentib⁹ ſine uolūtate dictæ maioris partis. x. lib. den. ipſo facto incurrenda a quolibet con trafaciente. ¶ Q ui autē in ſdictis uel aliquo p dictoꝝ; deliquerit uel mō aliquo cōtrafecerit pœna. x. li. de. p quolibet & uice qualibet pu niat. ¶ Renouato aūt dicti offitij ſtat mō & ordine quo. ſ. Decernētes q; qui in dicto of ſitio ſemel extiterit non poſſit in ſequenti an no ad idem eligi uel aſſumi niſi euidens ca rentia ideoꝝ; utroꝝ; illius cōtrate aliud ſua deret. ¶ Nō poſſint aūt dicti Priores expen ſas factas ſeu debita cōs cōtracta nō ſuo ſed ſuoꝝ; in offō ſceſſoꝝ; tpe q̄ in exitu cōis non eſſent apposita uel ad quæ cōe uigore inſtru menti nō fuerit obligati perſoluere uel pone re ad exitū cōis ſeu cōmittere q; de ære cōis ſol uant pœna. x. lib. den. p quolibet cōtrafacie te & de eoꝝ; pprio nō cō reficere cōpellatur.

¶ De offō Reg. ſeu ad p̄batoꝝ; Ru. XI.

REgulatoꝝ; ſeu approbatoꝝ; offitij tam̄ utile & neceſſarij ad moderādas refre nandasq; ſuperfluas expenſas nō ciūs arbitrā tes. Statuim⁹ q; quolibet anno tpe renouatio nis buſſulæ Dñoꝝ; prioꝝ; in gnali Cōcilio una cum electione Prioꝝ; fiat pari modo & forma electio & deputatio per quoſlibet Cōſiliarios de ſua contrata de tribus probis & idoneis ui ris. Itaq; inter omnes cōtratas, xy. eligātur & in buſſulam mittantur in buſſulatiōe facta q̄nq; ſorte de ea extrahand⁹ qui ſint & eſſe debeant Regulatores quoꝝ; offitij duret p quatuor mē ſes quo tempore finito tempore extrahētiōs nouorum Priorum alij extrahantur. Et finito anno ſtat renouatio tempore modo & forma ut. ſ. ¶ Eoꝝ; aūt offitium incētatur circa ad p bationem & reprobationem expenſarum fa ctaꝝ; cū tpore eoꝝ; offitij quæ fieri debeat pri us q; in gnali Cōcilio dictæ expenſæ lectæ ſue rint. Et illæ expenſæ quæ fuerint p̄ dictos Re gulatores improbatæ in dicto Cōcilio ampli us uenire non poſſint & cedāt damno eorum Priorum qui eas fecerint & ad earum refectio nem compellantur.

¶ De ſcindicatu Pētis & offitiū. R. XII.

NOn in merito Diuinis & humanis legi bus ſanctum eſtut qui publicis geren dis muneribus præfuiſſent cong̃ruam de ge ſtis rōnem reddereīne aſs ipſi magiſtratus ex nimia licētia laſſatis iuſtitiæ habenis i deterio ra p̄ruperēt. ¶ Ideo & nos hmōi maioꝝ; lau dabilib⁹ iſtitutis adhērētes hac nra miſcipali lege decernimus q; noſter Pētis eiuſq; offitiū & familia finito tpe ei⁹ offitij teneāt ſtare ad ſcindicatū p quatuor dies ſegtēs & cōinuos imediate ſequtes coꝝ; Scindicatoribus a nro cōſi deputandis. ¶ Electio aūt di ctoꝝ; Scidicatoꝝ; fiat i nro gnali Cōcilio p eō ſiliarios cui⁹ſlibet cōtratæ hoc mō. V ide q̄lib et cōtrata eligan⁹ duo, p̄bi & idonei uiri per

in faciendo exequiones eis commissas sine aliqua mora. ¶ Salarium autem dicto⁹ Bayulorum & Præconum sit prout fuerit inter eos & comunem consuetudinem. Et pro citationibus banniimentis & aliis seruitijs per eos nostro communi impendendis nil ulterius petere aut recipere ualeant. ¶ Volumus autem q⁹ uis⁹ ex dictis Bayulis sit & esse debeat denuntiator ad denuntiandum & referendum malefitia in curia generali fm̃ formã constitutionũ prouisionũ & pro fua mercede & labore ultra dicti salarium cõsequi debeat solidos. xii. quoliber de adcessus more & redit⁹. ¶ A particularibus autem posnis mer cedem recipiant mõ infrascripto. videlicet, p qualiber exequtione seu pignore fiendo inus terrã de narios quatuor extra autem solidi unum. Et prædicta loci sibi uendicare uolumus q̃s ipse Bayulus solus sine alio offitiale uel exequtore exequtioné faceret. Si aut̃ ei socio uolite uel alio nos offitiale in cedere ultra quatuor den̄. ut. S. tã intus ꝑ extra terrã accipere nõ ualeat ꝑ qualibet pignore. Si autem ei alio offitiale al terius curie incederet uel cõseq ualeat. ¶ Teneanturq; dicti Bayuli ꝑ cameratis & aliis actoribus nr̃i cõs quascunq; exequtiones facere gratis & fine mercede aliqua. ¶ Si aut̃ Bayuli in aliquo ꝑmissos contrafecerint ipso facto ꝑcenã. xx. sol. incurrãt ꝑ qualiber & uice qualibet & dupli eius qd̃ indebite acceperint restituere cõpellant. ¶ Præcones autem recipere ualeant ꝑ singulo bannimento ad in stantiam partiũ actoris ꝑ quibus ꝑ eos fiẽdo solidos duos. ¶ Decernimus aut̃ q⁹ omnes electiones fiende ꝑ nostrum cõe de⁹ dictis offitialib⁹ nostris cõs deferri & præsentari eis non ualeant nisi ꝑ ipsos ꝑcones etiã si dicti electi in hac nostra terra morarent̃ poena dominis Prioribus & Cãcellario contrafacienti bus. x. lib. den̄. ꝑ quolibet infligenda & communi applicanda nisi in casu quo dicti Præcones renuerent uel alio iusto impedimento detenti eas deferre nõ possent habeãtq; pro eo rum mercede quolibet die adcessus more & redit⁹ solidos sex decim si electio non fuerit acceptata. Si aut̃ acceptata extiterit nil a nostro communi consequi ualeãt. ¶ Volumus etiam q⁹ dicti præcones debeant singulis die bus sesthius ad locare dominos Priores ad Ecclesias seu alibi quo ipsos collegiales ire contigerit poena decem solidorum pro quolibet & uice qualibet. ¶ Teneantur etiam in oc curre nibus necessitatibus ad mandatum Dominorum Priorum uocare homines de ren dentia uel alios eius pro ut eis fuerit iniunctum sine mercede aliqua. ¶ Nec ꝑsone di cti Bayuli & Præcões se absentare a dicta terra & eius territorio sine expressa licentia Dominorum Priorum saltem duarum partiũ ꝑsonarum ex tribus sub poena uiginti solidorum ꝑ quolibet & die qualibet qua fuerint absentes. ¶ Statuentes etiã q⁹ dicti Bayuli quomodocunq; negligentes extiterint uel delinquentes in eorum offitio arbitrio nostri Rectoris saluis tamen casibus supra expressis mulctari & puniri ualeant eos etiam carcerando uel alit̃ corrigendo pro ut ei uidebitur.

¶ De iuramento Potestatis & offitialium. Rub. XIIII.

REctor seu Potestas noster priusquam eius offitium exercere incipiat corã do minis Prioribus & Cancellario sollemne præstare debeat iuramentum ꝑ q⁹ suum offitium bona fide & sine fraude exercebit & dio tamo retsimore ꝑprece ꝑpriq; ab ex remotis. ¶ Ma nutenebit etiam nostram terram in libertate & obedientia Sacte. R. E. & summi Pon. & hr̃ garoꝝ eiusdẽ. ¶ Jura libertates ꝓhibitas im munitates & priuilegia dictæ terre ꝓpossesde fenderet̃ue. opprimi nec. ¶ Minus brabit & minuibrate curabit ius & iustitiam fuoraballem Ecclesiis & aliis ꝑsonis iustitiam ꝑ quibus ꝑ pellis & aliis miserabilibus ꝑsonis ac pro eis petentibus & generaliter uniciuiq; nostro terrigenæ uel forensi. ¶ Sedebit ad banchum iuris pro tribunali sibi deputati qualiber die iuridica semel saltem in die de mane ius & iustitiam petentibus reddituras. ¶ Processus ciuiles & criminales & mixtos intra tempus a statutis ꝓfixum expediet. ¶ Exequtiones cõdenationũ sitarum ꝑ eip⁹ tollo ꝓcessores uel suo tpe ferẽdas & ẽt datuas & aliog; itroitus nr̃i cõs requisitus gratis faciet & fieri faciet

¶ Statuta reformationes & alia ordinãmenta nr̃i cõs tã cꝛã ꝙ ꝛfienda obseruabit & faciet ab aliis obseruari. ¶ In fine eiꝰ offitii ad finẽdiatiõ cũ suis offalib⁹ & familia ꝛfabit iurata formã fuæ electionis & eiꝰ continentia statutoꝝ. ¶ Et grãde oĩa alia & singula faciet & obseruabit ad ꝙ ex forma dictæ fuæ electionis & capitulorꝝ nr̃oꝝ: ẽt. & reformationiã ẽtenebit

¶ De iuramẽto Cãcellarii & eiꝰ offiõ. R. xv.

CAncellarii nr̃i cõs ꝓtin⁹ exercere incipiat iuramẽtũ cor̃ Dñis Pri. de bñ fideli & sine fraude alijs eiꝰ offiõ exercẽdo & de ola obseruãdo ad ꝙ ex forma nr̃oꝝ statu. & fm te noꝛ fuæ electionis & capꝭoꝝ teneãt. ¶ Eius autem offiõ sit ꝛscribẽdo & ãnotãdo ꝑscꝛa reformationes itroitus & exit⁹ nr̃i cõs rogiꝭ instrã electiones & capꝭa quorũcũq; nr̃oꝝ offitialiũ tas missiuas & rnitiuas bullectinos cuiuscũq; gñis & alis quascũq; scripturas ad nr̃m cõe uel ꝑticares ꝑsonas eiusdẽ ꝓuenientes & eiꝰ offiõ incũbentes sine ꝓmio & mercede aliqua. ¶ Teneat & quotiens necessitas iminebit ꝓ nr̃o cõ ire ꝓ ambasiatore quocũq; op⁹ fuerit fine salario sed tantum expẽsas uictus ꝓ se & equo expẽsis cõs cõducẽdo a nr̃o cõi cõsẽꝛ. ¶ Debeat ẽa comittari seu assocíare dños Pri. quotiẽꝛ ipsi collegiale accesserint. ¶ Re tinebit aut̃ diligenter & cõseruabit oẽs & singulos libros actoꝝ; uetꝛ. Rectoꝝ ac ẽtin fil zas copias ꝓcessuũ fias & alias scripturas als reniẽt solitas i cãcellaria nr̃i cõs. Credẽtias ẽt fibi ꝓpositas uel q̃ fuerint sub silẽtio retinẽde ꝙ bono ſtatu nr̃æ terræ & pace & quiete oĩum reniẽte & teminj propalare. Et grãde oĩa alia faciet ad ꝙ ex forma fuæ electionis & nr̃oꝝ statutoꝝ tenet̃. ¶ Debeatq; cõiouꝛ residere in Cãcellaria nr̃i cõs ad hoc ut ꝛ occurrẽtib⁹ ne gociis nr̃o cõmuni semper ad sit & eius copia ab omnib⁹ haberi ꝓssit facere; debeat omnibus petentibus copiã uidẽdi legendi & copiãdi oẽs & singulas scripturas in dicta cã cellaria existẽtes & ad ipsum petentẽ ꝓtinẽtes & ꝛspectãtes dũmõ de ipsa cãcellaria nõ extrahañ. ¶ Nec ꝓssit dicti⁹ Cãcellan⁹ bullecti

nũ cõs requisitus gratis faciet & fieri faciet

¶ Statuta reformationes & alia ordinãmenta nr̃i cõs tã cꝛã ꝙ ſtenda obseruabit & faciet ab aliis obseruari. ¶ In fine eiꝰ offitii ad finẽdiatiõ cũ suis offalib⁹ & familia ſtabit iurata formã fuæ electionis & capꝭoꝝ continentia statutoꝝ. ¶ Et grãde oĩa alia & singula faciet & obseruabit ad ꝙ ex forma dictæ fuæ electionis & capitulorꝝ nr̃oꝝ: ẽt. & reformationiã ẽtenebit

¶ De iuramẽto Cãcellarii & eiꝰ offiõ. R. xv.

CAncellarii nr̃i cõs ꝓtin⁹ exercere incipiat iuramẽtũ cor̃ Dñis Pri. de bñ fideli & sine fraude alijs eiꝰ offiõ exercẽdo & de ola obseruãdo ad ꝙ ex forma nr̃oꝝ statu. & fm te noꝛ fuæ electionis & capꝭoꝝ teneãt. ¶ Eius autem offiõ sit ꝛscribẽdo & ãnotãdo ꝑscꝛa reformationes itroitus & exit⁹ nr̃i cõs rogiꝭ instrã electiones & capꝭa quorũcũq; nr̃oꝝ offitialiũ tas missiuas & rnitiuas bullectinos cuiuscũq; gñis & alis quascũq; scripturas ad nr̃m cõe uel ꝑticares ꝑsonas eiusdẽ ꝓuenientes & eiꝰ offiõ incũbentes sine ꝓmio & mercede aliqua. ¶ Teneat & quotiens necessitas iminebit ꝓ nr̃o cõ ire ꝓ ambasiatore quocũq; op⁹ fuerit fine salario sed tantum expẽsas uictus ꝓ se & equo expẽsis cõs cõducẽdo a nr̃o cõi cõsẽꝛ. ¶ Debeat ẽa comittari seu assocíare dños Pri. quotiẽꝛ ipsi collegiale accesserint. ¶ Re tinebit aut̃ diligenter & cõseruabit oẽs & singulos libros actoꝝ; uetꝛ. Rectoꝝ ac ẽtin fil zas copias ꝓcessuũ fias & alias scripturas als reniẽt solitas i cãcellaria nr̃i cõs. Credẽtias ẽt fibi ꝓpositas uel q̃ fuerint sub silẽtio retinẽde ꝙ bono ſtatu nr̃æ terræ & pace & quiete oĩum reniẽte & teminj propalare. Et grãde oĩa alia faciet ad ꝙ ex forma fuæ electionis & nr̃oꝝ statutoꝝ tenet̃. ¶ Debeatq; cõiouꝛ residere in Cãcellaria nr̃i cõs ad hoc ut ꝛ occurrẽtib⁹ ne gociis nr̃o cõmuni semper ad sit & eius copia ab omnib⁹ haberi ꝓssit facere; debeat omnibus petentibus copiã uidẽdi legendi & copiãdi oẽs & singulas scripturas in dicta cã cellaria existẽtes & ad ipsum petentẽ ꝓtinẽtes & ꝛspectãtes dũmõ de ipsa cãcellaria nõ extrahañ. ¶ Nec ꝓssit dicti⁹ Cãcellan⁹ bullecti

nũ aliquẽ si sonis facere nisi hoc de uoluntate duarũ ꝑtiũ ex tribus Dñoꝝ Prio. ꝓcesserit. Et si dictus Cancellarius in aliquo prædictorum contrafecerit ꝑpenam centum solidorum incurrat ꝓ qualibet uice.

¶ De iuramento Camerarii & eius offitio. Rub. XVI.

CAmmerarius nostri communis priusq; exercere offitium incipiat sollemne ꝑstare debeat iuramentum de bene fideliter & sine fraude aliqua eius offitium exercendo & de obseruando omnia ad que ex forma suorum capitulorum tenet̃. ¶ Verseur autem eius offitium in exigendo & recipiendo omnes & singulas pecuniarum summas nostro communi debitas quacunq; ex causa nisi de aliquo ꝑtiali introitu dicti communis aliter per Dominos Priores & Consilium credentiæ pro necessitatibus imminentibus dispone retur. ¶ Item in soluendo & satisfaciẽdo debitoribus nostri communis habentibus bulle ctini manu nostri Cancellarii & sigillo communis signati & aliter de pecuniis nostri cõ munis aliquid soluere non debeat. ¶ Osten dentibus autem & offerentibus dictum bul lectinum teneatur idem Camerarius ſtatim soluere quantitatem in ipso bullectino contem tam alias ipso facto incurrat pœnam. x. lib. den̄. nisi ostenderit in eius itroitu non ſuperesse tanti quod ad satisfactionem dicti bullectini sufficiat. ¶ Et similiter teneatur dictus Cam merarius soluere dño Thesaurario recipienti pro Camera Apostolica debitas taxeas & cui cunsum suo congruo loco & tempore ꝑpris suis expensis adcessus more & redit⁹. Alias si ratione retardatæ per eum solutionis dictarũ Talearum & census & etiam aliorum debitorum dicti communis de quibus debitis forent sibi exhibiti bullectini contingeret aliquem exequtorem contra nostri cõmune trãſmitti & aliqđ dãnũ & itereſſe pati id totũ dicꝰ Cã merari⁹ teneat̃ de facto absq; aliquo iudicio nr̃o cõi ꝛfecere & refarcire. ¶ Teneat eñ dictꝰ Camerari⁹ exigere oẽs & singulas dattuas col lectas ꝑſtãtias impositas & credita quæcunq;

dictis cõis ad suum introitum sibi confignatas seu cõfignata usq; ad decimũ mensem sui officii inclusiue & sic sui negligentia nõ exegerit habeantur, p exactis & ad eius computũ & introitum ponantur pinde ac si exacta fuissent. Nec possint, p malpagis reseruatis seu relictis nisi cõi quatenus penes ipsos debitores reperiretur de bonis mobilibus seu se mouentibus in ghus fieri posset executio seu extarent tot stabilia ex quoq; fructibus posset debito satisfieri. ¶ Nec possit dictus Camerarius nõ aliquo alio interesse seu lucrari ex solutionibus p eũ fiendis creditoribus nisi cõis sed gratis solutiones p eũ fieri debeant pona. x. libr. den. p qualibet uice. ¶ Ad extũ aũt & cõputum suum rõnũ ille tm pecuniæ ponant quas constiterit eũ uere & effectualiter soluisse pre præfentationem bullectinoꝝ. De his aũt de bus bullectinis p eũ nõ obtentis nulla ratio habeatur p rõnatores & calculatores p nostri cõe deputandos ad reuidendũ eoꝝ officii per na. xxv. lib. den. per quemlibet rõnatoꝝ icurrenda & cõ applicãda fi cõtrafecerint & qualibet posita seu partita aliter admissa & nihilominus dicti rõnatores ad interesse nisi cõis teneantur. ¶ Teneãt etiã dictus Camerarius cui liber soluenti apocham de recepto facere seu in libro soluentis solutionem ipsũ annotare & eius scripturæ cõtra eũ plena fides ad hibeatur. ¶ Nec possit aliquid cõtra debiti recipere uel exigere ealtra in duplũ eis qd' eius recipiet debitori restituere compellat & in. x. libr. den. p qualibet uice nõ cõi cõdẽnẽ. ¶ De clarantes insuper q; solutiones fiendæ a debitoribus censeant primo facte in satisfactionẽ debiti fumatiæ & falarii & demũ quo d' superesset ea dat satisfactionem libræ & eximi nisi alr; soluentẽ fuerit tpe solutionis declarandum.

¶ De iuramento Sindici & eius officio. Rub. XVIII.

SIndicus nostri cõis teneatur in principio sui officii in manibus dñoꝝ Prioꝝ iurare de eius officio bene rectẽ fideliter & sine dolo & fraude aliqua gerendo & exercendo. Eius aũt officii uerũ est in gubernando; administrando; pregendo; cõseruãdo; & defendendo res bona iura; priuilegia & emunitates quascunq; nostri cõis. ¶ Debeat etiã uacare circa manu tentionem; aptationẽ & restaurationẽ utriusq; Palatii. Acetiã Molendinoꝝ; Follaꝝ; & aliaꝝ domoꝝ; nisi cõis ita q; ex aliquo defectu non ruant; aliasq; dictus Sindicus ad interesse nostri cõis teneat' & pena. x. lib. icurrat. ¶ Teneatur & ẽ femel in anno una ci Cãcellario & duo bus testibꝫ fines nri territorii circũcirca requirere reuidere; eorũq; possessiones cõinuare de ghus idem Cãcellarius instrũ publici cõficere debeat & illud deferibere in fuo libro ordinario reformationi pena ipsis Sinco & Cancellario dicta; nõ obseruatibus. xxv. lib. den. p qualibet & uice qualibet. ¶ Teneat' etiam saltem bis in mense & pluries si dñis Prioribꝫ uidebit' expedire monstrã & requisitionem facere nõ Potestati de eius officialibus & familia & de defitientibus et rogationẽ nisi Cãcellarii fibi annotationem & punctaturas facere. Et eas tpe sindicatus ipsis Sindicatoribus exhibere & super his querelã proponere pena dicto Sindico. c. sol. quotiens contrauenerit & nihilominus a interesse nisi cõis teneatur.

¶ Debeat etiã assistere in ghus cõq; Cõciliis & parlamentis & ibidẽ Rectore Prioribus & cõsiliariis petẽtari & inhibere de aliquo nõ proponendo; arrengãdo & reformãdo loq; & tẽdat cõtra uolũtatem nri cõis & ẽ contra formam nrorum statu. pœna. xx. sol. quotiens pdcã non observauerint de facto pfoluenda. ¶ Teneat' etiã sub pœna. x. libr. a. petitionem ghalem ac specialem si uidebit expedire contra nostrum Rectorem eiusq; officiales & familiam in eorum fundicum facere & cor' Sindicatoribus exhibere & super eis insistere prout expediens fuerit. ¶ Item teneatur inventarium con ficere & confici facere de omnibus rebus mobilibus nostri communis existentibus in Palatio residentiæ Potestatis & officialium forenfium. Et in fine eorum officii eas recipere. Et si quæ deficerent uel deguastatæ forent curare q; a dictis officialibus restituantur uel emendentur pena quatraginta solidorum. ¶ De beat etiã dictus Sindicus esse diligens & solicitus in nõ permittẽdo stratas tuas & alia bona cõis ab aliis occupari & occupatas curare us

relaxent'. ¶ Supradictus etiã Sindicus presentis legis authoritate fit & esse intelligatur uerus; legitimus & idoneus Sindicus nri cõis ei pleno mandato ad quascunq; lites & causas ciules & criminales uel mixtas ad nrũ cõe pertinentes & spectantes in agendo & defendendo cum ghibuscunq; personis uniuersitatibus collegijs publicis & priuatis ecclesiasticis uel secularibus & coram ghuscunq; iudicibꝫ ordinariis uel delegatis agere & defendere & cætera alia facere quæ quilibet legitimus Sindicus cum pleno & libero mandato ordinatus ad lites & causas facere posset. ¶ Et generaliter dictus Sindicꝰ ois & fingula agere & gerere possit ad q̃ta ex forma statutoꝝ nrorũ etiam cõsuetudinis hactenus obseruatæ teneatur. ¶ Debeat denicp in fine fui officii ra tionem de gestis & neglectis per eũ reddere coram rationatoribus sibi deputandis p nros Priores uidelicet uno de qualibet cõtrata. Et reliqua nouo Sindico succeſſori cõfignare infra octo dies post dictam rationem reddtam sub pœna. c. sol. si secus fecerit.

¶ De rõne reddenda a quibuscunq; admini stratoribus. Rub. XVIII.

DEcet unumquemq; ullicationis suæ ratiõnem reddere. Ideo statuimus q; Cõmerarius præfectus annone q; camerarius uel go appellat' & qliber alius exactor & admini strator bonoꝝ & rei; nri cõis teneat' rõnẽ ad minis trationis reddere statim finito eius offiõ & ordine infra scripto uidelicet q. Prio. p tpe exitus in ultimo mense offitii pdictoꝝ de beant in ghali cõcilio deputatis rõnatores uidelicet. v. bonos & idoneos uiros unũ de qua libet contrata ad reuidendum & calculandũ cõputus & rationem prædictorum & cuiuslibet eorum. Qui rationatores debeant in manibus Priorum iurare de eorum officio bene fideliter & fine fraude aliqua gerendo & demum infra decem dies a die finiti officii pnominatoꝝ; seu aliquis ipsorum cui? ratio esset reuidenda debeant reuidisse calculasse diligẽter rationem condemnando ut absoluendo talem exactorem uel administratorem pro ut fuerit qualitas exigerit. Pœna ipsis rationatoribus infra dcꝫ tps nõ expedientibus. xxv. lib. den. de facto per unumquemq; ipsoꝝ per quem literæ incurrenda & cõi applicanda. ¶ Cancellarius autem nr'ius se habeat diligẽter q; in fine officii prædictoꝝ descriptos habeat libros scriptus & extus talis Camerarii Cannauarii & alterius cuiuslibet administratoris & eos tradat & assignet dictis rationatoribus sub pœna pdicta. ¶ Calculata denicp & reuisa eop rõne fi cõstigerit eos uel ipsorum aliquem condemnari nrõ cõi in aliquo teneatur illud infra terminũ. x. dieꝝ a die cõdemnationis computandorum soluere & satisfacere nrõ cõmuni sub pœna iam dicta ut. s. Et nihi lominus realiter & personaliter & de facto sol uere compellanꝰ id totum in quo fuerit condemnatus. ¶ Decernentes etiam q; qui una uice exiterit de dictis rationatoribus uel alicui ius prædictorum non possit sequenti uice ad idem officium quomodolibet eligi uel assumi nisi eam fi fuerit ratiocinator alterius ex præ dictis exactoribꝫ uel administratoribus sub pœna. y. lib. den. de facto soluẽda tam p electum acceptantem q; etiam per eligentem contra p sentem dispositionem. ¶ Salarium autem sui prædictorum rationatoꝝ; fit. al. sol. pro quoli bet. ¶ Volumus autem q; unus ex eis sit? No tarius qui sententiam scribat eam annotando in libro sententiarum nostri communis & pro ea eius labore ultra salarium supra constituti habeat solidos viginti. ¶ Nec ad dictum officium eligi uel assumi ualeat cõsanguineus uel affinis usq; in tertium gradum eius cuius ratio foret reuidenda; nec alius eius domesticus pona decem librarum denariorꝝ; tam eligentibus q; electo infligenda pro qualibet & uice qualibet nõ cõi applicanda.

¶ De officio legatorum seu oratorum & eorum salario. Rub. XIX.

STatuimus etiam atq; decernimus q; im mineẽte necessitate nrõ cõi oratores trãsmittẽdi ad aliquẽ supiorẽ dñm; ciuitatẽ; uniuersitatẽ; collegium uel alĩ quemlibet tãc eoꝝ de stinatio seu deliberatio uransmittenda fieri de-

beat p consilium g̃ nalesi extra puniciam eẽt fienda transmissio. Si autem intra puniciam per Consilii cedentiæ. Quæ deliberatione facta sin ipsis cõsiliis electio facta non fuerit ipsi Priores eligere & depurare ualeant unum uel plures Oratores iuxta deliberationem factam. ❡ Additio super. expresse phibemus ne soli Priores eligantur Tex. ❡ Eos autem offitium sit in habendo se prudenter bñ fideliter & diligenter circa ea q̃ eis fuerint cõmissa inq̃ explicando eis in iunctas uerbis q̃ bus magis potuerint ornationibus. ❡ Teneantur q̃ feoi deferre lras credentiæ nri cõis ac etiã me morialeiu quo figillatim negocia p eum exp candafuerint annotata manu nri Cancellarii scripti & sigillo nri cõis munitã. Et super contentis in eo trñ eius uersꝰ offitium legatiõis & non sup aliis. Adeo q̃ fines sui mãdati quomodolibet nõ excedatin plus uel min⁹ in substantia. ❡ Nec tpe suæ legationis quicq̃ presæ aut paliis agere aut tractare possint ut igore dicta sclusa; credẽce. ❡ Quod si secus fecerint in pdictis uel aliquo pdictoꝝ pernam. x. lib. ipso facto incurrant. p q̃uibet & soluere cõ pellantur: & talis transgressio in g̃nali Consilio. ppaleur & ab offitiis & bñficiis ois nri cõis sit & esse intelligatur omnino exclusus. ❡ Salariũ ait dictoꝝ Oratoꝝ seu Ambassiatoꝝ tale esse decernimus, uidelicet. Si Oratoꝛ inmus erit eques usq; ad. x. milliaria p suo salario die qualiber Ancontanos sex conficquat. Si uero usq; ad. xx. Ancontanos octo. A. xx. uero usq; ad. l. Ancontanos nouem. A quinq; aginta autem supra quantacunq; fuerit in ieris lõgitudo Ancontanos duodecim quolibet die pro se & equo habere debeat. ❡ Si autem pedes Oratoꝛ adesserit & usq; ad. xx. milliaria Ancontanos quattuoꝛ a. xx. autem usq; ad. xx. Ancontanos q̃nq;. Ab die uero supra Ancontanos sex confequatur & nõ ultra. ❡ Pro famulo autem quem Ambassiatoꝛ secum duxerit salarium cõsequi debeat put per nos Priores fuerit ordinatum.

❡ De debitoribus nri cõis. Rub. XX.

ITem statuimus q̃ nullus debitoꝛ nri cõis ex quacunq; cã præterq; ex causa damnaꝝ & collectarũ pcõe impositaꝝ possit eligi uel assumi ad aliquod offitiũ nri cõis nec quadreale iquo honore quomodo bñfitio & immunitate dicti cõis donec uere & cũ effectu soluerit, aliasipsius electio & assumptio sit ipso iure nulla. & q̃ offitiũ seu honorem acceptauerit seu in eo q̃uibet ingesserit pœnã. l. lib. ipso facto incurrat. ❡ Teneaturq; Scti larius Camerarius & Sindicus nri cõis qui de dicto debito scitam habuerit tpe assũptionis dicti offitiũ l. ppalare diis Pri. & p̃stari ne assumatur penaq; cuilibet ipsoꝝ contrafacienti, xl. solidoꝝ. & nihilominus talis assũptus ab offitio remoueatur. ❡ Teneaturq; noster Potestas & cæteri eius officiales ad petitionẽ cuiuscũq; petẽtis & etiã ex offo p̃cere & iuefligare dictos debitoꝛes & ipsis reportis & cui libet eoꝝ præcipere ut infra terminũ eius arbitrio statuẽdũ q̃ tẽ. x. diesnõ excedat debeant solui le re stituile & realiq̃nasse dctõ cõi seu eius ministris omne id & totũ ad quod ipsi cõi munitꝛeres sue pœna. l. lib. den. & minore put eide potestati uidebit' inspecta rei qualitate & cõditione personæ. Q uo termino elapso cõtrafacies ipso iure dictã pœnã incurrat & soluere cõpellatur & nihil ominus realiter & p̃sonaliter cogat' ad debiti satisfactionẽ

❡ De offiõ Notarii pesẽti cõis. R. XXI.

STatuimus etiã ut p ordinamus q̃ in g̃nali nro cõsilio fiat electio nominatio & deputatio offitialiũ pesẽti cõis; & electio fieri debeat de Notariis terræ nostræ & aliis ad dictum offitiũ odoneis nifi fuerint in dicto Consilio reprobati. ❡ Eos aut offitiũ sit in pœnã rando omne genus frumenti quod ad molendinũ nri cõis portaretur ad molendũ: & cuiã in reponderando farinã quæ ex ipsis molendiis reportaretur & utrũq; pondus diligenter annotando & in facienda bullectas more solito. ❡ Volumus aut ut nota oium quifuerint ad dcm offiũ electi singulariter in cartulariis describant' & demũ imbussilent' & singulis duobus mẽsibus una ex dictis cartulis extrahaturꝛ & cui fors contigerit ille sit offitialis dictæ pesæpto dictis duobus mensibus.

❡ Offitium

❡ Offitium aut̃ dictorum offitialiũ duret ũ p duos menses ut. s. quo tepsiuito alius ex trahaf donec dicta bussula durauerit iuqua finita alia renouet nõ & forma ut. s. ❡ Teneatur aũt dict⁹ offitialis ante q̃ offiũ exerceꝛe incipiat in manibus Dñoꝝ Prio. sollemne pstare iuramentũ de bñ fideliter & sine fraude aliqua dcm offiũ gerendo. Q ui si minus fideliter gesserit aut fraude commissa in dicto suo offitio fuerit compertus pœnam centum librarum denarioꝝ. ipso facto incurraꝛ & nihilo minus a dicto offitio remoueaꝛ' & de exacto adillud non admittaꝛ' sed tũ inperpetuũ exclusus. ❡ Salariũ aũt dicti offialis sit duoꝝ florenoꝝ q̃olibet mensis. ❡ Debeat etiã dict⁹ offitialis continue residere in solita pesa dicti cõis tpe quo hoies adcedant uel adcedere licite possint ad molendinũ ad dicta molẽdina uidelicet ab hortu solis usq; ad occasum & inde non discedere sub pœna. xx. sol. p qualibet uice qua fuerit absens cuius quarta pars fit offialis inuenientis uel exequtionem facientis. ❡ Debeat etiã curare ut emendẽ retineãt' in dcã pesa cõtinue iuxta formã alteroꝝ nri sta tuti sub Rub. de Molariis uel saltẽ eisdẽ molariis denũciare sub pœna i dcõ statu. cõtẽta.

❡ De electione uialium & extimatorum & eorum offitio. Rub. XXII.

VIales & extimatores singulis annis crea ri decernimus in nro g̃nali Consilio. ui delicet duos uiales & duos extimatores de q̃libet contrata p consiliarios consulibet contrate quoq; offiũ duret p annũ. ❡ Vialiũ autem offiũ uerseꝛ circa reacceptionẽ uiaꝝ & stratarum nri cõis tus & extra terrã & eaꝝ readtermitationẽ & in pœurando q̃ uiæ & stratæ nri cõis occupatæ relaxent' & deq̃ aũ stratæ teneãt' tur puncinos. ❡ Arbitriũq; habeant cõoccisis & cõucinos & pœnã ipoñdi contra nõ obedentes uel q̃s in quibuscũq; ex. fol. ippatuerit. pœnam contuentendiin actationem dictaꝝ uiaꝝ & stratarũ. ❡ Debeant q̃ et ales nri Rectoris quoties fuerint ab eis requisiti ipsis uialib⁹ omnem oportunã fauoꝛe pstare pœna. x. lib. den. ❡ Volum⁹ aũt q̃ terminationes dctaꝝ uiaꝝ & stratarũ p eos fiend. ualeãt & tolli nõ possint dũmq; factæ fuerint uocatis uocãdis.

❡ Siqs ꝛ extraxerit terminos p eos imissos iacurraꝛ pœnã. xx. sol. & p̃sumaꝛ is extrafisse q̃ uaxta dictã uiã ab eodem latere terræ p̃ssidẽ at maxime si cõtentionem aliquã habuerit sup dicta uia & eius confinib⁹. ❡ Et ita se habeant diligenter dicti uiales in actatione dictaꝝ uiaꝝ ut ex eaꝝ deq̃latione cõtas nullũ dã nũ ab offalibus curiæ g̃nalis patiaꝛ' ab eo iuo ppie ipsis uialis cuius negligentia id contigerit refarcire nro cõi cõpellaꝛ'. ❡ Extimatores aũt teneanꝛ' extimare oia & singula dãna illa p̃sonalꝛ uel realia illa in sua contrata & de beãt ambo extimare & unus alteri uices suas cõmittere nõ ualeat als extimatio non teneaꝛ. ❡ Mercedẽ aũt consequanꝛ' ab eos conducẽtibus p eoꝝ labore arbitrio nri Rectoris modo dẽ & da actenta loci distantia & dãni qualitate mox eis refuiẽda ab inferentib⁹. dãnũ sine alio qua mora. ❡ Teneãt' aũt sup relatione p eos fiẽda circa dãni extimationẽ iurare de bene re cte & fideliter extimido als extimatio nõ ualeat.

❡ De lanitoribus seu portanariis communis. Rub. XXIII.

ITem statuimus q̃ in nro g̃nali Cõsilio eligañ lanitores seu Portanariꝛ' habeant claues portaꝝ nrãꝛ terræ retinere nec eligi ualeãt nisi bona stabilia i districtu nr̃aterræ possideant saltem ualorem. c. florẽ. excedentia.

❡ Teneantur p tempore quo sibi claues tradunt iurare de bñ fideliter & sine fraude offitiũ exercẽdo & sup hoc idoneos pstare fideiussores. p libris saltem mille den. ❡ Eos aũt offiũ sit in aperiendo & claudendo ipsas portas horis congruis, uidelicet aperiendo de mane post clarificationem diei & in claudẽdo de sero in primo sono cãpanæ cõis q̃ullæ' post laudes tpe q̃o ceperint nchs tenebræ & in tertiũ incũ nõ aperire nisi duobus saltem uicinis pñtibus. ft debeãt ipsas claues penes se eo tinue retinere & alteri non tradere sub pœna xxv. libr. den. nisi ex aliqua rõnabili causa necessitate aut suspitione tupeniente aliud per Dños Prio. seu Cõsilii fuerit ordinatũ. ❡ Salariũ aũt dicti Portanariꝛ' consequanꝛ' putinter eos & cõtatẽ fuerit cõuentũ & nõ ulterius

abipso cõi seu a pticularibus hominib⁹ dictæ terræ. p ipsis portis aperiendis cõsequæ. Portanari⁹ aũt q supradicto tpe nõ retinuerit por tã sibi cõuissã clausam cũ claubus pœnã. xx. sol. incurrat ipso facto cuius quartam partem offitiali inuenienti concedimus.

¶ De treuga & pace. Rub. XXIIII.

CLuiles discensiones satis nũc rei publicæ pnitiosas arbitrantes & ex priatoru odiis qtę publicis sæpenumero prorumpunt iuteres. Statuim⁹ q singulis annis in nõ gniali ẽsto eligãt. v. viri de magistionedis & dignioribus. uidelicet unus de qualibet cõrata quoru offitũ sit in obuiãdo futuris scãdalis ac etiã in pacificãdo & ad pacẽ reducẽdo quoscũq odiosos & inimicos quoctũq tpe maxime qua treagesimalis una cum nro Pretre & Dñis Prio.

¶ Decernim⁹ etiã q quoties cõtigerit aliquẽ odiũ inimicitiã rixã uel offensionẽ dcõ uel sr̃õ fiter aliquos exorti ex qua de aliquo futuro scãdalo uetustis timereẽ qd nũ Rectoris arbitrio remitt̃imus tũc Prãs ad instãtiã cuiuscũq pte tis & etiã ex mero eius offõ ipsomet cogat ipa latio pres discordes odiosas & inimicas ad se ipsas obligãdã eũ iuramento & obligationem bonoꝝ ac etiã cũ idoneis fideiussorib⁹ q una ps eiusq; consanguinei & affines usq in tertiũ gradũ fm cõputationẽ Iuris canonici si offen dat hec offendi faciet alterã prem eiusq; cõsanguineos & affines usq in dcm gradũ sub pœna. c. flo. p pte Cãmeræ aposto. & p pte nõ eõ applicãda ipso facto ac etiã maiore pœna inciũr qualitas exposturabit qd filr ipsius Postestanis arbitrio reformet⁹. Dictaq; treuga seu obligatio duret toto durante offõ ipsius Rectoris & per. xv. dies post sui successoris aduentũ nisi aliud fuerit in stipulatione expressũ. Et stipulatio etiã simplr cõcepta. s. uidet & teneat q uis fuerit de alieno facto & cuiusis etiã Notarius stipulans nõ fuerit nõie Cãmeræ Aposto. & nisi cõis pindeac si noie dictarũ Cãmeraꝝ stipulans fuisset. Et adhũc ipsa dictæ Treugæ labat̃ teneatũ ipe ipsa treuga tertio mẽse & forma ut. s. donec pax inter ipsas pres fuerit subsequta. ¶ Decernentes treugã præmissam nõ censeri tractã seu ruptã & sic ipsam pacẽ ex noua supueniẽte causa. ✠ Modific. supe. prouisium est p breue. Tex. Item per uetera iniuriosa insultus fine armis & riris mulieꝝ & minoꝝ. xiiii. annoꝝ. Et ad pœ dicta cogant ipsi principales offendentes & offensi seu inimici. ¶ Et si alij ex dictis partibus nõ esset supposita iurisdictioni nri Rectoris & eius mãdato in fensiss adimplere recusa ret uel nollet uel nõ posset eius iurisdictioni se subiicere uel alr faceret seu se alterutr̃ etiãc ptãs cogere possit. pximiores cõsanguineos prio & demũ affines usq in tertiũ gradũ clusiue di cti nõ subiecti uel recusantis seu laterãs uel se absentãtis ad. pœntem dñ & se obligãdi cum idoneis fideiussoribus q; dictus eoꝝ cõsanguineus uel affinis nõ offendet nec offendi faciet p se & eius cõsanguineos & affines usq in tertiũ gradũ alterã prem & eius cõsanguineos & affines in dicti gradũ ut. s. Et si pdictꝰ p quo fa cta fuerit dicta ꝓmissio fuerit cõtrafactũ uel in aliquo cõtrauentũerit p exequtione pœnæ cõtentæ primo pcedat cõra ipm principalẽ cõtrauenientem & eius bona q uolumus ipso iure censeri obnoxia & obligan p pœna pdicta Et quotiens principalis cogi nõ possit uel eiꝰ bona nõ sufficerent ad exactionẽ dcõrũ pximiores cõsanguinei se obligãtes eorũ fideiussores pœnã incurs̃ soluere compellant̃. Quibusius & actionem concedimus fumrie & de facto ab actionem concedimus sumrie & de facto ab ęs cõsequendi & recuperãdi id totũ qd p eis cõtrauenitibꝰ soluerint & dãna & interesse q̃ gẽ fidetinẽdi carcerãdi mulctãdi & puniẽdi quoscũq nolentes in fensiss ei⁹ mãdatis pare & de factõ pœnas ab eis exigẽdi quas nõ infracti pro ipsorũ pace uel. uidelicet. Pro principo pcepto lib. xxv. Pro secundo. l. Pro tertio uero usq in. c. lib. dcti. etiam una die diuersis tib horis. ¶ Possit etiam simul & semel dictã pœnã. c. lib. & maiorẽ iponere erã cõiuado ad cœtꝰ ips eius arbitrio statuendã put timor imminentis fcãdali fuadebit aptẽ aliqua non obstãte. ¶ Teneãtur̃q etiam nostri Priores eidem Rectori oẽm fauorem in ꝓmissis ꝓstareuna cũ hoibus per eos deputandis ad hoc ne partes ad arma deueniant.

¶ De obseruatiõe oium statu. R. XXV.

ITem statuimus & ordinamus q. oia & singula statuta in hoc ꝓsti uolumine descripta ꝓpetuo ꝓcise & inuiolabiliter obseruent̃ & obseruari debeant lege canonica uel ciuili seu constitutione aliqua incontrarũ non obstãte per nostri Rectorem & alios offãles ad quẽ seu quos pertinuerit penã cuilibet ipsoꝝ nõ obseruandi. l. lib. den. de seo falanio tpe findicatus retinendã in cauis & in quibus per aliqꝫ ipsoꝝ statutoꝝ nõ reperiret̃ pœna ꝓcedatur ipsoꝝ statutoꝝ nõ reperiret̃ pœna ꝓcedatur ipsa ꝓsita uel determinata. Nec uolumus dictus statutis posse p nostri Consilii derogari nisi ad buſsulas & pallud̃as partiti fuerit optenti p tres pres de quatuor uerũ sic cõsiliũ fuerit in cibus ex forma dictoꝝ statu. derogatio nõ esset. phibita. ✠ Modific. supe. Nõ possit nisi per superiorem pcõ aliquo derogari. Tex.

Et q̃ cõra ꝓter & ultra formã ꝓtis statu. fa. cti⁹ deliberati reformati & exequtum extiterit non ualeat ipso iure & nullam sortiatur roboris firmitatem.

¶ De offõ sotii militis nñ rectoris. R. xxvi.

STatuimus q. sotius milẽs nñ Rectoris iurisdictionẽ & cognitionẽ habeat cãq; cuilibẽ nõ excedẽtii fm. s. & ualoꝛ. c. sol. usq; in. gꝛ. ad dictã fmã & nõ ultra cognoscere ualeat & fumarie & de plano sine strepitu & figura iudiciũ sola facti ueritate inspecta. Eius etiã offõ uerset̃ in faciendis q̃ bus ẽsq; exequtionib⁹ ꝛ ci uilibus & criminalib⁹ causis & mũtis & dãnis datis ac etiã circa luentionẽ & cognitionẽ & punitionẽ & quorũcũq; extraordinar̃ op. ¶ Teneatur̃q singulis diebꝰ sesthuis de die & de nocte & fil rin die ludis ire p nram terrã pquirẽdo & pserutãdo. p deferendũ & armamẽto cultodienti bus ipsas festhuitates & alia crimina cõmittenti⁹ pœna. v. lib. den. ¶ Debeatq; etiã copiã oium fasq; inuentioni in extraordinariis in fequentem diem mittere ad cãmerã nri cõis fub pœna ꝓmissa ais etiã luentio sit nulla & miles teneaꝛ de suo refarcire nro cõi. ¶ Teneat̃ & ad instãtiã nri cõis & p nris Cãmeraris & ex actoribus facere quascũq exequtiones graris & fine mercede aliqua a nro cõi uel a pticularib⁹ cõra quos fieret minie ꝓsoluẽda. ¶ Pro executionibus aũt ad instãtiã pticulariũ ꝓsonaꝝ cõra pticulares ꝓsonas nr̃as terr̃æ uel in eã habitãtes fiendis ti nnus ꝑ extra terrã ꝑ eius uillas & territoriũ ex suo offõio in casibus de q̃ bus cognitionẽ habet uel ex cõmissione nri Rectoris seu nr̃oꝝ superioꝝ uel alteriꝰ cuiuscũq; Iudicis accipere ualeat ab ipsis debitoribꝰ cõtra quos fieret executio solidi unꝰ p quolibet flo. p eius mercede & ab uno flo. infra pœna & nil ultrꝰ & debitoribꝰ nisi ꝓpter solutionẽ bus accipe ualeat. sub pœna ifrascripta. A cre ditoribus aũt uel cõtra quos ualeat. A forensibꝰ aũt debitoribus cõtra quos exequtio fieret mercedem recipiat duplicatã. ¶ Decernim⁹ aũt q. p ipsũ fositi militem ad aliqua exequtionem ꝑdi nõ possit nisi cũ cõtra cõsilios ꝛ iudicio & termio eis ꝓfixo ad soluendã elapso. ¶ Item & cõra cõdemnatos & alios cõra quos uigore pub. instr̃i fuisset in iuditio cõmissa exequtio uel & uigore apocæ seu priuatæ scripturæ elapso tpe. v. dies; ad appellãdũ ꝓfixo. ¶ Et & cõra cõsumaces de quoq; cõsumatia ẽ actis cõstaret & in cõsumatia soret cõra ipsos cum missa exequtio fm formam nr̃oꝝ. ſtat. & hoc in casu quo p nros baiulos ſcã excussiõe cõtra ipsos cõsumaces uel eoꝝ bona ex eoꝝ refone cõstaret ipsos baiulos ꝓ debitoris seu alteriꝰ de eius familia resistentiã ipsos baiulos nõ ꝓtuisse exequtionẽ facere. ¶ Et & cõra debitores nñ cõis q. ꝑ procuratoꝝ suoꝝ litibus fibi assignati ꝓ Sindici nñ cõis uel nr̃oꝝ Priores seu ꝓ nrum Cãmerarii uel alios exactores nr̃i cõis.

¶ Et & cõra suspectos de fuga cõra quos fuisset cõmissa exequtio seruatis seruãdis fm formã ꝓsq; ſtatu. Ad sit & in aliis casibus q̃ ꝓmissis exequtio fcã nõ ualeat & retractari de bere & mercedẽ aliqua ipse socius miles ꝓ hiu ismodi inualida exequtione hre ſi debeat & ad interesse pris cõra qua fcã fuerit exequtio tenet̃ ¶ Teneat etiã dictus sotius miles liberi seu bastardelli cõficere l quo tã cãs de q̃ bus cognouerit ꝛ etiã iuitiones extraordinatioꝝ & alia ad eiꝰ offrii spectãtia debeat an-

tare/dictúq; libri in fine sui officii reassignare dñis Sindicatoribꝫ & de gestis reddere rone. ¶ De petitionibꝫ & cedere ejusdem seu p ducendis & de iuramentis ꝑstãdis & aliis actis ꝑterq; de testiũ examinatione mercedem aliq; petere vel exigere nõ ualeat. Si autẽ ꝑ miles in ꝑmissis vel aliquo ꝑmissoꝝ cõtrafecerit pnãs. x. lib. incurrat & nihilominus ꝙd cõtra formã ꝑmissam acceꝑit vel extorserit dupplicatũ restituere cõpellat. ¶ Decernentes etiã q; si quis cõtigerit nrm Rectorem fore absentem a nra terra vel infirmitate seu tãli ꝑpedimento detentũ q; ius reddere nõ possit ipse totius milesin ꝑmissis cabꝫ & iuices gerat & parem iurisdictionem qua habet noster Ptãs ualeat exercere in cognitionibus ꝗrũcũq; causarum tam ordinariarum ꝙ etiam delegatarũ ꝑterq; indifferentiis sententiis uel ium diffinitiarum habenitibus ꝓferendis.

¶ De officio Notarii ciuilium & criminalium.

Rub. XXVII.

STatuimus etiã ꝙ ordinarius cꝰ offãlis q; fuerit p nrm Rectorem cõductus & de puritate & ciuilia & criminalia & ad expeditionem accusationũ dñoꝝ datoꝝ deputatꝰ debeat oia & singula acta in dictis causis ſpien da fideli & diligenter describere & annotare apponendo nostrum diem exhibitionis ꝓsentiã & abſtinam partiũ citationes/rebones/ ꝓnuntiasinterloquutorias & diffinitiuas ſsias & omnes & singulos alios act9ad dcm offm ꝑtinentes & ea oia describere & integraliter registrare in suo libro ordinario ciuilii & criminalii & dñoꝝ datoꝝ ita q; ſsiatim oia acta seu ꝓducta ꝑ pes etiã ſras/supplicationes etiã rescriptis & inſtra pub, uel ꝓuata ac omnes ꝓnuntiæ & ſsiæ nri Rectoris descripta & registrata appareant in dicto eius libro/dictisq; registris plena adhibeat/ fides/ ab, p quolibet actu & scriptura nõ registrata pena. x. lib. in currat; & nihilominus registrare cõpellat quã registrationem idem Notarius gratis & sine mercede aliqua facere teneat. ¶ Mercedem aũt dicti Notarii taxamus & ordinamus mõ ſsra scripto uidelicet, p copiis quorũcũq; actorum & ſcripturaꝝ ꝑti petenti ſimpl reddendis bol. unã ſti, p qualiber carta petere & exigere ualeat & ab inde infra p rata & ulterius quæcũq; cõſuetudine hactenus obſeruata nõ obſtante. Si aũt in publica formã quis dictas copias ſsibi reddi malleti teneat/ idem Notarius eas publicas facere & uolenti restituere & dupli. ſ. dictæ mercedis consequat uidelicet bol. duos, p qualibet carta & absq; infra ſsiliter, p rata & non ultra. ¶ Pro examinatione aũt testiũ habeat, p quolibet teste examinato in quacũq; cã ab eo ꝓducente bol. duos inter ſe & nostrũ Rectorem æqualiter partidos. ¶ Pro exhibitionibus aũt seu ꝓductionibus quorũcũq; actoꝝ, scripturaꝝ, instrorũ, literaꝝ & ſpplicationũ ac etiã ꝓfſionibus ꝓtestationibus, contradictis & aliis quibuscũq; actis in iudicio fiendis seu ꝓducendis ꝙ oia in actis annotari ꝑ eũ debeãt tã in ciuilibus ꝙ in criminalibus causis & dãnis datis & aliis quibuscunq; tã ordinariis ꝙ delegatis nil ꝓmius petere aut exigere ualeat ꝑ a ſpõte ſoluentes. Et ſtr, p rationibus fiendis in ſupplicationibus uel actis/ationi seu denuntiationi nil cõſequi poſſit. ¶ Pro regiſtr aũt pacis uel treugæ & mandatoꝝ bol. tres recipiat & non ultra. Teneat/ etiã dictus Notarius facere & annotare, p nrõ cõsilio acta ſsitas & ſcripturas quaſcũq; ac etiam inſtra & de eis copiã etiã in publica formã ꝓmptum reſtituere in ꝙbuſcũq; causis & materiis criminalibus gratis & ſine mercede aliqua. ¶ Si aũt dictus Notarius in ꝑmiſſis uel aliquo ꝑmiſſoꝝ cõtrafecerit, pena. x. lib. incurrat. Et nihilominus ad ꝑfer & ulterã formã ꝑmissi statuti acceꝑiat uel extorſerit idẽ Notarius duplum reſtituere compellatur.

¶ Q; d Poteſtas cuiuſq; Officiales & Familia non poſſint durante offitio ſe absentare a nostra terra. Rub. XXVIII.

STatuimus etiã ꝙ Poteſtas & alii eius offiſtiales & famili non poſſint eoꝝ durante offitio ſe absentare a nra terra & eius territorio ſine expreſſa licentia nrõs. Dñoꝝ. Priorũ qui auctem habeãt eis & cuiuſlibet ipſoꝝ nõ tamen oibus ſimul & eodem tpe duraturæ ab ſentiæ/ſed diuerſo & diuiſim licentiam concedendi ſe absentandi per tres dies tm & nõ ultra. ¶ A dicto aũt pe. ſ. ſe absentare nõ poſſint ſine licentia Cõſilii credentiæ a quo p ſex dies tm licentia eis cõcedat & cõcedi ualeat: ut. ſ. & non ultra. ¶ Absinde uero. ſ. non niſi

per ghale cõſilii licentiã conſeq; ualeat & ꝙ opinerin eo ſalte p. y. pres ex ſex debeat als non ualeat & habeat/ pinde ac ſi obtenta nõ fuerit. ¶ Si aũt Ptãs & eiꝰ offãles & familiares ꝓ. ſ. expreſſum eſt ſe absentauerit/ seu abſtes tterit aut ꝑ qualiber die non cõcelſr licentiæ qua Ptãs fuerit abõs ſolidi. ad, de ꝙlibet tẽpore ſin dicat? reminent/ ꝙ qualibet uero die ab ſentiæ miſis & aliõs offãlium ſolid. x. ꝓ, p qualibet aũt familios ſolid. x. ſint de dicto ſalario Ptãs reminent & a nrõ cõſilio applicent ꝙ eis interreſſe. ¶ Decernentes ut nri Priores Cãcellarius & Sindicus teneãtur de dictis Poteſtate offãlibus & familia diligentem regiſtrũ nem facere tpe eoꝝ abſtiæ & ſi talẽ bis quoliber mense & punctuarus definentibus seu ab ſentibus ſacere & annotare & fieri & annotari facere. Et ipſas dicti Cancellarius & Sindicus in fine offitii prædictoꝝ offãliũ eoꝝ Sindicatoribus tradere & pitare/ qui Sindicatores demũ, p dictis punctuariis eoſdem debeãt cõdemnare in tra. ſ. s. traditi. ¶ Si aũt dicti Priores Cãcellarius & Sindicus in ꝓdictis uel aliquo ꝓdictoꝝ cõtrafecerint pœnã. x. lib. pro quolibet incurrant & dictas punctuarius de eoꝝ, p primo nrõ cõſi reſtituere teneãt.

¶ De offõ Notarii dñoꝝ. d. Rub. XXIX.

QVilibet Rector teneat/ in principio ſui offitii ſeu ducere & cõtinuo retinere in hac terra unũ idoneũ & expertũ ſollem dñoꝝ datoꝝ q; teneat/ etiã in princ. ſui offitii iurare de bñ ſidele & ſine fraude aliqua eius offiti ex ercendo & maxime de nullis cõpoſitionibꝫ & ciendis cum aliquo/ uo terrigena uel forense. Q ui offitialis teneatur de uoctuũ diligenter inquirere p dãti dãtibus in poſſeſſionibꝫ alienis ſpoliatis uel cõ atis ꝓ. Ac etiã cõtra nõ cuſtodientes ſeſtiuitates fm formã nrõq; ſtatu tũq; eiuſq; inuentionibus plena adhibeat fides. ¶ Teneat aũt ipſe offãlis copiã quarũcunq; ſuaq; inuentionũ ad Cãeram nri cõs trãſmittere p tota ſeſtnt diẽ poſt ſactã ſuetionẽ alis ſuetio ſit nulla & offãlis pœnã. x. lib. in currat, p qualibet inuẽtione & ad interreſſe nri cõis & ꝑticularis teneat. ¶ Poſſitq; de facto etiã abſq; aliquo ꝓceſſu ꝓcedere ad exactionẽ pœnæ cõtra dãni dãtes & ſeſtiuitates nõ cuſtodentes dimõ eius cõmiſſione prius cirenẽ inuentũel dñi aliũ inuẽtoꝝ; dare dãni & ei termino. y. diey. ad faciendũ eoꝝ defenſiões in quo ſi nõ cõparuerint aut legitimas ſi ſmile fint defenſiones ad ſoluendũ cõpellat ut. ſ. & ad emendationem dãni dño patienti & quæ ti parem lucretur pœnarum quas cũ effectu in cõſi fecerit deuenire ex ſuis inuentionibus.

¶ De modo & forma ſeruanda in locationibus uẽ ditionibꝫ ꝓductũ cõis. Rub. XXX.

LOcationes/uenditiones cõcessiones/ gabellas/ ꝓdagion/ dationes & fructuũ quo rumcũq; nri cõis fieri decernimus quoliber anno ex deliberatione gñalis Cõcili etiã ſrafcte rius plus offerentibꝫ etiã dopeis fideiuſſionibꝫ qui auctoritate præſentis ſtatuti abſq; aliqua excuſſione ſtenda de principali de facto exigi ualeat concedentes eis faculatem ſimilem de facto recuperãdi ab eoꝝ principalibꝫ quicq; ꝓ pro eis ſoluerint cũ dãnis & intereſſe abſq; alio uidatio. ¶ Decernentes ipſas locationes ſeu uenditiones cenſeri factas ol ipſoꝝ cond. ctoꝝ ſeu emptoꝝ ꝓculo & fortuna & peſtis & guerræ ac etiã ſterilitatis & cuiuſcunq; alterius caſus fortuiti ſoliti uel inſoliti. ¶ Qui eõductores teneãt ſingulis duob9 menſibus ratã ſuaꝝ. pẽſionẽ ſeu dari ſoluere nrõ Camerario alias ad intereſſe & expenſas exeqtoris ꝙ pro taleis uenirent pro rata non ſactæ ſolutionis de facto teneatur contribuere. ¶ Statuẽtes etiam q; hoſpitatores unus ſiue plures teneantur quolibet anno ſoluere noſtro cõmuni floreno uiginti quatuor inter oẽs de duobus menſibus in duos menſes pro rata ut habetur cõſuetum fuit. & hoc caſu illi intelligãtur hoſpitatores qui formẽs receptauerint & dando eis de nocte ad dormiẽdum nec aliqs hoſpitat ualeat nisi fecerit ſe pro hoſpitatore ſcribi per noſtrum Cancellarium in libro cõmunis & ſe obligauerit cum fideiſſore de ſoluendo prædictum datium pœna uiginti quinq; librarum & cum obligatus ſuerit ſemper ſoluere teneat donec fecerit ſe a dicto libro caſſari quamuis hoſpitatus non fuerit.

¶ Proemium secundi libri.

IVRE illo naturali primeuo quo omnia inter mortales communia habebatur Platone testeq; uetere sillas Ciuitates rectein stitutas aeffectiles susse fatebimur quibus

ppriosq; quisq; nescirebat affectus nullas agēdi formas, nullūq; Iudiciarū ordinis remediū: utpote sub mota litigiorū & discordiarū mate riaspenius superuacuit: pditum fuisse cōperimus. ¶ Mox crescēte in dies magistmagisq; hominū auaritia excepsit ppnomina meū & tuūper holum oraueruerūt hinc exorre lites hinc iurgia hinc in munere & pcoz inextrica biles quæstiones iugiter emanarunt. Quare opere prestū fuit ut actiones & ciuilia remedia per forecōsultos & Principes adinuenirent: quibus unicuiq; quod fuis esset & confequi & tueri liceret. Super quo satis prolixa a nostris bus ipsis extrita iudiciaria tela contexta reperiuit ex facris iuris utriusq; tā Cæsarei q̄ Pontifitii tolumin ibus clarissime ipsici potest. ¶ Nos itidirco eorūdem maiorū nostrorū adherentes institutis cupientes nostrā hāc rem publicam sub luris & æquitatis metas falubriter guber narisintendentes eq; litigiis obuiare & litigātii dispendiis ac laboribus quoad possimus con sulere explosa plixitate ac obscuritate tolegos difficilesq; iudiciarū ordinis tractatus ad bre uē clarumq; huius secūdi Libri cōpendiū qui de iuditiis & ciuilibus causis inscribit per has nras municipales leges seraducendos duximꝰ.

¶ Et q̄m uniuscuiusq; iuditii instituendi prin cipium ab ea parte edicti exorit̄ quod Prætor res de in ius uocando edixerit. Idcirco de cō tationibus ipsis & modo & forma in eis seruā da statuendo; initium faciemus.

¶ De citationibus. Rub. I.

STatuimus igitur atq; ordinamus q̄ Baiu li & Iurati Nuntii nostri cōis possint & tua leant ad cuiuscunq; pertionem in ciuilibus & criminalibus causis ciuiliter tamen intentatis citare quascūq; personas collegii uel uniuersi tatem eiū absq; aliqua Rectoris uel alterius officialis cōmissione & causæ expressione & hu iusmodi citationes plene ualeant & teneantur & ioris fortiantur effectum perinde ac si quæ liber ipsarum peremptorie & de iudicis uel alterius officialis commissione & cum esse ex pressione facta esset. Volumus tamen q̄ ci tatio fiat una die pro altera sequente iuridica pfonaliter uel ad domū propriæ habitationis ipsius citandi. Ac eiā sufficiat citationē de ma uel Dñoq; Prio. dictæ terræ uel ad iffātia alcui ius priuati. ¶ Vbi astat & petitione alicui? de fideraref citari hæres sub hoc nomine appel latiuo hæres tñ super tali citatione p Rectorem uel alium officialem stat iscripsis cōmisso & Bayulus eui cōmittitur fecūdū citatio nis formā cōtinentem deferat sigillo ipsius cō mittentis munitam iquā facta prius proclama tione citationis de hæredead domū in qua fo litus erat habitare defunctus contra cuius hæredem agi intēdit dimittat in hostio dictæ do mus in formatis q̄ uisibiliter a quocunq; uole te legi possit, In qua citatione si nemo pro tali hærede comparuerit per Bayuli ex cōmissio ne pradicta ad dictā domū alta uoce de dicto hærede citatio fiat & quarlibet dictarū citatio num fiat una die pro altera, sequente iuridica ut supra. ¶ Hæc autem qua in citādis hæ redibus tradimus locū tantum sibi uēdicet in ipsis primis citationibus quæin præludiis seu exordio causæ fieri contigit. ¶ In reliqs uero criminalibus q̄ ad alios eē iter medios actū de hæredibus fierent seruetur forma supra in principio tradita. ¶ Insuper si persona citan da non haberet domum habitationis in dicta terra Samani & eius territorio & districtunel esset forensis in dicta terra non habitans uel in eius districtu per Bayulum ex cōmissione Rectoris uel officialis proclamādo alta uoce citatur ad banchū iuris & in scalis Palatii resi dentiæ eiusdem Rectoris exprimendo ad eu ius petitionem fiat citatio qua de causa & ad quem actum & nomen ipsius citati quæ citatio similiter una die pro sequente die iuridica fieri debeat. Vbi uero fieret de aliqua uniuer sitate colligio uel arrestis sufficiat citatio ipsa. Priores Consules Syndicos uel alios primates una die pro alia sequente iuridica sine alij cōmissione ut. S. Et aliter factæ citationes in ci uilibus causis uel criminalibus ciuiliter tñ intē tatis nō ualeāt & fiat nullæ penitus ipso iure. Et quælibet pradictarū citationū a dictis Bayulis factæ pro legitimis & peremptoriis ha beāt. ¶ Dicti at Bayuli cōpetenter recepta mercede q̄ sesq; citatiões & relones ad uniuſ cuiusq; instātia facere teneāt. Ac è iquibet die quo ius reddit̄ hora iuris ad băchū sepræ sentare & relationes facere & permanere pe na eisdem cōtrafacientibus, y. sol. infligenda & de facto p̄solue & p. quolibet & qualibet ui ce. ¶ Itē uolumus q̄ si cōingerat allegari eis fuisse & esse absentes a dicta terra & eius di strictu ante citationem de eo factā tūc pslito p rectorem uel officialem iuramento tali allega ti q̄ ita sit p̄figatur eidem terminus octo die? ad faciendū cōparete principalem & nō ultra etiam si allegati fuerit iustum impedimētum uel alia iusta & rōnabilis absentiæ causa falso semper dicto reo iure in integrū restitutionem petendi quatenus sibi de aure competeret. Si autem in dicto citationis termino seus cōpa ruerit uel nō comparuerit, procedatur contra eū secundum formam aliorum nostrorū. Statuen tū nō obstāte quacūq; alia allegatione abstente.

¶ De citationibus fiendis die feriata pro nō feriata. Rub. II.

ITem ipa p̄sepe in dubiis retroeasi foletan citatio facta die feriata tetiam in honorem Dei pro non feriata ualeat. Statuimus q̄ in q̄ buscunq; causis citatio facta die qualibet fe riata eni in honorem Dei pro non feriata ua leat & teneat perinde ac si die iuridica & non feriata facta esset. Et idem iuris esse censemus in præconiis seu bannimentis per præconem communis die feriata fiendis ad cauſcunq; instātia quibuscūq; non obstantibus.

¶ De modo procedendi cōtra præfentes in ciuilibus causis. Rub. III.

STatuimus q̄ in causis ciuilib? uel ciui nalibus ciuiliter intentatis excedentibus summam & uiorem. xxv. lib. non summatis uel extraordinariis libellus seu petitio ab acto rereo citato uel in iuditio præsente offeratur R. rectori seu loci. Eidemq; reo triē dieri dū cto statuat̄ ad opponendū q̄ iegd uult & pōt per uiam exceptionis duplicationis quatrupli cationis triplicationis iudicis uel alterius cuiuſcunq; modi tam contra personas actoris & iudicis seu Rectoris q̄ eius cōtra libellum seu petitio nem. Et hoc quando ipsi cōparentes principa les sunt. ¶ Si uero principales nō essent sed tutores, curatores. Sindici actores procuratores uel his similes & negarent̄ esse tales qua les se affirmant uel contra eos copia mandati tiuelat̄ uel curæ sindicatus procurationis & similium huiusmodi peterent̄ ei termino ad opponendum uncum tales affirmanti uel negan ti & copiam peremi trium dierum utrium ad producendum uel opponendum & probandum & probandum habendum statuatur. Infra quem si nihil producatur uel producatur & nihil opponatur uel si opposita non obstarent uel obstarent & infra dictum terminū probata nō fuerint legitimē uel non remanatur persona pro aliis comparentes prout iuri conſonum fuerit singula singulis in præmiſſis casibus eo grue referendo. Et semper talis persona, de re cta in expensis legitimis condemnet̄ etiam inter locutorio. ¶ Quibꝰ ſionis legitimis & natu rar parti rei cōparentis dictꝰ terminus triū die rum. Quo elapſo si pars rei aliquid oppoſue rit in termino tunc pars actoris dilatio trium dierum utrium præfigat̄ ad replicādum & op ponendum contra producta pro parte rei ge quid uult & poterit per uiam replicatiōis qua truplicationis o ſſioi ludicis uel alterius cuiuſ cuſq; modi. ¶ Vbi aut pars rei seu actoris in dilatoriibus præmiſſis eis præfiſſis oppoſue rint uel non oppoſuerint ipſis dilatoriibus ela pſis ulterior dilatio non detur ſed tantum ter minus partibus præfigatur duorum dierū ad iurandum de calumnia & litem contestāndum in quo per partes is contesteur & de calum nia iurentur & hoc per principales ſi commode haberi poſſint, alias ſuſſinat per ipſos Pro curatores, Et in ipſa litis contestatione ſoluan-

tur capies folidorum in manibus noſtri Cam merarii per bollectam manu actuarii fidēam & per ipſum Cammerarium ſubſcribendam uidelicet denarii ſex p qualibet libra. deſi. qui tianis penitꝰ ſeu ualoris reiin penitione deduc etur inter utranq; partem. Et hoc ſi ad plenam rei p̄rietatem agetur. ¶ Si autem ad poſſeſſionem tantum ſeu aliquo iudicio poſſeſſorio uel uſus fructus ſeu ſeruitutis aut rei incorporalis agetur minime dimidiam eius qd ſupra dictum eſt de quantitate ſeu re plenæ p̄rietatis ſoluere partes compellantur uidelicet den. tres pro libra inter ambas partes. actis iudiuium pro parte eius qui tratam ſuam nō ſol uerit non teneat ipſo iure & acta per eum ſci ſibi non opiulentur. ¶ Decernentes dicta capita ſolidorum ſolui modo & forma qua ſu pra tam in ordinariis q̄ etiam in ſumariis & cō miſſariis cauſis tempore litis cōteſtationis uel habitæ pro cōteſtata etiam de eis nīo Rē cto ri ſeu alteri eius officiali nullam portionem de beri pecuna. xxv. lib. ſibi aliqualiter eis applicā di pro uice qualibet inſtigēda & cōmuni appli canda. ¶ Si autem in dicto termino neutra partium compareuerit uel una tantumtic ela ipſo dicto termino lis habeat pro legitime cō teſtata auctoritate p̄ſentis ſtatuti & reus ha beatur pro negante & alias in iuditio cōſeſſus non fuerit. Et nihilominus utraq; pars ad ſolu tionem dictorum capitum ſolidorum per Re ctorem de facto cōpellatur alias ſi ipſius Rectoris ſalario imputēt. ¶ Volum⁹ autem q; p̄ſentiſſis pactis uirtq; parti p̄ſenti uel uni p̄ſenti & alteri abſenti dilatio octo dierum uſilium proxime ſubſequentium ſtatuatur ad probandum & probatum habendum per oē genus & ſpeciem probationis etiā per inſtru menta & infra primos duos dies ultra dictas dilationes tres pars poſitiones & articulos debeat produciſſe & infra duos alios dies ui les a die factæ reſponſionis ſuper poſitionibꝰ ted productionis articulorum debeat interro gatoria produciſſe ſed dictæ parti abſenti uel eius procurari dicta dilatio octo dierum p̄naliter uel ad domum ſolitæ habitationis uel ubi deberet citari debeat per Bayuli notifica ti. ¶ Teſtes autem recipiantur ad iuramenta parte p̄ſente uel ſaltem monita ſeu citata in

telligantur q̄ reſeruatæ tēpore iuramenti oēs exceptiones contra perſonas Teſtium cōpe tentes etiam abſq; alia proteſtatione nominā tim per partem fienda. ¶ Deinceps publicēt tur teſtes & ipſorum dicta & totus proceſſus & dilatio trium dierum ultimum poſita ſequentium utriq; parti ſtatuatur ad opponendū cō tra omnia & ſingula producta contra perſo nas Teſtium ipſorum dicta & totū proceſſum & oppoſita probandū & probatum habēdū per omne genus & ſpeciem probationis eis p̄ inſtrumenta. ¶ Dicti autem termini pro bationū uel aliquis ipſoꝝ non poſſint proroga ri uel iterum dari ultra tres dies ultles etiam ſi iuſtum fuerit allegati impediment⁹. ¶ Suc ceſſiue autem dilatio trū dierum utiliū utriq; parti ad allegandū ſtatuatur. Quo elapſo ſi ne alia conclūſione in cauſa ſententia feratur. ¶ In cauſis autem & differētiis p̄dictis di cta pars actoris ſe habeat diligenter q; cauſa infra quarraginta dies utiles a die cōteſtatio nis uſq; in diē habitæ pro cōteſtata expeditur quod tempus quarraginta dierū metam inſtā tiæ huiuſmodi cauſæ; ſic decernimus. Ipſiſ q; quarraginta diebus elapſis dicta inſtātia ſit ipſo iure perempta eis abſq; alia iudicis pro nunciatione ſeu declaratione: & actor ad refe ctionē expenſaꝝ in cā factaꝝ ipſi reo cōuen to cōpellat. ¶ Et ſi fieterit p̄ Rectorē uel lu dicem quominus cauſa infra dictos inſtātiæ expediatur in quinq; quinq; libden. ſol. codē netur. Et nihilominus ad dāna expēſas & in tereſſe actoris ipſius ſacramento declarādas abſq; alia iudicis tractatione ipſi actori cōde net. ¶ Succeſſor uero in eſſō habeat octo dies utiles ultra reſiduū tpis dictæ inſtantiæ ad expediendū dicta cauſam alias ſimiliter cōde netur. quo octo dierū in caſu p̄dicto ſuccēſori tate p̄ſentis ſtatuti inſtantiæ p̄ſcriptæ ad dī cti cenſeantur. ¶ Poſſint tamen ipſæ partes ſeu uel ipſarum altera uel ipſius in tot⁹ uel q̄ aliqui ti dies utiles de cō conſenſu tempus ſupradi ctæ inſtantiæ prorogare & non ultra. Et tem pus inſtantiæ non curraꝝ quo pars ſteterit ad reſpondendū poſitionibus. Ac eāꝝ teſtes exi ſtentes extra hanc terrā & eius diſtrictū iurare nter depoſuerint & ipſoꝝ dicta & attteſtatiões ſigillata reportata fuerint, in quibus caſibus

termini ſi dicti p̄batorii & inſtātiæ nō curra & abſq; alia iudicis p̄nūtiatiõe. ¶ Perſtes at teſtis examinandæ extra hāc terrā cōmitt & eius diſtrictū qui nō, p̄barent in lib. xxv. deſi. puniat⁹ quæ negatiua ipſa acta p̄bati ſuffi ciat. ¶ Teneant⁹ alit iudex ſeu Rector uoiēti extra territoriū examinare fiet ultra termi nū ſupra expreſſum etiā aliqui breue dilatiō nem eius arbitrio moderādā; conſecrete teſtiū nūero & loci diſtātia penſata in⁹ q̄ debeat pars reſtes fecit e examinari & eoꝝ depoſitio nes figillatas reportatæ & p̄ductiſſequa elap ſa alia dilatio nō cōcedat. ¶ Siuero re? in p̄ iudiis eſſe et in quacūq; iudiii pte conſeſſus fuerit cōtenta in libello uel in quacūq; alia pe titione ſtatuat⁹ eidem terminus decē dieꝝ ad ſoluendū uel faciendū reſtitendū dānū patien dum uel tradendū cōtenta in dicto libello ſeu petitione eē expenſas p̄ iudicem uel Rectorē taxādæ & ipſi actori reſtituendis & hoc in cau quo reus aſſi cōueniret ſuiſſet in mora conſti tutus uel p̄ dicti ſapium uel interpellationem ſi bi a creditore ſeu actore ſactā alias ad refectio nem taliū expenſaꝝ minime teneat. Vel ma ior ipſi reo confirenti ſtatuat dilatio arbitrio iudicis qualitate perſonæ reiuel factiperſtata niſi res uel pecunia petita eſſet. x. ſol. uel. x. ſol. in quo caſu eidem reo mandet ut de Pala tio non recedat donec actori ſatisfecerit cum expēſis reſtitendis ut ſupra. ¶ Sed ſi reus cō feſſus fuerit parte cōtenta in libello uel pe titione & etem negauerit unde de his quæ fue rit cōfeſſus fiat ſibi p̄ceptū ut ſupra. Sed ſi per negatiū nō excedentibus dicti ſummā uel ualorem. xxv. lib. p̄cedatur & diffiniatur. put infra tradē in ſtatuto ſub Rub. de ſummariis & extraordinariis cauſis. Si uiſa exceſſerit pro cedatur ut ſupra. ¶ Siuero confeſſus fuerit reus contenta in libello uel petitione & allega uerit aliquam exceptionem ſtatuat⁹ eidē quę dierum dilatio infra quā probaſſe & probati habuiſſe debeat per omne genus & probatio nū ſpritem etiam p inſtrumenta infra quē ter minum ſi nō probauerit eidem reo p̄cipiat⁹ ut deſoluat faciatuel reſtituat prout ſupra ſta tutum eſt de confeſſis ſimpliciter. ¶ Ialiſuper decernimus q; contra iniuriātem in fauorem agentis actione iniuriarū poſſit iniuria taxari & extimari p̄ iudicē uel rectorē uſq; ad ſūmā pœnæ qua iniurians eſſet condēnatus uel con demnandus ſeu noſtro cōmuni foluiſſe ac ét maiore pro modo qualitatis iniuriæ & perſo næ iniuriam paſſæ.

¶ De ſummariis & extraordinariis cauſis & earum inſtancia, Rub. IIII.

ITem ad releuandum eos qui pro modica re ſeu cauſa cēnt litigaturi a magnis litigio rū ſpendiis & laboribus a cet foretz abius ſup huiuſmodi breuioribus cauſis ordinarie litigā tibus plus incoqndi iudiiorum prolixitas q̄ utilitatis ſperata eſſet ad latura uidetur hac ita ut eſſe quæ fauorem celeritatemq; defideraꝝ maturius minoriq; cum partium diſpendie ſi ne debito terminent. Statuimus q; ſuper cau ſis differentiis uel controuerſiis alimentorum/ carceratorum detentorum fraternitatum lega torum/ad pias cauſas ac quarumcunq; merce dum uel ſalariorum ac etiam decimarū inſtru mentorum pertinentiū ad uindemias uel meſ ſes deguſtationis aliculus reipenſionum/la boriū/ſi forenſis dānī ſecūdū nouā opinīstitatē & aliis cauſis & differentiis celeritatē deſiderā tibus cognoſcat/ p̄cedatur & diffiniat ſūma rie ſimplr & de plano ſine ſtrepitu & figura iu diciſola facti ueritate ſi ſpecta iuris ordine ſub ſtantialitatibus & ſollemnitatib⁹ p̄ raternoſtris in quibuſcunq; feriis & in honorem Dei in dicti. ✠ Modiſt. ſupe. Quo ad ferias in hono rem Dei ſeruet⁹ ius cōe. Tex. ¶ In aliis autem cauſis & differentiis ſummæ uel ualoris. xxv. lib. deſi. uel ab inde infra, item dotiumtidua rum/miſerabilium perſonarum & aliorum pio rum locorum quorumcūq; ſimiliter p̄cedatur cognoſcat⁹ & diffiniat⁹ ut ſupra, prout eſt dic tum excepto q; in tēporibus in honorem Dei feriatis cognoſci & diffiniri non poſſint. ¶ Nemini autem liceat ſummam uel ſpeciē diuidere ut cauſa effiniatur ſummaria porra decem librarum: & nihilominus in reſiduo iu re ſuo priuet⁹ quod prius non poterit. ¶ Di lationes ate in dictis cauſis & differentiis R. ctoris arbitrio ſtatuiē, Et ſi reus confeſſus fue rit contenta in petitiõe in uotum uel in p̄te uel eſt aliqua exceptione fiat prout ſupra dictum

est in primo statuto accepto q. dilationes sint breuiores ne causæ in statu pereat. ¶ Et ita se habeat diligenter pars actionis in præsentis q. causæ prædictæ in iudiciorum q. dies utiles a die facti vel productæ petitionis computata dos diffiniatur. Quod tempus dictarum causarum instant ut intelligatur esse præfixū quo elapso instantia censeat ipso iure perempta.

¶ Et si fuerit per Rectorem seu Iudicem Idem Rector uel Iudex libris uigintiquinq; puniatur & nihilominus ad damna expensarum & interesse iuramento actoris declaranda sine aliqua ratione condemnetur. Successore uero in officio ultra tempus instantiæ qd superest habeat quinq; dies utiles ad diffiniendum dictam causam. ¶ In causis autem quis procedatur contra contumaces nullum fit instantiæ tempus. ¶ Peremptæ autem instantiæ de quæ in præsenti statuto & in alio præcedente diuinus Iudex seu Rector reum ab ob seruatione iudiij absoluat: & actorem in expensis legiuis in condemnet & condemnatum ad earum refectionem de facto absq; aliquo iudicio compellat.

¶ De copia danda de omnibus actis scripturis instrumentis in iudicio exhibendis & cuius expensis. Rub. V.

QVa iuris & equitati conuenit præsentis in iudicio conditionem ex alterius absentia minime deteriorē fieri. Statuim⁹ ut cuiq; in maiorum tutelarum curationum finiendarum actionarum & inuestigarum partes aliorum administratores confectorum per Rectorem seu iudicem producentis expensis decernantur petenti & eidem ipsius producentis tempubius denē insti tuta instrumenta fiant apud acta confecta pars præsente quæ pars inde dictas copias petet quo cabi pensis ipsius petentis sumptibus decernātur & dentur. ¶ Copiæ autem libellorum seu petitionum quarumcunq; uel supplationum cum recto loco petitionis uel absq; petitione in præludiis & exordiis causarum productarum procducentium sumptibus petentibus dentur.

¶ Aliorum uero actorum scripturarum & instrumentorum quorumcunq; in iudicio facto rum seu productoꝝ copiæ ipsoꝝ petentiū & uolentiū sumptibus accipiantur. ¶ Teneat autem Notarius actorum præbere facultatem cuilibet parti uolenti uidendi legendi diligenter dictæ rempli & copiandi per se uel alium ab eo deputandi scripturas & acta quæcunq; in iudicio facta uel producta gratis & sine mercede de aliqua pœna decem librarum denariorum pro qualibet uice qua ipse Notarius præmissa denegauerit seu non obseruauerit.

¶ De causis seu quæstionibus per iuramentum decidendis. Rub. VI.

QVonam maximum expediendarum litium remedium nō sit cur ipse iuramentum. Statuimus q. si quid in iudicio fuerit petitum seu deductum ex parte actoris uel reiin libello petitionē exceptionibus replicationibus & his similibus & partium factum fuerit in scripturis hoc modo uidelicet q. ille cui factum fuerit partium iuret in iudicio petita uel deducta uera non esse illud tale eius iuramento uel referat quoniam fatiens partiti uult ira re uera esse tunc esse fiue partiū fiat de toto fiue de parte dōmodo res fit gesta in scriptis partes & partium fiet earum purum & non colusum ille cui fie dictum partium teneatus infra tres diesiurare uel referre aliās si infra dictos tres dies nō iurauerit uel retulerit ille cui fit dictum partium pro confesso & conuicto & testibus superato habeatur. ¶ Siuero res non esset gesta inter partes uel partiū prædictum non esset purum & clarum uel esset colusum tunc non teneatur iurare nec referre. ¶ Vbi uero actor uel reus iuraurit secundum partium sibi factum habeat pars contra quam iuratum est hoc quod dicta uel deinde probandum iuratum erit eius lim dicto partium tus reprobandi dictum iuramentum non fuerit relatum. Et iuramentum repro batum existeritiuratus in libris uiginti quinq; denariorum puniatur si ne remissiue. Tale igitur iuramentum non reprobatum factum occasione dicti partiū habeat ipso iure um reiiudicatæ & sicut diffinitiua sententia exequtioni mandetur.

¶ De positionibus. Rub. VII

QVia positiones in ciuilibus causis ad facti ortem litium expeditionem propter pliū cofessiones usus loge eus admisit. Idcirco statuimus q. pones & ar ii in ciuilibus causis ac ēti criminalib⁹ iudicio q. dicti p. Rectoꝝ seu Iud. in termino admittā & ipso iure aucte pti tis stat. itelligā & admissi saluo iure ipertinēti & si admittēdo. ¶ Et si sup ipertinēb⁹ uel nō admittendis fuerit p aduersam partem responsum ipso iure habeat. p nō rīto. ¶ Cēseant aūt positiones uel articuli esse quientes ex pte actoris si fuerint extracte de libello petitiōe uel opposiōb⁹ suis uel dep ēdēb⁹ defeēdē b⁹ & emergētibus ab hīdē. Et ex parte rei si fuerint extracti de exceptionibus uel aliis suis opposītionibus uel dependētibus & emergē tibus ab eisdem aliis in pertinentes declarentur. ¶ Ad euitandū autem ampliteratem & plexitatē qualibet positio nō possit ultra duas oones cōtinere super qb⁹ possit fieri risio & nō alīs. Quibus risionibus p dictis si principa lis persona ex aduerso fuerit pūs in iudicio lu dex seu Rector statim deferat eidem calūniæ iuramentum & mādet p eis pīs positionibus ante recessum de palatio ifidentiq; demū te neatur rīdere statim ipis positionibus sibi le ctis & declaratis uel oīsis. In cuius risiōe nul lū eius a duocati procuratorem seu alia ps on q̄ possit rīdēdē instituere interueniēte uolu mus. Immo aīp ipsam risionem personis prædictis per Rectorem Iudicem seu Notarium nulla facultas uidendi seu legendi dictas positiones seu aliter eaq; tenorem eis manifestandi penitus concedatur pena. xxv. libra. den. ¶ Siuero talis rīdere iussus. ires; monit⁹ nō rīdiderit uel rīdere recusauerit & positiones prædicte sint ad eām pertinentes exīte. p confesso & conuicto habeatur super oibus & singulis in eis contentis ipso iure & absq; alia iudicis pnuntiatione seu declaratione. ¶ Vbi aūt ipsa principalis psona debens rēdere non fuerit pūs in iudicio tunc bis citet ēti cedula inscriptis ci⁹ termino duoꝝ dieꝝ utiliū. p quā libet citatiōe ut cōpareat ad rīdēdū p oīb⁹ & ar ii⁹ quar citatio fieri sufficiat p̄sonaīt uel domi seu alibi ubi citari deberet, put in primo statuto dixim⁹ sub R. ub. de citationib⁹. ¶ Et in termino citationū nō cōparuerit ad respondēdū super eis & positiones sint ad causam p tinentes. p confesso & conuicto habeat ur. s. nisi ipse principalis nō per se sed per Procuratorem causam agitalīet & ētiā. pbaret. q. huic statuto tempe dati terminia ad. p bandū tūc. n. & eo casu tm. pour. ipse si sufficiens mandatū habeat ad respondendū possit ipsis positionibus respondere si principalis ētiā tunc fuerit absens a dicta terra ut dictū est & contra eū dicto casu. perdat ad ipsam fiendā respōsionem quemadmodum cōtra ipsum principalē supra statuimus. perdendū. ¶ Emptor autem procurator uel aliusin quem fuerit facta alienatio eorūq; hæredes positionib⁹ cōtinētibus dīsi cuius certis respondere minime tenēt tur. ¶ Et p dicta locti nō habeant in minoribus. xxv. annis furiosis imutis mente capris. p digis colleg is sinuiuersitatibus uel nō ualentibus per se cōparere nisi uel binus iussus uel duplex citatio fieret de Tutoribus Curatoribus Sindicis uel Procuratoribus prædictorum.

¶ Negans autem aliquam positionem q̄ fit de facto. p. prio rīdentis uel cuius ipse scie tiā habuerit si. pbata extiterit in. xx. solidis pu niatur pro qualibetsi eadem die parte præsente uel absente quæ hoc casu habeat pro præsente se non contraxerit.

¶ De pparatoris iudiciorū. Rub. VIII.

IVditiorum præparatoria quæ a uetens iuris conditoribus interrogatoria appellantur etiam ad facti ortem controuertitam exitum institutа fuisse constat. Si quis igitur agere intendens contra aliqd aliquæ actiones ei ipsonali uel mistæ seu offitio. Iudicis uel quocunq; alio modo uel contra alcuius defendi hæredem & fuum aduersarium fecerit in iudicium uocari & contra eum pparatoriam ali quod producerit. Si reus comparuerit & terminum petierit ad respondendum Iudex seu Rector statuat ei dilationem quinq; dierum ad deliberate respondendum cōtentis in ipso pparatoriotenus si in ipo contineretur rei interrogantias fit hæres alcuius & p qua parte & an ex testō uel ab intestato ad q̄ oia ipse rīdere teneat nec audiatur debeatiū petere dilationes istas seu dilationes puta anni seu ctiā dierum uel aliud tempus arbitrarium iuxta iu-

tis eōs dispositionem: et tale tempus intelligi uelimus coartatum & redacti ad præditam metam quinq; dies. ¶ Et sin dicto termino reus non responderit negōdo uel cōtūdo simpliciter contenta in ipso præparatoriotic ipso iure habeat pro negante uel confitente contenta in eo prout melius & magis expediens fuerit producenti. ¶ Si autem in ipsa prima citatione nō cōparuerit nec iterum citet in scriptis et caedula in qua citet ut cōpareat ad deliberate respondendū tali præparatorio inferendo effectū ipsius præparatorii. Et in hac secunda citatione præfigatur terminus quoq; dierum in quo si non cōparuerit uel cōparuerit & deliberate non responderit habeatur ipso facto pro confitente uel negāte ut supra etiam absq; alia iudicis pronunciatione.

¶ De pœna negantis filiationem/agnationē/affinitatem officialem uel dignitatem uel nouarium seu alterius mortem & eorum probatione. Rub. IX.

ITem ad comprimendas quorūdam cauillationes. Statuimus q; si per aliquam partium in iudicio super positionibus/exceptionibus seu aliis actis negaretur aliquem esse uel fuisse patrem/matrem/auum/auiam/filiū/filiā/nepotem/neptem/fratrem/sororem/uxorem & uxorem agnatū/cognatum/affinem/iudicem/uel Rectorem/Bayulum/Procuratorem uel aliam/Episcopū/Abatem/Priorem/Præpositum/Decanū/Subdiaconū/Rectorem/Prouintiæ uel Rectorem alicuius Ecclesiæ/Doctorem/uel alium habentem aliquā dignitatem/Notarium/Prouintiæ huius & his similes uel mortem aliquius. Si contrarium eius q̄d in præmissis uel p̄missorū aliquo fuerit negaty/postea p̄baret/talis negans in pœna. x. lib. den. cō̄ condemnetur. Licet tamen sic neganti per totā diem qua negauit/parte p̄terlapsa uel absente q̄ hoc casu habeatur pro p̄fecte dictam negationem corrigere. Et talis sic corrigens pro dicta negatione mīme puniat. ¶ In aliis autē negationibus alias positiones seu eurum ea quæ supra in alio statuto sub Rub. de positionibus duximus. ¶ Ad plenā aut probationem p̄dictorum uel alicuius ipsor; sufficiat probatio quatuor testium attestātium audiuisse dici in hac terra publice & palam aliquid p̄dictorum uel si probetur per testes q; uiderunt se gerere uel gessisse intentos/reputatos habitos uel nominatos esse uel fuisse in dicta terra uel in pro uicinis uel aliis p; talibus uel p̄ morituo uel pro pub. Notario uel p; testibus inclubi talis Notarij degit eius sigillo munita in q̄bus dicet q; talis fit pub. Notarius & p̄ pub. Notario habet & reputat & eius scripturis plena da/ fides & p̄ similia uerba uel sufficiat q; per duos bayulos dictæ terræ ex cōmissione sibi p̄ Rectorē uel Iudicē fieda referat/ audiuisse publice dici aliquod p̄dictorum in dicta terra, Admittant tamen in quolibet casu p̄dictorum probationes incontrarium.

¶ De Feris & dilationibus. Rub. X.

FEriatos dies esse decernim⁹ ciuilib⁹ causis cora Rectore seu Iudice dictæ terræ uel alio quocūq; ordinario uel delegato in dicta terra agitandis in q̄bus ius reddi, p̄hibe mus nisi p; aliud statuti aliud disponeret/ uide licet eōs dies dūicos. Festū natiuitatis. D.N. Ie fu xp̄i et quatuor diebus p̄cedentibus & sequentibus eq̄dem usq; ad secundā diem post Epiphaniam inclusiue. Beati Thomæ Apostoli. Dies cineris et quodbus p̄cedentibus. Festum Pascatis resurrectionis Dñi et. vii. diebus p̄cedentibus & .v. sequentibus. Festū Ascensionis Dñi et uno die sequente & tribus p̄cedentibus q; sunt dies rogationū Sācti; Philippi & Iacobi eum uno sequente. Sācti dies festiuitatū. B. M. Virginis videlicet Cōceptiōis Natiuitatis Anticationis Purificationis Visitationis & Assumptionis. Dies festiuitatū. xii. Apostolor;. Dies festiuitatū eium Euangelistarum. Dies festiuitatū quatuor Doctor; Ecclesiæ festi Pentheccosten cū duobus sequentibus. S. Silue stri. q. Nicolai. S. Bndicti. S. Geor. S. Erasmi. Item Sancti Dominici. Sancti Michaelis. Sancti Bernardini uniuersq. Sācti Antonii tam de Viena quam de Padua. S. Laurentii. S. Crucis et inuentionis ☩ exaltationis Sancti Sebastiani. s. Blasii. s. Nicole de Tolentino. s. Martini Episcopi. s. Catharinæ sanctæ Luciæ. s. M. Magdalenæ & generaliter

omniū sanctor; & sanctar; Dei sub quor; uel quas; uocabulis ecclesiæ reperiunt̄ ædificatæ in hac nra terra dies festiuos. ¶ Feriæ aūt Messi intelliganture & sint ipso iure in dicta; a uigilia Apostolorum Petri & Pauli usq; ad Kalendas Augusti inclusiue. ¶ Feriæ autem in demariū ipso iure etiam indicte censeantur a festo Sancti Michaelis de mense Septembris usq; ad festum Sancti Lucæ de mense Octobris. Dicte aūt ultime feriæ sint & indicte intelligant̄ ob hominum necessitate. Aliæ autem primæ in honorem Dei. ¶ Aliis aūt singulis iuridicis diebꝰ federe debeat Rector seu Iudex ad banchū ad ius unicuiq; reddendum sub pœna .xxv. lib. den̄. pro die qua libet qua non fuerit nisi cum licentia esset ab sens a dicta terra & eius districtu uel taliter in firmitate ipeditus q; federe nō posset. ¶ Volumus autem q; Notarius ciuilis in principio sui officii teneat librum conficere in quo debeat annotare omnes dies tam iuridicos q; feriatos sui officii pœna .x. lib. den̄. ¶ Dilationes aūt decernimus fore arbitrarias in his casibus in quibus aliter per nostra statuta determinate seu expresse non reperiend̄. Et si ulti ma dies alicuius dilationis continue cadet in diem feriatum uolumus illam in proximam sequentē iuridicam integrā progatam. Declarantes omnes dies delationum fore cōtinuos nisi in casibus in quibus eos fore unles per alia nostra statuta expresse declaraueritmus.

¶ De nouī operis nunciatione. Rub. XI.

NVnciatione nouī operis facta mādato Rectoris seu quocunq; alio modo iuri dico laboratores/operarii/architect̄ Dominiin quilinūel magistri aliq̄d in dicta re uel alt fa cta nunciatio non operent/ laborent uel aliq̄ficientuel fieri aliquid p̄dictorum faciāt̄ pœna .xxv. lib. den̄. pro quolibet contrafaciente & uice qualibet nihil prius idonore fatisfactum fuerit de demoliendo opere ædificando si apparea t postea eū iniuste ædificasse. Modulos aūt summendo seu locum designādo ut discernatur ædificatum ab ædificādo si contigerit demolliri uel nisi dictam fatisfactionē cū effectu obuulerit in iudicio coram Rectore & pereum non fuerit quominus fatisfaceret. ¶ Inhac autem causa nouī operis hoc ordine procedatur uidelicet/ quo per Rectorem seu Iudicē & ex suo uero officio extraiudiciatur utriq; pti statuendæ dilatio octo dierum ad producendū omnia eorum iura & ad probandum & ꝑcludendum habendum per eē genus & speciem ꝑdictionis etiam per instrumenta. Quo elapso pu plicetur, possius & statuat̄ partibus termino rum diorum ad opponendum probandū & probatum habēdum ut. s. proxime. Q; ac dilationes uel aliqua ipsar; non possit prorogari uel de nouo dari ultra duos dies etiam fi iustum subsistere impediūtem. ¶ Demum statuatur dilatio duorum dierum ad allegandum sine aliqua conclusione in ea. Et postea dicta finita dilatione ea per sententiam terminetur infra decem dies immediate sequentes pœna uiginti ꝓnq; librarum ipsi Rectori uel Iudici si per eum steterit quominꝰ causa infra prædictum tempus per sententiam expediat

¶ De modo procedendi contra contumaces. Rub. XII.

FActa citatione & eius relatione iuxta formā supra de citationibus traditam siquidem pars actoris non comparuerit Iudice sedente pro tribunalireo comparente & actoris cōtumatiam incusante facta relatione per Bayulum q; reus prædictus fuit ad petitionē ipsius actoris citatus pulsatoq; campana contra contumaces eo ipso reus intelligatur licentiatus & ut licentiatus recedere ualeat & contra eum non audiatur actor ulterius nisi prius solutis per eum reo bononinis duob⁹ pro expensis & interesse. Etidem fiat si actor & reus comparuerint & contra reum nil petierit pro posuerit uel prorefatus fuerit. ¶ Si uero cōtra reum contumacē in prima citatione actor petierit exequtionem alicuius sententiæ laudi præceptiuel alterius instrumenti seruetur forma statuti sub Rubrica de exequtionibus instrumētorum. ¶ Sed si persona citata in primacitatione non comparuerit & contumax fuerit soluat reus ipsi actori solūnō. Et demū eo in prima nō cōparuerit iterꝰ citet, p̄ secunda citatione dūmō fecūda citatio fiat infra octo

diesa die primæ citationis aliasprima citatio non ualeat ipso iure & fecisda habeatur p̃ prima & dummodo inter primã & secundã citationem faltem unius dies ſpatii interceadatin qua ſecunda citatione ſi reus contumax in prima cõparuerit non audiatur niſi dicto ſolido refecto actori. ¶ Siuero reus nõ cõparuerit incuſata prius non cõparentis cõtumatia per actorem factaq; proclamatione alta uoce per Bayuli de reo & eius relatione ſi ipſe ibi eſt uel alius qui eũ defendere uelit pulſatacp campana contra contumaces ipſoq; actore iurante q; contenta in eius libello ſeu petitione animo calumnie non petit & q; ſua iuſta & q; de eis non eſt ibi ſatisfactũ in totum uel in partem ſolutũ per eum capitibus ſolidos; uidelicet denariis ſex pro qualiber libra iuxta formã ſua tradita in ſtatuto ſub Rub. de modo probẽdendi contra præſentes ſi quidem ageretur preſi ciuili uel prætoria ſeu mixta uel aliquo iudiũ poſſeſſionẽ nunc pronuntiet reũ eſſe legitime contumacem & actorem imittendũ in tenutã eius q̃ petitur ſi eſſet penes reum & pro expenſis in aliqua re mobilibũ uel nõ mobilibẽ debitis; gradatim & ſucceſſiue. Siue non eſſet penes reũ per Bayulum mittat in tenutã ex primo decreto. Primo mobilium in duplo. Secundo imobiliũ in triplo. Tertio nõ minũ debitoꝝ in quatruplo rei petitæ pro expenſis & quantitate extimationis ipſius rei petitæ actoris iuramento declaranda. ¶ Siuero agerẽ perſonali & tunc ſi quidem reus eſt obligatus ad dãdũ & reddendũ aliquã rem q̃ penes reũ eſſet pronuntiet & cõmittatur Bayulo ut ſupra qñ res eſt penes reum. Sed ſi penes reũ non eſſet tunc pronuntiet reũ legitime contumacẽ & actorem imittendũ in tenutam & poſſeſſionem bonoꝝ ipſius debitoris eo modo quo ſupra & cõmittat Bayulo ut ex primo decreto actorem imittat in tenutã debitoꝝ bonoꝝ pro quantitate extimationis rei petitæ & pro expenſis. ¶ Siuero agereꝫ ad intereſſe uel ad factũ uel non factũuel ad pecuniã uel quid ſimile pnuntiet & mittat in tenutã ut ſupra quando res ad quã eſt obligatus? reus non eſt penes eũ de qua imiſſione ſeuirelationi dicti Bayuli. ¶ Liceatq; actori ſtructuspenſiones uel copiũ reſtibi in tenutam aſſignatæ colligere & exigere ipſoſq; fructus uendere bona fide etiã reo nõ citato loqui in expenſis prius & denſitio ſortem ibi excõputet dummodo ſtat talis uenditio ſub forma ſtatuti Rectoris uel iudicis. Dictaq; tenuta p̃ reſiduo ſemper ſalua. ¶ Decreminus etiã q; interim dictus imiſſus per Rectorẽ in tenutã defendat & manuteneat? adeo ut poſſit & ualeat rem ipſam colere laborare fructare ſeu colilaborari & fructari facere ac etiã locare abſq; aliqua ipſius rei uel alterius p̃ eo cõtradictione moleſtando & puniendo dicti reũ ſeu alii indebite moleſtantem uel impedientem .put ſibi uidebitur faluo ſp̃in præcdtis iure ſertiõ. ¶ Quibus tenutis acceptis per unum ex Bayulis ex Rectoris uel iudicis cõmiſſione notificetur reo perſonaliter uel domi ſi tenigena eſſet uel habitator fed ſi eſſet foreſtis ſufficiat notificari ad banchũ iuris qualiter tenuta talis rei ſibi accepta & aſſignata tali actori tali de cã de qua notificatiõe dicto Bayulo plena adhibeat fides. ¶ Vbiuero allegaretur ipſe pi mæ ſeu ſecũdæ citationis paliquem ternũ ipſum reum eſſe abſentem cũ iuramento a dicta tertia & eius diſtrictu ante aliquã citationem ſtatuatur terminus fm loci diſtantiã dũmodo nõ excedat terminũ octo dies; etiã ſi maxima alie garet diſtantia. Sed ſi allegaret dicta abſentia ipſo reo manente in hac terra & eius diſtrictu tẽpore primæ uel ſecundæ citationis nulla detur alia dilatio.

¶ De recuperatione tenutæ cõmuniter data & qualiter ad ſecũdũ decretũ procedat & de tenuta uoluſtarie data. Rub. XIII.

STatuimus etiam q; ſi contigerit tenutam aliquam alicui dari pro aliqua quantitate re ſeu facto in bonis alicuius ſecũdi formam ſupra in præcedente ſtatuto traditi liceat ipſi reo infra tigintia dies a die notificationis dictæ tenutæ numerandos tenutam ipſam recuperare refectis tamen prius ipſi actori omnibus expenſis coram ipſo Rectore ſeu iudice & idonea præſtita cautiõe de iudicio ſiſti & iudicatum ſoluendo. Et hoc ſi ſumma res ſeu ſa. ctum petita aſcẽderet ad ſummã uigintiquing librarum denarioꝝ uel abinde. ſ. ¶ Siuero eſſet abinde infra liceat tenutam ipſam in ſp̃ decim dies computandos ut .3. recuperare ſimiliter refectis expenſis & dicta cautione præſtita. Q; uibus peractis Rector ſeu Iudex ſtatim tenutam exmittitur & reo reſtitui faciat ,poſſeſſoꝝ ſup tali tenuta factos penitus annullet & fm modum debitum in cauſa procedatur. ¶ Siuero reus tenutã nõ recuperauerit in dictis terminis; Actor ide, gãbitur ſuã intentionem ſeu contentam in eius petitione ſeu libello: reus elapſis ꝑdictis terminis tenutã ampliꝰ re cuperare nõ poſſit & ulterius nõ audiat: niſi integre ſuo ſatisfecerit creditori de ſorte & expenſis legitimisiſted cõra eũ ad ſecundum de creti huc ordine ꝓcedat, uidelicet q; elapſis dictis .xxx. uel .xy. diebꝰ fm ꝑdictã diſtinctionem & facta dicta ꝑdatione licentia cõcedat actori uendendi dicta tenutã cum auctãte de creto ludicis capta ꝑdicta ꝓpoſſeſſi ad dcm balcum mbus ꝑcedentibus bãnimentis & ſub aſtationibus quolibet dicto; bannimentoꝝ diuerſo die factoꝝ; ci interuallo duoꝝ; dieꝝ; p quolibet bãnimẽto q̃ bãnimẽta in platea & in ſtrata pub. cõe brullonis fieri debẽt. ¶ Et ſi in dictis trib9 bãnimentis cõparuit emptor plus offerenti elapſis dictis bannimentoꝝ terminis p actorẽ ire creditoris ex dictis auctate & decreto uendat & alienet. ¶ Siuero tpe dictoꝝ bãnimentoꝝ nullus cõparuerit emptor facta extimatione p duos extimatores cõiter p actorem & iudicem ſeu Rectorẽ deputatos de re in tenutã data ſeu capta reddat actori p iudicem fm dictã extimationem pleno iure deꝫ & adiudicet eo ſecũdo decreto. iure tertiſſimo per ſaluo. Et dictus reus ipſo iure ſit priuat? & priuatus intelligat? oi ſuo iure qd̃ in dicta re uel dicta uel adiudicata haberet. & in quolibet capite ꝑdictis Statuti idem reus actor de euictione teneat? pinde ac ſi ꝑ eũ res uendita uel inſolutũ data eſſet. Et ſi pluris un dereſ uel adiudicare tur ultra debitũ & expenſas illud plus debitori reſtituat uel .p eo penes tertiũ ꝓ Rectorem deputãdũ deponat. ¶ Vbi uero dicta tenuta .p debito & expenſis nõ ſufficeret alia tenu tatotiens capiat uendat uel adiudicet donec actori exiterit de debito & expẽſis integre ſatisfactum. ¶ Siuero dicta tenuta eſſet facta uel capta .p actione realꝰ ciuili ꝑtoria negatoria conſeſſoria uel mixta uel ſcripta in rem uel poſſeſſoꝝ uel .p aliqua re debita in ipſa re ela pſis dictis terminis ad recuperandũ ipſam fin dictã diſtinctionẽ declaret & adiudicet eidẽ actori ex ſecondo decreto fm illud ius q; per ipſam actionem in eius prima petitione ſeu libel ſo fuerit intẽtatꝰ ſeu petitꝰ. iure tertio ſpecialiter. Et hoc ſi aliquod ꝑdictoꝝ eſſet penes reũ aliquin uendat & adiudicet tenutã ut .3. in principio huius Statuti. ¶ Q ua adiudicatione ſta ta dictus reus in dictis tebus .p dicta tenuta capẽs nõ poſſit amplius hꝛe regreſſum .p iure quo facta eſſet adiudicatio. Immo oi iure qd̃ dictus reus in dicta re haberet ſi ipſo iure priuatur. ¶ Ad exceptionẽ aũt pignoris uel tenutæ uoluntarie datorum procedatur ad nõ ſtificationem ipſius & alia acta uẽditionem & adiudicationem prout ſupra dictum eſt de tenuta non uoluntarie facta niſi aliud fuerit inter partes conuentum quo caſu conuentionem ſeruari decernimus.

¶ De cõtradictionibus & defenſionibus pignorum & tenutarum. Rub. XIIII.

QVia ſolet plærique in acceptionibus tenutarum & pignorum cõtradictiones infurgere quarum obſtaculo exactiones retardãtur. Idcirco ſtatuimus ut ſupra re dubiti reuocaretur an res in tenutam & pignus acce pta ſeu data ſit ipſius rei conuẽti uel alterius ſi quidem res ipſa apud ſeu penes reũ eſt in domo ſeu poſſeſſione eiuſdem fuerit reperta uel ipſe reus eſſet eiuſdem rei poſſeſſor uel detenetor tuncipſa reperto & Bayuli de hoc relatio præſumptionem inducant q; ſit propria ipſius rei adeo q; contradictores quantum ad do minitiuel ipothecam uel aliud ius ipſoꝝ; onus probandi ſubſtinẽat. ¶ Vbi autem nõ apud ſeu penes Reum uel alios modis prædictis res aliqua in tenutam uel pignus accepta ſeu data reperta fuerit ſed apud uel penes contradictores uel ipſoꝝ; domo uel poſſeſſione uel ipſi eẽt poſſeſſores ſeu detẽtatores ipſiꝰ rei ſi. ti obẽ Bayuli relatione aliter facta ꝓſumat? eſſe illoꝝ; iuxta domo uel poſſeſſione uel aliis modis ꝑdictis reperta fuerintinſi per confeſſionẽ

possessoris seu detentatoris aut alia pbationē seu equalem ꝑsumptionem aut ꝑfacti euidentiam uel alia inditia manifesta contrariū pbare. ¶ Vbi autem res ꝓdicta non penes alios quā expīs ꝓpibus ut esset sed penes tertios dicentem se non heres in rem tunc tā creditori ꝙ contradictorib⁹ ꝓbādi onus incūbat de eorū ibus. ¶ Decernimus etiā quin huiusmodi contradictionib⁹ litigiis seu aliis impedimentis quæ occurrerent circa aliqua tenuta uel pignus ꝓcedat summarie & de plano sine strepitu & figura iudicii sola facti ueritate inspecta. ¶ Vbi autem contradictor optinuerit tūc ꝑ iudicem ad acceptionem & dationem alterius tenutæ procedatur sine alio processu in bonis eiusdem rei ut supra.

¶ De fideiussione ꝓstanda ꝑ forenses & alios immobilia non possidentes. Rub. XV.

STatuimus etiā q. quicunq; forensis seu alius de hac terra q in ea uel eius districtu non possideret immobilia uolueret ciuiliter agere cōtra aliquē de dcā terra debeat idoneus ꝓstare fideiussores ipsi⁹ rei ꝓ petitīs cām declinādi fūi per qua intendit eū reconuenire ac etiā iurādi q. non alio calūnie id faciat sed ꝓpueritate tātū de iuditio ſiſti & iudicatū ſoluendo ꝓ expensis dānis & interesſe ſin cā fuccubuerit & de ſe reconueniendo coꝝ R rectore dictæ terræ & tā hīdo iudiciū & ſi ſatisfare uel pignora dare recuſet auditi non debeat & ſi fuerit audit⁹ iuditium non ualeat & R rectorin pœnam incidat decem librarum.

¶ De ſequeſtratione de rebus forenſium & fugitiuorum. Rub. XVI.

ITem ſtatuimus q. ſi alig forenſis teneret⁹ ſeu obligaturus eſſet ad aliq̄ dādi uel faciēdi alicui nō tertigenæ uel habitatori & talis forenſis reperiret huc hōe aliqua bona mobilia penes ſe ſiu alīs terris ſeu aliq̄ ſibi deberi R rectori ſeu ſuæ ad creditoris inſtātiā teneatur rales res ſeu pecunias ei debitas ſequeſtrari facere ꝓpter ſecuritatē in ſequeſtro tamdiu remaneant donec creditori fuerint integre ſatisfactū uel aliter idonee cauti. Et idem obſeruari decernimus in rebus debitoꝝ huius terræ immobilia nō poſſidētiū uel de fuga alīs ſuſpectā. Et talis ſequeſtrer huiuſmodi rem ſequeſtra tā ſine R rectoris licentia reſtituere ſeu ſoluere non debeat pœna uiginti unciarū auri librarum denariorū & nihilominus ꝓ iactura quā interēſſe teneat.

¶ De exceptionib⁹ inſtiorū. Rub. XVII.

VTcauſæ inſtrumentariæ celeriter exꝑdiantur. Statuimus & ordinamus q. ſi in termino primæ uel ulterioris citationis de reo factæ iuxta formā. 5. de citationibus tradi tā contra dcm reū ꝙ ꝑcedere⁹ aliq̄ ꝓ ꝑpti ſententia laudi cū cōpromiſſo cōtractus teſtamē ti uel codicillus uel quelibet alia ultima uoluntas aut aliq̄ inſtrm pub. & in pub. formā redactū & aliciuſus ꝓdictoꝝ executio peteret⁹ & ellet pus & liq̄duel eius cōditio ſeu dies eſſet purificata & impleta hoc ordine decernimus ꝓcedendū. uidelicet q. ꝓducto in iuditio aliquo ꝓpto ſententia dicti laudi cū compromiſſo uel quolibet alio inſtō ex pmiſſis citā ſine alio libello ſeu petitione inſcripti⁹ dummodo qualis qualis petitio etā uerbotenus facta ꝓceſſerit & in actis redigat⁹ qua fuerit petitū inſtrm exequi in totū uel in ꝑtem habeatur ea⁹ terminū & cō die q. uiſi⁹ immediate ſequenti⁹ ad acceptendū copiā & opponendū. h copia accipere & opponere uoluerit contra prædictū inſtrm ſeu id de quo peteret exequtio & ad ꝓbandū & ꝓbatū hīdā ꝓ omne genus & ſpeciem ꝓbationū & pin ſtrain quo termino poſſit aliquā de inſtrapetitis exceptionib⁹ ꝓponere & nullā aliā etiā ꝓ offīn iudicis. Q. ui terminus reo abūtū ſpōnale uel domi nō inuenti⁹ ſed forenſi uel nō habitāti in dicta terra & eius diſtrictu notificet⁹ ꝑ Bayulū ad hūc iuris facta ꝓclamatione ſi ipſe ſe uel alius eum defendere uelit. ¶ Et ſi in dcō termino idem reus nullā ꝓponerit de iſtrapetitis exceptionibus & defenſionibus uel oppoſuerit & non ꝓbauerit elapſo dcō termino facta unica citatione de reo ad audiendum cōmiſſionē exequtionis dcti ꝓpetiti laudi cū compromiſſo uel alius publici inſtrm exequtioni mā det cōtra reū & ꝓnal⁹ ad uolūtatem creditoris ꝓ quātitate in eo cōtenta in totum ſeu in ꝑtem ꝓ ꝑ petiti fuerit & ꝓ expenſis. Etuna ua electa poſſit ad aliam ceuerti totiens donec de debito & expenſis fuerit eidē integre ſatisfactū. ¶ Si uero elegerit exequtionem realem elaplis. 5. y. dibus dcō termino rī ad reluendā tenutā ſi eſt pōs ſed ſi eſt abſēs notificet⁹ ꝑſonal⁹ uel domi ſi eſt habitator alsi ad banchū ꝑ Bayu. notificet⁹ uendat⁹ uel aduicet⁹ in forma⁹ tradit⁹. 5. in Statuto de recuꝑ ſatione tenutæ &c. Nō expectādis. xxx. uel xv. diebus ꝓ principio illius Statuti deſeruiēs. ¶ Si uero peteret⁹ in dcō citationis termino exequtio alicuius ultimæ uolūtatis pure uel liq̄ de uel cōditionalis uel in diem q. ſit eſſet impleta in publica forma redacta. ꝓducto ꝓ per legatarium uel alīs cui ex talī ultima uolūtate aliquid debet ꝑparatoriosū eſt hæres uniuerſalis uel in quota ꝑte defunctæ ꝓnæ cui⁹ eſſet ultima uolūtas iuxta formā. 5. in Statuto de ꝓparatoriis in dicto tradit⁹ eo conſeſſo uel habito ꝓ confeſſo ꝙ ipſe reus eſt hæres uel alius qui debet dicta ultimā uolūtatem impleꝛe & ꝙ cōdens dictā ultimā uolūtatē eſt mortuus in dicta exequtione ꝓcedat ut. 5. dictū. De exequtiōe ꝑcepi uel nīx. ¶ Et eodē mo do ꝓcedat ſi petit⁹ exequtio alicuius inſtri ꝓcepti uel laudi cōtra hæredem uel ſucceſſore debitoris. ¶ Si uero nō eſſet liquida in ipa exequtionis petitione liq̄denē ſūmarie ſimpliciter & de plano ſine ſtrepitu & figura iuditii ſola facti ueritate inſpecta ſiqa liq̄danone ſcā ſtatuat⁹ termin⁹. 9. iuū. dies & ꝓcedat ut. 5. dcm eſt q. ſi inſtrm ē pus & liq̄dū. ¶ Inſup ſi reus i dicto termino aliquā de inſtrapetitis exceptionibus uel defenſionibus oppoſuerit & ꝓbauerit publicenē Teſtes & ꝓceſſus & utriq; parti terminus q. ꝙ die q. uidelicet ſtatuat⁹ ad opponendum ꝓbandū & ꝓbatū hīdum ꝓ omne genꝰ ꝓbationū. Demū ꝓceſſus publicet⁹ dicto ter mino elapſo⁹ q. uidelicet⁹ a oppoſita & ꝓbata fuerit. Poſtea ꝓnuntiet⁹ illud de quo petita ex titit exequtio eſſe uel non eſſe exequendū. ꝓut iuris fuerit. ¶ Exequtio ab ꝓpetitæ ſcripturæ pure & liquide uel cōditionalis ſeu in diem cui⁹ cōditiōi uel dies extiterit fieri poſſit. ꝓut dcm. 5. de exequtiōe inſtrū ꝑ debitorem fuerit prius cōfeſſata ipſam eſſe ſcripta manu ꝓpria uel aliū de uolūtate & mādato ipſius de ſeu in ꝑtem. ꝓut petiti fuerit & ꝓ expenſis. Etuna ua electa poſſit ad aliam ceuerti totiens donec de debito & expenſis fuerit eidē integre ſatisfactū. ¶ Si uero elegerit exequtionem realem elaplis. 5. y. dibus dcō termino rī ad reluendā tenutā ſi eſt pōs ſed ſi eſt abſēs notificet⁹ ꝑſonal⁹ uel domi ſi eſt habitator alsi ad banchū ꝑ Bayu. notificet⁹ uendat⁹ uel aduicet⁹ in forma⁹ tradit⁹. 5. in Statuto de recuꝑ ſatione tenutæ &c. Nō expectādis. xxx. uel xv. diebus ꝓ principio illius Statuti deſeruiēs. ¶ Si uero peteret⁹ in dcō citationis termino exequtio alicuius ultimæ uolūtatis pure uel liq̄ de uel cōditionalis uel in diem q. ſit eſſet impleta in publica forma redacta. ꝓducto ꝓ per legatarium uel alīs cui ex talī ultima uolūtate aliquid debet ꝑparatoriosū eſt hæres uniuerſalis uel in quota ꝑte defunctæ ꝓnæ cui⁹ eſſet ultima uolūtas iuxta formā. 5. in Statuto de ꝓparatoriis in dicto tradit⁹ eo conſeſſo uel habito ꝓ confeſſo ꝙ ipſe reus eſt hæres uel alius qui debet dicta ultimā uolūtatem impleꝛe & ꝙ cōdens dictā ultimā uolūtatē eſt mortuus in dicta exequtione ꝓcedat ut. 5. dictū. De exequtiōe ꝑcepi uel nīx. ¶ Et eodē mo do ꝓcedat ſi petit⁹ exequtio alicuius inſtri ꝓcepti uel laudi cōtra hæredem uel ſucceſſore debitoris. ¶ Si uero nō eſſet liquida in ipa exequtionis petitione liq̄denē ſūmarie ſimpliciter & de plano ſine ſtrepitu & figura iuditii ſola facti ueritate inſpecta ſiqa liq̄danone ſcā ſtatuat⁹ termin⁹. 9. iuū. dies & ꝓcedat ut. 5. dcm eſt q. ſi inſtrm ē pus & liq̄dū. ¶ Inſup ſi reus i dicto termino aliquā de inſtrapetitis exceptionibus uel defenſionibus oppoſuerit & ꝓbauerit publicenē Teſtes & ꝓceſſus & utriq; parti terminus q. ꝙ die q. uidelicet ſtatuat⁹ ad opponendum ꝓbandū & ꝓbatū hīdum ꝓ omne genꝰ ꝓbationū. Demū ꝓceſſus publicet⁹ dicto ter mino elapſo⁹ q. uidelicet⁹ a oppoſita & ꝓbata fuerit. Poſtea ꝓnuntiet⁹ illud de quo petita ex titit exequtio eſſe uel non eſſe exequendū. ꝓut iuris fuerit. ¶ Exequtio ab ꝓpetitæ ſcripturæ pure & liquide uel cōditionalis ſeu in diem cui⁹ cōditiōi uel dies extiterit fieri poſſit. ꝓut dcm. 5. de exequtiōe inſtrū ꝑ debitorem fuerit prius cōfeſſata ipſam eſſe ſcripta manu ꝓpria uel aliū de uolūtate & mādato ipſius de

bitoris uel ſi ꝑ debitorem negaret⁹ aliq̄d ꝓdictoꝝ & ꝓ ꝑducentem ꝓbaret⁹ ꝓ duos teſtes ſummarie ſimpliciter & de plano ſine ſtrepitu & figura iuditii, dcā ſcriptura priuata fuerit ſcripta ꝓ ipſum debitorē uel aliū de eius mandato ſeu uolūtateritie ꝓcedat & exequat⁹ perinde ac ſi eſſet confeſſata ut ſupra. ¶ Teneatur⁹ debitor ad ipſius creditoris & eius hæredis inſtantiam medio iuramento reſpondere: an dicta priuata ſcriptura fuerit ſua manu ſcripta uel per aliam de eius mandato uel uolūtate. ¶ Dicti autem termini nō poſſint⁹ prorogari uel de nouo dari ultra duos dies ꝓ quolibet ipſoꝝ ex ſtatuto ſi iuſtū fubſiſterer & allegaret⁹ impedimentū. ¶ Volumus aūt q. reus inſtra ſcripturā poſſit opponere exceptiones & nulla alia nec etiā iudicis offīn implorare. Videlicet nullita tiſalſitati ſolutionis compenſationis quietationis tranſactionis pacti de nō petendo his finitæ ſicti uel ſimulati cōractus uel dolo ſeu metu extorti & ſcriptionis, Et ſi opponeret⁹ exceptio talſitatis & nō ꝓbaret⁹ incurrat oppones pœnam. xxv. librarum denariorum.

¶ De inſtrumento cōfitēdo de pmiſſis ſeu ſolutis & dep ditoreſtitūdo. Rub. XVIII.

STatuimus & ad hoc ut rei geſtæ ueritas tractu tpis ex ꝓbationū inopia nō depereat⁹ ſit eluſe ſeatq; contrahens ſeu quaſi cōrahens pacif cens ſtipulans tranſigens liberās ſoluens uel aliter ſatisfaciens uel denſolucans mutuans & his ſimiles poſſit cōra alterā partem petere de cōractis uel quaſi & diſtractis ſolutis ſeu ſatisfactis uel de aliis pmiſſis nōdū ſolutis & obligationib⁹ ſeu aliis geſtis inter eas ut de his ſibi publice cōfitiat inſtrm. ¶ Et in pmiſſis ꝓcedat ſine libello ſeu petitione ſcripta ſimarie & de plano ſine ſtrepitu & figura iuditii ſola facti ueritate inſpecta hoc ordine. uidelicet q. ꝑ R rectorem ad petitionem petentis ſibi fieri dictū inſtrm interrogēt⁹ pars aduerſa cui iuramento an ſint uera narrata per petentē. Et ſi dixerit q. ſic fiat ſibi ꝓpetitū q. de Palumo nō diſcedat ꝓna. x. lib. donec petentis dcō uentus & conſeſſarijs per ꝓrogationē Notarii publici & ei clauſulis conſuetis cōtecerit inſtrumētū. ¶ Si uero negauerit ſtatuat ꝓpetī

terminus.y.diez ad pbandi & pbati hñdi quo elapso publicet˙ pcessus & det˙ terminus trii diez utriq; pti ad opponendū pbādi.pba tū hñdi. Et termini pdicti ultra duos diespro quolibet progari uel de nouo dari nō ualeant etiā si iustā adhuc iri pe dimentū. Postea ferat˙ sola cōdemnatoria uel absolutoria put iuri cōsonū fuerit. ¶ Si uero pter cōsessus fuerin & pte nagauerit de cōfessatis fiat ut. 5. De nega tis aūt sit ut. 5. pcedat˙ qui pti tot̄ negauerit.

¶ Pre dicta aūt oia sūb inō uendicent cōra tuinores.xxv.annis & alios indigētes tutore uel curatore. ¶ Decernimus insuper.q. si pbol lum seu originale in strm foret depditū & nō re periret˙ & ex ipso pthocollo nullū publicū trā sumpt̄ appareret ex quo negotiū .pbari pos set possīt ad petitionem cuiuslibet partis alte rapsa copiella ad aliud in strm cōfitendum mo do quo.3. & de dicta petitōe ipsius Notarii rogati uel eius hæredis cōfitū iuramento stan dū & plenā decernimus fore fidem adhibendā nisi contrarium manifeste probaretur.

¶ De debitore suspecto capiēdo. ¶. R. XIX.

QVoniam interdū loc9 & tps nō patiēs lis gius deliberandi cōsilii & pspexin mo ra periculū uerſat. Idcirco statuimus.q. si quis habuerit eius debitorem de fuga suspectū & cōparuerit coraī Rectore seu Iud˙ dictæ terræ etiā extra iudiciū & quolibet die etiā in honorē Dei feriato & dixerit se hre sūi debitorem de fuga suspectū & nō possidere immobilia salte debito æquialentia in terra Samani & eiꝰ di strictu. Et talis creditor ppria uel ppria tactis scripturis iurauerit talē eiꝰ debitorē ppria uel in ppria fore & esse suspectū de fuga & ē nūc deterioriscōditionis sīc dicti cōtracti debi tiuel quasi ēsset. Et de ipso credito aliquā sum maniā fidem fecerit fal tem p ppriū iuramen tum aut alia fide implenā pbationem etiā pte non citata sine follemnitate iuris & iudiciū & in ipsius debitoris abitūat. Rector seu Iudex incōti nenti teneat˙ dicti debitorem capi facere & de tinere ad ipsiꝰ debitoris petitionem donec di ctus debitor de iudicio sisti & iudicatū solueno do idoneā pstiterit cautionem uel suo fuisseve rit creditori aut donec dicta causa inter ipos fuerit terminata. ¶ Interim autem dictus de bitor p se uel alii⁹ not̄e cōparentem in oib9 suis defensionibus audiat˙. Et si dict9 creditor postea in termino a Rectore seu Iudice statuē dum dicti captura ſi iustificauerit p legiimas pbationes uel in cā creditū succubuerit de fa cto oia dina expensas & interesse ipsius debi toris iuramento declaranda absq; alia Iudicis taxatione referre eidem debitori cōpellat˙ & nihilominus pœnā .x. lib. incurrat. ¶ Decer nētes & q. si talis debitor ita inopia & egestate laborarer˙ q. ex se iusiſq; faciendus uicti⁹ ha bere nō posset nec tuū debitori detento seu quomodolibet carcerato creditor ipse expen sas iustas exhibere & pstare teneat˙ recipiendo ab eodem una cū alijs expensis si iustā causam fouerit. Alias dicto casu eo expensas non exhi bente Rector facta latem p biduū ante pro testationem de debitore relaxandi dosſi expen sas hæredis dicti creditor ei non pstiterit etiā ex traiudiciali terliberam eidem Rectori uel Iudi ci debitorem relaxandi & diuitrendi concedi tous facultatem.

¶ De debitore possidente immobilia nō cre cerando. Rubr. XX.

ITem ci carceratō debitoris immobilia in dicta terra & eius districtu possidentis & aliter de fuga non suspectū faris inquisitis;q; ignominiosa fore obstus uidebatur. Statuimus ut fi quādo contigerit debitorem aliquem pro ciuili debito uel criminali.xxv. florenis infra debere psonaſ detineri & talis debitor pos deret in dicta terra & eius districtu bona imo bilia alteri non obligata salte in duplo debito æquialentia tantūe huiusmodi debitor per Re ctorem Iudicem Militem seu quemcunq; alii officialē in carceribus cōmunis uel in Camme ramuisticis alibi rectiuis quoquomodo non detineat˙ sed sufficiat dictum debitorem in fa la magna Palatii nō reclusum detineri & eide pr ercepum fieri de non discedendo donec in tegre fuisſecerit & fine expſſa ipsiꝰ Rectoris seu alterius officialis detinendi licentia. Quo casu si debitor cōtra fecerit pœnā inquagin ta lib. ipso facto incurrat & de exterο dicto be neficio nō gaudeat. ¶ Etidem obseruari de

certum9 in quolibet debitore idonteos cū esſe ctu offerente & præstante fideiussores de nō discedendo de dicto Palatio ut supra.

¶ De tutoribus & curatoribus. R. XXI.

ITem eorum indēnitati consulere cupientes qui ob ætatis uel naturæ defectum sub alio tum tutela seu cura cōstituti debeāt in cuctis negociis & rebus peragendis salubriter gubernari. Decernimus q. in creandis tutoribus pupillis uel curatoribus prodigis minoribus.xxv.annis fis mentecaptis defidentibus utoribus uel cu ratoribus testamentarijs non existentibus Matre Auia Proauia. Vidius uel existentibus sed tutrices uel curatrices esse nolentibus talis ordo seruari debeat. uidelicet q. citatis ob bus agnatis & cognatis masculis usq; in tertiū gradum talis persona indigentis tutore uel cu ratore quibus defidentibus scitentur uicini de cem masculi circum circa domum dictæ perso næ proximioribus uidelicet uno pro qualibet domo & per eos singulariter & secretē cum iu ramēto dicto & declarato aliquo uel aliqb9 ex eis Rectori uel Iudicin pūia Notarii cāp. p idoneo teuel idoneo bus utoribus uel cura toribus publicata dicta difussione incontinē tille agnatus uel cognat˙ qui plures habuerit uoces per Iudicē uel Rectorem tutor uel cura tor declarat˙ & decernat˙. Et ipsis defidenti bus ille uicinus de dictis uicinis qui plures ha buerit uoces pro idoneore pronuntiet˙ de claretur & fit Tutor uel Curator. Et ad acce ptandum quibuslibet declaratus compellat˙ nisi infra decem dies proximos a die dictæ pu blicationis computandos iustam & legitimā allegāuerit & pbauerit excusationem tquo ca su fi probauerit nihil modo & forma de alio idoneore prouideatur. Et si interuenerit cōcur sus in pluribus hñbentibus æquales uoces tic omnes prædicti fint tutores uel curatores nisi dictam habuerint excusationem allegandam & probandam ut supra. ¶ Teneatur9 idem tutor & curator idonee x fatis dare & alia facere ad quæ deiure tenentur. Nec non inuentariū conficere & admoistrare teneatur infra decē dies factæ publicationis & decretæ tutelæ seu curæ pœna centum librum denariorum. Et ni hilominus ad omnia & singula dāna interesſe personæ cuius est tutor seu curator teneatur.p banda solo inuentario legitimi tutoris seu cu ratoris talis personæ. ¶ Vbi uero talis perso na indigens tutore habuerit matrem maiore xxv. annis aniam uel proauiam uiduas qua rum aliqua durante uiduitate secundi gradi prærogatiuā uellet esſe nutrix uel curatrix tunc illa exteris præferantur inter non competentur.

¶ Matre autem minore existēte uigintiquinq annis tutela aut̄ aniæ seu proaniæ deferēdā tatura donec mater ad legitimam ætatem de tenerit quibus annotatis & prouisa non existē tibus de tutore puidearur ut supra cuius offi tium seu tutela finiat˙ matre effecta maiore & uolente eam suscipere. ¶ Adultis uero nō fa riosis uel prodigis non mutuis uel surdis de cu ratore fecidum iuris cōmunis dispositionem prouideatur. ¶ Comparēbus autem trib9 uel pluribus agnatis cognatis uel uicinis alicu ius personæ coram Rectore uel Iudice & cum iuramento affirmantibus q. talis agnatus co gnatus uel uicin9 est pdigus & dissipator sua rum rerū statim per dem Rectoré uel Iudicé prouideatur sibi de curatore ut supra dictum est in principio & nihilominus fieri faciat ban nimentum generale per dictam terram.q. ne mo cōtrahat cum eo inec alienationem ab eo fuorum bonorum sine curatore recipiat cum si prodigus sub pœna uigintiquinq librarū De quo bannimento & eius relatione fiat mē tio apud acta ciuilia. Et dicta persona post di ctum bannimentum censeatur & reputetur semper prodiga donec in meribus reſipuerit.

¶ De tutione reddenda a tutoribus & curato ribus. Rub. XXII.

QVONIAM iuri & æquitati cōsentit ut unusquisq; ullicationis fux rationē red dat. Idirco decretum.q. quolibet anno in no stro generali Consilio eligātur duo probi ido nei & fufficientes uri pro qualibet contrata q fint & esse debeant calculatores reuisores & iudices super reddītione rationum omnium & singularum tutelarum & curarum in eorum & cuiusq; ipsorum contratis exiſtentium. ¶ Te neanturq; & debeāt omnes & singuli tutores

& curatores de quibus in præcedenti Statuto diximus quolibet anno adire dictos duos uitos eius contrarie cuius est ipse pupillus adultus mentecaptus seu furiosus & coram eis contra rone reddere de gestis & administratio ne eos. ¶ Qui uero ad hoc ex publico deputate teneantur adhibitis duobus seu tribus proximioribus agnatis uel cognatis eorum qui sub tutela uel cura consistunt qui ipsorum iura tue antur & adhibito uno Notario diligenter ac fi deliter rationem dictæ administrationis reui deret & calculare & sup administratis absoluere uel condemnare prout facti qualitas exegerit procedendo in præmissis summariditaliter tan tum & sola facti ueritate inspecta. Qui si tunc nerint male dictos Tutores & Curatores ra relatu seu curam gessisse id nostro Rectori re ferantiqui re matare cognita eos propter ma lã administrationem a tutela & cura remouere & nihilominus eos dem ad omne damnum & interesse ipsorum pupillorum & adultorum condemnet & aliter eos punist. put facti qua litas exegerit & de alio Tutore & Curatore p uidebit modo & ordine quo in præcedenti sta tuto diximus. ¶ Qui Tutores & Curatores si annuatim & anno quolibet saltem infra de cem dies post annum finitum dictam admini strationis rationem ut præmissum est non red iderint ipso facto pœna uiginti quinq; libra rum denariorum incurrant pro quolibet & ui ce qualibet. Simili pœna plectendi & ipsi Ra tionatores si per eos fuerint quo minus ratio ipsa administrationis anno quolibet fuerit ut supra reuisa. ¶ Teneantur Tutores & Cu ratores sub pœna præmissa librum quolibet annum conficere in quo introitus & exitus cũ expressione esse personarum & temporis dili genter & fideliter annotentur & illum ipsis ra tionatoribus exhibere tempore reddendi per eos rationis. ¶ Declarantes præfatos hoc sta tutum in Curatoribus ad ites locum sibi mini me uendicare fed in eis tãtũ commune seruari. ¶ Et quia offitium sui nemini debet esse dã nosum uolumus ut pro tempore & labore per dictos Tutores & Curatores posito siue impẽ so ingerendis negociis dictorum pupillorum & adultorum mercedem eis dicti Rectores constituere ualeant prout eis eqũm uisum fue rit quod eorum arbitrio remittim?. Q ue om nia in quolibet Tutore & Curatore obseruari mandamus.

¶ De administratiõe bonorum absentis uel eius qui mortuus dicretur. Rub. XXIIII.

ITEM ad obuiandũ diffensionibus & cõ trauersiis quæ super absentium uel eorum qui mortui dicerentur bonis administrandis plurimq; exoriri solent. Statuimus q; bona ab sentis ultra biennium continuum a dicta terra & eius territorio uel illius qui mortuus dicere tur detinentur & administrentur ab eis qui bus eorum hæreditassi uerit de ortio remti eẽnt: ab intestato debeatur. Præstita tamen prius fatisdatione cum follemni promissione coram Rectore dictæ terræ seu eius Iudice de bene diligenter & fideliter administrando & de ple nam reddendo rationem cum refiduu dicto afferto mortuo seu absenti posita reuerso uel alii personeuius ius pertinuit seu interesse quo modolibet posset in futurum. Et per tales ad ministratores follemne de dictis bonis & iuri bus confitiatur inuentarium & administratio per Rectorem seu Iudicem decernatur in su pra in decem dies a die dictæ præstitæ fatisda tionis & promissionis computandos alias ad ministratione præ dicta fit ipso iure priuati & ad alios deuoluat proximiores qui præmissa omnia seruare teneantur. ¶ Præmissa autem minime locum habere decernimus in habẽn tibus Tutorem / Curatorem / Procuratorem/ ad negocia uel alium legitimum administra torem. ¶ Dictus autem administrator sicut supra constitutus inuentario confecto possit & ualeat in iuditio & extra quascũq; actiones dicto absenti competentes exercere credita exigere & de receptis quietationem facere. Et similiter contenuin exigi & cõtra eum quascũq; actiones intetitari tanquam contra suum prin cipalem & generaliter omnia & singula face re quæ quilibet legitimus Tutor seu Curator facere & exercere de iure permittitur in omni bus & per omnia.

¶ De arbitris & arbitratoribus & compro missis. Rub. XXIIII.

COMpromissorum remedium satis uti le satisq; necessarium ad sopiendas ter minandasq; dubias & intricatas controuer sias & aliorum lites & differentias arbitrali diximus statuendum, q; inter agnatos & co gnatos & affines usq; in tertium gradum & uicinos usq; ad tres domos inclusiue circum circa domum uicini uel inter socios de qua cũq; lite cõtrouersia uel differentia. ¶ Inter alias autem personas occasione finium seu ter tarum terminationis mercantiæ calculi ratio num; diuisionis alicuius reiuel fabricã diue rfitiendi dilucidius uise seu introitus seu exitus cilliciũ uel alterius seruitutis & maxime de ti gno imminendo uel occasiõe alicuius rei ſpe ctantis ad artis peritia. Rector seu Iudex ad partis cuiusibet petitionem / exprimentis in ſpe litem seu differentiam super qua petitur compromitti & iurantis q; non animo ca lumnie nec animo aliquid indebite extorquẽ di per tale compromissũ ab altera parte com promissum fieri petit compellat partes ad eũ promittẽdum de iure & de facto in duos bo nos uiros uel artifices seu in arte peritos uel mercatores uel uicinos put ipsi Rectori uel Iudici uibitur esse conueniens secũdum qua litatem differentiarum inter ipsas partes uer tentium / in ipsarum partium arbitros & arbi tratores & amicos communes. ¶ Qui arbi tri acceptare compellantur. Et si dicti arbitri non essent inconcordia / partes tertium eligere cogantur. Et casu quo in ipso tertio elẽ gendo discordarent Iudex seu Rector dicti tertium eligere ualeat in procedendo & fen tentiando uel insententiando tantum. Et ad procedendum / sententiandum terminan dum & laudandum sufficiat unus ex dictis at bitris cum dicto tertio etiam altero absente & iure requisito uel dicti arbitri sine dicto tertio etiam in requisito. ¶ Qui arbitri & arbitra tores uel maior pars ipsorum alias absentiũ & in requisitis possint & ualeant dictas differẽ tias causas uel controuersias cognoscere et procedere & diffinire / sententiare terminare / de clarare & laudare summarie simpliciter & de plano sine strepitu & figura iuditii extraiudi tialiter sola facti ueritate inspecta reiectis om nibus sollemnitatibus & substantialitatibus iuris omnibus diebus feriatis etiam in hono rem Dei & non feriatis sedendo stando am bulãdo & in omni loco in scriptis & sine scri ptis partibus præsentibus uel absentibus ex tam citatis. Et eorum dem diffinitioni et ter mination laudo et sententiæ quilibet partium compromittentium stare teneatur & contra eam etiam petitionis rescindendi ad arbitrum boni uiri appellationis uel offitii Iu dicis uenire non possit pena quinquaginta li brarum denariorum per quamlibet partium contrauenientem incurrenda & pro dimidia parti obseruãti & pro altera dimidia commu ni applicanda nisi dolus arbitratoris ex. ppoſi to uel re ipsa interfecerit quo casu tolit ultra. x. dies reclamandi uel recurrendi ad Rectorẽ dictæ terræ uel aliter contrauiendi per quẽ cunq; modum a iure permissum concedim? facultatem. Et dictis decem diebus elapsis ul tetius dicto casu audiri aliquo modo non de beat etiam per uiam offitii Iudicis implorati. Et si de dicto dolo ex proposito uel re ipsa ar bitratorum in termino per Rectorem seu Iu dicem dictæ terræ de grauamine seu læsio ne cognoscentem statuendo probatum non fuerit ad obseruantiam dicti laudi sententiæ terminationis & declarationis præcise com pellatur. Et nihilominus dictum pœnã quin quaginta librarum soluere absq; alio proceſ fu sed eisdem actis teneatur. ¶ Prædicta au tem quæ de compromissis fiendis supra fta tuimus uolumus non habere in rebus finitis uel ubi appareret publicum instrumen tum uel in exceptionibus quæ opponeren tur contra laudum / sententiam præcepтum ultimum uoluimus uel aliud instrumentum publicum quæ dicuntur & probentur co ram eodem Iudice uel offitiali coram quo pe tita est exequio. Nec etiam uendicent sibi lo cum post litem cõtestatam uel habitam pro contestatam uel post terminum datum ad pro bandum in causa. ¶ Ita autem diligenter fe habeant dicti arbitri & tertius; & dictas cau fas & differentias infra duos menſes a die ac ceptationis numeri dos expediant pœna ui ginti quinq; librarum denariorum pro quoli bet ipsorum per quem fuerint. Iuraterq; de beãt dicti arbitri & tertius dictas lites & diffe

reuntias cognosse re diffinire & terminare bona fide sine fraude & dolo. ¶ Cōpromissum autem per annum tantum a die confectionis ipsius numerandum durare decernimus quo elapso ipso iure sit nullum nullusq; roboris uel momenti. Et nihilominus partes ad iterū compromittendum teneātur & compelli ualeant modo & forma ut supra.

¶ De non satiendo exequitionem contra aliquem debitoꝝ absq; bulleta. R. XXV.

ITEM ne communitas nostra debita capitum solidorum portione quæ de exequtionibus percipi consueuit uideat absq; officialibus ipsius modo aliquo fraudari. Statuimus q; Rector seu ludex Milesuel quilibet alius officialis non possit nec ualeat p debito ciuili ad aliquius creditoris instāta ad aliquā exequtionē deuenire seu exequtionē aliquā realē uel psonalē facere cōtra aliquē debitorē nisi prius habita bulleta manu nostri Cācellarii scripta in qua quātitas & causa debiti fuerit expressa etiam si uigore alicuius rescripti de iure summario ad exequtionem contra ipsum debitorem procederetur alias exequtio fit nulla & debitor si esset detentus non sentuata dicta forma possit libere & impune de loco ubi detineretur recedere. Et nihilominus officialis contrafaciens uigintiquinq; librarum pœna puniatur. Et prædicta locum habeant in exequibilibus tantum de quibus supra diximus in præcedenti libro sub Rubrica de officio suoꝝ Militis.

¶ De muro & sepeinter uicinos fienda & refitiēda & fenestra claudēda. Rub. XXVI.

STatuimus etiam & ordinamus q; ubiinter uicinos inter utriusque domum non esset murus uel esset refiendus seu aptandus altera ps ad petitionēalterius ad faciendū seu refitiendum uel aptandum super solo cōmuni expensis communibus compellatur. Et si de muri latitudie uel grossitie seu de modo faciendi refitiendi uel aptandi discedatur declarationi iudicis uel Rectoris & duorum peritorum in arte communiter eligendo rum stare compellantur pœna uiginti quinq; librarum denariorum. ¶ Nulli autem dictum partium liceat dictum murum scindere uel frāgere nisi causa lignum immittendi uel priuatiam fenestram uel quid simile faciendi ita q; dimidia dicti muri communis non transcendat & ex hoc nullus fetor seu aliud rationabile nocumentum uicino seu dicto muro non inferatur pœna uiginti quinq; librarum denariorum. ¶ Si autem in una & eadem domo unus partem superiorem alter inferiorem habuerit hunc cubilet quatenus portio suæ domus capiet seu fe ptendet eatenus murum solarium seu fillicidium munire seu refi cere teneatur, propriis suis sumptibus & expensis sub pœna prædicta. Ita q; habens solarium superius & ipsum solarium seu planca tum ac etiam stillicidium & murum a solario supra refiere & manutenere teneatur de suo ut supra.

¶ Quod uendatur murus uolenti appodiare. Rub. XXVII.

ITem statuimus q; habens aliquod splatiū uel hortū uel domū in dicta terra & eius districtu si ædificādo uoluerit appodiare uel aliius tollere uel rignum seu aliud immittere in muro uicini contiguo illi splatio hortoꝝ uel domui teneatur ille uicinus uendere pro precio per duos peritos in arte communiter eligendos cum potestate eligendi tertium ipsis duobus discordantibus dummodo dictus murus iuditio dictorum peritorum sit sufficiens ad ipsa onera substinenda pœna centum librarum si fuerit recusatum ipsi aliud pactum seu conuentionem ei stipulanti inter partes. Dictis peritis in arte & tertius acceptare per Rectorem seu Iudicem compellant.

¶ De modo & forma seruanda in contractibus minorum furiosi mentecapti prodigi & mulieris nuptæ. Rub. XXVIII.

QVoniam ut experientia docet plærique accidit minores uiginti quinq; annis mentecaptos furiosos prodigos & mulieres nuptas in alienationibus obligationibus & consonibus quærationibus & renuntiationibus suarum rerum & iurium dolo fraude terrori busue rebus & minis inducti ad alienandumue obligandumue cedendum quietandū & renuntiandum. Ideo eorum fragilitati succurrere cupientes. Statuimus q; donationes uendiciones & aliæ quæcunq; alienationes: ac etiam cessiones remissiones quietationes uel renuntiationes promissiones conuentiones & obligationes quarūcunq; rerum actionum uel iurium sub quocunq; contractuum uel iurium forma ab aliqua prædictarum personarum non interuenientе Tutoris uel Curatoris dictarum personarum auctoritatesiī curatorem habuerint & absq; præsentia consensu & uolūtate duorum uel trium proximiorum agnatorum uel cognatorum earumdem uel mixtim si habent in dicta terra Samani & eius districtu uel eis non existentibus talem affinium alias dictis agnatis seu gnatis & affinibus non existentibus sine præsentia & consensu duorum uel trium proximiorum uicinorum iurantium ipsos esse proximiores agnotos uel cognatos aut uicinos talis personæ alienantis obligantis seu aliter contrahentis ut supra & illud fieri pro dicta rum personarum utilitate seu in earum utilita tem cedere. Et fine præfentia auctoritate & decreto Rectoris seu Iudicis cum quibuscunq; uniuersitatibus collegiis communitatibus & personis quibuscunq; per ualibus fieri non possint nec aliquatenus celebrari. Et si factæ seu celebratæ fuerint sine omnibus dictis solemnitatibus non ualeant ipso iure. Et præsummantur & fingantur dolo & fraude exterte quam præsumptionem esse & fictionem intelligi & cenſeri uolumus esse iuris & de iure contra quam nullam incōuenientia decerni mus aut admittat præfentis statuti fore probationem admittendam & nihilominus contrahentes uel quasi cum dictis personis contra formam superius traditam in uiginti quinq; libris puniātur. Decernentes insuper q; mulieres nuptæ testamentum codicillos donationem causa mortis aut aliam quamcunque ultimam uoluntatem condere seu facere non possint sine præfentia & consensu duorum uel trium proximiorum agnatorum uel cognatorum seu in eorum defectum affinium ut supra & aliter factæ non ualeant ipso iure.

¶ De excussionibus. Rub. XXIX.

ITEM statuimus q; si in aliqua cā differētia uel cōtrouersia de iure deberet seu fore sideraret fieri excussio talis debeat ordo seruari uidelicet q; citato eo cuius interest ecundum formam supra de citationibus tradītam Rector uel Iudex ad petitionem petentis excussionem fieri de bonis uel personis cōmittat duobus Bayulis uel duobus Præconibus seu uni Bayulo & uni Præconi ut uadant & diligenter inuestigent & perquirant de dictis bonis uel personis excutiendis per hanc terram & eius districtum qui si reuluerint uedito iuramento diligēter pro dictis bonis uel personis inuestigasse & perquisiuisse in dicta terra & eius districtu & ea seu eas non inuenisse dictæ relationi plena adhibeatur fides & talis discussio habeatur pro uera & legitima excussione.

¶ De computatione graduū. R. XXX.

ADomne dubium tollendum. Statuimus q; ubicunq; in nostris statutis cōtigerit de gradibus agnationis cognationis uel affinitatis fieri mentionem huiusmodi gradus accipiantur intelligantur & connumerentur secundum iuris canonicum computationem.

¶ De consilio Sapientis dando in ciuibus & criminalibus causis. Rub. XXXI.

STATVIMVS etiam q; ubicunque in ciuilibus & criminalibus causis & dānis dandis super aliquo incidēte uel emergēte super quocūq; alio negocio etiam extraiudiciliter aliqua iuris dubitatio uerteretur super eius decisione & pars super eo peteret consilium sapientis Rector seu Iudex cogat partes ad faciendum puntum communem de dubio seu quæstione inter eas uertente & si partes informatione puntu communem de dubio seu quæstione inter eas uertente & si partes informatione puntu communem de dubio seu quæstione inter eas uertente & si partes informatione puntu

mare debeat: & demum de seu decernat tali pertenti aliquem consultorem partibus nō suspectum p quem talis articulus seu casus deci daturin ciuilibus quidem sumptibus succēbentis. In criminalibus uero expensis pertentis tamen de tali petenti terminum trium dierum ad habendum & producendum tale cō silium quo elapso amplius super hoc non audiatur sed Rector seu Iudex ad eius decisionem & declarationem pro dat prout iuri cōsonum fuerit.

¶ Q. d. Notarius forensis nō ualeat in hac terra instrumenta cōficere. Rub. XXXII.

ADhoc ut instrumenta hic confecta ad alia loca cum maximo partium in quomodo non transferantur sed hic remaneant & eorum copiam quando uoluerint partes habere ualeant. Statuimus q. Notarius forē sis nō possit in dicta terra & eius districtu se rogare seu ab aliquo rogari ut aliqd instrumenti cōficere de aliquo contractu ut rogi tu donationis uendicionis, cessionis quietationis, renuntiationis, alienationis & obligationis cuiuscunq; depositi mutui testamenti codicilliue alterius cuiuscūq; instri cōtractꝰ uel ultime uoluntatis & si se rogaret uel instrūm conficeret non ualeat ipso iure. ¶ Et forēsis intelligatur quicunq; oriundus non fuerit de hac terra & eius districtu uel qui per decēnii in ea habitādo domicilium non contraxerit quāuis fuerit Cancellarius uel Notarius seu Officialis nostri cōmunis quos hoc casu uolumus non pro ciuibus sed, p forensibus haberi. Saluo q. ipse ei Cancellarius super cōcernentibus eius officium & pro nostro cōmuni possit quoscūq; rogius suscipere & insīs publica exinde cōficere. Et Notarius actori similiter de spectantibus ad eius officiū & ma ximeide pace reuoga mandatis procuratorū & curatorum ad lites apud acta constitutorum rogari ualeat & eius rogius & instrumenta dictis casibus ualeant hoc statuto nō obstante in reliquis autem predictos officios, les rogius suscipere prohibem? pena uigīti quinq; librarum denariorū, ¶ Modific. tu.

Non extendatur hoc pūs capitulum quo ad notarios principis & hui?g?alis curiæ. Tex.

¶ De præscriptionibus. Rub. XXXIII.

APræscludendam uiam malitiis & mutis decerptionibus & simulationibus obuiandum quæ propter temporis curſum fæpenumero fieri & cōmitti solent. Statuimus q. quicunq; de aliquibus possessionib? urbanis uel rusticis uel de aliqua uenditione & donatione cessione concessione siue instrumentum aliqd habuerit uel cum instrumento aut etiam sine instrumento in bonis seu contra bona ali cuius quocunque titulo uel causa aut contra personam alicuius pro aliquo debito mutui depositi uel alterius cuiuslibet contractus seu obligationis ius prætendere uel seu actionem habere uel habere credideriť. Et instrumētū illud est iudicio cū partis citatione nō produxerit eius exequionem petendo uel per modum excipiendi eo usus non fuerit uel debitū illud quodcūq; in iudicio nō petierit seu actionem nō mouerit coram nostro Rectore seu alio competente Iudice & litem contestatus non fuerit infra decem annos a die obligationis uel cōtractus. Aut possessionem illam urbanam uel rusticam infra dictum tempus decem annorum non possederit q. post decem annos tale debitū seu actio uel ius quodcūq; sit & qualitcunq; occasione competat sit præscripti & pro præscripto legitime habeatur. Ita q. dicto tempore elapso nec in iudicio nec extra peti possit & petens non audiat. Quæ locum habere decernimus in prætenſis præscriptibus & iuriſdi. ¶ Prædicta autem quæ de præscriptionibus supra statuimus locum sibi non undecim tantū hæreditariis & fideicommissis universalibus & in dubiis constante uel soluto matrimonio petēdis seu repetēdis in quibus ea cōa in tacta & in lasa remanebit.

¶ De quarta parte dotis lucranda per mariti & de uestibus uidualibus. R. XXXIIII.

STATVIMVS q. muliere tradita nuptui & per carnalem copulam matrimonio consummato uel transducta ad domum habitationis uiri præcedente in matrimonio sine liberis ex eodem matrimonio procreatis Marius superstes lucretur quartam partem dotis solute promisse confessate constitute uel relicte. Pactis transactionibus uel p missionibus in contrarium factis non obstantibus quæ in præteritis præscriptibus & suprasis locum habere decernimus. ¶ Mulier au tem uidua postea alteri despōsata seu nupta uestes & alia uidualia de bonis uiri defuncti habita qualia sunt hæreditabus ipsius uiri restituere teneatur propter habitum susceptum quem spernendum duxit. Panni uero iocalia & alia quæcunq; ornamenta tempore nuptia rū uel ante donata uxori aliter uel eius cōsiliis ad uirum & eius heredes pertinent. Donata uero a copiun ctis uxoris eidem seu suis heredibus debeantur matrimonio per mortem alterius soluto.

¶ De nominando dominis in iudicio & pena interueniētis possessionē. R. XXXV.

ITEM statuimus q. Laborator Colonus Inquilinus / Comodatarius / Superstitiarius / Precario possidens usufructuarius & his similes conuenti actione reali uel mixta uel q aliqua seruitute teneantur intres dies a die petitionis cōra eos, p ducte. Dominum in iudicio nominare alias conuenin & in causa procedi possit ac si esset ueri possessores. Iure tamen Domini uel quasi seu possessionis non citati semper saluo. ¶ Interuentens autem aliquam detentationem seu possessionē eius a quo habuerit dicendo rem habuisse ab alio uel esse alterius q. a quo habuerit uel dicēdo ad se uel ad alium pertinere & his similia in libris uiginti quinq; puniatur & nihilominus ad restitutionem ipsius rei ei a quo habuerit de facto compellatur.

¶ De decēdentib? carcerādis ad petitionē ascendentium & furiosis. Rub. XXXVI.

QVILIBET Officialis ad petitionem ascendentis etiam sine alia citatione & sine scriptis de facto teneatur eius descendentem carcerare & carceratum detinere & eum non relaxare absq; expressa licentia di cti ascendentis præcedente tamen aliqua rationabili causa quam proprio iuramento ipsius ascendentis probari sufficiat. ¶ Furiosi autem ab eorum, proximioribus coniunctis uinculati & carcerati detinēatur pena nostri Rectoris arbitrio dictis cōiunctis imponenda si contrafecerint.

¶ De testibus cogēdis. Rub. XXXVII.

STATVIMVS q. si testis semel citatus non comparuerit compellatur per multe impositionem & pignorib? capiti: & posteā iterum citeturq; si non comparuerit & iustum non habuerit impedimentum iudicis arbitrio declarandum uel non fuerit abſs contra eum tanquam cōra testes in iudicio legitime iuratum occultantem ueritatem per inquisitionem procedatur & puniatur: & nihilominus ad interesse & damna partis ad cuius petitionem producebatur teneatur de quibus ipsius producentis iuramento fletur præcedente Rectoris taxatione. ¶ Decernentes q. Testes ad testimonium in quacunq; que causa uocati in adcessu mora & reditu uti sint & liberi & plena securitate lædē. Ita q. pro aliquo pecuniario debito ciuili uel criminali detineri uel modo aliquo molestari non ualeant.

¶ De cōra ctibus & ultimis uoluntatibus p duos Notarios cōfiendis. R. XXXVIII.

CVPIENTES saltim ibus quoad possumus obuiare decernimus q. nullum instrumentum publicum uel ultima uoluntas publica confici possit de quacunq; summa uel re ualente & ascendente summam fiorenorum monetæ quinquaginta nisi cum rogatione duor. Notarior. uidelicet uni? ad scribendū & alterius ad subscribendū & aliter factū seu facta non ualeat ipso iure. Et si aliquis Notarius non seruata dicta forma & solēni

tate se rogauerit in libris centum puniatur.

¶ Predicta autem nō uendicent sibi locum in actis & sententiis quibuscūq; ciuilibus uel criminalibus in licētis manus iudicatum pcurationi tutele uel curatiꝰ iuratis iustruméntis pacis uel treugæ uel iustrumētis seu ultimis uoluntatibus non excedentibus summā quinquaginta florenorum inclusiue in qua summa non intelligatur adiectio pœnæ dupli tripli uel quatrupli. ¶ Quilibet autem dicto rum Notariorum dictum instrumentum posſit in suo libro extense scribere & mētionem in eo facere de Notario secum rogato & dicto eius si ambo libri sint publicati & dicta instrumenta non differant in effectu discrepatia adhibeatur dictis instrumētis plena fides

¶ Teneaturq; dictus Notarius rogatus ad scribendum antequam se roget in bastardel lo uel alia carta instrumēnum uel ultimam uoluntatem scribere & demum partibus legere uulgari sermone pœna uiginti quinq; lib. de nariorum. Etin quindecim dies pximos debeat in suo libro autentico extense scripsiſſe & Notarius subrogatus subscripsiſſe pœna cuilibet ipsorum contrafacienti uiginti quin q libr. ¶ Deniq; si contigerit aliquem Notarium esse rogatum ad subscribendum testamen prius moriatur quā subscripserit hæredes dicti Notarii teneantur ad damna expensas & interesse & ad cōpēta in dicto instrumento cuilibet parti uel personæ in cuius fauorem condutum esset dictum instrumentum quod in isto casu tantum plenam contra dictum Notarium & eius hæredes fidem faciatliset non fuerit subscriptum. Et si cōtigerit aliquam differentiam exoriri inter dictos Notarios occasiōe dictorum de quibus fuerint rogati per iudicem examinentur testes cui terfuerunt negocio & secundum ipsorum pbationem conſiciꝰ debeat per eos publicum iustrumētum. ¶ Et subscripcio alterius Notariorſ suffitiat si facta esset in imbreuiatura uel in libro autentico alterius Notarii corrogati. ¶ Prohibemus autem in eodem instrumento seu ultima uoluntate ad scribendum & subscribendum simul rogari patrem & filium fratres carnales & alios simul adunum panem & unum habitantes.

¶ De filiisſtoribus conseruandis in indemnibus & de repreſaliis. Rub. XXXIX.

STatuimus insuper q; Rector seu Iudex ad petitionem filiisſtoris & promiſſoris uel alterius obligati pro altero teneatur & debeat etiam non expectato alio tempore facto uel conditione compellere principalem realiter & personaliter ad uolutatem ipſius filiisſtoris promiſſoris uel alterius obligati pro alio etiam extraiudiciaiter in omni loco & debus etiam feriatis in honorem Dei etiã carceriãdo ipſum principalem debitorem ad conseruandum ipſum indemnem. Et electa una uia posſit ad aliam redire & ſiup utraq; procedere donec dictus filiisſtoſor fuerit & extet indonee indemnis conſeruatus. ¶ Et idem uolumus obſeruari. Si aliqua persona de hac terra & eius districtu aliquod ſubſtinuerit dñi num occaſione repreſaliarum conceſſarum cõra commune huius terræ uel particulares personas eiusdem uel ipſorum bonaue l alia quacunq; causa occaſione alicuius personæ de hac terra uel eius districtu ut cõtra talem personam ad petitionem ſubſtinentis damnum procedatur & fiat prout ſupra dictum eſt de fideiſſoribus. ¶ Vbi autem repreſaliæ forent commiſſæ pro facto ſeu debito noſtri communis & particulares personæ eiuſdem ex hoc aliquod damnum ſubſtinerent id totum patienti per cõmune reſtituatur omnimora poſt poſita.

¶ De adoptionibus arrogationibus & emãcipationibus. Rub. XL.

QVamuis arrogatio de eo fiat qui ſui iuris eſſe noſcit & adoptio de eo qui ſubalterius eſt poteſtate tamen ſuper utraq; fiendatalem decernimus formam seruandã videlicet q; arrogator seu adoptator exiſtens coram Rectore seu Iudice dictæ terræ per Notarium inde rogandum interrogetur an uelit eum quem adoptaturus uel arrogaturus eſt iuſtum ſuum filium eſſe. Et is qui adoptatur uel arrogatur interrogeꝰ an id fieri patiatur. Et ſi rñdient q; ſic Rector ſeu Iudex ſuã interpoñat auctorit̃ pdictã. Et eo de modo fiat ſi aliquis uoluerit aliquam in ſuam filiam adoptare uel arrogare. Quibus ſic peractis dictæ perſonæ pro legitime adoptatis uel arrogatis habeãtur. ¶ Teneatur autem adoptans uel arrogãs infra quinq; dies a die factæ adoptionis uel arrogationis compurtandos inuetarium de bonis adoptati uel arrogati facere & ſatisfactionem idoneam præſtare de reſtituẽdo res ad ſe peruentas his ad quos peruenturæ fuerſi adoptans uel arrogans priſtinum ſtatum rediret. ¶ Et omnia iura loquentia & diſponentia in adoptan tibus uel arrogantibus & in adoptatis & arrogatis locum ſibi uendicent in prædictis.

¶ Dicta autem adoptatione uel arrogatio nõ habeat locum in minoribus uiginti quinq; annis niſi interuimente ſollemnitate requiſita ſupra in Statuto de alienatione rerum minoris. ¶ Emancipatio autem coram Rectore uel Iudice fieri poſſit eius auctoritate filium familia ſu æpien do per manum ab eo ſub cuſtinetibus eſtheuntq; a paternis nexibus relaxando & liberando etiam nil dato in præmium emancipationis & huiuſmodi emancipatio habeatur pro uera & legitima emancipatione. Et in ea uendicent ſibi locum omnia iura de emancipationibus loquentia. Dictæq; emancipationes arrogationes & adoptiones fieri poſſint quolibet loco & tempore a die etiam in honorem Dei feriata auctoritate præſentis Statuti.

¶ De mulieribus dotatis uel non dotatis excludendis a ſucceſſione ſtantibus maſculis. Rub. XLI.

STatuimus atque decernimus q; filia ſeu neptis uel pronepotis dotata a patre matre auolauia proauo uel proauia uel ab alis eoꝝ nomine ſtãtib? liberis maſculis in bonis parentis dotantis ipſas & deſcẽdentes ex ab inteſtato non ſucceꝺantsſed ſint dote cõtente & amplius de ipſius dotantis bonis petere non poſſint occaſione legitime uel eius ſupplementi ſeu ſucceſſionis. ¶ Et dotata intelligatur etiam ea cui licet adhuc impubes ti uel infanti fuerit per parentem in teſtamento codicillis uel alia ultima uoluntate dos relictauel cui inter uiues fuit dos conſtituta ſeu ſibi uel alterius pro ea data uel promiſſa uel aliter conſeſſata. ¶ Si autem tempore mortis parentis cui onus eam dotandi incumbebat & de iure ſucceſſionis nõ reperiretur dotata nunc ſtantibus liberis maſculis in bonis eiuſdem aſcendentis non ſuccedat ut ſupra: ſed debeat per ipſos liberos congrue dotari attenta qualitate perſonæ & pro modo facultatum dñi. ¶ Et ſin conſtituẽda dotemulier & liberi non, concordarent tunc eidem dos attentis præmiſſis conſtituatur per duos proximiores conſanguineos unum p parte mulieris & alterum pro parte liberorum deputãdos & eis diſcordantibus tertius per ipſam mulierem & liberos deputetur. Ad quam deputationem dictis casibus ſiendam Rector ſeu Iudex de facto partes compellat & prout per dictos conſanguineos ſine tertio uel cum tertio dos conſtituta fuerit liberi ſatisfacere teneantur & mulier a reſiduo bonorum eius de cuius bonis conſtituta dos fuerit penitus inteſtigitur & ſit excluſa perinde ac ſi ab ipſo aſcendente dotata extiſſet.

¶ Volumus autem q; bona ipſius aſcendentis cenſeantur etiam expreſſe obligata poſt eius mortem pro dote dictæ muliens conſtituenda. Quas dotes dicti liberi ſoluere teneantur eo tempore quo mulier nupſerit tradita fuerit uel monaſterium intrauerit & non ante Interim autem donec nupſerit & etiam poſtea quandocunq; uiduam remanſerit dicta durante uiduitate & ea honeſte & caſte uiuente ſibi alimenta condecentia debeantur in domo paterna uel auita fecidum uires patrimoniipſius defunẽti conferendo fructus dotis & ipſis ſuis ſi quas operas præſtare poſſunt attenta qualitate & conditione fuæ perſonæ.

¶ De alienatione immobilium prohibita in forenſem. Rub. XLII.

STATVIMVS q; uendiones ceſſiones renuntiationes donationes quecunq; alienationes & alienationes cuiuſcunq; ghis rei imbi lis in hac nſra terra & eius territorio exiſtẽtis etiam ex cauſa dotis uel alterius cuiuſcunq;

contractus interuiuos fieri minime possint in forensem & facto ipso iure non ualeant. ¶ Et forenses intelligantur qui non sunt de hac nostra terra oriundi & qui saltem per decenniu in ea continue non habitauerint & in obsequijs realibus & personalibus nostro communi nō respondiderint nec fuerint ex decreto nostri cōmunis ciuilitate donati seu aliorum ciuium numero aggregati. ¶ Contrahentes autem seu alie alienantes contra formam præsentis Statuti pœnam centum librarum ipso facto incurrant.

¶ De non diffacstellando. Rub. XLIII.

QVIA rei publicæ interest copiā habere in ciuitatibus. Statuimus q̄ nullus de nostra terra audeat uel præsumat de ea diffacedere & alio ire ad habitādum animo diffacstellandi seu animo alibi domicilium constituēdi alias in uiginti quinq; libris fine diminutione aliqua condemnetur. ❧ Modifi. supe. hoc capitulum locum non habeat si ista causa subsistentes per superiorem declaranda. Tex. ¶ Et præsummatur q̄ animo diffacstellandi diffacstellerit suma cum eius familia diffacstellerit de hac nostra terra & alibi per quinquennium cum familia continuam morā traxerit. ❧ Addi. supe. pro rogamus ad decenniū Tex. Et qui omnia ei⁹ bona uel saltem maiorem partē infra annum post diffacstellum alienauerit. Q̄ ualienationem decernimus non uelere q̄sq; ad quartam partem dictorū bonorum taliter diffacstellantis quam decernimus ipso facto nostro cōmuni fore applicatam non obſte dicta alienatione & nihilominus pœnam præditam soluere cōpellat.

¶ De Aduocato & Procuratore dando pertenti. Rubr. XLIIII.

ITem statuimus q̄ Rector noster ad requisitionem cuiuscunq; petentis teneatur & debeat dare Procuratorem uel Aduocatū non habenti ne in defensionis præterea habeat in lite succumbere q̄uatenus alia pars procuratorem uel Aduocatum haberet nel ipse Aduocatus per se seu procuratorē esset. Qui pœnam procuratorē & aduocatū teneatur pœnam & aduocationem suscipere nec ea ex cendigna fm formam Sacrarum constitutionum prouintiæ eisdem personis dādā pecunia ipsi procuratori uel aduocato remuneni Rectoris arbitrio infligenda nisi idem procurator uel aduocatus iustam remuēdi excusationem habeat cui⁹ cognitionem ciusdē Rectoris arbitrio remittimus. Volumus autem q̄ dilationes & termini aliqui non curant quousq; tali petenti de procuratore uel Aduocato cuius fuerit prouisum. Et præmissa locum sibi uendicare decernimus in causis summam quinq; librarum denariorum excedentibus autem excedentibus autem dictam summā uolumus nulli procuratorem admitti.

¶ De auctare fideicōmissarii. R. XLV

EXecutores testamentorum & aliarum ultimarum uoluntatum liberam habeant potestatem & arbitrium pias defunctorum uoluntates exequendi & pro ipsis & animabus de bonis defunctī obligandi eisdemq; dicte alienandiusq; ad in tegram omnium relictorum satisfactionem & instrumētis & cautelas plenas & in forma de iure ualida fatiēdi. ❧ Addit. supe. Additus regestis hæredibus cauta necessaria præcedente. Tex. Q̄ ut ea fiat uelaneat & teneant perinde ac si ab ipsis hæredibus facta essent & ipsos hæredes cōtra uenire aut ipediri quomodolibet nō possint pœna decem librarum denariorū. Inuito hæredes de euictione obligati ipso iure censeantur emptoribus.

¶ Quæ iura debeantin obseruantia pezuletter. Rub. XLVI.

QVoniam omnis casus per has nostras municipales leges decidere non ualemus. Ideirco statuimus q̄ in oibus & singulis casib⁹ & negocijs cognoscēdis & decidēdis ac terminandis quæ; cognitione habemus. Primo obseruari decernimus omnia nostra. & ordinamēta. Et ubi ea deficerēt sacras constitutiões pointiæ & in earum defectū ius cōmune ciuile quo desistere ius canonicum.

Quibus omnibus deficientibus laudabiles nostras consuetudines a iure non improbatas uolumus inuiolabiliter obseruari. Verum quia plærunq; contingere potericut experientia docet & huiusmodi nostris statutis & litteras & rescripta nostrorum superiorum per importunitatem & fallas subiectiones impetrantium de rogari. Decernimus ut si quādo cōtigerit per aliquem ex ipsis nostris superiobus dispēsari seu quomodolibet derogari in aliquo de contētis in præsentiuolumine statutorum per eo rum litteras rescripta seu decreta teneatur Dominī Priores qui p tempore fuerint recursum facere ad ipsum superiorem oratorem unum seu plures prout eis ipsum fuerit expedire trāsmittendo fumptibus nostri communis ad supplicandum & ab eo impetrandum q̄ ipsa nostra Statuta præcise obseruentur pœna ipsis Prioribus præmissa non seruantibus decem librarum denariorum pro quolibet & uice qua libet infligenda.

¶ De collectis & datiuis imponendis & pœna non solutorum. Rub. XLVII.

COllectæ & datiuæ ex deliberatione generalis Consilij seu parlamenti imponi debeant & non aliter hec est per appretium & extimum modo tamen infrascripto. uidelicet q̄ si contigerit imponi solidos duos qualibet libra extimatione debeant imponi & imponi ut intelligantur solidi uigiuti pro quolibet fumante integro & solidi decem pro quolibet medio fumante. Si imponerentur solidi tres pro libra tunc imponantur solidi triginta pro integro & quindecim pro medio fumante & ab eo supra & infra pro rata respectiue more hactenus obseruato. Et per huiusmodi impositionem onera communis persoluantur.

¶ Excepto salario Rectoris & Officialium quod per focularia tātum imponatur adquod quidem salarium contribuere teneantur omnes terrigenæ ac etiam forenses qui uenerint ad habitandū in hac terra & in ea morā traxerint saltem per duos menses. ¶ Et exceptis oneribus seu fpositionibus q̄ per oostos superiores imponerentur per capita hominum seu p singula focularia quæ prout in dicta fuerint per superiores soluantur. ¶ Et ad hoc ne aliquis ab hmōi munerib⁹ se absthrahere audeat. Decernimus q̄ nō soluētes collectas datiuas & salaria ac ēt nō subeuntes alia munera realia & p̄sonalia: sint penit⁹ exclusi ab oi officio nostri cōmunis & ad aliquod officium eligi nō possint alias tam ipse eligens q̄ etiam electus accēptans pœnam decem librarum incurrat pro quolibet & electio sit ipso iure nulla.

¶ Nec possit esse Aduocatus nec Procurator reus in curia nostræ terræ nec pro aliquo intercedere ualeant. ¶ Et in ferentes aliquod damnum in possessionibus de quibus collectæ seu datiuæ non soluerentur personaliter seu cum animalibus ad pœnam aliquam non teneantur. Et contra eos modo aliquo procedi non possit.

¶ De generali quietatione fienda debitoribus. Rub. XLVIII.

STatuimus q̄ qualibet compelli ualeat ad faciendum generalem quietationem suo debitori id fieri petenti de omnibus & toto quousq; in diem petitæ quietationis ab eo confessi possint illi allegare & probaret intra terminum sibi a nostro Rectore statuendum debere sibi aliquid soluisse uel fieri ab ipso quietationem generalem petēte de quo satisfactum fuisse non probaretur quo casu de eo quietare non teneatur sed de reliquis tantum. alias recusans ipsam quietationem generalem facere pœnam decem librarum incurrat. Et nihilominus ad eam faciendam compellatur & Rector in præmissis procedat summarie ad simplicem narrationem petentis etiam sine scriptis sine libello litis contestatione & alijs iuris & iudicij solemnitatibus præter missis sola dūtaxat facti ueritate inspecta.

Explicit Liber Secundus.

¶ Proemium Tertii Libri.

De publicis & Priuatis Delictis,

ABSOLVIMVS hactenus Deo propitio in anterioribus libris ea quæ ad rē ptī publicā rēq priuatā bene regendam gubernandamq; pertinere maxime uidebantur. Verum quia ad humanā seruandā societatem cōmunemq; tuendam quietem de lictorum coertionem multum conferre putamustut sic quos iuris naturalis seu Diuini præcepta a malo nō retrahūt eosdem saltem pœne metus a noxa deterreāt & qui de eoꝝ criminibus semel meritas pœnas dederūt ad frugē melioris uitæ redeāt & religiosi exēplout abinli ciis abstineāt & iuris naturalis præcepta seēlent ut qđ sibi nolint alteri nō faciāt. Maxime nāq; rei pubᶜ interesse existimātes crimina delicta aliaduerſioe puniri. Ciuitates enim & regna cōstare pacto ullo nō posse arbitrantur nisi inefrenata improborum temeritas pœnarum seueritate comprimatur ut ex hoc nocendi tollatur facultas & tutus beneſrecteq; uiuendi loci hoc honestis pbisq; uiris relinquatur. ¶ Nos idcirco publicæ quieti cōsulere cupientes tertii hunc libri aggressi sumus quē de publicis & priuatis delictis iscripsim9 in quo ipsoq; criminū qualitates accuratæ distinximus & qua fortē animaduersioe digna eque explicauimus. Ad ipsius Imperatoris Dei optimi maximiq; laudē q ne dē nouis & antiqs suis Sāctissimis legibus nos instituiri fed & facto ſæpe docuit. Malos fore debita pœna plectendos dum in ipso rerum omnium principio superbos angelicos spiritus diuinitari fe equare tentātes eiecit festi Regno ad tartareos cruciatus deiecit. Et demum ¶ plures facinorosos populos diuersaq; nationes improbam uitam agētes & suis legibus nō obtēperātib9 alios amoq; mucrōe perculsos alios crudeli fame ac peste affectos miserandaq; strage peremenit ne impunita eoꝝ abirent scelera. A quibus summus idem rerū omnium opifex & auctor Deus suum hunc populū pro sua pietate defendat & p summa eius misericordia in latium custodiat. Qui est benedictus in sæcula. AMEN.

¶ De nō pcedendi i criminalib9. Rub. I.

STatuimus q; noſter Rector seu Iudex q̄ pe fuerit in hac terra possit & ualeat de ciuibus & singulis maſculis seu delictis cōmissis in terra Samani & eō districtu de quibus cognitionem habemus ac etiā teneat & inquisitionem procedere & nulla fama publica pcedente ac etiam per accusationem denuntiā uel querelā & pinā Notarii etiā si nesciret uel cognosceret q̄ pona offensā. Ac etiā de Maleſiis seu delictis cōmissis per nostros terrigenas etiam extra districtum quæ præsumantur facta in districtu tam quo ad pcedendi faculteram ꝯ etiam pœnæ impositionem. ¶ Et delicti aintelligantur ofa de quibus pona uenit cōsuni applicāda: seu fisco uel Cāmeræ fm formam statutorum uel constitutionū & nō pui pactiuel ſtipōis pter ꝯin pace uel treuga. ¶ Et præter superuenientiā accusationis uel denuntiæ non tollatur inquisitio nec ecōra. Ita q; super utraq; procedatur tamen de uno & eodem delicto non possit nisi semel & unica tantū pœna puniri. Cuius quidem inquisitionis/accusationis/querelæ seu denuntiæ copiā eodem die uel sequente qua formata seu producta fuerit mittere teneatur ad Camneram cōmunis pœna decem librarum denariorum ipsi Rectori contrafacienti. ¶ Demum accusationis denuntiatus uel inquisitus ex speciali cōmissione ipsius Rectoris uel Iudicis per Bayulum cōmunis citetur pro die sequente ut ueniat ad ſe excusandum ab accusatione inquisitio ne uel denūtia cōra eum producta uel formata. Et si personaliter fuerit citus & in dicto termino non compareat/eius habeatur pro cōfesso & conuictor & contra eum ad exactionē pœnæ procedatur. Si uero domi fuerit citus & non compareat ut supra. Iterum citetur & si in termino secundæ citationis non compareat & se non excusauerit habeatur pro confesso & cōuicto ut supra & pœna de facto soluere compellatur. Et prædicta locum habere decernimus in delictis quorum pœna non excedat ter uiginti solidos & a uiginti solidis infra ſolusiue. ¶ Si uero pœna delicti esset a uiginti solidis supra nunc hoc ordine ducimus procedendum: uidelicet q; in ſingulis accusatus uel denunciatus per Rectorem uel Iudicem citetur cum cedula portanda per Bayulum continenter tenetem & effectum ipsius inquisitionis/accusationis uel denuntiationis in qua terminus trium dierum assignetur ad personaliter comparendum & non per procuratorem etiam ſpetiale mandatum habentem & se excusandum & defendendum ab accusatione/denuntia uel inquisitione prædicta & contentis in ea. ¶ Quæ cedula per ipsum Bayulum Reo personaliter inuento assignet uel saltem in hostio domus ſue ſolitæ habitationis ponatur & relaxetur. ¶ Si autem reus citādus non esset habitator dictæ terræ uel eius districtus: tunc dicta cædula assignatur & relaxetur in hostio Palatii ſolitæ residentiæ ipsius Domini Potestatis. ¶ Et ſi per aliquem allegaretur dictum reum esse absentem a dicta terra & eius districtu cum iuramento detur terminus decem dierum & nō ultra etiam ſi iultum allegaretur impedimētum. ¶ Elapſo autem termino dictæ primæ citationis & ipso Reo in dicto termino non comparente & ſe nō excusante iterum citetur etiam cum cædula absq; tamen aliquo tenore accusationis denuntiationis seu inquisitionis cum eodem termino omdo & forma ut supra. ¶ Vbi uero dicta personaſic citata in termino dictæ secundæ citationis nō comparuerit uel comparuerit tamen se non excusauerit: banniatur & in banno ponaſ de terra Samani & eius districtu per Praconem communis ad portas Palatii residentiæ ipsius Rectoris alta uoce ſono rubæ præmiſſo in quo pœna exprimatur imponenda occaſione delicti de quo petatur in minore uel minori pœna fm formā noſtrorum Statutorum in quo etiam assignetur terminus trium dierum ad ſimiliter comparendum se excusandum & defendendum ut supra. Si uero pœna non esset in ſtatuis expreſſa pœna dicti banni per Rectorem assimileur uel arbitretur secundum formam aliorum ſtatutorum. Quod bannum cum excdula eius tenore cōinete fibi officiꝛ per Bayulū ſponaliter uel domi ei⁹ assignatiōe relaxatione & affixione ut. ſ. dictū eſt in citationibus. Et ſi infra dictos terminos banni primæ & ſecūdæ citationis reus nō cōparuerit seu se nō excusauerit extic & ipſo iu-

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА ОНУ

re habeat. ꝓsponte confesso & victo & testibus superato de oibus & singulis in ipsa ingestione & accusatione seu denuntia cõtentus & possit diffiteri de cõdemnari. Etiã absq; alia declaratione & incusatione connumeratis in ultimis die dictorum terminorum. ¶ Liceat etiã mẽ tali bãnito uel alteri eius nolte cõpareri cõ fiteri pure & simplr oia & singula in ipsa accusatione denũcia & inquisitione cõtenta & cõfessionis bñficio gaudere q̃cũq; an solam nõ ob̃ne lapsu termini ipsius bannꝰ & sibi nullus terminus ꝓfigat seu defr ad defensiones fatisdas. ¶ Accusator autem denũciator seu querelator teneat ꝓse ꝓbare accusationis/denũciationis/uel factæ querelæ/iniuriæ de calũnia & fatisdare de soluendo expensas ac litis ꝓsequi in statutis cõtentã si non fuerit ꝓfecutus uel in ꝓbatione plena uel semiplena defecerit. ¶ Accusatus aũt uel denũciatus possit accusare uel denuntiare suum accusatorem uel denũciatorem/licet nomen accusati uel denũciati fit rescriptum uel non recepeum inter reos.

¶ In quibus casibus liceat per inquisitionem procedere. Rub. II.

STatuimus q; de delictis uerbalibus/realibus/uel personalibus ci sanguine uel fine cõmissis inter domesticos/Magistros & discipulos/dñm & famulum/inter agnatos cognatos & affines usq; in secũdum gradũ inclusiue fm ius canonicũ cõputãdi/uel cõra diuisores fixas/uel cõra inquietes turbantes uel per tium occupãtes possessiones alterius nõ possit p̃ inquisitionẽ ꝓcedi nisi ad querelã iniuriã passi seu accusationem ✠ Modifi. sup. Nolum? ꝓcedere ꝓterueniente sanguine. Tex. uel nisi intervenerit mors/signũ in facie uictuperabile nec ossis fractura debilitatio ali cuius membri uel eius absẽtio. ¶ Et similr in inquisitionem ꝓcedi nõ possit de attentatione pudicitiæ alicuiꝰ mulieris ubi violentia nõ interuenerit. Item cõtra perpetuientes uel interfitientes alios/a talia. Cõra petentes plus debito uel debiti/a foro rũ. Et de uerbis iniuriosis de qb⁹minus pena xl. sol. p̃ quolibet uerbo imponeret. Contra discipulũ & delinquente cõra eius magr̃m & fine aliqua querela procedi & inquiri possit.

¶ De excusationibus reoꝝ. Rub. III.

STatuimus q; in q̃libet excusatione a reo in iuditio in cãsa tali fienda siue cõtendo siue negando & in testium examinatione etiã ad informationem curiæ interuenire debeat nostri Cãcellarii ꝓuisa & in eius absentia ꝓsentia unius Notarii de hac re rogati. Rector rem seu ludicrum eligendi & aliter factæ non ualeat ipso iure. ¶ Item q; glibet reus ꝓpter excusationis seu rũsionis tenetur idoneẽ ꝓstare fidei usſionem cũ a ꝓbatore de se totiẽs repetẽdo & de soluendo omnem pœnã & cõdemnatiõnẽ cõtra eũ ferendã tã in cã principali q̃ ꝑte & nullitatis & cõra quocunq; iudice alias substi data retinenda/ custodia etiã si pœna esset pecuniaria. Et si deiusſio etiã simplr facta censeatur facta in omnem casum ut s. ¶ Fideiussores autẽ & approbatores se nõ possint in huiusmodi causis Aduocati/Procuratores & Medici. Talisq; excusatio rei admittat & ualeat etiã sine citatione uel ꝑtis accusatoris uel denunciatoris. ¶ Habeatq; reus excusans dilationẽ. y. diez ad omnem sui defensionem faciẽdam ad ꝓbãdũ & ꝓbati habendi per omne genus & ſpetiem ꝓbationis etiã per insſtã. Et similem terminũ habeat accusator uel denunciator ad ꝓbandum & ꝓbati habendi ꝓ omne gen⁹ ꝓbationis ut supra cõtenta in accusatione uel denuntia. Si eſt ꝓnsſtuero eſt abis fibi dicta dilatio ꝓsnalr uel dom nõ ſficerut. ¶ In qb⁹ terminis si reus/accusator uel denũciator in ꝓbatione defecerit non audiat ulterius nisi ex iusto & rationabili impedimento & possit eis dicta dilatio usq; ad duos dies ꝓrogari & ꝓrogata intelligatur auctore ꝓnsſtatu & ultenus nõ audiat & si iusſtã & roabile sub esset impedimẽtũ. ¶ Possit autem idem Rector seu iudex & debeat q̃cũq; ex suo ofſitio de notꝛia uel innocẽtia rei ꝛere nõ ob̃ne alicuius terminꝰ lapsu. ¶ Demũ publicent ꝓ reiusſis & testes & terminus. y. diez statuat ad opponendũ cõtra personas & dicta ipsoꝝ testium & totũ processum & ad ꝓbãdũ & ꝓbandum habendum per omne genus & ſpẽs probationis etiam per instrumenta/quæ dilatio auctore ꝓnsſtatu ꝓrogata intelligatur ad duos dies tm̃ iusto subsistente impedimento & ulterius nõ audiat etiã si iusſtã subsiſtere/impedimentũ. ¶ In aliis aũt occurrentibus casibus in ipsis ꝓcessibus dilatiões fiat arbitrarie. Nulla aũt ꝓsona etiã ꝑ uel ꝓcurator hñs ſpãle mãdatũ uel alius in criminali aliq̃ negãdum admittat/nisi dũtaxat principalis ꝓsona. ¶ Ad cõstendũ aũt pure & simplr ubi ꝓponitur pena pecuniaria glibet defensorio nomine admittatur & non aliter.

¶ De testib⁹ in cẽsalib⁹ recipiẽdis. Rub. IIII.

STatuimus q; testes in criminalib⁹ causis recipiant & examinent ꝓnsn Rectore uel ma cũ no Cãcellario tã ad offensam q̃ ad defensam & eoꝝ dicta ãotent extente nõ ultra uerba sue ſtuli, ꝓut in ingſtione uel capto cõtinet uel ꝓut alter testis dixit & describant ꝓ Notariũ curiæ & ꝑ Cãcellarii subscribant/ als depositões nõ ualeãt & Rector ꝓnsn. x. lib. incurrat. ¶ Nec possit recepto & examinatio dictoꝝ testiũ alteri cõmitti/nisi testes essent fo reses uel alibi infra ſtatu ex q; copia hic habeti nõ posset. ¶ Et ꝓbatis & receptis & iuramenta & dicta ordinariis illoꝝ locoꝝ cõmitti possit & pleno iure ualeat. ¶ Decernimus & q; testimonia ſtã maſculoꝝ ſ. feminaꝝ maiorũ xiiii. annoꝝ in criminalibus ualeat non obſtante sexu uel minore ætate. ¶ Minores ſt. xiiii. testimonii ſerre ualeãt solũ ad fatiendũ inditii iusſficiẽs ad torturã. Si duo dicẽt ætatis de ꝓpe inditio als iusſficienti de iure testificent/uel cum dicto unius ex eis directo deponentis de delicto alia admiscula seu cõiecturæ concurrant quod Rectoris arbitrio remittimus. ¶ Itẽ cõ sanguinei & affines usq; in tertiũ gradũ ꝓsonæ offensæ fm ius canonicũ cõputãdi a testimonio ferendo cõra offendentẽ repellẽdi/nisi pari gradu offensũm & offendentem attingere ꝛet. ¶ Item ne malia ꝑeret impunita decernimus q; cõsanguinei & affines delinquentis ultra fm gradũ cõputãdũ ut. ſ. cogi possint ad testificandũ cõra talem cõsanguineũ uel affinem delinquentem uel alias probationes habe ri possint uel non possint. ¶ Volumus etiã q; omnes exceptiones cõperentes cõra ꝓsonas & dicta testiũ intelligãt auctoritate ꝓnsſta tuti reſeruatæ tempore iuramenti etiam absq; protestatione & reſeruatione.

¶ De quæstionib⁹ & tormẽtis. Rub. V.

STatuimus q; in omnibus & singulis delictis uel criminalibus hoc ordine ad tortuꝝ ꝓcedat. Videlicet q; ꝓbato delicto etiã uerbalꝫ pun testem idoneũ de ui/uel ꝓ aliud indiciũ legitimum uel ꝓ quatuor testes de fama tm̃ ea ei aliqua alia uerisimili cõiectura. Rector seu Iudex dicẽt terræ publicato ꝓcesſu & alia ꝓ termino ad opponendũ & ꝓbãdũ fm ſor mãſtatuta & reo in dicto termino uel oppo nente uel opponente & oppoſita nõ ꝓbãte & relauent fuiat ꝓ cædula/uel reis citatæ uel ꝑtibus cõra eo cõparentibus termino duoꝝ dieꝝ in Palatio eius reſidentiæ ad cõfitendũ delictũ seu delicta de quibus cõra eũ ꝓcedit/uel ad fubiicẽdum se tormẽtæ & quæstioni & inditia contra eũ urgentia. ¶ Qui reus ſtin dicto termino nõ cõparuerit habeat ꝓ cõfeſſo & cõuicto & testibus superato de oibus & singulis in ꝓcesſu cõtẽtis fine alia incusatione cõsumatur. ¶ Si uero in dicto termino cõparuerint torqueat ar bitrio Rectoris seu Iudicis/donec in dina fuerint purgata q̃bus purgatis absoluat. Si uero pp torturã uel citationem fuerit cõfeſſus cõdẽnet/ sine aliquo cõfeſſionis bñficio. ¶ Et præmiſſa uolumus ſtin locis ſibi uendicare in crimi nibus seu delictis quoꝝ pena excederet ſumm. xxv. lib. dẽt. & hoc cas uolumus coaccer uationẽ fieri pœnaꝝ olim delictoꝝ uno & eodẽ ꝓpe & nisi cõra aliquẽ cõmiſſoꝝ. ¶ Quæ aũt in dicta fa conieCturæ sint legitima seu legi time Rectoris seu Iudicis orbitrio remittim⁹.

¶ De benefitio confeſſionis pacis & ſolutionis in terminum. Rub. VI.

STatuimus q; cõfitenti crimẽ uel delictum in prima fua excuſatione ita q; ex fua cõfeſſione cõdemnari poſſit fine alia ꝓbatione plena uel ſemiplena in quarta pte unius tertiꝰ poc nat debeat cõdemnari. ¶ Si uero pacem habuerit a binii/uel a paſſo etiã ſi confeſſus tuterius coris ꝓis uel aui uel alioꝝ cõſanguineoꝝ seu ab eius ꝓfeſſuo/marito/tutore/curatore/in

dico etiã gñali aliqui? Ecclesiæ universitatis capituli uel collegii de qua publicũ pduxerit instrumentũ officiũ ante sententiam apud acta uel alias, p eo in tertia pte minus residui pœnæ condẽnet. Soluẽ uero ãi finiam uel post infra. x. dies alia tertia ps sibi residui dictæ pœnæ relaxet. ¶ In sententijs uero ubi pœna est arbitraria dedatur integra pœna & demũ de ea pp dicta bõitia fiat relaxatio mõ & forma ut supra. ¶ In blasphemijs aũt piuris seu falsis iuramentis ludis furtis rapinis & incendijs & in delictis in ghus p nra statuta pœna sponiẽ ipso facto uel ipso iure uel sine remissione seu diminutione seu quoq; pœna nõ excederet ſtamen usginti solidorum nullum penitus præiudicorum beneficiorum admittatur.

¶ Quod filius familias uel minor in delictis habeat legitimam personam. Rub. VII.

FIlius familias uel minor. xxy. annis maior fñ. xiiii. dtmodo non sit cũ fusofus uel mente capt⁹ habeat & habere intelligat habilem & legitimã psonã stand in iudicio in criminali bus causis etiã fine primi consen & & auctore psis uel proximis uel curatoris & gestã p eos uel contra eos uale at & teneat ac stitutione uel minori ætate non obstãte. Quod in filiabus fre minis minoribus locũ hic decernimus.

¶ De abolitionibus. Rub. VIII.

STatuimus q; sup accusatiõe denũtiatiõ netue inquisitione in criminalibus nulla abolitio concedat nisi de uerbis diffamatoriis reimprobatoriis contumeliosis seu alr iniurio fis contra aliquem non tñ contra Deũ & Sanctos uel sanctas prolaris. Et nisi deturbatione molestatione uel spoliatione possessionis seu tenutæ rei mobilis uel immobilis & de præcepti spretis uel neglectis & nisi de delictis cul pa uel a minore xxy. ãnis comissis in ghus casibus etiã si delictũ esset confessatum uel probatum paribus consentientibus & uolentibus abolitio concedatur q; dõcunq; ante sententiam. Solutis tamen per denuntiatum accusatũ uel inquisitũ qualibet iniuria uerbali & qualibet præpto solidis denarijs & pro aliis delictis præd ictis solidis usginti pro qualibet de nuntiato accusato uel inquisito per bullet tam in manibus nostri cãmerarii. Concessa autem abolitio in aliis casibus criminalib⁹ præt in p mis & in dãnis datis non ualeat ipso iure.

¶ Infra quantum tempus debeant pcessus expediri & de banniments. Rub. IX.

STatuimus q; officialis malefitiorũ tenebrarur copiam omnium actor; criminalitũ publicã uel non publicã receptã competente mercede cuicunq; petenti dare præterq; de testibus non publicandis pœna. xxy. lib. denariorũ. ¶ Teneat insuper Rector seu iudex publica bannimenta fieri facere per tres dies ante sententias in criminalibus ferendas. q. omnis denuntiati accusati uel inquisiti, p malefitijs & delictis in curia ipsius Rectoris cõparentes coram eo suę iudice pdictõ in tres dies præmissos ad allegãdũ in dictis eoq; causis criminalibus & ad pducendũ pacis instra. ¶ Deniq; idem Rector teneat expedire omnes & singulas accusationes denuntiationes & inquisitiones suo tpe factas, pductas uel formatas infra triginta dies a die eaq; pductionis uel formationis in contumaces & infra dictũ tps a die excusationis in nõ contumaces. ¶ Processus uero sui præcessoris infra dictum tps triginta dies a die fignationis librorũ in contumaces & infra idem tempus a die excusationis in nõ contumaces pœna eidẽ Rector seu iudici. xxy. librarum den. p quolibet pcessu non expedito in dicta tpamñi iusta fuisset causa impedimenti de qua ipse Rector seu iudex docere teneat & nihilominus dictus pcessus possit q; cunq; expedir. ¶ Propter absẽtiam autem testium nõ possit ultra biennũ fuspederide quorum absentia duos Bayulorũ & relationi stetur & similter de ipsoꝝ testium morte.

¶ De sententijs in criminib⁹ ferẽdis. Rub. X.

IN criminalibus sententijs ferendis inscripti is mõ & ordine procedat. Videlicet q; potestas Rector seu iudex die præfenti banniri fariat per publicũ peonem & ploca publica & cõsueta dictæ terræ q; omnes & singli cõsilio terræ præd ictæ die sequente ad sonum cãpanæ uenire debeant ad cõsilium in palatio residẽtiæ ipsius Rectoris. Et q; octo accusati inquisiti uel denuntiati in eius curia pro delictis uel damnis datis uenientes dicta die & hora cõra eo ad audiendas sententias per eum in criminalibus uel damnis datis ferendas. Et huiusmodi bannimenta habeantur pro uera peremptoria & legitima citatione ad audiendam sententiam acti de iure esse sollemniter celebratæque bannimenta apud acta innotenẽ. ¶ Pro quibus sententijs ferendis campana cum manis pulsetur & demũ dictæ sententiæ ferri possint quacunq; hora die fine præfentia alicuius de dicto consilio dummõ interfint duo de Dominis Prioribus una cum Cancellario eas consulente & duo testes. ¶ Sufficiat etiam si lectis dictis sententijs per Notarium actuarium Rector dicat condemnamus uel absolumus prout lectum est uel quod Notarius legat de mandato ipsius Rectoris & habeat perinde acti Rector ipse legisset uel recitasset. ¶ Addentes q; dictæ sententiæ duæ fiat publicæ scripturæ. Vta in carta bombacina q; remanere debeat penes Rectorem. Et altera in mẽbrana quæ detur Cancellario seu Notario cãmeræ pe quos seruntur expẽsis ipsius Rectoris. ¶ Porro prohibemus in dictis sententijs apponi clausulam illam saluo semp & reseruato &c. & si fuerit apposita habeatur pro non apposita quo ad excusationem ipsiꝰ Rectoris in plus uel minus q; deberet condẽnantes ac quo ad augmentum uel diminutionem ipsius pœnæ in sententia expressę quæ posteã uigore dictæ clausulæ augeri uel minui per ipsum Rectorem non possit. ¶ Decernentes etiam q; si idẽ Rector seu eius officiales absq; aliquo processu pœnam aliquam quacũq; ex causa soluere facere et per bollectã de aliquo crimine extraordinario seu damno dato ultra uel præter & contra formam iuris uel statutorum in totum uel in plus uel minus id totum idem Rector nostro cõmuni seu parti læsæ de suo proprio reficere teneat. ¶ Iẽ prohibemus dictas sententias ferri per uerbi condemnamus uel condemnandum fuisse proba tum & absolumus absolendum si non est. p bati uel finalia & habeat perinde acti sententiarum non esset. Et Rector hoc casu pœnã uiginti quinq; librarum denariorum incurrat, p qualibet uice. ¶ Volum⁹ etiam dictas sententias condẽnatorias ead ẽ die uel sequente per Bayulum ex cõmissione nostri Rectoris notificari ipsis condemnatis personaliter uel domi eorum solitæ habitationis sub pœna pdicta & dicta notificatio sufficiatur de qua Notarius malefitiorum in fine ipsarum mentionẽ facere teneatur sub pœna præd icta.

¶ Qualiter pater uel aus paternus teneat⁹ pro filio uel nepote. Rub. XI.

VT patentes liberos suos in potestate eõ stitutos seu emancipatos in bonis moribus agere studeant. Decernimus q; omnia bona ipsius filij uel nepotis undecũq; quæsita etiam a duentitia uel materna seu ex materna lines uel alium de filij quomodocunq; quæsita ueniant in exquisione sententiæ criminalis nõ obſt q; pater uel aus in illis præt dereteſtitus fructi uel ius administrationis. ¶ Volumus etiam q; pater & aus paternus condemnatio nem filij soluere teneantur usq; ad legitimam ipsi filio seu nepoti debitam ac si tunc dictus pr & aus mortuꝰ esset. Ita q; pr & demũ in subsidiũ aus teneat. ¶ Post mortem uero patris & aui exequtio condemnationis ingrediatur in personas ac etiã in bona ad ipsum filium ex successione præd ictorum peruenti fieri debeat.

¶ De pœna non probantis accusam dem tiam uel querelam. Rubr. XII.

STatuim⁹ q; si qs aliquẽ dentiũauerit aut accusauerit seu querelauerit de aliquo malefitio seu delicto & accusam dentiã uel querelã non fuerit prosequtus uel nõ pbauerit plene uel sufficienter uel si ipse accusatus uel denũtiatus plene uel per famã in totũ uel in pte in lib. x. defi condemnetur & expensas legitimas parti aduersæ reficere teneatur.

¶ De pœna iurãtis uel blasphemãtis & deguastãtis uel pcuãtis alq; figurã dei. x. xii.

SI quis maledixerit deipsectauerit uel dixerit malhabit malgrat eius confiteãdo uel

ad despectu oueroſe porte el diuulo dirigẽdo talia uerba in Deum ſeſum xpm Trinitatẽ aut Mariam Virginem ſeu aliter blaſphemauerit uel iurauerit per la pecta o plu colo uel alia membra pudenda alicuius praedictorũ in libris xxv. den. condemnetur. Iurans uero uero per corpus ſanguinem uel alia membra uel uiſcera praedictorum in ſolidis uiginti puniat. ¶ Si quis uero iniurioſe percuſſerit uel deguaſtauerit in totum uel in partem aliquã figurã Beatæ Mariæ Virginis ſeu Dei uel noſtri Redemptoris in libris ducentis den. ſine aliqua diminutione condemnetur. Et ad refectionem figuræ deguaſtatæ de facto compellatur. ¶ In figuris autem aliorum ſanctorum dimidia pœna puniatur. Et ad refectionem eũ pellatur ut ſupra. ¶ Delinquens uel deridẽs inferendo aliquid contra religionem Miſſam Sacerdotum uel Epiſcopale officium uel alio modo in libris decem puniatur. ¶ Et in quo libet dictorum caſuũ quilibet poſſit delinquẽtes accuſare uel denuntiare & habeat quartã partem pœnæ quam in cõmuni fatiet deueni & teneatur ſecretus. Ad probationem autẽ praedictorum ſtetur & credatur aſſertioni cuiꝰ dicti actuſtatoris ut uno teſte fidedigno.

¶ De ũbis iniurioſis & matorriis. R. XIIII.

PRoferens cõtra aliquem præſentem huiuſmodi uerba uel ſimilia. Predito ribaſſinus Leno Meretrix Hominicida Cornutus Baſtardus Fur Latro Fallacia ria tu mentiris non ſera cornua non ſim predito rit poſſit ire ct capite diſcoperto in lib. x. den. cõdemnetur. ¶ Si uero alia leuiora uerba iniurioſa proruleri ue lutia ſinuſtra tibi non dicis uerum & his ſimilia in libris quinq; puniat. ¶ Diffamans aliquem de aliquo delicto in ſpẽ in lib. decem condemnetur. Si autem in genere præſentauerit in iuno puniat. ¶ Beſtias uel alio modo deludens aliquem uel eum uocans alio q; proprio & conſueto nomine uel blaſphemãs aliquem uel animã patris matris uel fratris in ſolidis. xl. puniatur. ¶ Dicens aut cõponens ſeu ſcribẽs aliquã cantilenã ſoãtq; uel ballatã uerſus uel proſam uel deferens aliquid in obprobrium & iniuriã alicuius directe uel indirecte uerſus uel expreſſe uel interpoſite tranſiens ante domum alicuius propriam uel conductã ſeu apotecham uel ante eius perſonam aut reproprerans aliqua uerba directe uel indirecte de aliqua iniuria ſibi illata uel alicui ſuo cõiuncto uiſa in fim gradum incluſiue uel de alia iuſtitia corporali alicui pdictoꝝ facta uel ſibi in libr. decem puniatur. ¶ Tranſiens uero cum comitiua uel ſociente aſſuetam ante domum uel perſonã iniuriose in libris uiginti & quilibet aliorũ ſimili pœna puniat. ¶ Per ſummatur autem tranſitus iniuriose fieri: ſi interueniſſet aliqua iniuria ſeu rixa inter tranſeuntem & illum cuius ante domum perſonã uel apotecham tranſitus fieret quod Rectoris arbitrio remittimus attenta qualitate perſonarum locorum & temporis. ¶ Et comitiua intelligat uſq; ad perſonas quatuor ſimul euntes & abinde eniam ſupra. ¶ Et prædicta locum ſibi uendicare decernimus ſi dicta facta uel conſpoſita fuerint in præſentia iniuriati. Si autem in abſentia media pœna in quolibet predictorum caſuum puniatur. ¶ Proteſtãs uel quomodocunq; dicens uel prohibens q; ma timonium cum aliqua non contrahatur ex eo q; illa ſit ab eo oſculata: corrupta ſeu ſibi promiſſa nupta uel deſponſata & his ſimilia & cauſam coram competente Iudice non deduxerit uel probauerit in quinquaginta florenis puniatur hoc tamen caſu procedi non poſſe inſi ad petitionem patris fratris patrui auunculi aui pẽi uel materni aque caſu ad petitionem alicuius praedictorum inquiſitio formetur & ſuper ea procedatur. Et ſi inquiſitus infra decem dies a die facte excuſationis legitime, p̃bauerit id quod aſſeruitur eſſe quod a ſe factum eſt fuerit ſicitum abſoluatur: alias in dicta quinquaginta florẽs, puniatur. ¶ Si quis autem minatus fuerit alicui præſentiuel abſenti de eum uulnerando uel aliter offendendo in libris uiginti quinq. Si autem de eo accidendo in libris quinquaginta puniat & nihilominus ad eauendum idonee de eum nõ offendẽdo ſecundũ formam aliorum noſtrorum ſtatutorum de facto compellatur.

¶ De pœna ſatientis ficus uel oſidentis mẽbra pudibunda. Rub. XV.

STatuimus q; ſi quis iniuriose cum manu ſe cerit ficus uel oſtenderit aũ uel aliud mẽbrum pudibundum coopertum uel diſcoopertum uel ſtullans cum ore uel alio modo ociſerans dicendo pagala uel quid ſimile dicẽdo uel faciendo ſi contra perſonam bonæ famæ in libris uiginti quinq; ſi autem malæ famæ in medietate pœnæ præditæ condemnetur.

¶ De pœna attentantis uerbo cõmittere aliquod delictũ pub. uel infidiatis. R. XVI.

SI quis attentauerit ordinauerit uel inſtigauerit uerbo tantum aliquod delictum fieri cui pœna centum libras excederet in libris cẽtum puniatur. Licet etiam effectus non ſit ris ſubſequatus. Si uero pœna eſſet abinde inſra eadem pœna quæ pro illo delicto imponeretur delinquenti puniatur. Infidians aute cauſa aliqué offendendi puniatur ac ſin ſultatis. Sed ſi infidiatus fuerit cauſa capiẽdi aliquem uel peædam de animalibus uel aliis rebus alienis faciendi in libris ducentis puniatur.

¶ De pœna iſultatis euaginatis uel euſtis mẽ & aliqd de capite cader faciẽtis. R. XVII.

SI quis inſultauerit aliquem cũ manu qſo cũq; per eũ delatis uel cũ aliqua re offendibili ſi ad dominum poſſeſſionem caſſinũ apo techam propriam uel conductam ſeu ac porticum ſogiam uel trafanam inſuriati cum cõmitiua armatorum quæ intelligatur a duobus hominibus ſupra puniatur principaliſſimi tans in libris uiginti quinq; & quilibet de cõmitiua in libris decem. ¶ Si uero ſine armis & cum comitiua uel cum armis & ſine comitiua in medietate dictæ pœnæ condemnentur. ¶ Si autem ſine armis & ſine comitiua quis ad præditta loca alium inſultauerit in lib. ſex puniatur. ¶ Inſultus autem factus intelligatur ad loca præditta etiam iniuriato exiſtente in ipſis locis uel ante aliquem dictorum locorum. Et in ſultãs appropinquauerit ſe alicui dictorum locorum per duas cãnas ad minus ad cannam communis. In aliis autem caſibus in ſultus intelligatur. Si quis iniuriose fuerit contra aliam per plures & plures paſſus & cãum inſultato ad propinquauerit q; potuerit eũ armis uel ſine offendere. ¶ In aliis uero locis excepti ſi is in quibus ex forma aliorum noſtrorũ ſtatutorum debet pœna duppliciari. Si cum armis in libris quinq. Si uero ſine armis in ſolidis quinquaginta puniatur. ¶ Si uero quis armatus uel inermis detentus fuerit cum intenderet alium offendere puniaſ ac ſi in ſultaſſet. ¶ Euaginans autem uel capiens arma lapidem uel aliud offenſibile ut alium offendat cum nanu in libris quinq; puniaſ. ¶ Cõfundatur autem captura armorum cum euaginatione ac etiam adminatio & inſultus cum percuſſione mox ſequta. ¶ Ebuans manum in alium ct armis uel re offendibili cauſa percutiendi non tamen adminãdo in libris quinq;. Si uero ſine armis ſeu alia re offendibili in medietate dictæ pœnæ puniatur. ¶ Si uero occaſione alicuius facti ex præditis iniuriatus aſſugerit & ceciderit puniatur iniurians propinde ac ſi cadere feciſſet.

¶ De pœna adminantis proiicientis baſtantis iaculantis & aliquid de capite cadere facientis. Rub. XVIII.

SI quis contra aliquem cum aliquo genere armorum uel alia re offendibili adminauerit iaculauerit uel aliquod prædictorum proiecerit in libris decem puniatur. ¶ Proiiciens uero niuem lutũ ſputum: arenam ſterram uel aliquid liquidum iniuriaſe contra aliquem in libris tribus condemnetur. ¶ Baliſtans uero uel cum arcu ſcuppino & ſimili trahens cõtra aliquem in libris trigintã puniatur. ¶ Si quis autem iniuriose birrerum: caputium: tucium uel ueſtem eleuauerit de capite manu uel dorſo ſine ſanguine uel percuſſione in libris ſex. ¶ Si autem cum percuſſione ultra pœnam percuſſionis in dicta pœna puniatur. ¶ Adminans cõtra aliquem manu uacua uel pede in ſolidis quinquaginta condamnetur.

¶ De pœna percutientis aliquem ſine armis Rubrica. XIX.

PERCVTIENS aliquem manu uacua genus pede gubitoue uel cum aliquo alio

liquido feridonuel ligans aliquem non tamen animo redimendi fia collo fupra uidelicet in facie & ex tali percuſſione ſanguis exierit pro qualibet percuſſione in libris ſexaginta punitur. ¶ Si uero fine ſanguine fed cum tumefactione uel liuore in libris triginta condemnetur. ¶ Sine liuore uero uel tumefactione & ſine ſanguine in libris decem. ¶ In collo autem uel a collo ſupra alibi q̄ in facie ſi cum ſanguine in libris triginta pro qualibet percuſſione. ¶ Si uero ſine ſanguine cum tumefactione tamē uel liuore in libris quindecim punitur. ¶ Si autem ſine ſanguine & ſine liuore uel tumefactione in libris decem. ¶ A collo autem infra in qualibet parte corporis ſi eſt ſanguine in libris uiginti ſi ſine ſanguine & eſt tumefactione uel liuore in libris decē. Sine autem ſanguine tumefactione & liuore in libris tribus punitur. ¶ Momordens uero aliquē in facie cum ſanguine ſine cicatrice in lib. quin quaginta condemnetur. ¶ Sed ſine ſanguine ſed cum liuore uel tumefactione in libris uiginti quinq. ¶ Si uero fine liuore uel tumefactione & ſine ſanguine in libris decem punitur. ¶ Siquis uero percuſſerit iniuriofe fine ſanguine cum niuepulue reluto rarena uel alio liquido non feruente ca lido ſeu feruido. Si in collo uel a collo ſupra in libris quinq. A collo uero infra in dimidia di dtę pœnę punitur. ¶ Si uero cum ſanguine tumefactione uel liuore factum fuerit punitur ut ac ſi factum fuiſſet manu uacua in quo libet dictorum caſuum. ¶ Si quis uero aliquem uellerit per capillos uel barbam uel de barba pilos extraxerit in libris decem punitur. ¶ Si autem ceperit per aures uel naſum ita q̄ ſanguis exierit in libris uiginti quinq denariorꝫ punitur. Si uero ſanguis non exierit in eo dedtate dictę pœnę condemnetur ¶ Siquis autem iniuriofe aliquem impiuexerit uel ceperit per perſonam pannos uel habenam equi ſuper quo eſt equeſter in libris quatuor punitur. ¶ Si uero propter aliquod prædictorum ceciderit & ſanguis non exierit in libris ſex punitur. Si uero ex dicta cauſa ranguis exierintſi de facie in libris ſexaginta punitur. ¶ Si uero ex alia parte corporis in mediętate dictę pœnę condemnetur.

¶ Proitiens autē uel ea dere faciens aliquam perſonam in terram uel in alium locum uel tra finans & ex tali cauſura ſeu trafinatione ſanguis exierit ſi de facie in libris ſexaginta ſi ex alia parte corporis in libris uiginta punitur.

¶ Sed ſi ſanguis nō exierit in lib. quindecim condemnetur. ¶ Si quis uero aliquem cum manu uel cum unguibus exgraffiauerit ſi in pede cum ſanguine & ſanguis ex uno tantum loco exierit in libris ſexagita punit. ¶ Si uero ex pluribus locis fuerit ob talem ſgraffiaturam ſanguis exierit ultra dictam pœnā ſexaginta librarū pro qualibet ſgraffiatura in libris quinq punitur. ¶ In alia uero parte corporis in mediętate dictarum pœnarum condemnetur. ¶ Si uero ex dicta impiſſione cauſa tranſinatura & ſgraffiatura ſanguis non exierit ſed liuor ſeu tumor apparuerit in mediętate prædictarum pœnarꝫ punitur. ſi in gula ſanguis cōgrue refertdo. ¶ Duo ſgraffiatura ſine ſanguine liuore uel tumore punitur ac ſi manu uacua percuſſiſſet. ¶ In omnibus autem prædictis caſibus ſi ex dicta percuſſionibus uel aliqua ipſarum cicatrix euidēs uel ſignum enorme in facie remanſerit & erit perpetuo remaſturum in duplo dictarum pœnarum debeant condemnari. ¶ Peſſimdans autem aliquem cum eſſo uel alio groſſo ani mali puniat ac ſi percuſſiſſet cum armis ſi dolo ſi fecerit. ¶ Si uero peſſundauerit proprio ſuo pede uel cum pede alicuius animalis minuti puniatur ac ſi cum pede percuſſiſſet.

¶ Faciens uel dans cauſam q̄ quis ſe ipſum cum armis uel ſine percutiat puniat ac ſi eum percuſſiſſet.

De pena percutientis aliquem cum armis. Rubr. XX.

SI quis percuſſerit aliquem cum armis ferreis ſeu ferratis buſtono uel lapide ſi a col lo uel gula ſupra uidelicet in capite cum fractura cranei & ſanguinis effuſione in ducentis libris delarum condemnetur. ¶ Si uero cum ſanguine ſine fractura cranei in libris centum punitur. ¶ Si uero ſine ſanguine & ſine fractura cranei ſed cum liuore uel tumefactione in libris quinquaginta. ¶ Sine tumefactione autem uel liuore & ſine ſanguine ſi in collo uel gula uel alibi de ſupra alibi q̄ in facie pro qualibet percuſſione in libris uiginti q̄nq condemnetur. ¶ Si quis uero aliquem percuſſerit in facie uel gula cum prædictis armis cum cicatrice enormi perpetuo remanſura & cum ſanguinis effuſione in libris quattringen tis denariorum cōdemnetur. ¶ Si autem ex dicta percuſſione ſanguis exierit & cicatrix enormis nō remanſerit in libris centum denariorum punitur. Sed ſine ſanguine cum liuore & tumefactione percuſſerit in libris quinquaginta punitur. ¶ Sine liuore uero & tumefactione & ſine ſanguine ſi in facie in libris uiginti quinq condemnetur. ¶ In alia uero parte corporis a collo uel gula infra ſi quis eſt dictis armis aliquem percuſſerit & ſanguis in de exierit in libris octuaginta denariorꝫ con demnetur. ¶ Siuero ſanguis non exierit & tumor uel liuor apparuerit in triginta libris punitur. ¶ Vbi nec ſanguis exierit nec tumor uel liuor interuenerit in libris uiginti con demnetur. ¶ Si quis uero aliquem percuſſerit cū uirga cappello uel alia re offendibili dura uel alias armis a prædictis in quolibet caſu prædictorum in mediętate dictarum pœnarum condemnetur ſingula ſingulis congrue referendo niſi cum fractura cranei uel cicatrice enormi perpetuo remanſura quo caſu punitur ac ſi cū armis ferreis percuſſiſſet. ¶ Si quis uero cum prædictis armis ſeu alio quocunque armorum genere uel cum dēbus alicui naſum amputauerit uel oculum effoderit pro naſo in libris quingentis denariorꝫ cōdemnet & pro quolibet oculo eſſoſſo eadem pœna quingentorum librarum plectatur. ¶ Am putans uero alicui auriculam in libris ducentis pro qualibet auricula punitur. ¶ Si uero caſu amputauerit alicui pedem? manum? Tibiam uel aliquod alud membrum uel dans ut fit caſu incitionis alicuius ex prædictis mem bris ita q̄ a corpore ſeparetur? pro quolibet membro in libris ſexcentis condemnetur.

¶ Siuero debilitauerit non amputando dicta membra in libris trecentis pro quolibet membro punitur. ¶ Si uero quis digitum manus alicui amputauerit a corpore ſeparando in libris trecentis condemnetur. ¶ Siuero debilitauerit non amputando in mediętate dictæ pœnæ condemnetur. ¶ Si quis uero digitum pedis alicui amputauerit in libris centum pro quolibet digito puniatur. Si uero illa debilitauerit nō amputando in mediętate dictæ pœnæ condemnetur. ¶ Percutiens uero aliquem ita q. dētem ſibi cadere faciat in eē tum libris denariorum punitur. ¶ Si autem plures cadere fecerit pro quolibet ultra primum in quattraginta libris condemnetur.

¶ Siuero dentem unum uel plures fregerit in parte in mediętate dictæ pœnæ puniatur.

¶ Si quis uero aliquem percuſſerit cum igne aquaſſiciuiaſeu alia re liquida ſeruente punitur ac ſi cum armis percuſſiſſet. ¶ Faciens ali quem mutum uſurdum uel fatuum uel balbutientem in libris mille denariorum condemnetur. ¶ Et in quolibet prædictorum ſelicet cir ca fractura cranei cicatricem? debilitationem? & alia huiuſmodi fietur declarationi cum ita mēto duorum Medicorum ſi haberi poſſunt in dicta terra alias unicus tantum expenſibus ſiue delinquentis ſi contra eum fuerit iudicatum alias noſtri communis.

De pluribus percuſſionibus uno ictu ſeu ſimul factis. Rubr. XXI.

SI quis aliquem uno ictu percuſſerit cum aliquo genere armorum plures puntas habente puta cum raſtro forbice & alio ſimili in ſtrumētro & inde plures cum ſanguine huore uel tumefactione percuſſiones reſultarent p qualibet percuſſione ſeu uulnere uel loco uul de ſanguis exierit uel liuor ſiue tumefactio ap parent in pœnis de quibus ſupra in ſtatuto de pœna percutientiſi cū armis debeat cōdemna ri ſingula ſingulis congrue referendo. ¶ Sed ſi dicta percuſſio ſeu uulnus uno ictu factum feu facta continuatur in collo & a collo ſupra.

¶ Si uero quis pluribus uicibus percuſſerit

in eodem loco siue ampliuerit uulnus siue nō pro quali percussione puniatur. ¶ Perforās autem uno ictu personam membrum uel offitium membri ab una parte in aliam pro duabus possibilibus puniatur. Et ex dicto ictu perforantes alia pars corporis percutientium, p alia percussione puniatur. Et hoc si percussi fuerit unam personā. ¶ Vbi uero uno ictu percussi fuerint uel unico actu alias iniurias personales fecerit cōtra plures personas de iniuria cuiuslibet illata puniri debeat. ¶ Deinde si quis domum fregerit uel cassinam & ibidem aliqd aliud delictum cōmiserit de unitroq; puniat. ¶ De delictis autem realibus aliis seu factis in una re pluribus communi puniatur ac si res esset unius tantum.

¶ De libellis famosis & apponentis cornua uel aliud diffamatorium ad domum alicuius. Rubrica. XXII.

SI quis studiose seu iniuriose posuerit colosas pas cornua animaliumue riora ad fores cuiuscunq; quid aliud turpe seu aliquam scriptam uel libellum diffamatorium seu aliud iniuriosum in muro uel hostio Palatii uel domus seu apotheçe alicuius propriæ uel conductæ uel prope aliquem ipsorum usque ad mediam uiam uel plateam uel aliquod prædictorum profecerit in platea uel in uiis publicis seu alibi in opprobrium uel diffamationem alicuius in libris centum condemnetur.

¶ De pœna turbantis diuinum offitium. Rub. XXIII.

SI quis in iniriose impediuerit seu turbauerit diuinū offiiium uel letanias in libris centum puniatur. ¶ Percutiens autem uel in iurians Sacerdotes diuinum offiiium uel letanias celebrantes ulra pœnas iniuriarum uel percussionum in libris centū puniat. ¶ Offendens autem aliquem seu aliter iniurians, p̄terquod diuinum offiiium uel letanias turbantur si quidem facto ultra pœnam facti in libris centum. ¶ Si uero uerbo ultra pœnam uel debitis iniurie in libris quinquaginta puniatur. ¶ Vbi uero impedierint diuinum offiiium uel letanias non iniuriose sed alio modo culpabiliter id delicet loquēdo uel aliter exclamando in solidis decem puniatur.

¶ De pœna frangentis pacem uel treugam & assaffinantis & fatientis uin dictam transuersam. Rub. XXIIII.

STatuimus q̄si quis aliquem per assaffinium facto offendiet uel pacē seu treugam fregerit uel uindictam transuersam fecerit in libris centum puniatur ulra pœnam offensionis & delicti & ultra pœnam in contracto pacis uel treugæ promissam de qua in dicto contracto promissa procedi possit etiā per inquisitionem ex meto offitio & in eodem processu inquisitionis & sententia deduci & p instrumentum probari. ¶ Propter insultum uel admirationem uel uerba iniuriosa dumtaxat interuenientia non intelligatur pax fracta ¶ Assaffinus autem facto offendens ultra dicta pœnas in decem tractibus seu fassis cordæ puniatur. ¶ Mediator & depositarij pœna qua principalis offendi fatiens tenetur puniatur. Et intelligat assaffinus quilibet offendens aliquem facto pro pecunia uel alia re uel spe alicuius mercedis seu rei. ¶ Presumatur autem fecisse ad uindictam transuersam si iniuriose offensus percusserit aliquem agnatum uel cognatum offendentis habitatorem cum prius offendēte infra biennium a die primæ factæ offensionis.

¶ De falsis & termino moto sperientis literas & scribentis cōtra commune. Rub. XXV.

STATVIMVS q̄si quis in actis publicis tam ciuilibus quam criminalibus uel in aliquo alio publico instrumento ultima uolun tate sententia laudo uel compromisso Statutis uel aliis scripturis nostri communis falsitatem aliquam commiserit siue fabricauerit uel committi & fabricari fecerit siue in radendo siue scribendo uel sallendo incidendo lacerando uel subtrahendo siue alio quocunq; modo tam falsificans quam falsificari fatiens in libris quarum gentis denarioq; cōdemnetur. ¶ Sed si in libris priuilegiatæ scripturis dilusiue alias scripturis figillans uel publicatis Dñi Papæ Cardinalis Episcopi uel Rectoris Prouinciæ in florenis ducentis monetæ condemnetur. ¶ Dissigillans literas alicuius predictorum uel huius communis non tamen removens figillum in libris centum puniatur. ¶ Si quis uero flateram pōdera seu mensuras nostri cōmonis falsificauerit uel nomen fibi mutauerit in prædictis uel alteiis uel falso se doctorem uel Notarium assumerit cum non sit in libris centum condemnetur. ¶ Asscribens fibi uel alicui habitanti cum eo uel alicui suo ascendentiuel descendenti seu uxori in qualibet ultima uoluntate scripta ad petitionem contenti ipsam in lib. decem puniat & dictum relictum non uale at nisi aliquid pro sua mercede & labore idem Notarius fibi de uoluntate ultimā uoluntatem contenti asscriberet. ¶ Testis seu in iuditio seu ad informationem curiæ uel coram Arbitris uel Arbitratoribus cū iuramento scienter falsum deponens seu tacēs uel occultans ueritatem in libris ducentis puniatur & eadē pœna teneat q̄i scitter in duxerit uel, produxerit ipsos falsos testes seu dicta falsa acta scripturas & alia huiusmodi falsa. ¶ Si quis uero sciēter ultra præmissis attestationibus seu actis & instrumentis falsis in aliqua causa fuerit in libris centum puniatur. ¶ Subducens uero uel subducere ac tentans aliquem testem uel Notarium uel alium personam ut falsum dicat uel cōbacteat ueritatem taceat & non perfitiatur in libris quinquaginta condemnetur. Et qui ferit ad præmissa requisitus si nō acceptauerit fariat in dictum ad torturam contra subducere attentantem dummodo fit alias omni exceptione maior. Si autem acceptauerit fibi non credatur in aliquo & similem pœnam incurrat. ¶ Si quis uero fabricauerit uel aliter falsam monetam fecerit aut bonam monetam raserit uel totonderit in libris quatringentis condemnetur & hoc casu quamor Testes de publica uoce & fama inditium ad torturam sustinens contra talem delinquentem faciant. ¶ Liceat tamen impune totā degua ffare. ¶ Falsificans uero ad ferramen: ceram aurum: argentum & alia metalla & alias quasq̄ cunq; res cum eis aliquid diuersæ speties falso imitā cendo ut improrem seu aliam decipiat ignorantem ipsam misturam si fit maioris uel ioris q̄ duorum florenorum in libris centum Si minoris in quinquaginta puniatur. ¶ Expendens uero sciēter falsam monetam & reprobā puniat in fraccipito modo tudelicet, p qualibet auro in libris quatraginta. Pro quo libet ancorato uel grosso in libris uiginti & idem de alia moneta pluris uel oris ab auro ein fra. Pro alia uero moneta minore in libris decem puniatur & nihilominus talis moneta falsa per offitiales in præsentia Dominorii priorum incidatur & extra muros abiciat. ¶ Fatiens aliquam ffampam uel formam ut cum ea falsa fabricetur moneta in libris centum puniatur. ¶ Dumuero uel possessio in qua fit moneta falsa fi non sit pupilli communi nostro ipso facto applicetur. ¶ Præco uel Bayulus falsam fauēs relationem in libris uiginti quinq; puniatur & in carcere per octo dies detineatur. ¶ Falsus Procurator: Tutor: Curator: Creditor & his similes agens: præsentsuel exigens in libris uiginti quinq; condemnetur. ¶ Commissens autem quācunq; aliam falsitatem in alterius præiuditium in aliis q̄ præmissis casibus in libris centum puniatur. ¶ Scribens sic dictā sunuel portans literas contra commune & ordinamenta eiusdem pœna centum liberum condemnetur & nihilominus omni offitio nostri communis sit ipso facto priuatus. ¶ Apperiens uel diffigillans literas alicuius priuati uel alterius Domini ut legat quod introscriptum est in uiginti quinque libris puniatur. ¶ Terminum propconfinio affixum fraudulenter removens tadmouens uel mutans in libris quinquaginta de nariorum condemnetur pro qualibet termino. ¶ Et præfumantur Dominus possessiōnis laborare uel non laborare iuxta dictum terminum id fecisse quæ præsumptio habeatur pro legitima probatione maxime si

dictus domin9 uel quasi fuit de dicto termino conquestus fuit eam ad instigendam pœnã decem libr. tali contra quem ut gueret dicta præsumptio. ¶ Et in omnibus & singulis casibus præmissis ad damna expẽsas & interesse parti iniuriæ condemnetur.

¶ De pœna uendentis rẽ duobus & ꝑpter terrore alienationẽ recipientis. R. XXVI.

SI quis eandem rem duobus insolidũ uendiderit uel aliter alienauerit in libris centum denariorum condemnetur: & nihilominus primo emptori tradatur & a secunda cui facta fuerit posterior alienatio auferat: & tali eidem secundo prior traditio uera uel ficta ꝓ ꝯa fuisset. ¶ Accipiens uero aliquid ꝑ se alii cõtractum uel quasi recipiens ꝓter eu simulati uel ueri terrons alicuius officialis uel alterius personæ in libris uiginti quinq; puniatur & nihilominus acceptum restituat & contractus ipso iure non uáleat.

¶ De pœna petentis plus debito uel iam ꝑsolutum. Rubr. XXVII.

STatuimus q; scienter petens in iudicio uel cõrã arbiris uel arbitratoribus plus debito ꝓprie uel impropriefeu debitum iã ꝑsolutum damnũ factumuel fauisfactum in libris uiginti quinq; puniatur: & nihilominus in perditione totius debiti condemnetur: & petere intelligatur quin in iudicio uel coram dictis arbitris uis finum deducit per uiam petitio nis libelli: exceptionis uel alterius cuiuscunque modi & in eis uel aliquo ꝓdictorum perseuerauerit usq; ad lisis contestationem uel habitam contestata inclusiue.

¶ De pœna imitẽtis ignẽ. Rub. XXVIII.

QVicunque scienter seu studiose ignem immiserit in aliqua domo in terra Sattiani & eius burgis habitata uel non habitata in libris quatringentis denariorum condemnetur. ¶ Si uero in domo uel cassina habita ꝑ ꝓsita extra terram prædictam & eius burgos in territorio ramen eiusdem in libris decẽtis puniat. ¶ Si autem in domo uel cassina non habitata in libris centum quinqua ginta condemnetur. ¶ Si uero ignem quis immiserit in blado non messo seu messo tristato uel non in uinea ꝑ alearitpalea ꝑcenoipan nisue stibus animalibus bruis & in pergulis in libris quinquaginta puniatur. ¶ In syluis uero arboribus fructiferis uel non fructiferis ligniss fractis ꝑ pinetis ꝑ atisuel stipularibus ignem immittens sine licentia nostri Rectoris uel sui uicemgerentis & non ꝓstita idonea satisdatione de emendando damnis quãcunq; ex tali immissione ignis contigerit in ciuitati libris puniatur. ¶ Si quis autem uitem in arbore ꝑ pergula seu uinea existentem incendit ꝓ ꝑ quilibet uite in libris decem condemnetur. ¶ Patiens quæstum in libris quinquaginta puniatur: & quæstum intelligatur omne damnum in ualitier uel eum quantoeq; re acta ad incendiũ factum in quilibet re mobili uel immobili usq; ad ualorẽ quinq; lib. uel abinde supra extimandum per extimatores communis uel in uiteris oris & finibus. Et in quolibet ꝓdictorum casuum deliquentes in duplo extimationis damni Domino debeat condemnari. ¶ Et in omnibus & singulis prædictis casibus Rector & quilibet alius officialis habeat iurisdictionem inquirendi cognoscendi & torquendi ꝓcedendibus indiuis etiam leuioribus ꝓout sibi uidebit. Et rep ertos culpabiles puniendi. ¶ Excepto quotra immittentes ignem in syluis arboribs ligniss fractis ꝑ pinetis ꝑ atis uel stipularibus fine licentia prædicta procedi non ualeat nisi solum ad accusam uel querelam damnum passi. ¶ Si uero quis ex aliqua culpa etiam leuissima ignẽ in alieno immiserit uel etiam in suo & exinde ignis latius fuerit euagatus & domum uel cassinam uicini incenderit uel aliud damnum sibi intulerit ad emendationem damni dumtaxat damnum passo teneatur cuius extimatio fiat ꝑ duos in arte peritos communiter eligendos. Et idem decernimꝰ in eo ex cuius domo incendium ortum habuerit ex culpa ibidem habitantium uel conuersantium ut ad damni dũtaxat inde sequi extimationẽ teneatur.

¶ De furibus expilatoribus ambigeis & putem rem accipientibus. Rub. XXIX.

STATVIMVS q; si quis ambigeatum uel expilationem alicuius rei hæreditatie fecerit aut furatus fuerit seu furto fubtraxerit alicui aliquam pecuniæ quantitatem uel aliam rem ualoris decem solidorum uel abinde infra in libris quinq; denariorum puniatur. ¶ Si uero a decem solidis supra usq; ad uiginti quis aliquid prædictorum fecerit in libris decem denariorum condemnetur. ¶ A uiginti uero solidis supra usq; ad quatraginta in libris uiginti quinq; puniatur. ¶ A quatraginta autem usq; ad centum in libris quinquaginta de nariorum condemnetur. ¶ Si uero quis furs fuerit seu aliquod prædictorum commiserit & a centum solidis supra usque in decem libris in libris centum puniatur. ¶ A decem uero libris usq; ad quatraginta si quis furatus fuerit uel aliquid ex præmissis commiserit in libris centum quinquaginta condemnetur.

¶ Abinde uero supra si quis furtum uel aliud ex præmissis fecerit quantacũq; fuerit quæstus seu ualor rei ãbigeatæ expilatæ uel furto subtractæ in libris ducentis denariorum condemnetur. Iniurioſe autem accipiens uel per uim rapiens aliquam pecuniæ quãtitatem uel aliam rem de manu capite uel dorso seu alio loco alterius in duplum supradictarum pœnarum debeat condemnari nisi animo non rapiendi seu derobandi id fecerit quod præsumatur si incontinenti & absq; mora rem restituerit. ¶ Furta autem domestica in medieta te supradictarum pœnarum puniatur. ¶ Furãtes autem pecunias seu alias res nostri communis uel alicuius Ecclesiæ in duplo dictarum pœnarum cõdemnentur & ad restitutionem rerum furto subtractarum uel per uim ablatarum in quolibet prædictorum casuum Domino condemnentur & compellẽtur. ¶ Inuenientes rem alienam & eam infra tres dies banniri non fatiens mãdato Rectoris uel eam infra dictum tempus Domino non restituens in libris decem puniantur. Si res fit ualoris quinq; libr. & abinde supra. ¶ Abinde uero infra in solidis quinquaginta: & si ꝑ fieri fecerit tale banni tum nimmon taneatur rem restituere nisi ꝑ nus sibi restituto bonoreno soluto Præconi.

¶ Reaccipiens autem rem sibi furatam ad pœnam non teneatur.

¶ De receptoribus: auxiliatoribus: mandatoribus: instigatoribus: & dantibus causam delicto. Rubr. XXX.

STATVIMVS q; si quis scienter receperit aliquem leprosum bannitum uel condemnatum in curia generali uel communis Sarnani aliqua domo cassina uel possessione eiam conducta. Si quidem bannitum uel condemnatum pro homicidio uel alio crimine in pœna capitali in libris ducentis condemnetur. ¶ Si autem in aliqua pœna pecuniaria in medietate eius pœnæ qua ille fuerit bannitus uel condemnatus puniatur. ¶ Si uero in aliquo ex prædictis locis rem furtiuam uel ui abiatam fuerit seu raptorem scienter receperit aut media pœna qua fures: seu raptores secundum formam statutorum uenisti puniendi debeat condẽnari. ¶ A prædictis autem excipimus ꝑtremi stratrem mmfilios nepotes & uxorem receptantes per unam diem & noctem tantum & non ultra alias dicta pœna puniatur. Et Poteſtas dictum leprosum a dicta terra & eius districtu expellere teneatur in fra decem dies sub pœna centum librarum.

¶ Mãdatores suaſores uel instigatores alicuius mã ad aliquod delictum committendum: & delictum fuerit sequtum puniatur ac si ꝑsum delictum commiſſitent. ¶ Auxilium uero uel consilium præstans delinquenti seu ipsum assotians ad delictum committendum media pœna qua principalis tenet puniat. ¶ Auxilii uero uel opẽ præstans delinquenti uel ipsum assotians post delictum commiſſum in quarta parte pœnæ qua tenet principalis delinquens condemnetur: nisi eſſet cõsanguis delinquenti usque ad secũdum gradum quo casu in solidis quatraginta tantum puniatur.

¶ Assotians uero aliquem bannitum capitaliter sanctæ Romanæ Ecclesiæ per dictam terram & eius districtum in libris centum puniatur. ¶ Insti gans aliquem canem ad mordendum si quidem canis mmordedit puniatur ac si ipse mmordidiet. Si uero mmordiderit in libris quinque puniatur. ¶ Si uero instigaret ad mordẽdũ aliqd aial intrõnale

& mo̅rderit puniatur ac ſiſpe percuſſiſſet.
¶ Si autem non mo̅rderit non teneatur ad penam. ¶ Si quis inſtigauerit/ſtimulauerit uel ſpauentauerit animal ſuper quo aliquis ſedetur & ex hoc equitantem cadere fecerit puniatur ac ſi ipſe cadere feciſſet. ¶ Si uero equitans non ceciderit in ſolidis quatraginta puniatur. ¶ Mandans uero inſtigans perſuadens uel conſilium præſtans alicui ut delictum committat ſi delictum non fuerit ſequtumſi pena talis delicti exceſſerit quinquaginta lib. puniaſ in libris uigintiquinq. ¶ Si autem fuerit quinquaginta lib. & ab inde tie in libris decem condemnetur. ¶ Decernimus etiam q. Poteſtas & cæteri eius officiales teneantur quoſcunq; bannitos & condemnatos pena capitali in generis curia capere & captos præſentare præſidi prouintiæ ſeu eius Iudici criminalium pena centum librarum.

¶ De duplicatiõe pœnarũ. Rub. XXXI.

COnuenit quandoq; ut ratione perſona cum loci & temporis delicta aggrauen tur. Iderco ſtatuimus q; ptones pœnæ quo rumcunq; delictorum occaſione duplicentur in quolibet ſtrafcriptorum locoꝝ uidelicet in Palatio Dominorum Priorum ac etiam Reſidentiæ noſtri Rectoris & eorum porticibus ſeu logiis. ¶ In platea cõmunis & platea intelligatur uſq; ad Eccleſiam Sãctæ Mariæ & domus eiuſdem Eccleſiæ & ad muros domorũ exiſtentium circa cursus dictam plateã & in Eccleſiis poſitis ſtinꝰ extra terrã Sanani & in eaq; & cuiuſq; earum clauſtris domibus logiis & tranſanniis cõtiguis & iuxta ipas Eccleſias circum circa per unam cannã. ¶ In uia publica ſ̃itura dicta platea uſq; ad portã nouam extra portam brionſoruis incluſiue cõtinue eũdo recto tramite ante domos Abbatiæ ſiue dictæ Eccleſiæ ſar ctæ Mariæ uſq; ad dictam portam. ¶ Et in uia publica qua itur a triuio ſancti Franciſci uſq; ad Eccleſiã Sancti Petri inclusiue. ¶ Et in uia ſeu ſtrata publica qua itur a dicta platea recto tramite uſq; ad Eccleſiã ſancti Michaelis extra portam podii inclusiue. ¶ Et in ſtrata publica qua itur a dicta platea ad portam nouam burgi caſtriue

teris uſq; ad dictam portã inclusiue. ¶ Item ſi fuerint commiſſa coram Rectore aut cõſi Dominis Prioribus noſtræ terræ dum ſimul omnes uel maior pars ipſorum eſſent coadunati uel coram Rectore prouintiæ Epiſcopo uel eius Vicario. ¶ In aliquo Cõſilio uel parlamento uel per aliquem ſeu contra aliquẽ ex ipſis Dominis Prioribus durante ipſius officio in domo apothecæ & poſſeſſione ipſius in iuriſti propria uel conducta. ¶ Item in ſponſalitiis nuptiis tempore celebrationis nouitæ uiſſæ uel aſſociationis funeris ſeu eius exequtum uel in loco ubi eſſet multitudo a.xx. hominibus ſupra uel tempore quo ſuccurrit ad extinguendum incendium alicuius dom⁹ uel contra cuntes & redeũtes ad Conciliũ publi, parlamentũ credentiũ uel alia adunãtia uel adgrationes ſeu peciſiones. In feſto natiuitatis Domini noſtri Ieſu xpi cum duobus ſequentibus. In die Veneris ſancti. In feſto ſanctæ Mariæ de menſe Auguſti cũ uno die præcedente & duobus ſequentibus. In die paſtalis Reſurrectionis cũ duobus ſequentibus. Corpis xpi Aſcenſionis. Pentecoſtes cũ duobus ſequen tibus. In die ſeri qui eſt dies Iouis. ¶ Item de nocte & nox intelligatur a primo ſono cãpanæ q; pulſat de ſero ad laudes uſq; ad ſoni cã panæ que pulſatur de mane ad primã cui ſſibet Eccleſiæ dictæ terræ & eius comitatus.

¶ Si autem contigerit campanas nõ poſſari uel in loco nõ exaudiri nox intelligatur ab oc caſu ſolis uſq; ad auroram inclusiue. ¶ Item ſi commiſſa fuerint tempore durantis ſalucẽ ductus alicui facti per noſtros Priores uel cõmune. ¶ Item ſi in perſonam magiſtri pri di ſcipulum uel in perſonam noſtri incole per ſo renſem uel in perſonã alicuius ex noſtris offi tialibus uel aſcendentis per deſcendentem.

¶ Item & ſi commiſſa fuerint per habitem dictum ſaluum conductum eo durante in per ſonam alterius. ¶ Addentes q; concurrentibus pluribus ex ſupradictis qualitatibus pœnæ bis poſſint duplicari & non ultra. ¶ Declarantes q; ubi ex forma aliorum noſtrorum ſtatutorum fieret mentio de locis publicis, q; loca pu. intelligãt oia ſupradicta & non alia.

¶ Ac ẽt q; ubicũq; præmiſſa. pena ſponeret ipſo facto uel ipſo iure uel ſine diminutione ſeu remiſſione tunc augeat ex aliqua qualitate non poſſit nec etiam minui uigore beneficiorum a noſtris ſtatutis conceſſorum ſed inte graliter imponatur & perſoluatur.

¶ De raptu mulierum ta dulterio inceſtu ſiue proſtrnicatione & pœna ſo calumnis mulierum. Rub. XXXII.

STATVIMVS tiq. ſi quis mulierem nu ptam uel uirginem bonæ famæ uiolenter rapuerit ſeu ad terram cauſa libidinis proſtra uerit aut per uim carnaliter eo gnouerit: aut ſtuprum cum pœro commiſerit ſeu in peccatum ſodomiticum inciderit ultra legales uel conſtitutionum pœnas a maioribus iudicibꝰ generalis curie inſligendas in quatuor Ducatis aut puniatur. ¶ Retinens uero uxorem alterius uolentem contra tamen uoluntatem mariti incentum Ducatis aut condemnetur. ¶ Cognoſcens uero & non retinens in dictis pœnis quaginta puniatur. ¶ Si quis autem aliquam adulterem uerbis iobonestis in ductiuis ad libidinem attentauerit aut ad ſecum eorundum quomodocunq; initauerit in libris centum puniatur. ¶ Si quis autem aliquam mulierem nuptã uel uirginem ut habeat in uxorem aut uiduam uolentem oſculatus fuerit uel amplexus fuerit in centum Ducatis aut puniatur: & nihilominus dotare eã condecenter compellatur ſecundum ipſius mulieris qualitatem & cõditionem. ¶ Vxoratus autem concubinam retinens domi uel extra in uiginti quinq. Ducatis aui puniatur. ¶ Si autem uxorem non haberet in libris quinquaginta condemnetur & dimittere compellatur. Q uæ omnes prædictæ pœnæ ſine diminutione perſoluatur. ¶ Et quoniam propter falſas iniquitatis aliquorum filiorum accuſationes detinationes neſſeu querelas ſuper in ceſtu & adulterio q̃ inter quas uis perſonas prætẽditur perpetratum inter dum perturbantur matrimonia quieſcentia atq; thori periculoſe & indebite ſeparantur odioq; & ſcandala ut plurimum grauia gẽnerantur. Idcirco de remedio opportuno proꝑuidere cupientes. Statuimus q; in criminibus inceſtus & adulerij nullus ad accuſandum de nuntiandumue l querelandum ꝑſuatum uel publice admittatur niſi matriuspatet: matertauus uel auunculi & nepotes utriuſq; ſexꝰ uſq; ad ſecundum gradum inclusiue fratres & ſorores & filii fratrum & ſororum qui admittantur ex quo domus & generis fui & ſuam quodãmmodo proſequntur iniuriam.

¶ De pœna contrahentium clandeſtina matrimonia. Rub. XXXIII.

QVIA contingit plarunque ut docuit experientia ex clandeſtinis matrimoniis nephanda & inceſtuoſa matrimonia contrahi & conſummari ac etiam ſcandala exori ri quamplurima. Ideo ſtatuimus q; ſi quis cõtraxerit matrimonium cum aliqua muliere in ſcis & inuitis parẽtibus uel ad domum ſuam mulierem cum qua ſic contraxit duxerit contra uoluntatem parentum in Ducatis cen. tum aut ſine remiſſione condemnetur. ¶ Si autem mulierem cum qua etiam conſciis & uolentibus parentibus matrimonium contra dixim fuerat de domo parẽtum uel alia in qua ꝑo habitabat inſciis uel inuitis prædictis dolose clandeſtine uel uiolenter ad domum ſui tranſduxit uel traſtuli fecerit quoquo modo in libris, c. puniatur. ¶ Si autem matrimonium per uerba de ꝑſenti contractum fuerit ꝑti ꝰ in parrochialibus Eccleſiis uiri & uxoris per Sacerdotes fuerit matrimonium publice, de quo tantum ut ſi quis impedimentum aliqd legitimum ſubeſſe ſenſit id propalare debeat, ſalem duobus diebꝰ Dnicis ꝑcedentibus publicantur contrahentes in libris uigintiquinque, alias cenſuris canonicis ſemper ſaluis. Volumus autem q; in caſibus hunc ultimum præcedentibus non niſi ad accuſationem parentum ꝓcedi uelcat.

¶ Quod bona delinquentium cenſeantur cõpro pona delinquentium. Rub. XXXIIII.

QVIA bona delinquẽtium ſæpe in fraudem delinquentibus alienãtur. Ideo decreuimꝰ q; oia bona mobilia & imobilia ſeu ſe mouẽtia iura & actiões delinquẽtis præſentia & futura ſint ipſo iure noſtro cõis p̃tonis

obligata. ¶ Et omnia bona delinquentis per eúdem alienata infra annum præcetum a die commissi delicti xuxori uel alicui suo cognato agnato uel affini usq; in tertium gradum pro summatur in fraudem alienata & pro dicto delicto & eius pœna: sint obligata & cótra di cti bona ante alienata in dictas personas siti dẽt executio pinde acsi alienata nõ fuissent.

¶ De modo procedendi & puniendi delicta de quibus alias per statuta non esset pœna or dinata. Rub. XXXV.

QVia non possumus sup omnibus delictorum casibus prouidere. Statuimus qsi de aliquo delicto damno dato uel extracrdinario per nra statuta pœna determinata nõ foret: procedatur & condemnatio fiat de simi libus ad similia: & id reputet simile & forma le delictum damnum datum & extraordinarium quod Rector nester simul cum nostro Cancellario declaraerit. ¶ Et ubi simile nõ esset recurrat ad sacras constitutiones prouin tie. Q uibus defitientibus Rectoris arbitrio iuxta delicti qualitatem imponatur.

¶ De pœna proiicentis lapides ad domum alicuius seu supra domũ Rub. XXXVI.

SI quis iniuriose piecerit lapides uel ligna ad domum uel supra domum alicuius p̃ ꝓtium uel conductam uel aliam iniuriam seu violentiam fecerit si fuerit de nocte soluat pro bãno cõmuni libras uigiuti quinq; den. Si de die ꝓ medietate dicte pœnæ debeat condenari. Sed si minor, xiiii. annis & maior octo p dicta committit Rectoris arbitrio puniatur.

¶ De pœna destruentium domum uel cassinam. Rub. XXXVII.

STatuimus q; siquis destruxerit domum propriam existentem in dicta terra uel eam discoperuerit ut destruatur animo intereffi tendi uel in melius actandi quod reuocamo fa ctum præsumatur si infra annum eam non re fecerit uel coperuerit in libris quinquaginta pu niatur & talis domus cõ applicetur. ¶ Licet at tamen eam impune destruere pro modico uel modico spatio pro ciferna conficiẽda domus habitationis ipsius destruentis. Domum autem uel cassinam extra dictam terram existentem propriam licet impune destruere.

¶ Destruens uero domum alienam usq; ad quintam partem & abinde supra in florenis eentum puniat & abinde uero infra in quinqua ginta. ¶ Destruens autem cassinam alienam in libris decem puniatur & ni dãdibus dictis eaſibus ad emendã dinã dño in duplum con demnetur. ¶ Decernimus etiam q; pro exe quione aliquius ciuilis debiti domus uel cassi na intus uel extra dictam terrã destruãt & disco periri uel earũ hostia colli seu regulæ tolli non possint pœna officiali uel alterius cõtra latis ui ginti quinq; librarum; & ad emendam in du plum teneatur ut supra. ¶ Volumus etiã q; si quis habuerit domum cõmunem cum alio etiam pro diuiso unica cõtiguatione uel clau sura contentam non licet alteri a latere sue te ctum discoperire uel murum destruere seu in totum uel in partem seu eius hostia aperta cõ tinue retinere exquo possit alteri præiudicium aliquod seu damnum generari donec fuerit in ter eos paries medius interiectus communis bus expensis iuxta formam nostrorum statu torum pœna uigiuti quinq; lib. cuilibet cõtra frãtienti cum damni emendatione ut supra.

¶ De pœna capitis alienos columbos uel ad eos balistãs retinentis colubos trifios & piscãs in aliena pischeria. Rub. XXXVIII.

STatuimus q; nullus teneat uel aliud arti ficium procurãs dis columbis domestici seu columbariũ uel retinens trun fum uel pequicium lapidesue trahens cum ar cu uel balista uel cum palluctera supra aliquã columbariam uel alibi contra dictos colum bos in libris decem puniatur. Et ultra pœnam predictam pro quolibet columbo capto uel interfecto in solidis uiginti puniatur & in emẽ dationem damni domino in duplum tenea tur. ¶ Expauentans uero columbos de ali qua colobaria si de nocte in lib. xxy. Si de die in li. x. puniat. ¶ Piscãs uero in alienapische ria uel ea imittens igenia ꝑ piscib⁹ capiẽdis in libris decem puniatur & pro quolibet pisce capto in solidis uiginti & ad emendationem damni in duplum domino cui dem etur.

¶ De modo malefactum & arbitrio nostrorũ officialium. Rub. XXXIX.

STatuimus q; nro Rectori & eius Iudici liceat malefici seu pœnã imponere ꝑ pœto præcepto uel sigillo ad. xl. sol. p̃ secundo usq; in. c. solidos, ꝑ tertio usq; in. x. lib. ꝑ quarto usq; in xxy. lib. Q uæ præcepta possint fieri inscripta mittendo ex aliqua ex causa penam Rectori uel Iudici uel debitur. ¶ Aliis uero officialibus usq; ad quartã partem dictæ malefæ ꝓpiciẽdi & malefi ciũ concedimus facultatẽ. ¶ Tẽpore uero fieri uel armoris seu tumultꝰ ubi de ali quo seu dalo dubitatur liceat eisdem & aliis officialibus quascunq; malefias & pœnas impo nere & fine alio scripturæ usq; in. c. flo. ꝑ quo libet præcepto. ¶ Dictæ autẽ malefiæ & pœ næ possint per dictũ Rectorem & eius officia les minorari & reducipraout eis uidebitur usq; ad cõdemnationem desuper ferendam.

¶ De pœna turbantis possessionem uel tenu tam alterius & sis fibi ipsi dicentis & rem loca tam nõ restituentis & q; possessio intelligatur continuata in hæredem. Rub. XL.

SI quis inuaserit turbauerit in ꝓpriet uel uel molestauerit seu per uim uel alio quocun q; modo occupauerit possessionem ei⁹ mobi lis per alũ posse. uel alicuius hæreditatis iacẽ tis uel adire quoquo mõ uel aliqua in possessio ne prædicta fine licentia possessoris uel hæredis uel successoris uel absq; licentia de iure ua lida nostri Rectoris in lib. xxy. puniat & ipso facto ab oiiure quod in ipsa re haberet cadat & priuat⁹sit & ad relaxationẽ dictæ possessio nis occupatæ inuasæ uel turbatæ libere cõdẽ netur. ¶ Dicens autem seu fatiens sibi sus ꝑ pria auctoritate fine auctoritate & licentia de iure ualida alicuius officialis uel debitoris siqui dem sit pro pecunia uel re uendita decem libra rum uel abinde supra in libris decem puniatur & in perditione iuris sui ipso facto iniuria to applicãdi. ¶ Abinde uero infra in libris sui gnati quinq; & in perditione iuris sui ut supra.

¶ Excepto q; ipsune cuilibet liceat sine dicta licẽa capere debitorem suum propriæ uel im propriæ iuligentem & curie ꝓtiare. ¶ Ac cũ excepto q; cuilibet de dicta ac ẽt gabello retinẽdæ prædictæ liceat capere & detinere fo rensem & eius bona pro gabella seu pedagio & pœna etiam fine dicta licentia libere & im pune. ¶ Addẽs q; omnes res immobilis pos fessa per defunctum tempore eius mortis cen featur dicta possessio continuata ipso iure cum hærede uel successore universali uno uel plu ribus fine alia apprahensione. ¶ Committens uero aliquid præctorum in re immobili in renutam data etiam si esset debitor in libris uigiuti quinq; puniatur. Si uero in re mobili in libris uinq; puniatur. ¶ Et in quolibet di ctorum casoum contra inuadentem turbantẽ uel inquietantem etiã inquietatus inuasus uel spoliatus per cõmune & Rectorem dictæ ter re in possessione manutenetur & defẽdatur.

¶ Laboratores autem colonus uel inquilinus si nito tempore conductionis uel laboritii dene gans red dere uel restituere rem uel domum dã ti ad laborium uel locanti quomodocunq; in libris uigiuti quinq; puniatur. Et nihilominus per Rectorem & eius curiam ſtati & de facto expellatur de dicta re conducta seu ad laboris tium sibi concessa reponendo locatorem seu dantem ad laborium in pacifica eius possessione sub dicta pœna. Et idem ſtatin quilibet alia re ꝑcario gratis concessa. ¶ Et de prædictis omnibus Rector nõ possit per inquisitionem & ex uero officio procedere contra prædictos delinquentes sed tantum ad accusam denuntiam seu querelam Dñi seu possessoris uel alterius qui aliquid ꝑdictos ꝓfatus fuerit.

¶ De pœna seminantis degrastantis effun dentis uel corumpentis uinum dapes & alias res alterius. Rub. XLI.

SI quis iniuriose femina uerit olitiuen ẽ gra matiã nel aliq̃ ẽ lie in agro alienouel uinti uas seu blada alien& effuderit uel ꝑsperit aer tã fecerit corrupert uinum uel in aliquo pdi ctoꝝ uel aliis reb⁹ cõmestibilib⁹ seu dapibus

arenam/feleturinā/pulneremſuliginem ſeu aliā immunditiem fecerit uel miſcuerit. Si quidem aliquis ex eis comederit uel biberit in libris uiginti quinq; puniatur. Si uero nemo comederit in mediterate dictæ pœnæ condemnetur.

¶ De pœna intrantium uel exeūtium aliun/de q̄ per portas & eas uel murū cōmunis aperientium uel deguastātium. Rub. XLII.

ITem ſtatuimus q; ingrediens uel egrediens intus uel extra terram Sarnani aliunde q̄ per portas uel hoſtia in libris. xx. puniat. Sup/nus uero portas clauſas uel hoſtia præ dicta intrans uel exiens in libris decem condemnetur. Aperiens uero aliquam portā cōmunis ci/tibus clauſam aliter q̄ eum clauibus cōmunis ſine licentia prioꝝ uel portarum arii in .xxv. lib. puniatur. Aperiens uero non clauſam clauib⁹ nullatenus puniatur. ¶ Frangens uel degua ſtans/murum uel tumulū aliuſ res cōmunis ſi/ne licentia Dominoꝝ Priorum in libris .l. puniatur & nihilominus ad emendationem Di/cti dicto cōmuni in duplum condemnetur.

¶ De pœna feminantis diſcordiam ceu celi tis credentiam & uſulantis. Rub. XLIII.

STatuimus q; referens aliquod uerbū ſcā/daloſum uel diſcordium ſeminans uel di/cens alicui talis ordinatū dicitue peratur contra te & non eſſet uerum uel reuelās aliquam cre/dentiam iuratam uel etiam non iuratā/tātum ut ſecretam retineat ſibi impoſitā in Conſilio generali uel credentiæ per officiales uel Prio res tempore & loco quo non debebat reuelari in libris .xxv. puniat & priuetur officio & be neficio noſtri cōmunis. ¶ Vſulans autem ad manſionem alicuius cauſa explorandi ſine licē tia ſeu commiſſione Priorum uel alicuius offi tialis in libris decem puniatur.

¶ De pœna prohibentis uel compellentis ali quem teſtari uel cōtrahere uel per uim uel me tum aliquid extorquentis. Rub. XLIIII.

DEcernimus etiam q; coges uel compel/lens aliquem ad teſtādum uel ultimam uoluntatem faciendum/contrahendum/diſtra hendum uel quaſi uel ad aliquod inſtrumen tum faciendum. Item & prohibens aliquem te ſtari ſeu aliā ultimā uoluntatem facere contra here & diſtrahere uel quaſi in lib. cc. puniatur & nihilomin⁹ ad damna & intereſſe in duplū illi in cuius præiudiciū aliquod præ dictum fie ret condemnetur. ¶ Minans aute alicui ſi nō dat uel ſibi uel alteri non promittit uel aliquem contractum ſeu obligationem non facit ſeu li berationē uel relictū uel cedua mōnas alicui ſi aliquod prædictoꝝ facit uel dat in quinqua ginta lib. puniatur. Et ſimiliter ad dicta damna & intereſſe in duplum condemnet. Et nihilo minus talis cogens prohibens uel minans om ni quomō q̄ ex tali ultima uoluntate cōtractu uel quaſi confequmus fuerit ſeu cōſequi poſſet fit ipſo iure priuatus. ¶ Et prohibuiſſe teſtari intelliguntur etiā ſi Notarius uel teſtes adcedere ſeu intrare uel rogari prohibuerit ſeu aliter mi nis precise uel per ſeruos eos abduxerit uel aliter im pedierit. ¶ Si quis autem per uim uel metus impreſſionem ab aliqua perſona pecunias ſeu alias res extorſerit uel etiā ſe uel aliū ſeu per litteras poſtulauerit uel talia ſibi ipſoſuerint uel aliquem redimi fecerit in quatruplo eius quod extorſerit ipſoſtaluiſſe redimi fecerit uel attenta uerit cōi condemnet & in duplū eius quod ex torſerit parti reſtituitionem facere compellatur Et eadem pœna mediatores nſtri & alii ſibēn tes in ſimiliſ cōſiliū auxilii & fauoꝝ puniant.

¶ De pœna priuati carceris. Rub. XLV.

STatuimus q; ſiquis retinuerit aliquē in pri uato carcere in compedibus cippis uel ca tenis ſine licentia Rectoris in libris cētum pu niatur/niſi perſona detēta eſſet furioſa uel mē te capta uel niſi filij ? a patre uel deſcendens ab aſcendente detineret urin quibus caſibus ex ceptis impunis ſit detentio.

¶ De pœna extrahētis cauſas & alibi cogno ſci procurantis. Rub. XLVI.

ITem ſtatuimus q; neminī liceat trahere/du cere/ciare uel citari facere directē uel indi recte aliquā perſonā iuris dictioni noſtri cōmu nis ſubiectam ciuiliter uel criminaliter uel quo uis modo etiā per reſcriptū aliū forum q̄ ad forum dicti cōmunis/in his caſibus in quibus dicta cōmunes iuris dictionem habet etiā ſi in ſtrumento debeat ſi alibi poſſe conuenirī pu miſeri uel ſub priuilegio reuniuersitatis uel etiā in caſu perhortē cēſetur q̄ aliter q̄ piuramen tum probata non eſſet per cuiuſlibet cōtrariā tienti centū lib. Et nihilominus omne iure ſibi cōpētēte ſit ipſo facto priuatus. Et eadē pœna ſeu citatus defendatur per noſtros Priores & cōmune ſumptibus ipſius cōis pona cuilibet ex Prioribus cētū lib. ſi contra fecerit niſi in de lictis de quibus infra menſem in hac nra tra non eſſet cognitum quo caſu præſens ſtatutū ſibi locum non uendicet.

¶ De pœna ſupēdis carceré ſeu cāmerā cōis uel uicis & recedētis de palatio. Rub. XLVII.

STatuimus & ordinamus q; ſtudioſe fran gens rumpens uel perforans ſeu per uim aperiēs carcerē cōis uel eiꝰ hoſtia/cyppos/ſeu compedes aut manicas ſeu manecias cōis uel officialis ſi fuerit perſona detenta in eis/an quaginta. Si aute alia perſona in lib. quatrin gentis puniat. Et nihilomin⁹ ad omnia & ſin gula damna expenſas & intereſſe cōmunis & ſpecialium perſonarum teneatur. ¶ Si uero aliquod prædictorum interuenerit in cāmera Palatij Reſidentiæ Potestatis uel eius hoſtio media pena puniat ſm prædictā diſtinctionem. ¶ Recedens uero de Palatio ſine licen tia Rectoris ſol. xx. puniat niſi in manꝰ alia fuerit pena expreſſa & niſi in debitore deten to in quo locum habere decernimus. Statꝰ de debitore poſſidēte immobilia poſitum ſupra in præcedente libro Cauſarum. Rubrica. xx. ¶ Attentis ab aliqd̄ pdictoꝝ cum actu pri mo & non ptinēs media pena puniat. ¶ Re cedens ab detentus de dicta cāmerano ēſi ſtri gendo ſi pendo uel pforādo uel puin aperi do in lib. xx. cōdemnet. Et in quolibet dictoꝝ caſuū detenꝰ habeat poſſeſſo cōtra & ſe ſtibus ſuperato de omnib⁹ & ſingulis delictis quorum occaſione detinetur.

¶ De pœna deguaſtantis ueſtes & ſimilia & frangentis murum uel domum alterius ſeu ſca las appōnentis. Rub. XLVIII

ITem ſtatuimus q; ſi quis ſciens lacerauerit/ deturpauerit/ruperit uel ſpurauerit pānos/ ueſtes/ſcamna/ſi ſchas/armaturas uel aquæ ductū alienū & his ſimilia in libr. x. puniat. Et ad dānū emendationem in duplū dño cōdēne tur. ¶ Si gs uero fregerit uel minuiſſe aperue rit ſeu ruperit/domū/muros/ſtalla uel monaſte riū uel ipſoꝝ hoſtia uel in aliquem ſi ſchoꝝ lo cog; matioſe ei tractuerit uel ſcalas appodiaue rit. Si qdem in eis aliq; mulier maior. xii. an nis habiterat in lib. quatrin gentis de ſ. puniat/ dūmō mulier ſit bone fame/ats in lib. xxv. cō demnet. ¶ Si ate dom⁹ uel caſſina nō eſſent habitatæ in dicta pœna. xxv. libris puniatur. ¶ Maſculus aūt maior. xy. an. in gredies mo naſterū monialiſ/ſine licentia Pētus & Dñoꝝ Priorū ſi nō maliioſe in lib. v. puniat. ¶ Fati ens aūt monopoliū in lib. xxy. puniatur

¶ De pœna alienantis rem immobilem fo rēnſ. Rub. XLIX.

INeapaces oīum reꝝ/immobiliū/ſitaꝝ/ i terra Sarnani & eius diſtrictu decernimus eſſe qualſcūq; ꝑſonas uniuerſitates uillas & collegi um iuris dictioni nri cōis nō ſubiectas/ſtatuen tes/q; ſi qs aliocūq; inter uinos alienauerit aliq̄ rem immobilem ſitam ut ſupra alicui perſonæ uniuerſitati collegio dicti cōmunis iuris dictio ni nō ſubiecto in lib. cc. puniatur & nihilominus talis res alienata ipſo facto ſine alia adprehēſio ne ſit dicti cōis ecc; eccleſiis quas in hmō prohibitiōe includi nō intendimus.

¶ De pœna cedentis iura ſua potentiori uel non ſubiecto & pacifcentis de quota litis & cō ſulentis umq; parti. Rub. L.

DEcernimus q; cedens aliq̄ ius actionē petitionē uel defenſionem alicuius iuris etiā ex titulo donatiōis nō ſubiecto iuris dictio ni cōis terræ Sarnani uel aduocato/ꝑcuratori medico/notario/uel alteri poſitioni in lib. xxy.

tã ipse q̃ acceptis ipsam cessionem puniat. Et nihilominus tale ius cessum ipso iure sit dicto cõi applicati ꝑtẽ inter cohæredes cõsocios & illos q̃ res p debito possidẽt ut ꝑ municipe & tuitione rey. apud eũ constituratũ recepertit Et præterquam in legatariis ibus debita uel actiões eo res alias relictæ sũt. ¶ Pacisces de quota litisue cõsulens cõtraria sup eadem causa aut rũq; partiue aduocatus uel ꝓcurator manifest antiuira fuæ partis alteri parti ꝑtẽ in iudicio fine uolumtate sui principalis in libris gu quagiuta puniatur.

¶ De pœna capientis uel subducentis puerũ uel puellam seu mulierem. Rub. LI.

STatuimus q.si quis subtraxerit uel subduxerit aliquem masculũ minorem.xxi. annis uolentem fine tamen uolumtate parentum uel proximioris agnati seu cognati si parentes non habuerint animo ipsum ducendi extra territorium dictæ terræ in lib.I.puniat. Si uũ cõra uolũtatem ipsius minoris & ipsoꝝ parentũ in lib.c.cõdemnet. ¶ Subducẽs aũt uel subtrahens aliqua mulierem uolentẽ fi q̃ dẽ bonæ famæ cõtra uolũtatem mariti parentũ uel pariniog; agnatoꝝ & cognatoꝝ & alio deducẽs in lib.quatrin gentis fine remissione cõdẽnet. Si aũt cõtra ipsã mulierẽ uolũtatem in lib.ferrentis ut.3.puniat. ¶ Si aũt eãdẽ male famæ & uolũtatẽ subtrahereẽ cõtra uolũtatẽ pdcõꝝ in lib.I. Si p uim in lib.c. subtrahẽs cõdẽnet.

¶ De iniuriis in defunctũ uel eius sepulturam arma uel imaginem illatis. Rub. LII.

DEcernim9 ẽt q. pẽs & singulæ iniuriæ, dicto uel facto illatæ defuncto seu cõra defuncta ꝑsonã puniẽ acti cõtra ipsũ uiuentem illatæ saltẽt & adiniuria reuocãtẽ. ¶ Siqs autem iniuriose extrauerit uel proiecerit ossa alicuius defuncti seu eius corpus uel iniuriose deguastauerit sepulchrum alicuius in lib.centum puniatur. ¶ Si autem quis iniuriose deguastauerit uel pcusserit armoꝝ figuraꝝ uel imaginem alicuiꝰ ꝑsonæ uiuæ uel defunctæ nõ sanctæ in libris quinquaginta puniatur.

¶ De pœna sacrilegii belli. Rubr. LIII.

PRohibemus bellum inter nostros habitatores fieri & iõi gã de una cõtratacti aliis de alia contracta nostræ terræ bellum gesserit ꝑ quidem gesti fuerit inter maiores.xxi. annis pena statutaria contra delinquentes imposita; quilibet puniat. Si aũt inter minores dicta ætate in sol.x. quilibet puniatur.

¶ De pœna aliquid donãtis ofitiali uel cum eo comedentis. Rub. LIIII.

SI quis subtraxerit uel subduxerit & subducere tentauerit aliquem ofitialẽ uel aliquod instrumenti dicæ uel fatiat in lib.xxy. puniatur & pœna duplitofitialis acceptans. Item si quis donauerit aliquid etiã esculẽtum familiæ durante eius ofitio & ante tẽpus finidicatus in libris decem & ipse ofitialis acceptans in duplũ dictæ pœnæ condẽnetur. Et eadem pœna puniat habitator nostræ terræ comedens uel bibens cum ipso ofitiali foren de durante eius ofitio fine pũia Dominorum Prioꝝ & similr ipe ofitialis pœna dupli tenea tur quod locum habere decernimus in edendibus & habentibus in hac nostra terra & eius territorio cum ipsis ofitialibus.

¶ De pœna fatientis aliquã in curſionem uel caualcatam. Rub. LV.

SI quis fecerit aut fieri fecerit aliquam in curſionem seu correriam uel caualcatã contra hanc terram & eius uillas & districtum in floreois centum ultra pœnas sacratum constitutionum a nostris ſuperioribus inſtigendã puniatur. Si uero contra aliquam Ciuitatẽ ca ſtrum uel terram huic terræ propinquam per stigiuta milliaria fine licẽtia Prioꝝ huius terræ uel nostroꝝ ſuperioꝝ in lib.c.puniatur.

¶ De pœna fatientis rumorẽ cõuẽticulã ſeditionem accipientis uexãtã. Rub. LVI.

STatuimus q.ſi quis malo animo & impetuoſe uociferauerit seu clamauerit ad armã ad ſtrattam accumiemoriaſ uel uiuatipopulus uel alium tumultum fecerit unde gentiũ congregatio & conuerſu ulus aligui perſonas inſurrexerit & hoc fecerit fine iuſta cuidẽ ti & legitima cauſa in libris quatringentis puniatur. Iuſta autem cauſa eſſe intelligatur ſi ipſe iuſte uel iniuſte offenderetur uel deroberetur ſeu alia uiolentia ſibi uel aliis inſe retur in perſona uel rebus quo caſu talis habens iuſtã cauſam auctoritate præſentis ſtatuti ſit ipſo iure abſolutus. ¶ Si autem ex dicta uociferatione & aclamatõe congregatio & cõcurſus dictarum perſonarum non ſequeretur in libris centum puniatur. ¶ Si quis aũt dolo aliquã ſe dictionem fecerit ut puta dicendo. per che non ſo dello Prioꝛ o dello Conſilio come tu & his ſimilia in libris quinq; puniatur. ¶ Faciens uero aliquam inlicitam conuenticulam conirationem ſeptam uel congregam gentem ſeu reorpsam cõra pacificum ſtatum dictæ terræ in libris mille condemnetur. ¶ Nominans autem aliquã ꝑtem guellam uel gebellinam uel ſepẽã tacite uel expreſſe directe uel indirecte ſine tumultu uel uociferatione in libris uigiuti quinq; puniatur. ¶ Faciens iniurioſe ſequelam aliqui per dictam terram uel diſtrictum in libris decem pro quolibet puniatur: niſi tempore nupuarum ꝑ ſolarium funeris uel quando iretur extra diſtrictum uel tempore uel guerræ. Et intelligatur ſequela in iuriosa quando quinq; uel ultra ſequerentur unum uel plures per dictam terram ci armis uel ſine ad æmulationem alicuius ſine honeſta & legitima cã Rectoris arbitrio relinquẽda. ¶ Denuntiãs aũt uel accuſans nominantem aliquam partem uel ſepẽã etiam ſine ſcripsis habeat quartam partem pœnæ & tenetur ſecret?. ¶ Puſſans uero aliquam campanam ad arma impetuoſe ut exinde aliquod de dictum uel malum ſequatur inter homines dictæ terræ in libris quatringentis puniatur. Si non tenuerit ad pœnam. ¶ Faciens autem aliquam ſeditionem uel ipſam malitoſe ordinans in libris centum puniat. ¶ Impetuoſe tractãtum comunia accipiens ſine licẽtia Prioꝛ uel caſtellam paruam cõmunis ubi ſunt buſſolæ oſſitioꝝ ſine licẽtia ipoꝝ Prioꝝ & ſimilis cõſilii in lib.ſtringẽs puniat ſine remiſſione.

¶ De pœna delinquentis extra territorium. Rubrica. LVII.

DIlinquẽs extra territorium huius terræ ſi quidem contra terrigenam uel diſtrictuale dictæ terræ contra ipm, poedatum & puniatur perinde ac ſi delictum eſſet commiſſum intra territorium dictæ terræ. Et ſimili puniatur ludens ad ludum prohibitum cũ terrigena. ¶ Si autem contra forenſem delicti extra territorii commiſi fuerit uel ludus prohibitus factus fuerit in mediatate dictæ pœnæ puniatur. Et in omnibus dictis caſib? quo ad modum procedendi ſententiandi & exequendi & pœnas imponendi præſummantur delicta prædicta extra commiſſa in territorio dictæ terræ & auctoritate præſ ſtatuti ſit ipſum ꝓio iuris de iure ita q.nõ admittat? ꝓbatio in contrarii etiã per cõfeſſionem. ¶ Forẽſi ue to delinquens cõra nem terrigenã extra dcti territorii. Si quo ꝑ territorium uel diſtrictũ dictæ terræ intrauerit ꝓ ipſo introitu pœnã centum libraruin incurrat.

¶ De pœna impedientis locũ pub. uel priua tũ uel ipedientis aliũ ꝓſcari. Rub. LVIII.

STatuimus q.ſi quis poſuerit ſeu fecerit ali quod impedimentũ in loco pub. uel ipſi? ambulantis ſeu ſibi cõ cẽ alio fine licentia officialis Prioꝛ uel alius cuius eſt locus ut pura ſa cẽdo ſ barrã uel apponẽdo funes ytrabes uites catenã uel his ſimilia uel perſonaliter ſe oppo nendo ſiquidem malo animo & ꝛ ꝑ ore ſuſpecto in libris centum. Si autem malo fed ꝛpe nõ ſpecto in lib. quinquaginta ultra pœnas alias ri ſi iniuriarũ quas quis occaſione prædicta ſuſtineret. Si aũt nec malo animo nec ſuſpecto ꝛpe in ſolidũ uigiuti puniatur. ¶ Impediens aũt piſcari in fluuiũ publico ſeu aucupari in lib.y. puniatur dumodo nõ ſit in loco pub. uel in feſta impedientis. ¶ Piſcans autem uel aucupans in alieno contra Dñi uoluntatem in libr. uigiuti quinq; condemnetur.

¶ De pœna extrahẽtis aues piſces & alia animalia ſylueſtria de rebus & ingeniis alienis. Rubrica. LIX.

SI quis extra terrã acceperit uel ex portaue rit piſces aues capreoli ſeu alia animalia

sylueſtria uel uolatilia de retib? laqueis taleo
lis cannato uel aliis ingeniis alienis uel de ore
alieni canis in libris quinq; puniatur. Et nihilo
minus ad reſtituionem eius qd acceperit. Do
mino in duplum reſtituere compellat. ¶ Si
quis uero aliquod prædictorū uel ſecham de
guaſtauerit in libris quinq; puniatur & nihilo
minus ad damni emendationē ſimiliter in du
plum Domino compellatur.

¶ De pœna mutātis ſibi nomen uel illud ne
gantis. Rub. LX.

ITEM ſtatuimus q; ſi quis accuſatus denī
tiamsinquiſitus uel inſtitus uel alter quomo
dolibet in iuditio uel extra interrogatus p Re
ctorem di cte terræ uel aliquem ex officialib?
de proprio eius nomine mutauerit ſibi propri
um nomē uel ſui patris ſeu illud negauerit uel
exprimere noluerit ex hoc ſolo de facto & ſi
ne aliquo proceſſu in libris quinq; puniatur ſi
ne diminutione de quo ſtetur dicto oſtialis
cum uno Teſte fidedigno.

¶ Quod ultimo menſe officii nō poſſint ſen
tenīæ abſolutoriæ ferri. Rubr. LXI.

QVIA conſuuere Rectores in fine of
ficii ſe grationes oibus exhibere. Ideo
decernimus q; noſter Poteſtas & quilibet ali
us oſtialis qui pro tempore fuerit non poſſit
ultimo menſe ſui officii in criminalibus cauſis
ſeu miſtis abſolutorias ſententias tam interlo
qutorias q; definitiuas ferre nec aliquēſab ſol
uendum etiā pronuntiare. Et ſi cōtrafient ſen
tentiæ ſint ipſo iure nullæ & habeatur perīa
de ac ſi ſententiarum nō eſſet & nihilominus
Poteſtas ſeu officialis contrafaciens pena q;
quaginta librarum incurrat de ei? ſalario rem
pore finis dicatus retinendarum.

¶ De libris conſignādis ab officiāl. R. LXII.

DEcernimus q; noſter Rector per quat
uor dies ante finem ſui officii, dominis
Prioribus Cancellario & Syndicorū ſtatuta in
tegra & incorrupta eidem conſignata, item li
bros ſuos & ſuorum præceſſorum qui ad eius
manus deuenerunt & ſimili in ſiſas & alias
quaſcunq; ſcripturas tempore ſui officii & ei?
occaſione factas & ad eorum manus peruen
tas cum inuentario & annotatione proceſſui
pendentium & numero carcarum determina
to aſſignare debeat ſub figillo pœna. xxv. li
brarum denariorū de ſuo ſalario reinendarū.

De pœnis maliosꝰ nō reminēdis. R. LXIII.

QVoniam delictoꝝ impunitas grauius
delinquendi materiam præbere ſolet.
Ideo ne malefitia prætereant impunita. Sta
tuimus q; in noſtro generali Conſilio ſeu Cre
dentiæ uel parlamento ſeu quacunq; alia con
tione nemo audeat uel præſumat propone
re arrenga re conſulere ſcribere uel reformare
ſup aliq; gra ſeu remiſſione fidā ſeu termio uel
dilatione dāda in toto uel in pte de pœna alie?
malefitii criminis uel delicti p nos oſtialeſ
cogniti ſeu cognoſcendi & quouis modo uel
cauſa cōmiſſi uel perpetrati præter q modo &
ordine in hac ſcripto. Et quicunq; in aliquo præ
dictorum contrafecerit pœnā. c. lib. incurrat.

¶ Teminū autipſi delinquentes ad ſoluendū
habeāt hoc modo uidelicet q; ſi pœna unius
delicti uel plurium eadem tamen mxa per eun
dem delinquentem commiſſorum ſeu eōdem
natio deſuper lata uel ferenda eſſet deductis
deducendis ducdecim librarum denariorum
uel a duodecim librisinfra nunc delinquens in
fra decem dies a die lati or contra eum eondem
nationis connumerandos pœnam ipſam in
tegraliter ſoluere teneat. ¶ Vbi autem pœ
na ſeu condemnatio excederet dictas duode
cim librasnunc teneatur infra dictos decem
dies ſoluere libras duodecim. ¶ De reſi
duo autem ſoluat libras quatuor den. ſingulis
duobus mēbus uidelicet de duobus menſib?
in duos menſes proxime ſubſequentes donec
de tota & integra pœna fuerit noſtro cōmuni
ſatisfactū. Volum? te q; i Conſilio ꝑdictis libe
re & impune & ꝑponi conſuli & reformari va
leat & gra & remiſſio pœnæ fien delibris den.
quatuor tantum de condemnationibus exce
dentibus libras duodecim quātacunq; fuerit
quantitas & abinde infra pro rata iuxta cōſue
tudinem hactenus obſeruatam & non ultra.

¶ Excedentes autem formā & metām prædi
ctam pœna de qua ſupra plectantur & nihilo
minus quod aliter ꝓponitur & reformatum
extiterit nullius ſit roboris uel momenti.

¶ De pœna portantium frumenta ad alia lo
ca uigore noſtræ bullæ uel bulletinos forenſi
bus tradentium. Rub. LXIIII.

QVia beneſitium meret? amittere qui
permiſſa ſibi abuti ꝓtectate. Statui
mus q; nullus audeat uel præſumat uigore
noſtræ bullæ ſeu indulti ap?ſ huic terræ cōceſ
ſi ſup extractibus frumētoꝝ portare aliqd ge
nos frumenti ad alia loca ꝙ ad hāc terrā & eā
diſtrictū tatuut bullæ tinos nri cōis alicui forenſi
tradere ut ei cūillis frumenta alio tranſportenē.
¶ Qui aūt contrafecerit ſeu alr cōtra tenoꝛē
dictæ bullæ quoquo mōo reneriri pœnā. c. lib.
incurrat & quomodo bullec tinorum amplꝰ
gaudere non ualeat.

¶ De pœna ꝑdicentiū bayulos. R. LXV.

STatuimus q; opponens ſe Bayulo noſtri
cōis & nō ꝓmittēs ei pignora capere ſeu
exequtionē ſibi cōmiſſā facere pœnā. xx. ſol.
ipſo facto ſoluere cōpellat. ¶ Qui aūt pign?
uel renuīt a ipſum Bayuli captā abſtulerit in
ſol. xl. uice qualibet ipſo facto puniat : & pi
gnus ſeu tenuīt ablatā inconnenti reſtituere
compellat. ¶ Qui aūt eis tm ſe oppoſuer
rit uel minādo ipſi Bayulo ſeu alr ꝓhibendo
pœnā. x. ſol. ipſo facto incurrat. Et relationi
ipſius Bayulii in ꝓmiſſis uolumus plenam fidē
adhibeninīſi per opponentem ſeu prohiben
tem contrariam probaretur.

¶ De pœna etiñ i auxiliū alic?. R. LXVI.

ADcōpſendā leuiū hoīum temeritatē.
Statuim?q; nullus noſter terrigena ſeu
eius incola audeat uel ꝓſumat ſolus uel cū co
mitiua extra nām territoriū ire in auxiliū uel ſu
cursum alicuius terræ caſtri uel uillæ aut alicu
ius diſtrictus capitan uel conteſt abilis cōducterii uel
alicuius exercitus congregatiōis uel turbæ ali
quaꝙ gentiū quouis nōe nūcupenē in puin
cia uel extra fine expreſſa licētia dūoꝝ Prio
& Conſilii credentiæ ſalua eſt ſemp auctoritate
noſtroꝝ ſuperiorū ſub pœna. l. lib. dē. pquo
libet & uice qualibet ꝓ quolibet de comi
tiua. xxv. lib. ¶ Siuero quis cū comitiua uel
ſine iret extra noſtrum territorium cā curredi
causlcandi peæzdandi offendendi iniuriandi
uel damnificandi alicui cōtra iuriditatē ter
ræ caſtri uillæ aut interſtrati gentiū congregatio
nis exercitui uel turbæ cuiuſcunq; dñi Capitanei
Conteſtabilis Conductoris uel alterius cu
iuſcunq; fine licentia nri gīalis Cōſilii, p quo
libet & uice qualibet in lib. c. cōi cēdemnetur.
Et ſi quod damnū ex præmiſſis ualiquo præ
miſſoꝝ nrō cōi ſeu alicui particulari perſonæ
eiuſdem cōitigerit ſubſtinere eatis uadens &
eius comitiua illud teneanē refarcire de facto
& nihilominus ad oēm ꝑdā quē fecerint ſurti
ſeu captionē quaſcūq; rem; relaxādā de facto
penitus cōpellant. Et cōmitiua intelligaē put
ſupra in ſtatuto de inſultu extitit declarati. Et
hoc caſu ni Prās arbitriū hēat eis ꝓpiedi ne
uadant ſub pœna centum ſtorenoꝝ & pœ
nam prædictam a quolibet contrafaciente de
facto exigendi.

¶ De pœna aliquid delentium uel cancellan
tium de ſtatutis noſtri cōis. Rub. LXVII.

VT ſtatuta nri cōis inlæſa & incorrupta
ſeruentur. Statuimus q; nemo audeat
uel ꝓſumat ſtatuta in hoc uolumine conten
ta ſeu aliqd ipſoꝝ aut ipſum uolumen in toti
uel in ꝑte deterē cancellare delerare? foraregere
culare? ſallare? radere? uel quouis mō uiciāpe
rare aut maculare. Cōtrafacties if p quolibet
& uice ꝙlibet in lib. den. quatringentis de ſcō
& fine remiſſiōe puniaē in quolibet ꝑdictoꝝ
caſuum & omni cōmodo honoꝛ? priuilegio?
babiliio & offitio dicti cōmunis perpetuo ſit
ipſo facto priuatus & exclusus & in loco ab
hac terra diſtante per uiginti quīq; milliaria p
annos duos relegetur. ¶ Et ut officiales no
ſtri qui pro tempore fuerint ipſa ſtatuta inlæſa
habeant cuſtodire uolumus q; ipſum uolumē
ſtatutoꝝ p Syndicū nri cōis in principio offiii
nri Prās ꝓmittatur & numeratione carrarū
integrum & inlæſum eīi rogatione noſtri Cā

cellarij ipſi Poteſtati & ſuæ curiæ cõſignetur. Q ua conſignatione facta idem Poteſtas ad eius cuſtodiã teneat̃ toto durãte tpe ſui offitij Et in fine offitij teneatur illud pro ut recepit integrum & inlæſum noſtro cõmuni una cũ libris ſui offitij reaſſignare penes ipſi Poteſta ti cõcaſeieneti quatringentarum librarũ de ſto tempore fui findicatus retinendarum & exigendarum & noſtro communi applicandarum. Et ad intereſſe nihilominus dicti noſtri cõmunis teneatur & reſtiere cõpellaf.

¶ De mitigatione pœnarum ex certis cauſis Rubrica. LXVIII.

DECET delicta p̃ perſonarum & facto rum qualitate puniri. Ideo ſtatuim⁹ q̃ mulieres cuiuſcunq; ætatis. Et maſculi maiores duodecim annis & minores ſexdecim de delictis per eos cõmiſſis in medietate eius pœnæ qua maiores ſexdecim annis teneruntur puniantur: dummodo non interueneri ci cauſæ enormis ſeu ſignum uictuperabile perpetuo remanſurum in facie ſeu oſſis fractura debilitatio ſeu abſciſſio alicuius membri uel eius offitij. ¶ Minores uero maſculi uel feminæ duodecim annis & maiores octo miti⁹ arbitrio noſtri Rectoris puniantur.

¶ Minores autem octo ad nullam pœnam teneantur. ¶ Maiores autem ſexdecim annis maſculi integra pœna pecuniaria puniantur. ¶ Delicta autem non doloſe ſed lata culpa commiſſa in quarta parte minus qua puniretur dolose commiſſa puniri decernimus.

¶ Si autem leui culpa committerentur ut puta ſi uolens unus offenderetalium offendere nit in medietate pœnæ qua doloſe delinquẽs tenitet puniendus tali delinquentes condemnetur. ¶ Delicta uero commiſſa inter conſanguineos & affines uſque in ſecundum gradum ſecũdum ius canonicum cõputandum aut inter familiares & domeſticos ad ioſimul habitantes ad unum panem & unum in medietate pœnarum in præſenti uolumine noſtrorum ſtatutorum contentarum puniri uolumus. ¶ Si quis uero deliquerit in perſonam alicuius minoris quatuordecim annis arbitrio noſtri Rectoris & Dominorum Priorum perſonarum & delicti qualitate penſata puniantur. Item delicta in perſonas uel res forenſium commiſſa media pœna puniantur & haberi per noſtrum incolam fiant.

¶ De pœna prouocantis aliquem ad duel lum. Rubr. LXIX.

PACEM inter noſtros incolas optantes Statuimus q̃ ſi qs in hac terra & eius diſtrictu ſeu extra aliũ uel terrigenã uel forenſem ad bellum ſeu pugnam prouocauerit ſeu inuitauerit aut p̃ ſe uel alios requiſiuerit ad duel lum in libris uiginti quinque noſtro cõmuni condemneur. ¶ Habeatq; noſter Rector liberum arbitrium cogẽdi prouocãtem & inuitãtem ac etiam puocati & inuitatum ad pacem & reuigam faciendam: & recuſantem multandi & ad confinia mittendi prout ſibi expediens uidebitur.

¶ De denũtiatorib⁹ maleſitior⁹. R. LXX.

NE præterea ignorantiæ delicta remane ant impunita. Statuimus q; in principio offitii cuiuslibet noſtri Rectoris idomini Priores qui pro tempore fuerint una cum ipſo Rectore teneantur & debeant deputare decẽ uos tuidelicet duos pro qualibet contrata infra pro terra & alium pro comitatu uratus & Secretos q̃ omnia maleſitia criminã & delicta q̃ committerentur in eorum contratis teneantur noſtro Rectori infra trium diem adie oẽ miſſi delicti computandam referre & notifica re ſub pœna quinque librarum denariorum p̃ qualibet & uice qualibet de facto incurrenda Et dicti Rector & Priores teneantur dictos decem deputatos ſecretos retinere & nemini manifeſtare pœnã priuationis offitii & beneficii noſtri communis & libraru uiginti quinq; pro qualibet contrafatiente de facto exigendarum. Et Poteſtas qui pro tẽpore fuerit uinculo iuramenti & pœna uiginti quinq; librarũ de ſuo ſalario retinendarum dictam deputationem fieri faciat: & dictos deputatos ſingulis menſibus monere debeat ut inquirant & defe rant maleſitia in eorum contratis cõmiſſa ſeu comittenda ſub pœna prædicta.

¶ De pœnis maleſitiorũ inter terrigenas & forenſes cõmiſſor. Rub. LXXI.

EQVALITATEM ſeruari cupientes. Statuimus q; pro maleſitijs terrigenũ & delictis inter forẽſes ſeu inter delictiones niſi cũs nõſuppoſitos. Et in delictis inter terræ comitẽdi externos noſtri locũ de maleſitio crimine uel delicto per eum commiſſo pœnam condemnationis ſoluere teneat̃ quatenus forenſis uel noſtræ iuris dictioni non ſuppoſitus pœnam condemnationis de delicto per eũ cõmiſſo in pſonã noſtræ icolæ ſoluerit uel exactꝰ ſuerit.

¶ De inceptoribus rixar. Ru. LXXII.

STatuimus etiam q; quicũq; fuerit incep tor ſeu principium alicuius rixæ dicto uel facto ex quo inter aliquos oritur uel inſur gere it in in ſalutis peuſſio ſeu quælibet alia offenſio ei; ſanguine uel ſine in pœna duplica ta quæ ex forma noſtrorũ ſtatutorum impo neretur condemnetur.

¶ De pœna uulneratiis uel interfitientis animal alienum. Rub. LXXIII.

ITEM ſtatuimus & ordinamus q; uulne rãs alienum animal groſſum ei; ſanguine p̃ qualibet uulnere in ſolidis quatuiginta. Si ſine ſanguine in ſolidis uiginti puniatur.

¶ Si autem interfecerit in libris uiginti con demneur. ¶ Si autem aliquod prædictorum interuenerit in aliquo animali minuto habi ta prædicta diſtinctione media pœna puniã tur. ¶ Percutiens uero aliud animal uolatile alterius ei; ſanguine uel ſine in ſolidis duobus Interfiiens autem in ſolidis decem puniatur.

¶ Si quis uero examen alienum incluſum in aliena arbore uel alueo interfecerit ſuguaerit ammouerit uel fubtraxerit uel aliter deguſta uerit in libris uiginti condẽnetur. Si quis ſite in propria eius poſſeſſione uel conducta ſeu ad laborãtium rentã uulneraueritt uel interfe cerit aliquod ex dictis animalibus inuentum damnum dare in medietate prædictarum pœ narum puniat̃ & nihilominus in quolibet fa prædictorum caſuum ad emẽdationem dam ni & intereſſe domino animalis teneatur.

¶ De pœnis offitialium non habentium ma nus mundas. Rub. LXXIIII.

ADeoi ſõgrum eſſe dignoſcimus ut bene offitiales publico ſalarium recipiãt ſuo de beant eſſe contentus ſtipendio, Ideo ſtatuim⁹ q; nemo ex noſtris offitialib⁹ uel eorum familiaribus audeat uel præſumat ultra ſalarium ſibi ex forma ſuæ electionis conceſſum aliq̃d accipere uel modo aliquo extorquere quauis de cauſa aliter quã ex forma noſtrorum ſtatu torum foret ſibi permiſſum & ſi fuerit ecu lentum uel poculentum. Et qui contra fecerit pro qualibet & uice qualibet noſtro cõmuni condemnetur. ¶ Si quis uero familiariter ſeu domeſtice cum aliquo ex incolis noſtræ terræ conuerſari eturibinendo ſ comedẽdo uel dormiẽdo ſeu cum ipſis ludendo pœna prædicta puniatur. ¶ Si quis autem ex dictis offitialibus corruptelam baractariã ſeu fimoniã aliquam fecerit in libris quinquaginta cõdẽne tur & in duplum rei acceptæ teneatur. Et eadem baractaria cum ipſis offitialibus fatiens tes pœna puniſ̃. Et mediatores ipſi cẽſeant̃ teſtes idonei & ad ipſam p̃bãdã admittatur.

¶ De exactionibus condemnationum. Rubrica. LXXV.

STatuimus etiam q; noſter Rector qui p̃ tempore fuerit teneatur exigere gratis & ſine mercede aliqua omnes & ſingulas pœnas condemnationum & damnorum datorum tẽ pore ſuo & ſuorum in offitio præceſſorum la tarum/aliasipſæ pœnæ cõdemnationum nõ exactæ tempore findicatus in ſuo cõputen tur ſalario.

¶ De pœna inmittentium calcem uel quid ſimile in fluminibus publicis uel priuatis ſeu ri uis. Rubr. LXXVI.

ITEM Statuimus q; nemo inmittat aut proiiitat in fluminibus publicis uel priua tis calcem uel quid aliud ſimile per quod pi ſces moriantur excechentur uel aliter deſtru antur pœna uiginti quinq; librarum denario rum a qualibet contrafatiente & uice qualibet incurrenda & communi applicãda cuius quar ta pars ſit accuſatoris & teneatur ſecretus.

¶ De premio concesso capienti furem & cuiæ assignanti. Rub. LXXVII.

SI quis ceperit & cuiæ nostri Rectoris assignauerit & in eius fortiam deduxerit furem qui furtum in dicta terra & eius territorio commiserit pro eius premio iuxta uocatum & cõsequi debeat a nostro communi lib. xxy. den.

¶ De pena conducentis decimas. Rubrica. LXXVIII.

DEcemimus q̃ nullus Laycus possit cõducere emere seu quomodolibet agabellare aliquas decimas alicui? Ecclesiæ ab aliquo eius præbytero seu Rectore pena centum solidorum pro qualibet uice.

¶ De pena retinentium pecudes seu alia alia forensium in nro territorio. R. LXXIX.

STatuimus q̃ nullus terrigena uel forensis audeat uel præsumat ducere uel retinere I territorio dictæ terræ pecudes seu alia animalia forensium ad pascuandum. Cõtrafatiens autem poenam decem lib. incurrat pro quolibet gregetarmento seu turba ipsarum pecudum & animalium & quolibet die quo steterint. Et possint a quolibet libere & impune dicto territorio expelli. Et expellentes per cõmune defendantur ubiq; & conseruentur indemnes. Et ultra dictam poenam reuniteis in dicto territorio præ dicta animalia pecudina soluant nostro communi florenos quatuor p quolibet centinario ipsarum pecudum.

¶ De pena uendentes rem immobilem pro pe confines. Rubr. LXXX.

NEmini liceat uendere seu modo aliquo alienare alicui forensi seu non subricto aliquam rem immobilem in territorio dictæ nostræ terræ existentem in confinibus seu pope confines dictæ terræ uersus districtum Civitatis Camerin? terræ Sancti Genesii Amadolæ & Castri Gualdi sine licentia nostri Generalis Consilii pena centum librarum & additio sit nulla & ipso facto resuēdita communi applicetur. ¶ Nemini etiam liceat uendere aliqua ligna pro ædificio uel pro igne alicui forensi pena decem lib. sine diminutione.

¶ De pena impedientis reductionem fieri ad curiam de animalibus damnum dantibus. Rub. LXXXI

IMpediens aliquem reducere ad Curiam nostri Rectoris animalia aliena reperta damnum dare in eius propria possessione uel conducta seu ad laborandum retenta quorũ animalium Dominum uel possessorem ipse reducens ignoraret : ſi quidem per eum reasserendo ipsa animalia uel aliter facto se opponẽdo ipsi reducẽti in lib. decẽpso facto puniat. Si autem uerbis minatoriis phibẽdo ne reducant? medietatē pœnæ p dictā soluere cõpellatur.

Explicit Liber Tertius Malefitiorum.

¶ Proemium Quarti Libri.

¶ De extraordinariis criminibus & modo & forma in eis procedendi. Rub. prima.

POST ciuilium crimina ſumq; iudicio; maioriumq; earũ tractatus in quibus certã potẽs deformam ordinemq; in ſuperioribus libris tradidimus nonab re quæ dam alia nõ ciuilia re & offerunt quæ licet leuiora nõ ſi minus ad politicos mores & ad bene rectẽq; uiuendi pertinam conferre uidentur. Hæc nõimmeritõ extraordinaria nuncupan turnam dum in eis de modico agatur præiudicio extra ordinem ius dici ſolet omni abiecta iuditiarũ ordinis ſollemnitate. ¶ Hũc igi turibiſt de extraordinariis delictis inſcripſimus. In quibus quidem cognoſcendis & puniendis Rectori dictæ terræ & cuicunq; eius officiali in ſolidũ iuriſdictionem & potestatẽ cõcedimus etiã de facto & ſine ſcriptis ſummarie & de plano ſine ſtrepitu & figura iuditi ſola facti ueritate inſpecta diebus quibuſcũq; & in honorẽ Dei feſtariis iuris & iuditi ſollemnitatibus præterm iſſis. ¶ Sup quibus & per in uentionẽ inquiſitionẽ accuſationẽ ſeu denunciationẽ p̃cedendi eiſdẽ cõcedimus facultatẽ. Et de p̃dictis delictis offitiali ipſi inuenirẽt uel uidenti aut uni teſtidoneo plenã decernimus? & adhibendã perinde ac ſip duos fide digenos teſtes. p̃batũ foret etiã ſi tali offitiali inuenti aliqua pœnæ portio ex forma alicuius ſtatuti deberet. ¶ Decernẽtes oẽs huiuſmodi pœnas extraordinarias per bullectas ſeu apodiſſas manu ipſius offitialis ſiendas & per noſtri cõis ſigillum cameratis ſubſcribendas dicto Camerario de facto & ſine remiſſione aliqua perſoluendas & nõ aliter pœna ipſi offitiali cõtrauenienti. x. lib. ipſo facto infligendã qualibet uice. ¶ Teneantur & dictus offitialis de omnib? extraordinariorum inuentionibus per eũ factis in duos dies a die factæ inuentionis numerando copiam ad Cameram noſtri cõis tranſmittere ſub pœna p̃miſſa & nihilominus inuentio alter nõ ualeat & offitialis ad iuteresſe noſtri communis teneatur.

¶ De diebus feſtis collendis & pœna cõtrafarientium. Rubr. II.

INTER. cætera diuinæ legis p̃cepta a quibus mortales obtẽperare iubent? hoc potiſſimũ ſancitẽ eratur Sabbata ſanctificare & t? his debit? deo exhibere? honos. ¶ Nos talẽ legẽ a ſummo rege opifice antiquius conſtitutã imitãtes & pœnas adiectione uallantes hac noſtra in pœnã uſitata municipali lege decernimus. q. oẽs dies dñici. Dies tres natalis Dñi circunciſionis: Epiphaniæ: ueneris ſanctiRe ſurrectionis Dñi cũ duobus diebus ſequentibus: Aſcenſionis Dñi cũ uno ſequente Penthecoſten cũ duobus ſequentibus: Corporis x̃pi Purificationis Beatæ. M. Virginis Conceptionis: Natiuitatis: Annuncianonis: & Aſſũpt̃ionis eiuſdem debeãt ei qua decet reuerẽtia celebran & ab oibus cuſtodirin his q̃ diebus dẽat unuſq; ſq; ab oi laboratio & uſilio ope abſtinere. Cõtrafacientes aut perſonali ter laborãdo uel eſi alabius ſeu ſup ipſis aialibus baſtã portando cum ſalma uel ſine uel retinendo apotheca apertã uel aliq̃ aliud op? uel laboreriã mechanicã ſeu ſeruile faciẽdo in ſol. xx. puniat? ſine remiſſione. Et tale buſtum igni publice in platea tradat & comburatur. ¶ Itẽ q. in feſtiuitatibus. xiii. Apoſtolog. qua. tuor Euangeliſtæ & oĩum ſanctor? nemini li ceat laborare uel ſeruile ſeu mechaniciũ aliqd? opus facere p̃ſonalr uel cũ aialibus pœna. x. ſol. ¶ In aliis aũt feſtiuitatibus uidelicet ſanctæ Crucis & inuentionis & exaltationis: Sancti Hieronymi ſancti Auguſtiniſancti Franciſciſancti Georgiſancti Bernardiniſancti Michaelis de menſe Maii & Septembris ſan ti Bñdictiſancti Sylueſtriſiſci Nicolai utri uſq; ſancti Antonii tam de Padua q̃ de Vienafancti Laurentiiſ ſancti Sebaſtianiſancti Blaſiiſancti Gregoriiſan cti Nicolai de Tolentinoſancti Marunì epiſtiſanctæ Catarinæ ſanctæ Lutiæ. S. M. Magdalenæ in præmiſſis feſtiuitatib? & eas qualibet pœna ſit cuilibet laborãti uel mechaniciũ ſeu ſeruile opus fauẽti. y. ſol. ¶ In oibus aũt ſup radictis feſtiuitatibus quilibet offitialis p̃cedere ualeat ut ſupra

dictū est exceptis casibus infrascriptis videli cet in dūinis q̄ i hac terra celebrant in festo assumptionis Beatæ. M. Virginis de mēse Augusti. In q̄b̄ licet etiā in ipso festo res ad inū dinas quocunq; pinentes in aialibus apporta re ipune. Item lateres lapides seu calcem eoquentibus in fornace dimodo ignē apponāt in supradictis diebus non incipiāt. Ite redētibus extra dictā terrā & eius districtū ci ſalmis uel extra dictā terrā & eius districtū ci ſalmis uel ſine, Item portantibus aquā ſponalē p uictu necessariā. Item colligentibus & portātibus personaliter de fructibus uineæ uel horti p quotidiano uſu. Item trahentibus ci bob? in ſmiſſis ultimis minoribus feſtiuitatibus tm ligna groſſiora & lapides magnos. Item forēſibus uenientibus ad hanc terrā & eius diſtrictū ci ſalmis uel ſine uel in ea aliquid undentibus. Item in caſu quo cōtigerit aliq̄ ſ. peniſſo ris feſtoq; eſſe in die ſori uel inundatio, tunc licet unicuiq; tenere apothecas aperras & uēdere & tres uenales portare cum ſalmis uel ſine libere & impune. ¶ Licet etiā in p̄dictis feſtis medertibotomari hoſtia ubi medicinæ fuerint honeſte tenere aperta & tres medicinales spo neceſſitatibus infirmoꝝ uendere. ¶ Licet etiā & in peniſſis feſtiuitatibus p̄terq̄ impriuis ſolēnioribus uias aperare & alia opa p̄cōſueta. p aliqua Eccleſia ſeu aliqua in ſtante neceſſitate facere impune petita ci Rectoris ſeu iudicis licētia & optenta. ¶ Prohibemus aute apothecas tenere aperras eo tpe quo rogationes fiunt & p̄ceſſiones per terrā uadunt porta. v. ſol. ¶ Dies aūt feſti intelligantur ui ginti quatuor horaꝝ numeꝝ da q̄ a ſero feſtū p̄cedēte uſq; ad aliud ſer. quo ſtellæ ſolitæ ſūt in cœlō appere. ¶ Licet & tunicuiq; in di ebus diebus feſtiuis uendere quoſcunq; fructꝰ ova caſeum aues pullos agnos edos pisces & alia aialia ſylueſtria. ¶ Ad p̄miſſa; aūt pœnaꝝ exactionem, p̄cedi uale atq; dimmodo feſtiuitates p̄dictæ fuerint per loca pub. terræ p̄dictæ cōſueta die ipſum feſtū p̄cedente pconitate feu banniende mādato nī Rectoris q̄s bānin faciat pœna. x. lib. p. qualibet uice qua cōtrafecerit. Exceptis diebꝰ dominicis & aliis Dñi nri Ieſu xpi & eiꝰ gloioſæ matris Mariæ Virginis & eius Apoſtolorū, quas banniri non oportere decernimus & absq; p̄dictæ bannimentis iugiter cuſtoriſab p̄missis pœnis iubemꝰ. ¶ Supradictaꝝ aūt oīum pœnaꝝ rum quarta pꝰ officiali inuenienti uel alias quo modolibet p̄cedenti & faciēti cē effectu pœnas in cōi deuenire debeat. Nec per Potellatem aut Priores aliqua cōcedi uel aut licētia in p̄missis feſtiuitatibus laborādi ſeu aliquod opus ſeruile faciendi p̄terq̄ in ultimis minoribus & in illis non niſi ex rationabili cauſa.

¶ De pœna euntium poſt tertium ſonum cāpanæ uel retinentium aliquem in hoſpitio uel taberna. Rub. III.

QVoniam ſcripturn eſt q. qui male agit odit lucem. Idcirco ad obuiādū multis criminibus quæ nocturno poſſiſſimē tpe cōmitti conſueuerunt. Statuimus q. ſi quis ſuetitinuētus ire de nocte p̄dictā terrā Sarnani & eiꝰ burgos ſine lumine accēſo uel ſine igne uel retinere hoſtiū aptū uel ſcalas de ligno ex tra domū poſt tertiū ſonū cāpanæ de cōi cōſilio q̄ ſ. pulſat de ſero & aſi ſonū cāpanæ alicui? Eccleſiæ q̄ pulſat de mane ad Aue Maria in. v. ſol. puniat. Exceptis ciuibus & redētibus extra dictā terrā & cuſto dibus de nocte. Et ſi aliꝰ ſic inuētus fuit aliās ſpona malæ cōditionis & famæ uel alr de aliquo crimine ſuſpectꝰ cuius reiiudicii ipſius Rectoris arbitrio remittimꝰ poſſit ipſe Rector & eius oſſiales dictū inuētū in palatio uel carcere detinere et p tota die ſequentem & demū pquirere & diligenter inue ſtigare q̄ quemcūq; modū ei melius uidebinut expediretur an recte furtū uel aliud crimē ſue rit cōmiſſum, q̄ ſi cōperti fuerit ſit urgens in diuiſſ & ſufficiens cōra talem ſic inuentū ſuper cōmiſſo crimine perſuaſa temp & cōſideratep ſonæ loci ipſi & criminis q̄ ea in ipſi? Recto ris prudētia remanebit. ¶ Si q̄s uero retinue rit aliquem de dicta terra uel in ea habitātem in hoſpitio uel taberna denocteinteller ctat ut ſupra in urgiori ſolidis puniat? niſi eſſet famulus uel domeſtic? ipſius hoſpatoris uel tabernarii uel niſi urgente & euidente neceſſitate id faceret. Quorum quidem bannorum ſeu pœnarum quarta pars ſit officialis inuenientis uel aliter in cōi pœnam uenire facientis.

¶ De pœna ludentium receptantiū & cū ludentibus contrahentium. Rub. IIII.

LVDI crimen ſatis deo deteſtabile & hominibus pernitioſum ſore arbitrātes ex quo terra cedes & blaſfemiæ quotidie exoriūtur. Decernimꝰ q. nemini in dicta terra & eiꝰ diſtrictu & ei extra licet ludere ad ludū Aleæ Azarri Taxillorꝰ Tabulaꝝ Cartaꝝ & cuiuſlibet alterꝰ ſnis ludiis quo pecuniæ uel res aliæ perderent uel uincerent cōra ſtatuens aūt pœna. y. lib. defi. puniat. p qualibet & uice qualibet tempore quo ludo ſeu hoc pſæ plaſtrellæ ſalutationis ſalutationis & aliis huiſmodi ludis q uirtutis ſeu fortitudinis alicuius ofdendæ gra ſierent. In quibus uſq; ad ſumnā. x. bonorū non ri. p qualibet ludente & qualiber die ludē te licet ad impune & nō ultra dictā ſummā ſub pœna p̄dicta. Excepto et q. ad ludū Tabularū & miphoꝝ licet aliqd potabile uel come ſtibile q̄ ſocto bononinoꝝ ualorem nō exce dat impune ludere inter eos cōludentes quo liber die ſi plateæ & i palatiis cōſiliū mōd & ſi bi cōſuetudi dūxerat cā ita q. cōtet & ſociales p dictæ inter eos cōſumentes alias ſit locus pœnæ p dictæ. ¶ Receptās aūt uel retinens aliquem ex dictis ludis phibitis ſcienter in ali qua domo trafanna porticu ceſſinna? poſſeſſione ppria uel conducta in lib. x. puniatur. ¶ Mutuās uero uel aliter cōrahens in dicto ludo, phibito uel tpe ipſius ludi ei aliquo ludē te ſimili pœna qua ludens puniatur & nihilominus pecunia ſeu rem mutuatā amittat & cōtractus ipſo iure ſit nullus. ¶ Retinens aūt limen uel cuſtodia faciens ad dictum ludum uel per alium ludens ſeu de ludo participās p incide as ſi ludere puniat. ¶ Et cuilibet licet accuſare p̄dictos delinquentes & denuntia re in ſcriptis uel ſine & habeat quarta partem pœnæ & teneatur ſecretus. Et quarta etiā de beatur oſſiali inuenienti uel exequenti & faciēti dictam pœnam cum effectu in commu ni deuenire. Et tales delinquētes ultra pœnas ſupra expreſſas p tres dies cōmunos in carceri bus cōis recluſi detineātur pœna rectori uel oſſiali pmiſſa non obſtantib. xxv. lib. ¶ Et ne communitas in quarta accuſatoris deriuadetur quam plerunq; oſſiales in his & ſimilibus caſibus ſibi ſub prætextu ſecreti accuſato ris applicare conſueuerunt. Volumus q. oſſitialis ipſe ad requiſitionem Priorum uel noſtri Syndici teneatur propalare duobus de ipſis Prioribus quos aliās ad hoc elegerint & enam Cancellario ſub fide eoꝝ iuramēti de eo ſcre to retinendo nomen ipſi? accuſatoris a quo & ipſi cum iuramento perquirant & intelligant an ipſe accuſauerit uel ne & quartam p̄dictā cōſequtus fuerit uel cōſequi intendat. Et ſi ſe non accuſaſſe medio iuramento reſtatus fue rit oſſitialis nil de ipſa pœna confequatur ſed tota deueniat eoꝝ & ſi q̄ud receperit reſtitue re cōi compellat. ¶ Et idem obſeruari decer nimus in omnibus aliis caſibus in quibus per hanc noſtra ſtatuta certa pars pœnæ accuſatoris et etiam ſecreto attribuerit.

¶ De pœna portātium arma & ſuſpientium ali familiā & nō p̄mittēs ſe iuuari. R. V.

ITEM ne ex frequenti armorum delatiõe homines ad ſcādala & rixas audatores & p̄pudores reddant. Statuimus q. nullus cuiuſcunq; ſtatus qualitatis & cōditionis exiſtat iuxta tenorē breuis olim ſeelicis recordationis Innocētii octaui Pōtificis maximi deſup emanati & in hoc ſtatuto q̄uolumine inſerti aude at uel præſummat arma portare tā offendibilia q̄ defendibilia in manu uel ad las? uel aliter quomodocūq; p terrā Sarnani & eiꝰ burgos uidelicet in plateis Eccleſiaſtis ſeu ſtratis por titis ſtratisq; ſtrafannis logiis palatiis noſtri cōis uel in aliis locis publicis dictæ terræ aut in aliquo p̄dictorum locorum arma renere. Si q̄s ãt contrafecerit ſi quidem portando arma offen dibilia in pœna quinq; libraꝝ. Si aūt defendibilia in pœna 2 duaꝝ. lib. de ipſo facto ſcurrat. p qualibet uice & qualiber petio armoꝝ. Exceptō niſi ea portarer uel teneret ad uēdēdum uel ad la adaptādū uel iter uſū rediret ad dictā terrā a uillis uel locis eidē uel ab aliis locis extra eius territoriū. Id niſi eo tpequo fieri poſſunt eāpanæ cōis ad arma donec cōſtterit pu?? fa cti bānimēti q. ultenꝰ arma nō portētur. Itē niſi talis differens ſeu detmens set cuſtos ſeu deputatus de armata q̄ fieret p cōe p̄dēdina rū ſeu qualiberalio tpe. Itē niſi per q̄ſale con

silium foret eidem ex aliqua rationabili causa concessa licentia arma deferendi. ¶ Pro quo libet autem cultello ad panem incidendū apto uel moderatorio longioribus uno palmo cōi & acutis in sol. quatraginta puniatur. ¶ Pro minoribus uero uno palmo uel de mensura unius palmi tantum deferens nō teneatur ad pœnam. ¶ Item q. aufugiēs ante aliqué officialem eius familiam dum uadunt perquirendo pro armis uel non permittēs se nimiū seu perquirī puniatur perinde ac si arma offendibilia maiora portaret. ¶ Item deferens arma uenenata uel in eis ponens uenenum uel quo cunq; modo uenenū sa faciens pœna quatuor pli puniatur. Et in quolibet predictoꝝ casuū de nocte intellecta ut supra pœna debeat duplicari. Et per quam in cultello & moderatorio prædictis. Et licet unicuiq; deuniuersa & acculatæ & habeat quartam partem pœnæ & ceteraꝝ fecerint. Et si officialis uel familia fuerit in tentor etiam absq; alia apprehensione dummodo de pœnam cō effectu fecerit in cō deuenire quartam partem pœnæ, cōsequatur. Et ut ma in omnem casum deueniatur in communi. Excepti forensibus quibus impune licet dū sunt intransitu arma deferre. ¶ Volumus autem omnes supradictas pœnas exigi de facto & sine aliqua remissione.

¶ De pōderib? & mensuris. Rub. VI.

ITEM ad comprimendas quorundā fraudes quibus uendendo & emēdo falsis & nō iustis utuntur ponderibus & mensuris. Decernimus q. pondus libræ marchi & ubbi sit talē quale hactenus fe nsuram fuit. Et libra integra tur duodecim uncias & uncia octo octauarum. ¶ Rubbum uero uiginti octo libr. ¶ Mensura panoꝝ lanæ tam ad brachium oꝝ munis designatum in ferro existente in logia Dominorum Priorum. ¶ Canna cū qua mē furantur panni lini sit trium brachiorum panni lini. ¶ Brachium autem lini sit manus brachio panni lanæ in uno terzio. ¶ Canna autem cū qua mēsurantur terra sit decem pedū ad pedem communis designatum in ferro dictæ logiæ. ¶ Modiolus cōtinet ex duodecim tadias. Et quilibet tladius sit octo cannarum & unius terzi. ¶ Mensura bladi & aliorum fructuū sit talis uidelicet q. salma cōsistat ex octo butinellis. Butinellus autem ex sex coppis & Butinellus sit realis prout conseuatus in lapide existente in platea cōis. ¶ Quartus cōsistat ex duobus Butinellis. ¶ Sacchus autem ex quattuor Butinellis. ¶ Staruim? etiam & alia pini curatiorēs ac etiam legumina possint pro arbitrio uendi ad quācunq; mensuram.

¶ Mutuum olei cōsistat ex octo pintiis. Cadarola uero ex duobus pintiis. Pintius ex quatuor lo gliciis prout erant de prædictis mēsuris Raminis nostri cōis. ¶ Salma uini con stet ex triginta sex peticiis. ¶ Forma autem & mensura laterum quatrello rę planellarum & coppoꝝ fiat & fieri prout designata apparet in muro & celebr. S. M. de platea. ¶ Ponde ra autem quibus fal uēditur sint illa eadem ei quibus alię res uenduntur. ¶ Teneatur aūt quilibet retinere dicta pondera & mensuras ad iustas & bullet? assignatas nostri cōis singulis sex mensibus infra sex dies a die instituti nostri Rectoris pœna. x x. sol. pro quolibet pōde re seu mensura. ¶ Vendentes autem cum dictis pondenbus seu mensuris non iustis pœna prædicta puniantur quarum pœnaꝝ quar tam partem debeat deceminus officiali inuenienti & reliqua sint cōis & simili pœna puniāt tur contra facientes in aliquo ex præmissis.

¶ De non faciēdo quid turpe in muro communis. Rubr. VII.

IN muro communis & in circuitu dictæ terræ nemini licet habere dificoperturn pinnarum in muro uel coacum & his similia pœna. xl. sol. & nihilominus ad eorum remotionem compellantur. ¶ Nemini etiam liceat p̃ per portas cōis per unam cannā bructarum ali quam facere uel proiicere pœna. xx. sol. ¶ In muris autem & turribus dictī cōis aulli penitus sum fit arcum facere uel ligna imittere uel alio quocūq; mō appodiare aut eos occupare seu in eis aliud facere absq; expressa licentia gnalis cōsilii q fuerit optēpta q uatuor prees de q pœna. xxv. lib. den. ¶ Proferm? aūt. 8. uisi pub. cuilibet facere liceat spume dummodo fit iuratū & ultra tenū partem ipsius uiæ se nō protendat uel occupet sub dicta pœna.

¶ De uiis pub. & uicinalib? purgādis manus tenendis & non occupandis & fontibus cōmunis. Rub. VIII.

ITem q̃n multi rei pub. iteref. uias pub. p̃ gs cuiq; ad res suas patear accessus manuteneri & a nemine occupari. Statuimus q. oēs uię & strate pub. tā intra terrā q extra manuteneant & p̃seuent in eas debra latitudine & pt antiquiuus fuerūt cōstitute & ater minent & ater minate manuteneant. ¶ Ne miniq liceat aliqui p̃sonę occupare in toti uel in ptem aliqua uiā uel aligd in ea facere p q̃ eius tlus quoquomō impediāt' pœna. x. lib. defi. & in decupati tela ex & factū destruat & ipri stinū statū reponat sub dicta pœna. ¶ Itēq; nō hās uię extendi ad aliq̃ eius possessione teneāt, uicin? ut uicini tendere p loci magis accomodatū & minus uendenti dānosum nisi p̃to declarādo p duos bonos uiros cōes eligendos. ¶ Item q. domini uel uicini dictæ possessionum extra dictam terram teneantur uias per quas ipsi habent accessum ad eorum possessiones aptare manuteneredictare & soueos iuxta ipsas facere put expediens fuerit & aquā in eas nō deniare fed eam p̃rata p eas possessiones fupportare pœna. xl. sol. ¶ Et dñi domoꝝ intus terrā existū tenentes uias strataꝝ pub. teneāt eas sic aptare mūdare pur gare manutenere & q uatenus opus sit rematcionare sub dicta pœna. xl. sol. saluo q. p̃mi dationē & purgatione nō facta pœna sit q̃q sol. ¶ Vbi aūt p uias cōis iri no possit licet unicuiq; impune p loualitet & cā aliabus ire & trāsire p possessiones uicin à ipsi uiæ. ¶ Nemini tñ licet a dcās uias fodere laborare de gua strate uel ipedire pœna. x. lib. ¶ Item decerni mus q. nostrę Pūs tpe actiuo faciat quolibet die Sabbati & ęt quolibet die p̃cedente festū Pascatis utriusq; uidelicet ad resurrectionis & Penthecostes Ascensionis Corpis xpi ad ilium pticia & natiuitatis Beatæ. M. V. publice bā nire q. ede & dcta terra & hitates in ea dēnt p toꝝ illā die mādasse purgassent & post assejuiā eius domi & oēm in mundiā & obstaculis remouisse pœna. xv. sol. ¶ Et finalē bānimen ti fieri faciat pę hyemale de glatieb? rūpēdis añ cuiuslibet domū sub pœna p dicta p quarta pte officiali inuenienti uel exequēdi applicanda. ¶ Item q. pontes communis manutenerē tifieri & refici debeant per cōe dictæ terræ.

¶ De pœna facientis uel proiūientis aliquam bructuram in stratis & uiis publicis uel platei is uel in personam alicuius. Rub. IX.

ITem statuimus q. nemo bructurā aliquā faciat uel aliquam faceri bro d'quel cinera ti terr'& cauatiui ffterquilinii letamen & his fimilia, pintis uel coria fetida extēdat in uiis publicis uel uicinalibus porticibus uel platei is intra terrā uel eas incōberet pœna. x. sol. & nihilominus ad remotionem ,pdictoꝝ, de facto cōpellat'. Si aūt ex illi manda ,pdictione fue rit facta p̃sona alcuius uel eius pani. Si q̃dem ,patiēs id studiose & alio iniuriādi fecerit : lib. x. puniat' & ad dānī illati emen dationē in duplū illi teneat'. ¶ Si aūt studiose nec iniuriose fedi admirtēter & ioculāter id factū fuerit in sol. xx. ptiat'. Et eadē pœna puniat' ,patiēs aquā uel aliquā imundiā supra domū alteri? uel intus domum. Si quis uero aquam eiuꝝ uel iuuem uel aliū' q̃d liquidū nō detuꝑās fea maculans in pannos seu p̃sonā alterius peccerit. Si iniuriose in sol. c. Si aūt inaduertēter in sol. x. puniat'. ¶ Si at tiocose factū fuerit & ille contra quem fuerit ,pectū ad iniuriā nō re uocauerit ad pœnā aliquā nō teneat'. Si aūt reuocauerit in dimidiā dictæ pœnaꝝ puniatur. Et in quolibet dictoꝝ casuū officialis inuē tor uel pœnam faciens cum effectu deueniri in cō q̃ntam pœnam dictaꝝ pœnaꝝ lucrē'.

¶ De pœna extrahentiū giffas de p̃sessione alterius. Rub. X.

GIffas extrahens de cāpo seu p̃sessione alterius i pœnā incidat ipo fcō. ex. sol. & de hoc stet iuramento accusatoris seu dñi cuiꝰ uno teste & nihilominus dānnum si q̃ ex tali extractione sequtum fuerit patiens reparatur & emendet.

¶ De cursu aquæ pluuialis & antrone seu fouea nō purgādo. Rub. XI.

CVrsum aquæ pluuialis uel stellicidiorū seu alterius aquæ cōsueti a. x. annis ert

nemo in piudicijs alterius mutet deriuet uel de former et poena. x. lib. ¶ His cursis assp domi uel possessione alterius no eo ndpediat nec ali qs in eo bructura seu aliud ipedimentu faciat uel, piuitat nec repleat poena. xl. sol. Et si cõtigerit aliqué à dromissi & fouerit uel cuniculi cõsem esse inobseruati uel ipediti possint bitrs, pres in pdictis ad petitionem uniusipsop; cõpellip Prætem uel offalem ad purgãdũ matonandũ murandum aptandum & dilgomborandum prout ipsi R. rector iuibebiunt expedire.

¶ De arrificibus & aliis fraudem committen tibus in eorum arte. Rub. XII.

ARtifex uel alia pson a cõmittens fraudẽ in aliqua re uenali ualoris duoꝝ flor. uel abinde infra utputa smiscendo aquã cũ uino uel fabã uel ordeũ cũ grano & his similiasi q dem res uenalis fraudata & res cũ qua fraudata fur fuit cõmittentis dictã fraudem & nõ esset alienata puniat in sol. c. Vbi uero esset alienata in lib. x. puniat & nihilominꝰ pñs restituatur eꝛ ptor duplicatũ & talis res alienata cõbꝛat & penitus dilpergat & reperiet, Admonendo supra puniatur poena iposita supra in pcedente libro in statuto de falsis.

¶ De panificulis tabernariis & hospitatoribus. Rub. XIII.

PAnis in dicta terra & eius districtu non uendat nisi prius fuerit affectatꝰ p offi les & affectatores cõs & nisi ad pondus poena grossi, p qualibet untia panis & qualiber uice g affectatores singulis an, in generali consilio deputat debeant. Excepti tabernariis & hospitatoribus q̃bus licebit panẽ nõ affecta ti ipsum forensib⁹ nõ hitantibus Idcirco ut dere. ¶ Itẽ tabernarii hospitatores utinum & oleũ uendẽtes admoniti teneãt ipos; uasa cũ ipsis dcm uino & oleo uendẽdis retinere adiusta ta & sigillata sigillo pũblico nri cõs & nõ alia uasa in loco ubi uinũ & oleũ uendit; nec in eis debeãt aquã retinere poena. x. sol. in quolibet pradicto; casu nisi effent uasa maiora duoꝝ pintiũ uel flaschi amphiale; craterestur ceti seu alie malleatiæ de uitro quinq; pocrati quarta pars offali inueniẽti & cõ effectu facẽ ti in cõi deueniri ipsam pœnam debeatur.

¶ De molariis fumariis purgatoribꝰ follatoribus testoribus & cõtiatoribꝰ. R. XIIII.

ITem statuimus q̃ mollarii follatores purgatores textores cõciatores tentores lutores & fumarii teneãt & debeãt pro gẽbꝰ eorũ ad ferri eos opus iparariti & alerius uicem nõ tollere poena. x. sol. & uice qualibet. Ac ẽt bñ fide rac diligenter eoꝝ offiñ exercere poena. xl. sol. cuilibet cõtrafaciẽti & nihilominꝰ dãn in duplũ patienti reficere teneant. Et si molarius insufficiẽt ad macinãdũ bladũ alteri⁹ in mola nouiter bachata nõ pri⁹ in ea molato bladũ ipsius molari mensuræ faltem tricesimæ poꝑ puniat poena. xl. sol. Et si cõtigerit aliqd dubiũ occasiõe alicui⁹ pdictoꝝ exoriri stet declarationi uniusuel duoꝝ in arte illa peritoꝝ ritabus cõiter eligendoꝝ. ¶ Teneãtur q̃ nominati artifices de custodia usq; ad duos dies p̃xios uj molarii postq̃ farina fuerit molata seu macinata follatores postq̃ pañ⁹ fuerit latus. Purgatores post panni purgationẽ. Et tintores postq̃ pãnus fuerit tinꝰ restores post q̃ pannũ texerint cõciatores post coꝝãẽ cõciati. Et tutores postq̃ uestẽ cõsuerit. ¶ Fumarii aute de custodia teneant̃ per q̃nq; heres post panem decoctũ. ¶ Decernimus etiã q̃ molarii teneant̃ farinã in pondere nõ dimin tan restituere. Q̃ si fre ddideritminus iuste põdere teneant̃ p̃ qualibet untia unã libr̃ã. p̃ qualiber centinarano nõ solũ ad arendã seu restitutionem sed etiã ad pœnã dueñ. sol. p̃ qualibet libra de quo Notario pesẽ cõs reponder ranti plena adhibeat fides. Præterea ordinamus seu statuimus q̃ si quis uel quæ ex gẽte nostra cõiuncta uel ne pesẽ cõs fuerit. xxv. lib. grani bonꝰ puri & cribellati de quo sufficiẽt debeat his quimi nus debito pondere reportauerint. Q̃ uod si dictam granũ quantitatem continue retinuerint pœna uiginti solidorum incurrant. p quo libet & uice qualibet cuius quarta pars offitia li inuenienti uel facienti pœnã in cõi ct effectu deuenire debeatur. ¶ Decernentes etiam q̃ dictimolarii aliquam quãtitatem bladi in molendino recepturi uel molere non debeant ni si pri⁹ habita de eo bullecta manu Notarii pesẽ & ẽ stampata signo nostri collectoris pœna decem librarum dicto molario contrauenien ti & uice qualiber.

¶ Quod priuilaiti uel iniuriosum aliquid nõ fiat de uerfatorio & cauante terram alienam Rubrica. XV.

STatuimus q̃ uerfatorium priuilaiti⁹ mum torũ uel alia d̃ fe hñ iuxta fuũ conuicinũ teneat̃ quilibet ipsoꝝ talẽ sui q̃ exinde alio, cui fuo uicino uel trafeuntibus per uiã uel ipsis uiis aliqué fetor & bructurã imũditiã uel nocumẽtũ nõ inferat poena. xl. sol. p quolibet uicem & nihilominꝰ dãn in duplũ patienti reficere teneant̃. Et si molarius insufficiẽt ad macinãdũ bladũ alteri⁹ in mola nouiter bachata nõ pri⁹ in ea molato bladũ ipsius molari mensuræ faltem tricesimæ poꝑ puniat̃ poena. xl. sol. Et si cõtigerit aliqd dubiũ occasiõe alicui⁹ pdictoꝝ exoriri stet̃ declarationi uniusuel duoꝝ in arte illa peritoꝝ ritabus cõiter eligendoꝝ. ¶ Teneãtur q̃ nominati artifices de custodia usq; ad duos dies p̃xios uj molarii postq̃ farina fuerit molata seu macinata follatores postq̃ pañ⁹ fuerit latus. Purgatores post panni purgationẽ. Et tintores postq̃ pãnus fuerit tinꝰ restores post q̃ pannũ texerint cõciatores post coꝝãẽ cõciati. Et tutores postq̃ uestẽ cõsuerit. ¶ Fumarii aute de custodia teneant̃ per q̃nq; heres post panem decoctũ. ¶ Decernimus etiã q̃ molarii teneant̃ farinã in pondere nõ dimin tan restituere. Q̃ si fre ddideritminus iuste põdere teneant̃ p̃ qualibet untia unã libr̃ã. p̃ qualiber centinarano nõ solũ ad arendã seu restitutionem sed etiã ad pœnã dueñ. sol. p̃ qualibet libra de quo Notario pesẽ cõs reponder ranti plena adhibeat fides. Præterea ordinamus seu statuimus q̃ si quis uel quæ ex gẽte nostra cõiuncta uel ne pesẽ cõs fuerit xxv. lib. grani bonꝰ puri & cribellati de quo sufficiẽt debeat his quimi nus debito pondere reportauerint. Q̃ uod si dictam granũ quantitatem continue retinuerint pœna uiginti solidorum incurrant. p quo libet & uice qualibet cuius quarta pars offitia li inuenienti uel facienti pœnã in cõi ct effectu deuenire debeatur. ¶ Decernentes etiam q̃ dictimolarii aliquam quãtitatem bladi in molendino recepturi uel molere non debeant ni si pri⁹ habita de eo bullecta manu Notarii pesẽ & ẽ stampata signo nostri collectoris pœna decem librarum dicto molario contrauenien ti & uice qualiber.

¶ De lino blado calcinari gurgiter & stramine. Rub. XVI.

ITem statuimus q̃ nemini liceat linum bladuẽ canapã & his similia baptere uel tri turalere in rus dicti terrã Samanii spe nõ suspecto poena. xl. sol. ¶ Lauatorii coriorũ uel tu raminis calcinare siue gurgũ nemo int⁹ dictã terrã faciat sed factũ destruat poena. xl. solido rum. ¶ Q̃ libet reponens stramen in dicta terra teneatur ad petitionẽ cuiuscũq; uicini fa ciẽdare de dãno in futurũ contingẽte dicto uicino refutando occasione ignis q̃ forte cõ burere et dicti stramen & domũ uicini. Q̃ si fas dationem fuerit nõ p̃stiterit illud stramen re mouere teneatur pœna decem librar; & nihi lominus ad illud remouendũ cõpellatur.

¶ De aucupatibus uenatibus uindemiatib⁹ & portatibus uuas de uinea. R. XVII.

STatuimus etiã q̃ liceat cuilibet impune aucupari & uenari quolibet blado a Ka lendis Martii usq; ad medietã mensem Aprilis & in aliis possessionibus prædict̃ in hortis cãneti & uineis dum in eis sunt uuæ uel acrescãt nisi sibi prohibitum extiterit per Dominũ uel laboratorem coptumariũ cõductorem uel usufructuarium. ¶ Nemini autem liceat uin demiare usq; ad Kalendas Octobris nisi per Priores una cum consilio credentiæ aliud hu rit deliberatum uel licentia sibi cõcessa poena cẽum solidorum. ¶ Q̃ uelibet persona por tãs de uuis suis uel aliis in cuius domo stat uel habitat ultra duos racemos puniat̃ in quinq; solidis pro quolibet racemo excedente dictũ numꝰ. Et in pdictis q̃libet offalis possit p̃ tuen tione, perdere & habeat quarta pr̃ pœnæ.

¶ De non faciendo bructurã iuxta Ecclesiã uel pictura uel domos cõs. Rub. XVIII.

ITem statuim⁹ q̃ nemo faciat uel proiiciat bructuram immunditiem uel turpitudinẽ aliquam in Ecclesia uel pictura uel domibus communis uel claustris earumdem uel iuxta eas per unam cannam pœna uiginti solidorũ & nihilominus ad remouẽdũ eã de cõpellat̃.

¶ De arboribus sepe & lama. Rub. XIX.

ARborem habens in possessione alteri⁹ teneatur Domino possessionis uendere iusto pratio declarãdo per duos bonos uiros communiter eligẽdos. ¶ Habens autem ali qnam arborem uel sepem iuxta possessionẽ uel domum alterius cuius arboris rami prote derentur supradictam possessionem uel do mum teneatur ipsum fepe ronchare & ramos quatenus se protendẽt incidere infra tres dies a die requisitionis etiam extraiudiciarijs perso

uigini solidorum. Et nihilominus liceat domi no possessionis elapso dicto termino impune incidere & similiter seperochare. Et incidi & ronchari facere. ¶ Addentes etiam q domino ipsius domus & possessionis supra quam dicti rami se protendunt liceat fructus ipsius rami existentes colligere & pro se haberelibe re & impune. ¶ Item nemini liceat plantare sepe nisi dimisso uno pede manustnec etiam alicui liceat plantare aliquã arborem iuxta do mum alterius per quinq; pedes: iuxta autem possessionem alterius per tres pedes & prope alterius unieam per decem pedes similes pos na quatraginta solidorum & nihilominus ips sam arborem alter & ut praemissum est plãta tam remouere compellatur ad instantiam ipsi us uicini infra quinq; annos a tempore ipsius plantationis numerandos quo tempore elapso uicinus ulterius non audiatur.

¶ De non laborando iuxta terminum & li mitem alienti & de tribulis fossa celata & esca in suo posnenda. Rub. XX.

DEceminus q; iuxta terminũ in cõfinio positi per medii pedẽ ad pedẽ manus nemo laboret pena uiginti solidorum. ¶ Li mitem alienum nemo fodiat ligonizet uel alit ter deguastet pena centum solidorum. ¶ Si quis autem foderit prope limitem alienum ita q ex sua cauatõe seu p illo laboritio limes alie nus subtaminet uel derepertur soluat solidos quatraginta. Et ad probationem subtamatio nis seu deripationis sufficiat aspectus loci. Et praesumatur limitem fodisse deguastasse seu subtamasse uel deripasse de cuius fuerit terra a pede ipsius limitis seu fossus ipsum limitem Et Rector possit illum cuius est terra a pede limitis laborati deguastati seu deripati ad solu tionem pennae de facto compellere continua ter per aspectum & praesumptionem praedi ctam non obstante q. aliter non probaretur. ¶ Decerninus etiam q. neminiliceat in suo uel alieno tribulos clauos & his similia immitte re uel sossum celatum facere nisi prius sub 9 bannimentis diuersis temporibus publice fa ctis. In quibus noeficeret talem in eos pos sessione praedicta fecisse uel posuisse pena quatraginta solidorum & si occasione praedicta aliqua persona seu animal aliquam lesionem pateretur puniatur perinde ac si talis per sona uel animal offensa fuisset cum armis a ta li contractacente. ¶ Item si galline & alii pul li alieni damnum inferent in hortoinuenient possessione alterius propria uel conducta seu ad laboritii terenca: liceat eidem facta prius notificatione domino gallinarum seu pullo rum ponere & imminere in dicta uinea hortoi seu possessione uolatum seu uirtum & aliud si mile libere & impune & absq; aliqua dãni ex hoc forte euenientis emendatione.

¶ De poena facientis animal fumm ab alio coiri contra domini uoluntatem uel in to cis publicis. Rub. XXI.

DEceminus etiam a subitiens alieni ani mal contra Domini uoluntatem ut cum fuo uel alieno coeat. Siquidem greffum in fo lidis centum. Si minimum in uiginti puniatur & nihilominus damnũ domino animalis coe untis in duplũ refarcire uel ftallaticum in du plum dicto Domino soluere compellatur. ¶ Si quis autem fecerit unum animal cum al tero in locis publicis dicte terre coire in foli dis uiginti puniatur.

¶ De macellariis seu beccariis. Rub. XXII.

STatuimus q. Priores qui p tempore fue rint in dicta terra teneantur quindecim dies ante festum Pascatis Resurrectionis Do mini nostri Iesu Christi fieri facere banniri en faltem tria diuersis tamen diebus per loca publica dicte terre & confierra de uolentibus macellum seu becchariam facere in dicta terra pro uno anno proxime sequente ufque ad Carnisprium inde proxime sequturum cõ parent coram ipsis Priorib9 cum eorum pa ctis quoniam pro meliori foro & melioribus pro ipso communi pactis offerentibus dabi tur. ¶ Quæ beccharia demum tempore quo ipsis Dominis Prioribus & generali Consilio uidebitur magis conditionem pro utilitate com munis transfacterur in dicto Generali Consi lio meliorem conditionem & meliora pacta offerenti cum fatisfatione. Et si contigerit in casu dubio disceptari qui meliores conditio nes pacta uel capitula pro communi obsu leritlibere Rectoris & Priorum declarationi sterur. Liceat tamen unicuique pacta & capitu la sua dare corrigere declarare minuere adde re minuere & emendare dummodo ipsa beccharia fuerit trasfacta. ¶ Et ubi nullus comparue rit ad offerendum ad bannimenta praedicta tunesit in declaratione Cõsilii Generalis an ue lit q. similiter banniatur aut q. pactat' omni bus facere uolentibus ipsas carnes aut mitte re pro aliquo forenseq; uenitat ad macellandũ in hac terra aut aliter prouidere pro ut sibi uis fum fuerit. ¶ Nemini autem liceat postqui dicta beccharia fuerit trasfacta carnes in di cta terra & eius districtu facere causa uenden di seu uendere pena uiginti librarum p quoli bet contrafaciente & qualibet uice. Excepta carnibus alicuius animalis infectinuel non sa nidopatiuel suffallatis & carnibus maraconq; quæ fieri & uendi ualeant libere & impune in locis confuetis dictæ terræ præterquam in ip sa beccharia communis & similiter exceptis carnibus hyrcinis peaudis & caprinis. De qui bus quidem carnibus exceptis nõ minus seu li bris pro qualibet hominino & argento dari debeat & plus & minus prout in Consilio cre denti fuerit or dinatum pœna quinq; solido rum pro qualibet uncia quam minus dederit pro quarta parte offitiali applicandæ & præ ter carnes agnorum & capreitorum emotis põderis uiginti librarum quæ possint per qui libet uendi ad quantum. Et præter carnes co cetas salatas & siccas ac etiam q; omnibus lice at a Festo Pascatis Resurrectionis inclusque usq; ad Festum Sancti Venantii & in Vigi lia Natiuitatis Domininostri Iesu Christi ca tibus sequentibus & uno præcedente. Et in uigilia Assumptionis Beatæ Mariæ de Mense Augusti cum duobus diebus sequentibus carnes cuiuscunq; generis libere & impune fa cere & uendere iuxta consuetudinem hacte nus obseruatam. ¶ Teneatur autem Ma cellator seu Bechanius communis in macello habere de carnib9 ad sufficientiam & dare & nendere omnibus petentibus in quocunque membro ibi existente & nulli remouere pœna decem solidorum pro qualibet & uice quali bet. ¶ Et si pœta carnis esset iam uendita non teneatur amplius in dicto macello uel alio loco eius patenæ sub dicta pœna. ¶ Te neatur etiam dicti Becharii copiose tenere & habere de carnibus bonis & sanis tam castra tinis q; porcinis & agninis non minoris pon deris uiginti librarum tempore tamen con gruo uidelicet castratinas omni tẽpore agni nas usq; ad mensem Iulii porcinas a Kalẽdis Septembris usq; ad Carnisprium indummo do dicti agni retineare dentes lactarolos & non aliter. Quinimo agni non retinentes re putentur mõtoni uel pecudes. ¶ Vitellinas ad minus in uigiliis & festis Assensionis Pen thecostes: Sanctæ Mariæ de mense Augusti omnium Sanctorum: Natiuitatis Dominiin in Kalendis Ianuarii & in Carnisprium cum tribus diebus præcedentibus & ultra dicta tẽ pora ad minus semel in qualibet mense. ¶ A festo autem Pascatis Resurrectionis usq; ad festum omnium Sanctorum in diebus Iouis & in diebus præcedentibus uigiliis & in die Carnisprium Becharii post uesperas non com pellantur aliquod animal interficere. ¶ Te neatur etiam dicti Becharii omne animal an tequã occidant & tendant offendere alicui of fitiali dicti Rectoris sub dicta pœna pro quo libet animali. ¶ Nec possint uendere de car nibus castratinis uel porcinis antequam exti terint per dictum offitialem usæ & figillatæ in quolibet quarto sub dicta pœna. Et omnes carnes ocsilas habere debeant non coopertas nec in aliquo reclusas fed appartẽr & exti denter in macello ad uisum conspectum om nium adtantum pœna uiginti solidorum. ¶ Nec aliquas carnes infectas uel non sanas in eorum macello habere uel uendere præsu mant & maxime yroellosos fessonarios ca ftratos gyallos non refectos fbronzolosos imperigolos uel habentes bifolam pœna cẽ tum solidorum pro qualibet animali. ¶ Nec alia pondera retinere in dicto macello aut ea eis uendere audeant ꝙ tam æquis & iustis fibi per nostrum commune assignandis sub pœna prædicta. ¶ Bilances similiter æquas & iustas debeant continue retinere sub dicta pœna centum solidorum pro qualibet uice.

¶ Iustum q; pon dus dare debeant unicuiq; sub pœna vigint; solidorum pro qualibet un cia qui minꝰ dederint. Et empton ad restitutionem eius quod minꝰ dederint in quarta parte tenentur. ¶ Credantur officiali inueniri uel ipsi emptores eorundem una cum uno alio incontinenti respondentes cum iuramento. ¶ Interiora autem seu ventraminia bestiarum uidelicet eparipulmon et omnitrahantza eo rum ueendanꝫ ad pondus duobus denarijs minus ꝙ carnes exteriores pro qualibet libranꝫ et secapita et pedes usq; ad genua & alia uiscera bona uendantur ad oculum iuxta conuentionem emptoris & uenditoris pœna vigintisolidorum si aliter in aliquo prædictorum casuum fuerit contra factum. Excepta capicibus porcinis que possit pro ianctis carnibus porcinoꝝ non immensis fed congruis & honestis ad pœdus uendi. ¶ Liceat tamen dictis Becharijs tardi grossum sine offibus & aliqua mistura odere uolentes mere, p duobus denarijs pœus liber libra pro qualibet uendantur alie carnes per cinꝫ pœna quinq; solidorum pro qualibet & uice qualibet. ¶ Nec liceat dictis Becharijs emere retinere seu remere facere aliquæ res carpe a mmentorum, uel rem, seu fe mmel per eudem durante tempore conductionis dictæ becharie pœna quatraginta solidoꝝ pro quo liber dictorum animalium & uice qualibet.

¶ Teneantur q; etiam dicti Becharij bachæ domum & stangas ipsius becharie habere et tenere aptas & purgare eas expensis. ¶ Posse sintq; dicti Becharij uendere capritos minoris ponderis uiginti librarum alias ire repute tur ad quartū uel ad pondus prout eis liberit dummodo habeat de aliis carnibus supra nominatis nec infient eum flatoneo replenante nes seu regnonos pinguedine nec grassia appo nat. ¶ Nec bruchuri flercora carnes eor supras corrua uel sanguine facias uel procias in plateis uel uias publicis uel in bacis seu aliis locis Becharis uel illis propinquiores in eis ecoia spidant sub pœna quinq; solidorum & ad soccandandum & extaqu dum animalia teneantur & subponantur uias aliquod conservatum ubi sanguis & alia putredo defluat & collegatur ita q; loca publica & becharie sanguine uel putredine non sedetur sub pœna prædicta. ¶ Permittim9 autem in dictis locis dictis macellatoribus comburere & foccenare aore & prope banchas eorum uel poreos deputare. ¶ Teneantur dicti Becharij quibus dicta becharia extiterit tra factata per se & non per aliquem fubstitutum macellare seu carnes uendere pœna decem librarum denariorum ꝙ qualibet uice qua cōtrafecerit nisi talis substitutus fuerit prius in generali Cōsilio approbatus. ¶ Nec præsumantur uendere unam maoreiem carnium pro alia & unꝰ genus carnis pro alio pœna quatraginta solidorum ꝙ qualibet uice. Et in qualibet prædictorum casuum pœdatur pœna decem librarum & accusatorem & credat soli officiali inuenienti & accusatori cum uno tamen teste qui teneatur fecerus & officialis inuentor habeat quartam partem superdictarum pœnarum. Et si is præmissis fuisset negligens decem lib. pœna puniat.

¶ De pœna facientium bruchuram in fontibus uel eorum muris uel conductis sumpendo. Rub. XXIIII.

ITem statuimus acq; decernimus q; nemi niliceat immunditiem seu bruchuram aliquam facere uel proiicere in fontibus quibuscunq; & consensu nostri cōmunis & incisariis & puteis quatuor ecclesiarum & particularium personarum dictæ terræ uel inea aliquid immittere uel proiicere p q od aqua corrūpat seu aliter detūpet seu in eis putrescere uel in fanā limitem accidi & quod simile laureat in fontibus ubi equi & alia animalia bibere solet pœna cuilibet contrafacienti & uice qualibet centū solidoꝝ & nihilominꝰ ad prædictorum mundationē & purgationem de facto cōpellant. Si quis autem reperiet fregere uel aliter quo cunq; deguastauerit muros dictos, fontū conseruas, cisternas, & puteos, uel aliquē ex eorū dictis aperuerit uel alibi ꝙ in eis aquā aerint incidat ipso facto in pœnā. Lib. & nihilominꝰ ad restaurationē & reformationē eius qđ fuerit factum ruptum seu deguastatum penitus & de facto astringatur.

¶ De pœna extrahentis aliquod genus bladi uendentis forensi. Rub. XXIIII.

ITem ut nostri ciues & incolæ cum maiore uberate uiuere ualeant. Statuimus q; nemo audeat uel præsumat frumenta seu bladia cuiuscūq; gñis uel leguminis aut farinas extra nostrā terram eius q; territorium extrahere uel exportare uolentes id ere audeant uel quouis alio mō alienare. ¶ Qui autem contrafecerit, p qualibet salma seu incarcatura libb. quinquaginta puniatur fine remissione & blada mula cum animali super quo portauerit pacto incidat in commissum & nostro cōmuni applicetur. ¶ Et ut de præmissis fuerit de fiat inquisitio decernim9 q; quilibet de nostra terra & eius officiales pollint de præmissis inquirere & reportos uendere portare uel alienare nostro Rectori denunciare. Portantes seu tem capere & arrestare ualeant & salmas cum animalibus ad curiam nostram deducere & p eas, eos & solem habere quartam partem eōs sequantur de omni eo quod in communi eorum occasione deuenerit. ¶ Et præsumant exaratrum portare si fuerit inuentus ire per loca & itinera transeuntium autem per uias tenderim9 ad domum habitationis talis inuē tiuel ad nostra molendina nisi dictam domū uel ipsa molendina transuerint. Et qui prope nostros confines fuerit cum dicta rebus prohibitis inuētus. Et per huiusmodi & alias præsumptiōes quas Rectoris arbitrio remittim9 loci pœnæ & facti qualitate pensatis. ¶ Super quo de facto & fine aliquo processu facul tatem procedendi concedimus. ¶ Et prædicta nolumus sibi locum vendicare in locariibus & officialibus & aliis existentibus extra hanc terram ex aliqua iusta & rationabili causa quibus pro suo iusrqꝫ familiæ uſuꝫ exaratrum extrahere impune licebit. Petita tamen prius si cuia a nostro Rectore & Prioribꝰ & obtēta.

¶ De pœna luctum facientium de defuncto extra domum. Rub. XXV.

IN Ciuitem rem ac parum naturali rationi conguentem arbitrantes in defunctorū fanerbus luctus uoce ranones lamentatiões & planctus publice fieri, put hactenus fieri fo litum uidim9, Ideo in huiusmodi in pbidam cōsuetudinem abrogare uolentes, Statuimus q; nullus tam masculus q; femina audeat uel præsumat extra domum de morte alicuius luctus uoce ferationes & lamentatiões facere Et mulieres cadueer defunctidum ad Ecclesiam defertur seq; non uideant nec luctus & lamentationes seu plorat us in stratis plateis Ecclesijs uel alibi extra domum facere quocunq; tempore nō præsumant pœna a quolibet contrafaciente centum solidorum ipso facto incurrenda & exigenda in quolibet prædictorum casuū. ¶ Et ut præmissa firmiter obseruentur. Volumus q; noster Rector in funere cuiuscunq; mortientis cum funeribus totius militum aut aliquem alium ex suis officialib9 ad inquirendū an aliquis in præmissis contrafaciat. Et si quem contrafacientem inuenerit ad solutionem dictæ pœnæ de facto compellat. ¶ Et quilibet possit tales contrauenientes referre q; teneantur fecere9. Et talia referens uel officialis inuentor quarta partem pœnæ prædictæ cōsequatur. Et Potestas uel officialis in præmissis negligentes fuerint pœnam decem lib. incurrant pro qualibet & uice qualibet.

¶ De remensuratione terrarum in chartaſis contentarum. Rub. XXVI.

STatuim9 q; ſi qs alleteret se grauari ſu p extremo alcuius fuæ poſſeſſionis qui dicere et minoris mēſuræ q; apparet erin carta deſcripta & petere ut ipſa remēſurari debeat ſup hoc audiū & remēſuratio fieri expēſis ipſi us petētis & p ut in veritate ex relatione mensoris ciuiuramento relatum fuerit in carta de deſcribi debeat & non aliter & ſic p mō menſurare extimum ſtat & perſolui debeat.

¶ De pœna ludētiū i Eccleſia. R. XXVII.

QVIA domus mea domus orationis uocabitur dicit Dominus. Ideo ſtatuim9 q; nemo audeat uel præſumat aliquem ludum prohibitum feu licitum in aliqua Eccleſia ſeu eiꝰ reclauſtro uel in circuitu ipſius Eccleſiæ facere uel exercere. Si quis aūt contrafecerit ſiquidē in ludo prohibito pœnam duplicatam a noſtris ſtatutis ordinatam ſoluere compellatur. Si autem in permiſſo in ſolidis decē

pro quoliber & uice qualibet puniatur. Minores autem contrafacientes nõ excedentes xxa tem duodecim annorum ferula uel duorum solidorum pœna plectantur.

¶ De non soluendis aliquid peo carceribus. Rubririca. XXVIII.

STatuimus q. nĩ ilcolæ qua uis de causa carcerati non teneantur ad aliquid soluendum ratióe ipsius carcerationis aut custodiæ. Et Potestas uel offalis q cõrafecerit pœnam centum solidorum incurrat & ad restituendum eius quod acceperit teneatur. Forenses autem pro quolibet die pro dicta custodia carcens bononinum unum pro quolibet soluere teneãtur & nõ ultra & hoc locum sibi uẽdicet in casu licitæ carcerationis pro iniusta & carceratione nil soluere teneantur.

¶ De pœna nõ removentis lamas de uiis, Rubrica. XXIX.

ITem statuimus q. possessores seu laboratores terrarum teneantur quolibet anno & etiam quandocunq; opus fuerit removere lamas existentes in uiis quæ sunt iuxta eorum possessiones pœna uiginti solidorum p quo libet & uice qlibet. Et si talis lama foret ualde difficilis ad removendum tunc circunstantes uicini opem ferre teneantur de quo stetur iuditio uialium. Et interim si per uiam transiri non potest possit per possessionem uicinam unde lama cecidit impune transiri.

¶ De terræo pro uia fouea communis accipiendo. Rub. XXX.

OR dinamus q. si per nostrum communem aliquia uia uel foueã fieri aparuerit reformari cõgeriri possit per ipsum cuiumque de terræno cuiuscunq; propinquo uel consanguineo & necessario tantum capi quod ad id sufficiat. Cuius terræni sic accepti præium patrono per commune perfoluatur fin extimationem duorum uirorum unum pro parte cõmunis & alterum pro parte domini ipsius terræni deputandorum.

¶ De foueis de nouo fiẽdis. R. XXXI.

ITem statuim9 q. nullus faciat aliquem foueum iuxta suum conuicinum uel uias cõmunis ubi esse nõ cõsueuerit nisi tantũ de suo proprio dimittat quãta eritipsi foueiprofundietas pœna contrafacienti quatraginta solidorũ & ei qd alt fecerit remouere teneatur.

¶ De pœna cauantium prope muros communis. Rub. XXXII.

STatuimus etiam q. nulli liceat fodere seu cauere prope muros communis per unã cannam. Contrafaciens pœnam quatraginta solidorum incurrat & nihilominus in priſtinũ ſtatum quod fecerit reponere teneatur.

¶ De laborantibus seu claudentibus uiã publicam uel uicinalem. Rub. XXXIII.

DIcimus q. ſi quis occupauerit uel laborauerit aliquam uiam publicam uel priuatam aut introitum per quem aliquis habere tius eundi seu in possessione uel quasi iuris eundi fuisset faltem per duos annos sine uitate generalis Consilii seu eius ad quem ralis ius pertinuerit pœnam decem librarum incurrat & tamen quod occupauerit uel laborauerit de facto relaxare compellat.

¶ De domibus & possessionibus non habẽtibus uiam uel introitũ. Rub. XXXIIII.

STatuimus q. ſiquis habuerit domum uel partem domus seu possessionem quæ uiã & introitum non haberet per quem ire & redire ad ipsam posſit tunc conuicini proximiores ufq; ad uiam publicã cogantur ad petitionem non habentis uiam uel introitum uende re & tradere tantũ de proprio quod ad ipsam uiam uel introitum sufficiat uſq; in uias publicas pro præcio competente declarãdo p duos probos uiros communiter uel unum pro qua libet parte eligendos. Super quo noſter Rector ſummarie & de facto etiam extraiudiciali ter poſſedere debeat & prædicta obſeruari faciat pœna decem librarum.

¶ De nouo immittendo aquam in uias communis Rub. XXXV.

ITem ſtatuimus q. nemo dirigat uel immittat aquam aliquam ex ſua poſſeſſione uel alterius in uiam uel per uiam cõmunis contra faciens pœnã. xl. ſolidorum incurrat & immiſſe præſumatur is ex cuius poſſeſſione aqua opere manu facto in uiam publicam deſſiit & nihilominus ad eius remouendam cõpellat.

¶ De foro & pœna emendum uictualia cauſa reuendendi, Rub. XXXVI.

STatuimus q. forã ſeu mercatum fiat in die louis in platea cõmunis prout antiquitus extitit obſeruatum de omnibus rebus præterquã de animalibus ſeu beſtiis quod fieri debeat ad portã Briſſoris prope muros eõ munis ut moris eſtticeat in dicto die fori alibi in dictis locis de rebus quæ ad ipſum mercatum portantur uel ducuntur emere uel uendere poena decẽ ſolidorũ pro quolibet contrafaciẽte. ¶ Nec licet aliquid uenale in dicto foro retinentibus ſtare uel aliquod aliud op9 exercere pœna quinq; ſolido. ¶ Nec poſſit aliquis in dicto die ſon ante horam ueſperos aliquod genus uictualium emere cauſa reuendendi pœna quatraginta ſolidorũ. Sed portans ipſa uictualia ea per ſe retinere & uendere teneatur emere uolentibus a dominutum ſeu diuiſim & integraliter nonobſtante cauſa reuendẽdi. ¶ Et nemo offerat uel offerri faciat ſuper aliqua re uenali præſente alio emere uolente & prius offerẽte ſub pœna prædicta niſi ille prior offerens a uendere fuerit exclus. Et oſtinati teneantur de præmiſſis iuraire tam ex oſſitio q. ex aliorum relatiõe & cõtrafacientes punire & uictualia aliter empta uel uẽdita cõtra formã præſentis Statuti auferre & communi applicare & quartam partem ſu prædictarum pœnarum lucrerur. Et ſi in præmiſſis fuerit negligens pœnam decem librarum incurrat.

¶ De carnibus morticinis uel infectis prouidendis, Rub. XXXVII.

ITem ſtatuimus q. nemo audeat uel præſumat uendere in dicta terra & eius territorio aliquas carnes morticinas uel infectas uidelicet quæ non fuerint approbatæ per ſocium Militem & deputatos per noſtros Dominos Priores. Et qui contrafecerit in ſolidis quatraginta puniatur. Subdentes q. carnes & beſtiæ morticinæ quæ ſunt prouitendæ p. hiitimur in locis remotis & diſtinctibus a portis & muris huius terræ per quindecim cannas ad cannam communis. Et a uiis publicis per quinq; cannas pœna uiginti ſolidorum cuius pœnæ medietas ſit accuſatoris & teneatur ſecretus.

¶ De pœna permittentis porcos in per hãc terram. Rub. XXXVIII.

STatuimus q. nemo permittat ſuos porcos cuiuſcunq; generis ire uagando per hanc terram eiuſq; burgos ſtratas plateas & Eccleſias ſub pœna uiginti ſolidorum p quolibet porco & uice qualibet cuius quarta pars debeatur officiali inuenienti & facienti eã effectu pœnam in communi deuenire.

¶ De pœna ronalantium caſrum uel lapides Rubrica, XXXIX.

DEcernimus etiam ad obuiandum ſuoris periculis q. nemini liceat in terra Sarnãni & eius burgis uidelicet in ſtratis & locis publicis & ẽtinextra locis & itineribus frequẽtatis & per que perſonæ cõtinue tráſeunt ronalare caſeum, lapides ſligna & aliud ſimile pœna cuilibet contrafacienti & qualibet uice uiginti ſolidorum communi applicanda proutibus partibus & pro quarta officialiinuenieti & exequẽti.

¶ De lainadie ſtratæ iuus terrã. Ru. XL.

STatuimus q. uiæ ſeu ſtraæ principales huius terræ uidelicet per quas itur a platea uſq; ad portam Brumforniſad portam castri uterris & ad portam Podii recto tramite ſint & eſſe debeant latitudinis ſeptem pedum ad pedem Sãcte Marie ad minus & ubi amplores eſſent nõ coarteẽ. In reliquis autẽ ſtratis ſeruetur lainado antiquitus conſtituta.

¶ De latitudie uiaꝝ extra terrā. Ru. XLI.

STatuimus q̄ a pede mōtis berri & mōtis ragnoli cornicall'mōtis grassini a salinoto podio, S. Cōstantij a quercu petri bonelli a fo legnano, S. Lutia. S. Maria de collina siue de suprala carogno & a garulla in uersus Sarna num oēs strauꝛ & uiaꝛ gñales debeāt esse amplꝫ adminus. x. pedū. ¶ Aliaꝛ uero uiaꝛ nō sit tum gñales sint latitudinis. vi. pedū & ubi am pliores essent nō arteā. Aliaꝛ uero senoītaꝛ seu cāpiaroꝛ sint adeo amplꝫ q̄ p eas possit cō mode ire & redire cū stallibꝰ & salmis. ¶ Via asit quæ uadit a riuo Salū uersus Camuranū usq̄ ad ichium sit latitudinis octo pedum ad pedem Sanctæ Mariæ.

¶ De uolentibus ædificare iuxta uias & bona communis. Rubr. XLII.

QVicunq; ædificare intendit iuxta stra tas uias & alia loca nīl cōis inmus uel ex tra dictā terrā teneaꝛ aīq̄ ædificare icipiat re quirere Rectoꝛē Priores & Sindicū cōis q̄ cum ipsum inspicere & designare teneaꝛ: & quatenus p eos fuerit declaratū & designatū ædifitiū debere extendi uersus ipsam stratam uiā seu bona ipsius cōsueaꝛeus se extendat: & nō ultra pœna cuilibet cōtrafacienti i aliquo prouisoꝝ. xxv. lib. den. & nihilominus q̄ aliꝫ ter ædificatum fuerit de facto demolliaꝛ & deguastaꝛ.

¶ De habentibus possessiones iuxta uias cō munis. Rub. XLIII.

DEeremus etiā q. hītes possessiōes iu xta uias cōsueaꝛeuit fouesi facere ita q̄ aquæ pluuiales seu alie aquæ p uias nō curraꝛ ac ēt sepe seu fractas rōcharæ ita q. stallestibus nō sint impedimēto cōtrafacientes aīte pœnā. xx. sol. incuraꝛ & nihilominus ad p̄dā cōpellaꝛ & Notarius dānoꝝ datoꝝ teneaꝛ de p̄dictis diligentem inquisitionem facere & cō trauenientes punire.

¶ De priuatio & sciaquatorio exstīte in uiis communis. Rub. XLIIII.

NVllus audeat facere priuatū mintoriū uel sciaquatoriū q̄d exitū habeaꝛ t uias cōis seu in domū uel caſarenū alterius pœna. xx. sol. & remaneaꝛ claudere & aptare illud teneaꝛ tadeo q. uicinis & trāseuntibus nullus fetor in ducaꝛ & nulla turpitudo ex eis desluaꝛ in uias publicas seu uicinales.

¶ De pœna euntiū ad aliena molendina & follas q̄ nostri communis. Rub. XLV.

STatuimus q. nemo audeat uel præsum mat ire ad aliena molēdina uel follas ad molendū blada uel follandū pānos q̄ ad molē dina & follas nīl cōis pœna. c. sol. p quolibet & uice ꝯlibet & uicinqꝫ liceat accusare & lu creꝛ dimidiā pœnæ p̄dictæ & teneaꝛ secreꝛ.

¶ De uendentibus panem uinitsial & oleū Rubrica. XLVI.

STatuimus q. uolēres uēdere i pane uini tsial oleū uēdere teneanꝫ fm modū & af fectū q. eis dabit a. y. bonis uiris in gñali cōsi lio eligēdis. Qui eligi debeāt de sex mēsibꝰ in tex uēses in ipso gñali cōsilio. ¶ Dictiq uēde tes retinere debeāt pōdera & mēsuras iustas & sigillaꝛas sigillo nīl cōis. ¶ Cōtrafaciēs & in aliquo p̄missoꝝ pœnā. xx. sol. incuraꝛ uice qualibet & unicuiqꝫ liceat accusare & lucreꝛ dimidiā pœnæ p̄dictæ & teneaꝛ secreꝛus. Et si offālis fuerit inentor lucreꝛ quartā pœnæ p̄dictæ quā cū effectu fecerit in cōi deueni re. ¶ Exceptis uendentibꝰ uinū in eius uinea ꝑpria uel cōducta recollectū q̄ uendere ua leat ꝑ arbitriū abīq; aliquo affectu dāmō cū uasis sigillatis ut. s. alias si uendierit cū uasis nō sigillatis puniatuꝛ pœna uiginti solidoꝝ uice qualibet applicanda ut supra.

¶ De non uindemiando per octo dies ante Kl's octobris. Rub. XLVII.

STatuimus q. nemini liceat uindemiare p octo dies ante Kalendas octobris siue ali cui uindemianti auxilium præbere pœna cen tū sol. pro qualibet contrafaciente & unicuiqꝫ liceat accusare & lucreur dimidiam dictæ pœ næ & teneatur secretus.

¶ Proemium Quinti Libri.

¶ DAMNORVM DATORVM.

VPeresī admodo ut ad aliꝫ mum hunc librum deuenia mus quem de dānis datis in ꝯspimus quem non minus necessarium q̄ utilem fore ar bitrati sumus. Nisi enim pœ næ metu a damnis nostri incolæ fe absūinerēt profecto omnia ruerent. Nulli nāq; fructus ex p̄ædiis susciperentur: unde agricultuꝛam deseri necesse foretomniaq; ſtenia redderē tur. Q uis. n. agris colendis quotidianos su dores & labores impenderet ꝙs inanes & penitꝰ inutiles fore prospiceret? ¶ Et licet ue rusto quirinum iure per actionem legis aqui liæ de pauperie & de pastu peconis satis ha bitū de agrorum possessioꝝ cōsultum fue rit tamē quia alius procedendi modus nostris modernis temporibus inoleuit q̄ & facilior & magis aptus ad comprimendos huiusmodi transgressus esse dignoscit. ¶ Idcirco explo sa prolixitate & nostrorum maiorum sectan tes instituta nouissimum hunc librum aggre dimur in quo materiam ipsam damnorum da torum quoad poterimus breuius & lucidius perstrin gemus eodem Deo optimo maximo fautore quo p̄sens statuꝛatiū sumpsit exordiū.

¶ De generalibus accusationibus damnoꝝ datoꝝ. Rub. I.

IMprimis. Statuim? q. cuilibet liceat accu sare uel denūciare nominatim uel in gene re omnes qui sibi damnum dederint personaliter uel cum animalibus seu eos nominando proprijs nominibus fiue accusando omnes nominando a denuntiatis uel accusatis seu attestibus per eos inductis, Et Rector possit condemnare omnes denuntiatos accusa tos & alios ab eis uel a testibus nominandos non obstante q. nominatim accusati uel denū ciati non fuissent uel aliter receptio testium fa cta in ipsis accusationibus & denuntiationi bus generalibus non nominatim factis etiam parte absente & non citata dum tamē postea citetur cum termino octo dierum ad se excu sandum ab ipsa accusatione & denuntiatione in quo termino admittantur ad faciendū quæ cunq; defensiones sibi competentes tam con tra ipsam accusationem & denuntiationem q̄ contra personam ipsius accusatoris & denun ciatoris & contra personas & dicta ipsorum testium teneaturq; ipse Rector accusationes denūciationes & inuentiones damnorum da torum expedite condemnando uel absoluendo do uel inuentionum pœnas exigendo & per bullectam in manus Camerarii uenire fa ciendo in illa eadem tēpora & sub eisdem pœ nis pro ut in criminalibus causis supra ſtatum est. ¶ Decernentes q. in damnis datis per accusationem seu denuntiationem post quattuor mensēs a die illati & facti damni per sonaliter uel cum animalibus per Rectorem nostræ terræ & eius officiales procedi non ua leat. ¶ Exceptis incisionibus arborum & ui neaꝝ deguastationib⁹ & combustionibus bladoꝝ personaliter & fudiose factis & aliis grauioribus damnis.

¶ De pœna damnum dantium personaliter in uinea & horto alterius. Rubrica. II.

STATVIMVS q. si quis damnum de derit personaliter in uinea & horto alte rius colligendo uuas seu alia poma & fructus in eis existentes puniatur pœna quattuor libra rum pro quolibet & uice qualibet & liceat uni cuiq; accusare & credaē accusatoꝝ cum uno teste usq; in summam p̄dictam sine Teste autem credatur solū accusatoꝝ cum iuramen to usq; ea in quantitatem duarum librarum cu ius pœnæ quarta pars fit officialis inuenientis uel exequtionem facientis & reliquæ fint no stri communis. ¶ Si quis autem damnum personaliter dederit in aliis possessionibus al teriuscolligendo ficus & alia poma seu fru ctus si de nocte in solidis quadraginta si de die

in solidis .ſ. dragintā .p quolibet & uice .ſ. libet puniatur & ſufficiat probatio unius Teſtis. Et ſi teſtis nō adeſſet ſtetur iuramento accuſatoris uſq; ad ſummam decem ſolidoꝝ. ¶ Si quis autem unius eam uel horum alteriꝰ is intrauerit & inde aliquid non acceperit ſeu in eorū fructibus damnum aliquod nō dederit .p ſim plici introitu ſoluat ſolidos decem pro quali bet uice. ¶ Si quis autem damnum dederit in uinea alteriꝰ inde accipiendo paloſcinas palanchas & uincos in ſolidis uiginti puniat. Et credatur in hoc iutamento ipſius accuſato ris. ¶ Si quis uero damnum dederit perſona liter in terris bladaris blado uel legumine uel delicet colligē do fabas cicera ſeu alia legumi na uel metendo ſeu carpendo aliquod bladū ſoluat ſolidos uiginti. ¶ Si autem meſſius ſtu rit ſeu decerpſerit herbā in terris bladaris exiſ tentes in decem ſolidis puniatur. ¶ Si quis fuerit uel tranſuerit per poſſeſſionem alicuius contra uoluntatem eius cuius eſt poſſeſſio & non haberetius eundi ſoluat per quamlibet uice ſolidos quatuor. Sed ſi Dominus eſſet pre ſens & contradiceret & contra eius uoluntatē quis intrauerit ſoluat ſolidos quatraginta ultra pœnam turbarę poſſeſſionis. ¶ Si quis aūt excluſerit ſ pem ſeu fractam alteriꝰ uel ſpina ſeu ligna de fracta alicuius extra certā pœna ui ginti ſolidoꝝ puniatur. ¶ Si uero quis dā num dederit perſonaliter uel cum animalibus in poſſeſſionib? communis pœna duplicata teneatur, Et in quolibet præd̄ictorum caſuum emendet pati entidamnum illatum.

¶ De pœna damnum dantium cumanima libus. Rubr. III.

SI Tatuimus etiam q. ſi quis damnum de dederit cum animalib? uidelicet equeibo uelaſino capraſſroſa ſeu porco in horto alte riius ſoluat pro quolibet dictorum animalium uice qualibet ſolidos tres. ¶ Si uero damnū dederit in uinea & canneto a Kalendis Aprīlis uſq; ad Kl̄s Nouēbris cum boue equo uel aſino in ſolidis nib?. ¶ Si autem cum capra porco ſiue ſroſa in ſolidis duobus pro quoli bet dictorum animalium & uice qualibet pu niatur. ¶ Si autem cum dictis animalibus quis Dominī dederit in blado ſtipula ſeu ſtu pia alterius ſoluat den. duodecim .p quolibet animali & uice qualibet. ¶ Si autem pecude & anſere denarios ſex..Si cum pullis denarios quatuor & in omnibus caſibus præmiſſis dam num emendet patienti & credatur iuramen to accuſatoris uſq; in quantitatem quinq; ſol.

¶ De pœna damnum dantis perſona liter in ſyluis. Rubr. IIII.

ITEM ſtatumus q. ſi quis damnum dede rit in ſyluis alicuius incidendo ligna inutili ia pro ædificio ſoluat ſolidos decem pro qua libet uice. Et ſi utilia pro ædificio ſoluat pœnā prout in ſra proximo ſtatuto de inciſione arbo rum cōtinetur & damnum emendet patienti.

¶ De pœna incidentium arbores. Ru. V.

ARborem fructiferam ſi quis in ciſerit de cerpſerit ſeu fregerit uel delicet oliui mo rum ficum & his ſimiles pœnam quatraginta ſolidorum incurrat. Si pirum nucem ceraſum & his ſimiles quæ utiles eſſent pro aliquo ædi ficio tempore inciſionis ſoluat ſolidos quatra ginta. ¶ Si autem non eſſent utiles pro ædi ficio medietatem dictæ pœnæ ſoluere cōpella tur. ¶ Si quis autem inciſerit aliquam arbo rem non fructiferam quæ tempore inciſionis utilis eſſet pro ædificio ſoluat ſolidos uiginti. ¶ Si uero pro ædificio fuerit inutilis ſolidis decem puniatur & nihilominus in quolibet ſ dictorum caſuum uolumus damnum patien ti emendari per inſtrumentum. ¶ Incidens uero uel frangens aliquem ramum ſeu fraſcam ex dictis arboribus & rectoris arbitrio puniatur perſonæ & facti qualitate inſpecta.

¶ De pœna accipitis bladum uel legumen de meta alterius. Rub. VI.

SI quis acceperit bladum uel legumen ſeu linum de campo ſeu de meta archa uel muchia alicuius poſtquam meſſum fuerit uel carpium pœnam uiginti librarum incurrat ſi de nocte. Si autem de die libras decem & damnum emendet patienti.

¶ De pœna meſſēdi herbā de prato alterius. Rubrica. VII.

SI quis alicui damnū dedit in eius prato metendo herbas in eo exiſtētes ſi cum falce meſſuili ſoluat ſol. .x. ſi cū falce ſenaria ſol. .xx. uice qualibet & dānū patienti emendet.

¶ De habente arbores iuxta poſſeſſionem alterius. Rubr. VIII.

HAbens arborē nucis caſtaneæ quercus bidulī & aliam arborem infructiferam ſupra uel iuxta uinam alterius ex cui? umbra ſeu radicibus uinea alicui deterior fieret ſeu damnū ſubſtineret. Et ſi cuius eſſet uinea uel terra ſupra arborem emere teneatur Dominus arboris ipſam domino uineæ pro iuſto præ tio uendere extimando per duos homines eō muniter eligendos qua extimatione facta & ſoluto præcio arbor ipſa excidatur ad petitio nem domini uineæ & ad præmiſſa Rector eū compellat. In aliis autem arborib? fructiferis præſens ſtatuti uolumus locū ſibi uendicare.

¶ De damno dato inteſtimo emendando p uicinos. Rub. IX.

STatuimus q. ſi alicui damnum datum fue rit cum animalibus uel perſonis & non in ueniretur perſona quæ dictum damnū dede rit quinq; proximiores uicini habentes prope locū in quo damnum datum fuerit teneantur dictū damnū emendare aliquis quilibet uicinus ſi ſolidoꝝ .ſ. Aū uiginti autem ſolidis ſupra uſq; in quatraginta teneantur decem conuicini ha bitantes modo prædicto damnū emendare & ſic de ſingulis uſq; in centum ſolidis.

¶ De pœna damnum dātium in campo uel maſſe cum animalibus. Rub. X.

SI quis damnum dederit in campo maſſe alterius nō bladatis ſiquidem cum boue equo uel aſino uel porco uel capra ſoluat pro quolibet dictorum animalium & uice qualibet duode cim den. Si cum pecude ſex denarios & dam num emendet patienti. ¶ Si quis autem ſu pradictas poſſeſſiones intrauerit cōtra uolūta tem Domini poſſeſſionis poſt prohibitionem ſuctam puniatur uice qualibet in duobus ſoli dis pro qualibet beſtia.

¶ De pœna portātis de ſua uinea ultra duos racemos. Rub. XI.

NVllī liceat de uinea ſua portare in dictā terrā nec aut ad ſuum dominum quam ha beret in eā? diſtrictu aut collegiene de ſua uinea ultra duos racemos uuarum absq; licentia no bilis Rectoris uſq; ad tempus uindemiæ depu tatum excluſiue ſub pœna quinq; ſolidorum pro quolibet racemo. Et licet uniciuiq; eō ac ciuſate & teneatur ſecreatus & habeat mē die tatem pœnæ prædictæ.

¶ De pœna portantis uel retinentis fructus non ſuos. Rub. XII.

STatuimus q. ſi quis inuentus fuerit por tare uel penes ſe ſeu alibi habere aliqua poma olera uuas uel quod cunq; aliud & non poterit oſtēdere locum unde legitime habue rit uel datorem in termīnō per Rectorem ſta tuendum ad prædicta probandum ſoluat ſo lidos quatraginta qualibet uice.

¶ Quod credatur iuramento accuſatoris uſ qui in quinq ſolidis. Rub. XIII.

DEcernimus q. ſi quis aliquem de dam nis datis perſonaliter uel cum animali bus accuſauerit uel denuntiauerit coram Re ctore iurando ſe uidiſſe damnum dari per ali quem ſeu aliquos perſonaliter uel cum anima libus credatur eius iuramento uſque in quinq ſolidis & in dictis quinq; ſolidis puniatur.

¶ Si iam? animal nocuerit animali alterius. Rubrica. XIIII.

SI iam? ſua beſtia alicui? aliud animal ſeu beſtiam alterius offenderit ita q. ex illa offenſione moriatur uel inutilis fiat. Domi nus beſtiæ offendentis teneatur Domino be ſtiæ offenſæ ipſam beſtiam læſam emendare iuxta extimationem de ea fiendam per duos homines communiter eligendos & hoc Re ctor teneatur obſeruari facere uinculo ſui iura menti uel dare beſtiam læſæ dentē .p beſtia læſa.

¶ Quod canes teneant͞ ligati. Ru.XV.

HAbentes canē in dicta terra & eius districtu debeant ipsum tenere ligatum a Kalendis Septembris usq; ad medium mensem Octobris pena quinque solidorum pro quolibet canes & uice qualiber. Exceptis eutibus ad aucupā dum uel uenādum: qui ipsos canes secū ducerēt qui nō teneant͞ ad pena.

¶ Quod mulieres & maiores. x. annoꝝ: admittant͞ ad testimonii. Rub. XVI.

ITEM statuimus q; in causis damnorum datorum admittantur ad testimonium fe rendum mulieres & maiores decem annorū & eorum dictis fides adhibeatur non obstan te sexu uel minori ætate.

¶ Quod scrofæ non incedant sine baculo. Rubrica. XVII.

STatuimus etiam q; habentes scrofas fa cientes fœtus seu filios in terra Sarnani & eius districtu debeant ad earum collum alligare baculum seu arzachonem adeo q; fine eo non incedant pena duodecim denario. pro qualibet scrofa & uice qualibet: & super hoc per accusationem cuiuslibet ut etiam per inuē tionem offitialium procedi ualeat.

¶ De capris nō retinendis infra confines in frascriptos. Rub. XRIII.

NVllus terrigena seu forēsis retineat uel retinere præsumat ultra duas capras in territorio terræ Sarnani infra scriptos confines studeliter ab Ecclesia Sanctæ Marie de supra. Ab Ecclesia Sancti Iohannis de Cardaugiano. Ab Ecclesia Sancti Michaelis de fuerra. Ab Ecclesia Sancti Petri de Cannauina. A pede fressonete. A trinio filiorū ruici gualterii. A Riusano. A Rocha brunæ. A Rocha filue. A cassina Iohānis bonacursii. A plano massarole. A podio S. ti Michaelis & a supradictis locis intus uersus Sarnani directis tramitibus. Contrafaciens autem pœnā. y. sol. incurrat͞ p q̄libet capra & uice q̄uber.

¶ Quod fleur iaramēto unius testis usq; in quātitatē decem solidoꝝ. Rubr. XIX.

STatuimus q; in dānis datis ac etiā in qualiber cē cuilli criminali uel extraordinaria ste & stari debeat de dō unius testis idonei cti a iuramento usq; in quātitatē. x. sol. & a. x. sol. infra nō obt͞e si maior fuerit quātitas pœnæ seu delicti aut rei petitæ uel una seu plures pſonæ accusate & q; ultra dicta quātitatē. x. sol. dcrīi unius testis nō sufficiat nisi in casibus in gb͞o alia nostra statuta aliud dispositi esset.

¶ De pœna forensium incidentium arbores. Rub. XX.

STatuimus q; si aligs forensis inciserit uel deguastauerit aliquā arborē fructiferā ali cuius de terra Sarnani uidelicet ficus oliuarum nouces uites pira mala & aliis arbores seu cētheras uel in fructiferas aptas tō p ædificiosi dānū fuerit. y. sol. uel abinde infra soluat sol. certū. Si aut excesserit sol. y. usq; ad. x. soluat lib. decē. A. x. uero sol. s. in lib. xxy. puniat͞ & dānū emendet patienti. Si aut inciserit aliquā arborē fructiferā nō aptā p ædifitio sol uat p q̄liber salma ligni o. sol. xx. ¶ Si ut de aliena causta a uel alterius clausura seu posſessione exportauerit ligna incisa in solidis quatraginta puniatur.

¶ De pœna forensium exportantiū bladum de po͞e alterius. Rub. XXII.

INsuper. Statuimus q; forensis exportans uel accipiens bladum alterius admuchiatum uel seu cattum existens in campo alicuius uel posſessiōi eſeu bladum triulatum quod iacet͞ in area uel in sacho seu posſessione alterius. Si bladum acceptum uel exportatum esset ualoris quinq; solidorum & abinde infra in solidis centum. ¶ Ab inde uero supra usq; in decem solidis. in libris decē puniat͞. ¶ Si a decem solidis supra in libris quinquaginta condemnetur & damnum patienti emendet. ¶ In aliis autem casibus forenses damnum dantes personaliter uel cum animalibus pœna dupli teneantur.

¶ De gualdariis eligendis ad denuntiādum forenses. Rubr. XXII.

STatuimus q; in qualibet contrata eligantur per nostros Priores gualdariui duo pro qualibet contrata ad denuntiandum & referendū curiæ & offitialibus dictæ terræ oēs forenses quos uiderint uel inuenerint dānum dare personaliter uel cum animalibus in posſessionibus & earum fructibus hoīum terræ Satnani & ipsius cōs. Relationi quoq; de tur plena fides. Et R. rector eales forenses sic tatos uel denunciatos puniat secūdum formā nostrorum statutorum.

¶ Quod per inuentionem pcedi nō ualeat contra habentes licentiam. Rub. XXIII.

DEcernibus q; Rector & eius offitiales per inquisitionem inuētionem accusationemue denūciationem pcedere nō ualeat contra licentiam habites a Dño posſessionis in qua damnū datū esset. Si tegitime ei cōstabit de ipsa licentia per Testes uel instrm infra ter minū datū illi contra quem pcederet ad defen sionem faciendam. Et si aliter pcederet ipso cessus & condemnatio ipso iure non ualeat.

¶ Decernētes etiā q. Notarius dānoꝝ datorum per inuentionem procedere non ualeat cōtra aliquem de hac terra & eius districtu de damnis datis in stipulis seu stopialibus personaliter uel cum animalibus ubi nō esset arādine seu mete uel in terris nō siftatis seu guardatis nisi per accusationē tri facta a Dño rei.

¶ De pœna permodtantium in alienis posſessionibus. Rub. XXIIII.

ADobuiandum damnis & guastis quæ nostrum tempore in alienis posſessionibus fieri solent. Statuimus q; a Kls mensis Iunii usq; ad mēsem nouembris posſt pulsatio nem campanæ de sero ad laudes usq; ad auro ram de mane seu deluculum qualibet debeat p sonaliter & cum bestiis reddere ad eius dominum posſessionem seu rem in qua moratur seu mo rari est solitus de nocte & dicto tempore non stare morari seu ambulare personaliter uel cū bestiis in posſessione alterius in qua esset po ma uel alis fructus qui auferri possent & fabes set suspitio q; ibi uel alibi damnum inferre pos set uel q; pro inferendo damnum adesſet ibi. p sola stationē mansione seu deambulatione et si aliud ibi non faceret seu aliquid inde non ac ciperet pœnam centum solidorum ipso facto icurrat. ¶ Et liceat unicuiq; accusare & denū ciare & mediet͞ atem dictæ pœnæ lucretur & alia dimidia sit dicti communis.

¶ Quod accusatiōes damnorum datorum retrahi possint infra octauā diē. Rub. XXV.

STatuimus q; accusationes denuntiationes & querelæ damnorum datorum personaliter uel cum bestiis commissorum abole ri & retrahi possint infra octauam diem a die citationis factæ ad excusandum super prædictis & q; facta dicta retractione quæ fieri pot sit per ipsum accusatorem denuntiatorem uel querelatorem uel per ius patrem uel matrem domus & soluto pro abolitione uno solido in manibus nostri Camerarii pro ipso communi recipienti Rector seu alius eius offitialis p cedere ulterius non ualeat super ipsis damnis datis de quibus facta erit retractio & soluto prædicta. Et si procederet processus & cōdemnatio sit ipso iure nulla.

¶ De uinea & orto claudēdo. Ru.XXVI.

STatuimus etiam q; habens uineam uel ortum iuxta ortum uel uineam sui conuicini teneatur ipsam uineam & ortum bene claudere & clausum retinere ita q; inde aliqd damnum ipsi conuicino non eueniat alias ad eē dānū q̄ illi uicino inde sequeret͞ teneat͞.

IN Dei nomine Amen. Anno Dñi millesimo quingentesimo sextodecimo Indictione nona et pore Sanctissimi in Christo patris & Domini nostri Domini Iulii Diuina Prouidentia Papæ Secundi & die vigesima tertia Mensis Augusti publico & generali Consilio communis & hominum terræ Sarnani: Heri pro hodie bánito per Marinum Nicolai publicum Præconem & bánitorem dicti communis. Decó missione & mándato. M.D. Potestatis & Prioum dictæ terræ: Ad sonum campanæ uocęp Præconis: In Sala magna Palatii communis dictæ terræ in suffiuenti numero more solito congregato & cohadunato præmissa Statuta in præsenti Volumine contenta: Edita per Dominos Statutarios in principio dictorum Statutorum nominatos a cómune dictæ terræ deputatos ad probatæmologatæ & confirmata fuerit tamquam æqua & iusta & adbonum publicum tendentia per Fabas nonaginta fauorabiles in Bussula alba delsic repertas Fabis uiginti octo in Bussula nigra delnó incontrarium repertis non obstantibus. Actum in supradicta Sala magna Palatii solitæ residentiæ Potestatis dictæ terræ posiri in dicta terra Sarnani in contrata Podiiiuxta Plateamuiais communis: & alios fipes.

¶ Ego Antonius Bartho. de Samanorpublicus Apostolica & imperiali authoritate Notarius & nunc Cancellarius dictæ terræ: supradictæ approbationiemologatiói & cófirmatioi dictoꝝ Sta. interfui rogatusq; scribere scripsi & publicauiimeoęq solito Signo signaui.

A. Flores Archiepiscopus Auinionen. Guber.
Marchie ꝛc.

CVm antescripta Statutatomnia & singulaiuiderimus legerimus & diligenter examinauerimus: & ea iusta & honesta esse inuenerimus cum additionibus seu modificationibus in marginibus manu nostri Auditoris ex nostra commissione factis. Cófirmamus approbamus & ualidamus. Ipsaq; inuiolabiliter obseruari mandamus. Incontrarium facientibus uñ obstantibus quibuscunq. In quorum &c. Datti. Maceratæ ultimo Nouebris. M.D.IX.

REGISTRVM.

✠ A B C D E F omnes sunt quaterni præter E qui est duernus & F q̃ est quinternus.

¶ Impressum Anconæ per Magistrum Ianuarium de Fagnolis de Monte ferrato. Anno Domini. M.D.XLIII. Die uero. XXIIII. Mensis Februarii.

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА ОНУ ім. І.І. МЕЧНИКОВА